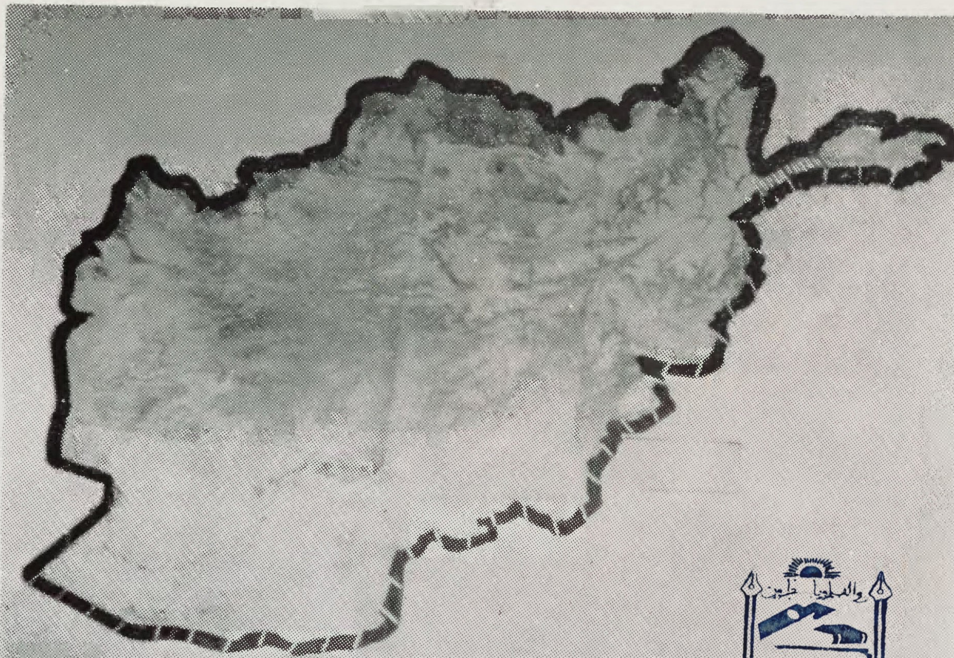

ژوندون
شنبه ۱۵ سنبله ۱۳۵۹
۶ سپتمبر ۱۹۸۰
شماره (۲۳-۲۴)
سال-۳۲
قیمت یك شماره ۱۳ افغانی

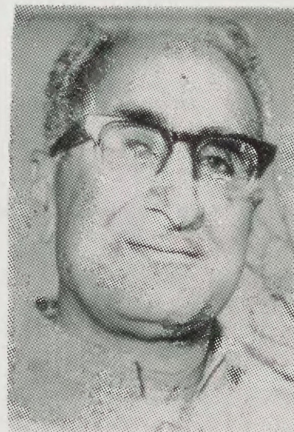

ببرك كارمل منشی عمومی کمیته مر کزی‌حزب دموکراتیك خلق افغانستان، رئیس‌شورای‌انقلابی وصدراعظم جمهوری‌دموکراتیك‌افغانستان هنگام ملا قات باخان عبدالغفار خان مبارزنهضت آزادی بخش ملی‌ورهبر بزرگ‌پشتون‌ها

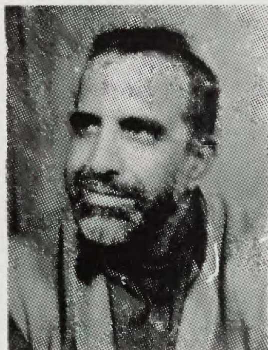
اختصار وقایع مهم

با قرائت پیام ببرك كار مل منشی عمومی کمیته مر کزی حزب دمو کراتیك خلق افغا نستان ، رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دمو کراتیك افغا نستان سیمینار علمی تجلیل از یکهزار مین سا ل تو لد دانشمند بزرگ کشور شیخ الرئیس ابوعلی ابن سینای بلخی روز ٦ سنبله از طرف اکا دمی علوم افغا نستان در کا بل افتتاح شد .

محفل با شکوه افتتاح سیمینار علمی یك هزار مین سال تو لد ابو علی ابن سینای بلخی ساعت ده قبل از ظهر ٦سنبله‌درتالار صحت عامه بر گزار گردید ، نخست چند آیت از قر آن پاك قرائت و بعداً سرود ملی جمهوری دمو کراتیك افغا نستان پخش شد.

خان عبدالولی خان

اجمل ختك دپښتنو انقلابی شا عر

زموږ د پښتنو او بلوڅو ورونو ملی ورځ د سنبلی ۹ په کابل اودهیوادد ولایاتو په مر کزو- نو کی د ځانګړو تولنو په ترڅ کی ونمانځل شوه .

* * *

از طرف ببرك كارمل منشی عمومی کمیته مر کزی حزب دمو کراتیك خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دمو کراتیك افغا نستان تیلگرام تبریکیه بمنا سبت تقرر جوزف پنکو سکی بحیث صدر اعظم جمهوری مردم پو لند عنوا نسی مو صوف به وارسا مخابره گردیده است .

* * *

ببرك كار مل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دمو کراتیك خلق افغا نستان ، رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دمو- کراتیك افغا نستان قبل از ظهر ٤ سنبله ستو یان رادو سلاووف سفیر کبیر جمهوریت مردم بلغاریا در کا بل را برای ملاقات تو دیعی در مقر شورای انقلابی پذیر فتند .

* * *

دافغا نستان د خلك دموکراتیك ګوند د مر کزی کمیتی دعمومی منشی دافغا نستان د دمو کراتیك جمهوریت دانقلابی شورا درئیس او صدر اعظم ببرك كارمل له خوا دافغا نستان د خپلو اکی د بیر ته اخیستو د یو شپیتمی کالیزی له امله د کیو با د کمو نست ګوند د مر کزی کمیتی د لومړی منشی او د دولتی او حکو متی شورا د رئیس فیډل کا سترو د مبارکی ټلګرام په ځواب کی هاونا ته دهغه په نامه د خو ښی ټلګرام مخابره شوی دی .

* * *

دافغا نستان د خلك دمو کراتیك ګو ند د مر کزی کمیتی د عمومی منشی او دافغا- نستان د دمو کراتیك جمهوریت دانقلا بی شورا د رئیس او صدر اعظم ببرك كارمل لخوا د لیبیا د عربی خلکو داشترا کیه جما هیر یی دسپتامبر د لومړی نیتی دانقلاب د یوو لسمی کا لیزی له امله د هغه هیواد د دولت درئیس معمرالقذافی په نامه طرابلس ته دمبارکی ټلګرام صادر شویدی .

پد غه ټلګرام کی ببرك كارمل د دواړو هیوادو نو د خلکو تر منځ د دوستانه اړیکو او دوروړو لی د همکاریو دلاپر مختیا دپاره خپله هیله څرګنده کړیده.

* * *

با پیام ببرك كارمل منشی عمومی کمیته مر کزی حزب دمو کراتیك خلق افغا نستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دمو کراتیك افغا نستان سیمینار هزار مین سال تو لد شیخ الرئیس ابو علی ابن سینای بلخی دانشمند و فیلسوف افغا نی و حکیم نامور جهان علم و فضل روز پنجشنبه ششم سنبله در کا بل از طرف اکادمی علوم افغا نستان دایر وافتتاح میگردد .

* * *

ببرك كارمل ، منشی عمومی کمیته مر کزی حزب دموکراتیك خلق افغا نستان ، رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دمو- کراتیك افغا نستان عصر روز شنبه هشت سنبله خان عبد الغفار خان رهبر بزرگ و مبارز پشتون ها را در مقر شورای انقلابی هنگا می ملاقات نمودند که فیض محمد وزیر امور سر حدات نیز حا ضر بود .

پاچاخان رهبر بزرگ و مبارز پشتون ها

مبارزه سر سختانه‌و تسلیم ناپذیر بر ضد ستم استبدادو بر بریت وا قعیت جدا یی ناپذیر ز ند گی خلقهای این منطقه می باشد .

شخصیت های بز رگ این مظا هر شر ف و افتخار که‌به خا طر خو ش بختی بشریت ورفاه انسان از گر ما گر م مبارزا ت سر بلند میکنند ، عظمت‌و بز رگی شان مر هون راهگشایی از دهلیزها ی تاریك مبارزه وگذا ر از پیچ و خم های دشوار آ ن می باشد .

در دراز نای تاریخ انسان آنهایی که از آز مو ن ز ما ن سر بلند بدر آمده اند آنهایی که دشوار ی ها ی ز ما ن به

بقیه درصفحه ۵۹

خان عبدالغفار خان زعیم بزرگ پشتون وبلوچ

... خرنگه چه دافغانستان سو لهغوښتونکیخلك دجنګ اوپراختیا غوښتنی مداخلهکوونکی اولمسوونکی سیاست ردوی، دپرنسیپ لهمخهدازمونږ دپښتنو اوبلوڅو ورونوخلکوخپلحقاو اراده ده چهدخپل سرنوشت اونیکمرغی پهبارهکښی تصمیمنیسی.

(ببرك كارمل)

شنبه ۱۵ سنبله ۱۳۵۹ ـ۲۳ اګست ۱۹۸۰

دپښتنواوبلوڅوورونوملیورځ

دسنبلی نهمه نیټه دهغو نه شلیدونکــو اړیکوله مخه چی زمونږ غیور، په آزادۍ او خپلواکۍ مین خلك یی له خپلو پښتنو او بلوڅو ورونو سره لری هرکال زمونږ پــه لرغونی او تاریخی هیوادکی دپښتنو اوبلوڅو ورونو دملی ورځی په نامه په خاصو مراسمو سره نمانځل کیږی .

دپښتنو او بلوڅو دپراخو پرګنو د آزادۍ اوخپلواکۍ غوښتنی دنهضت تاریخ ښیی چی پښتنواوبلوڅوداستعماری قواوواوتیری کوونکو قدرتونو په وړاندی دتسلیم سرونه نه دی کښته کړی اوپه اوچته اونیغه شملــه یی دپیړیو په بیلو بیلو پوړیوکی دژوند شپی اوورځی تیری کړیدی .

دتیری کوونکی ښکیلاکګر اوزبیښاکګر زورګیر طاقت په مقابل کی په ښه تفاهم ، دوروری او همکاری په ټاټوه کوونکی فضا کی دریدلی اودښمن په ککری یی اوسپنیز چخچیتوونکی ګوزار ورکړیدی .

ددغه نیك انسانی تفاهم په برکت بشری ټولنی او ملتونه دخپل ژوندانه دسر بلاګانی ورك کولای اوپه دی بریالی کیدلای شی چی دترقۍ او پرمختګ په لوړ ګړندی ګامونه پورته کړی ، دخپلژوندانه پهلارکی موجودی ستونزی حل او خنډونه لیری کړی او هغو لوړو خوشحالوونکو مرحلوته ځانونه ورسوی چی ددغی زنځیر ماتوونکی او دخپلواکــۍ ښښوونکو غورزنګونوځخه د ځپاندی زمـــانی دمتمدن او خپلواکۍ غوښوونکی انسان له ره ښایی .

نی نړۍ کی داسی خلك ډیر کم ړی چی دهوسا ، آزاد او خپلـــواك سره دژوړه لهکومی مینه ونه لری ، دهمدغه اصل له مخه په بیلو بیلو اولسونو کی دآزادی ښښونکو نهضتونو بهیر روان دی اوپه پوره میړانه مخ په وړاندی ګامونهپورته کوی اوهیڅ رازاستعماری او استثماری قوت یی‌دمخی نیولو پهغرض دلاری خنډ کـــیدلای نهشی اوکه څوك یی په لارهکی ودریږی او وغواړی چی دغه سترانسانی هدف تهنرسیدلو په لاره کی یی خنډوونکی خنډونه پیدا کړی البته دخپل ژوندانه پوری به تنګ وی .

زمونږ دسیمی خلك نن ورځ پـــه همدغه روحیه اوهیله یو هوسا او آزادی ژوند تـــه درسیدوله پاره خپلو ژوند جوړوونکوهلوځلو ته دوام ورکوی .

دادامپریالیزم اوارتجاع زوړخاصیت دی چی دنړۍ دخلکو دټولنو او اولسونو تر منـــځ دخپلو امپریالیستی غرضونو دپرمخبیولو لپاره بی اتفاقی او جلاوالی پیدا کوی خوتجربودا په ډاګه کړیده چیکه په سیمه اونړۍ کـــی دخلکو او اولسونو ترمنځ دوروری اوبرابرۍ روحیه پیاوړی وی اوپه دغه روحیه یی خپل کتارونه سره نژدی کړی وی بیانو دبشریت ددښمنانو دسیسی او توطئی شنډیږی اوداوړیو په سر دځګ حیثیت غوره کوی .

د افغانستان دموکراتیك جمهوری دولت دناپیيلتوب داصل له مخه په سیمه اونړۍ کی دسولی اوتفاهم ټینګ ملاتړ کوی لکه چی دافغانستان د خلك دموکراتیك ګــوند دمرکزی کمیتی عمومی منشی، دانقلابی شورا رئیس او صدراعظم ببرك کارمل دثوراتقلاب دنوی تکاملی پړاو دبریالیتوب په لومړیـو شیبو کی د۱۳۵۸ کال دجدی په شپږمه‌ــ ددولت دسیاسی مشی په باره کی په خپلی تاریخی ویناکی د افغانستان او پــاکستان دمناسباتو او دپښتنو او بلوڅو ورونوخلکوپه باب په صادقانه او صمیمانه توګه پهصراحت سره وویل :

«دافغانستان او پاکستان ملتونه یو تربله دوروری نهشلیدونکی ریښیلری . دافغانستان دولت به دپاکستان له مسوولو کار دارانو سره ددوستانه مذاکرو لـه لاری دهـــرراز اختلافاتو او بدو تفاهمونو دلیری کولو پهلاره کی دوروری ربښتیانی هڅی کوی .

ځنګه چی دافغانستان سوله غوښتونکـی خلك دجنګ اوپراختیا غـــو ښتنی مداخله کوونکـی او لمسوونکـــی سیاست ردوی . دپرنسیپ له مخه دازمونږ دپښتنو او بلوڅو ورونو خلکو خپل حق اواراده ده چی دخپل سرنوشت او نیکمرغۍ په باره کی تصمیم ونیسی .»

دغه رازدافغانستان ددموکراتیك جمهوریت اساسی اصول چی زمونږ دموقتی اساســی قانون حکم لری په خپله دیارلسمه مادهکی وایی :

«دافغانستان دموکراتیك جمهوریت پهسیمه کی دګاونډیو هیوادونو تر منځ دټولو ناحله موجودو مسایلو دعادلانه او سوله ایز حـــل له پاره دنیکی ارادی اوسوله ایزګډ ژونـــد داصولو په اساس زیار باسی .»

چی دغه نیکه اراده دښه نیت او وروری په هغه اعلامیه کی څرګنده شوه چـــی دافغانستان دموکراتیك جمهوری حکومـــت دروان کال دثورپه ۲۵ نیټه دایران اوپاکستان دحکومتو په نامه ددوستانه او هراړخیـــزو مناسباتو او ددواړو خواوو په ګټه همکـــاری دپرمختیاپه خاطر ددواړو هیوادو ترمنځ یوی موافقی دطرحـــی اودغه راز دافغــــانستان او پاکستان ترمنځ دمناسباتو دعادی کیدو پـــه باب دیوی دوه اړخیزی موافقی دطرحی پـــه غرض صادره شوه او دهغی په سریزه کی په څرګند ډول یادونه شویده چی :

«دافغانستان خلك غواړی دسولی، لـــه مسلمانو ګاونډیو هیوادو او دنړۍ له ټولـــو دولتونو سره ددوستانه مناسباتو او همکاری دپرمختیاپه شرایطو کی دخپل ځان له پاره نوی ژوند جوړ کړی . دافغانستان خلکـــو پتیيلی ده دخپل ټولنیز او اقتصادی نظـــام دټاکلو له پاره دهیواد دآزادۍ او خپلواکۍ اودخپلو حقوقودفاع وکړی .

پهدی باندی په ټینګارسره چی دافغانستان ددموکراتیك جمهوریت داساسی اصولو لـــه مخی چی په سوله کی دګډ ژوندانه، دنا ـ پیيلتوب دفعال اومثبت سیاست په اصولـــو ولاړ دی .

دافغانستان دموکراتیك جمهوری اعلاموی چی مصمم دی دافغانستان په خــلاف د تیری عملونو، ورانکارو فعالیتونو او دهیوادو پــــه کورنیو چاروکی دبهرنی لاس وهنی دپوره او تضمین شوی پای له پاره دسیاسی حـــل یوه لاره ولټوی چی پهدی ترتیب هغهکړکیچ یوه لاره ولټوی چی پهدی ترتیب هغهکړکیچ چی په دغه سیمه کی پیدا شویدی له منځه یوسی او اختلافونه دروغی جوړی او دخبرو له لاری حل کړی .»

خوددی په ځای چی دپاکستان پوځـــی حکومت دښه نیت او نیکی ارادی له تل ځخه دغه راپورته شوی اواوچت شوی اوازهرکلی وکړی دپښتنو او بلو څو په سیمه کی یی دافغانستان دانقلاب ضد عناصرو روزلوتـــه

پاتی په۵۷مخ کی

درین شماره

تبصره

تاریخ شاهد دی چی امپریالیزم دبشریت او داسلام ستر او خطرناك غلیم دی

که موږ په یوی ږوری کتنی سره د نړی اودهغی تاریخی پیښو ته ځیر شو او هغه وخیرو دتاریخ په اوږدو کی دخلکو خاطری وخیرو ثابه راته جوته شی چی دتاریخ هره خونړی پیښه دزبیښونکو او مفت خــــواره طبقاتو دمنافعو دټکر له امله منځ ته راغلی ده . ډیر لیری به نه ځو- خپله دغه څیړنه دنوهمی نړی والی جگړی پیښی او دهغی نه زیږنده مسایلوته متوجه کوو . دټولو جگړو اوپه تیره بیادنړیوالی دوهمی جگړی دپیښیدو اصلی علت دخلکو او دخلکودښمنانو دگټو د ټکر او تضادله منځ ته راغلی دی . پدغو جگړوکی ددایه مارو قوتونو دگټو تضادونه هم رول لوبولی دی . خوپدی ترڅ کی داخبره هم جوته ده چی ددغو جگړو او ټکرونو وروستی نتیجی دخلکو په گټه او دخلکـــو ددښمنانو په ضرر تمامی شویدی پس له دی نه چی د ۱۹۳۰ـ۱۹۳۳ کلونو په شاوخواکی امپریالیزم خپل یوناخلف اولاد (فاشیزم) یی نړیوالوته وړاندی کړاو هغه دنړی دلومړی سوله خوښوونکی او مترقی هیواد دړنګولودنده ورپه غاړه کړه، دغه ناخلف اوتیری کوونکی قوت هم پردغه مترقی هیوادباندی یرغل وکړ خودنړیوال امپریالیزم واکداران دیوبل حقیقت نه خبر نه واو هغه داچی دغه وحشی حیوان دخپلو هم مسلکانو خیال هم نه ساتی اوکه لازم وبولی خپل ولی نعمت (خپله امپریالیزم) باندی هم یرغل کوی اودغه موضوع هم یوه علمی واقعیت ندی داځکه چی د امپریالیستی هیوادنو او محافلوتر منځ هم تضاد موجود دی . دفاشیزم دجگړی داوردبلولو اووحشت اچولو نتیجه دچرچلانو او روزولتانو دپیشبینی پرخلاف بله نتیجه ورکړه او هغه داچی پس له هغه نه چی دوهمه نړیواله جگړه پای ته ورسیده دسولی او ترقی مرچل نړیواله بڼه غوره کړه یعنی ددغی جگړی نه مخکی یواځی یومترقی اوسوله خوښونکی هیواد په نړی کی شته و، خودجگړی نه وروسته په نړیواله توگه (څونور هیوادونه) منځته راغله او ملی آزادی بخښوونکی نهضتونه هم لاپسی پیاوړی شول او دنړی په گوټ گوټ کی دخپلواکی غوښتونکی غږونه پورته شول . ددغی جگړی په نتیجه کی امپریالیزم ته ستر گذار ونه ورسیدل او ددی لپاره چی خپل ځای دبیخی ورکیدونه وژغوری په هلوځلـو ئـی پیـل وکړاودټولونیرنگونونه یی پدغو فعالیتونو کی کار واخیست . پدغه ترڅ کـــی دامریکـی امپریالیزم په اروپا، لاتینی امریکا اوافریقـا کی مامور شو او دانگریز امپریالیـــزم په په ایشیا او افریقا کی په استعماری کارونو موظف شو دانگریز امپریالیزم یعنی دغه دانسان په جاموکی لیوه چی مخکښی یی هم خپـل لاس لاندی سیمو کی دنفاق تخمونه شیندلی وو او دهغو په جمله کی دهندپه نیمه قاره کی دانگریز محیل امپریالیزم پس له دی نه چی دهند یابهارت دخلکو دمبارزو له امله دشرم نه ډکی ماتی سره مخامخ شو او ددغه هیواد څخه په وتو مجبور شو ونه غوښتل چـــی دنفاق دزهر شیندلو څخه پرته دغه هیواد په خپل حال پریږدی تر څوچی دهندخلك دخپل بلاخپلی هیواد په آبادو لــوبــوخــت شی . دانگریز دامپریالیزم دغه کار او دغه نیـــت دانتظار څخه کومه لیری خبره نه وه اودغه کار دهغه دطینت اوفطرت جزء دی . دانگریز امپریالیزم دخپلی استعماری نقشی دپلی کولو لپاره ددغه هیواد دخلکو د مـــذهبی پاکـو احساساتو څخه ناوړه گټه واخیسته او دغه خاوره یی دهندو او مسلمان په نامـه دوی ټوټی کړه او دغه کاریی ددی لپاره سرته ورسولی چی دراتلونکی لپاره دنفاق اچـولو زمینه مساعده وی ایا د هند او پاکستان خلکوبه هیر کړی چی دانگریز خـــونړی امپریالیزم دنفاق او جگړی تخم ددوی پـــه منځ کی وشینده او دهمدغه خائنانه اعمالو په نتیجه کی او دهند او پاکستان تر منځ دڅو جگړو په اوږدو کی ډیر شمیر بیگناه انسانان له منځه لاړل اوپه ملیونونو ډالـرو تاوان ئواړو خواوته واوښتی . او سر بیره پردی دانگریز استعمار تسلط درلود ددغـه هیواد دهندو او مسلمانو خلــکو وینی یی وڅښلی او محلی اصیل صنایع یی پخپلـه گټه له مینځه یووړل . په منځنی ختیځ کی هم امپریالیزم په لومړی پړاوکی ددغی سیمی خپلواك هیوادونه پخپله مستعمره بـدل کړه اودخولسیزو په اوږدو کی یی هلته استعمار- گرانه حکو مت وچلاوه اودسیمی هیوادونه لکه مصر- عراق- اردن اونور یی وځپل . اوپس له دی نه چی دغه هیوادونه داستعمار پر ضد وښوریدل دهغه استعماری ځنځیرونه یی مات کړل . خومحیل او استعمارگـــــر امپریالیزم چی دیوی دروازی له لاری شړل شوی و دبلی دروازی څخه په یوه بلـه بڼه بیرته راغی اودخپل دراتگ سره یی داسی کارونه دعربو خلکو په ضرر سرته ورســول چــی تاریخ به هغه هیڅکله هیر نکړی دانگریز دامپریالیزم دغه ستر خائنانه کار دفلسطین دخلکو پرضد سرته ورسید او هغه دا چی هغوی یی دخپلو کورونو څخه (ټاټوبــی او ټاټوبی هیوادڅخه) وشړل. چی تر اوسه پوری اواره او دربه درگـرځی . امپریالیزم دعربو خلکو وړاندی په دغه ستر خیانت اکتفـــا ونکړه کله چی دمصر حکومت (دناصروخت کی) دسویز دکانال چی دمصر ملکیت او سیمه ده خپلواك اعلان کړ دانگریزامپریالیزم داسرائیلو او فرانسی سره په گډه پر دغه خپلواك هیواد باندی یرغل وکړچی په تاریخ کی دمثلث یرغل په نامه یادیږی او ددغی حملی په نتیجه کی دیرغلگرو دالوتکـــو دبمباریدو له امله روغتونونه ـ جوماتونه ، ښوونځی ، وړکتونونه او دنفوسو څخه ډك ښارونـــه او داسی نــورلـــه مینځه لاړل . صهیونیزم چی مخکی تردی نه دامپریالیزم له خواترغاښو نو پوری مسلح شـــوی او د فلسطینی اعرابو په ټاټوبی کی میشته شوی وو خپل لومړی خدمت خپل بادار (امپریالیزم) ته سرته ورساوه .

باید زیاته کړوچی پدغه پیښه کی کـــه شوروی اتحاد دعربی خلکو دربښتینی دوست په څیر دمصر مرستی ته نه وای رسیدلی او یرغلگری بیرته نه وای شړلی اوس دمصر خلك بیخی تباه اوبربادبه وای . امپریالیزم چی پدغه جگړه کی دشرمونکی ماتی سره مخامخ شو دخپل غچ داخیستلو لپاره یوځل بیاپه کال ۱۹٦۷ یی خپـل لاس پــوځـــی دولت یعنی داسرائیلو دولت یی پر مصراو نورو عربی هیوادو باندی دیرغل لپاره وهڅی اوهغه هم دامپریالیزم په مرسته پدغه جگړه کی دمصر ـ سوریی اواردن لویی سیمی په خپل واك کی واخیستی او دنورو عربی خلکو دخپلو لپاره په استعماری فعالیتونو پیل وکړ. اوسره له دی چی دملگرو ملتونو دامنیت شورا څوځلی فیصلی صادرکړیدی چـــی باید اسرائیل دعربو دنیول شویو سیموڅخه ووځی خوددی لپاره چی اسرائیل پخپل شاکی دامپریالیزم اوپه سرکی دامریکی دامپریالیزم قوت لری ددغه کار څخه په بیشرمانه توگه ډډه کوی صهیونیزم دامپریالیزم د تحـریك تسلیح او تایید سره یوځل بیا په کـــال ۱۹۷۳ کی یوه بله جگړه په عربی هیوادونو باندی تحمیل کړه چی بی ساری تلفات او خسارات یی عربی هیـــوادونوته ورســــول بیاهم امپریالیزم آرام نه کښیناست او دعربو ددینی مقدساتو په وړاندی په خرابکاریولاس پوری کړ ددغوکارونو څخه یوهم دمسلمانانو دلومړی کعبی یعنی داقصی جومات تـه اور اچول دی چی دنړی دمسلمانانو کرکه او خوابدی یی مینځ ته راوړیدی . بیا هـــم امپریالیزم په پورتنی خائنانه کړه وړه باندی قناعت ونکړ او هرورځ داسرائیلوپه هڅولـو سره دلبنان دبیوزلو خلکو ژوند نا آرامـــه کړیدی دامریکی دامپریالیزم له خواهـــــره ورځ یوزیات شمیر وسلی اسرائیلوته سپارل

کیږی ترڅو چی دخان او دبادار (امپریالیزم) دگټو دساتلو لپاره په کار واچول شی چی پدی توگه منځنی ختیځ دجگړی په یـــوه خطرناکه سیمه بدله شویده اوټل دنـــړی دسولی په وړاندی سترگو ابی بلل کیږی دبشر دحقوقو پیژندونکی امپریالیزم ددایه‌مار امپریالیزم چال چلند او تیری کوونکی سیاست په قهرمان ویتنام کی دهیچا څخه پټه نده . دغه په اصطلاح دبشر دحقوقو ساتندوی په ویتنام کی دشلو کلونو په اوږدو کی دومره خلك ووژل چی شمیر یی حیرانونکـــی او اسفناك دی ۰امریکه په‌ویتنام کی برسیره‌پر دی چی په زرهاوکسه انســـانـــان یی ووژل دانسانی کرامت ضداودبشر دحقوقوضد کارونه یی کړی چی ترابده پوری به دغه اعمـال دامریکی دمحکـــو میت لپاره کـافی وی . دناپالم (اورغورځونکی بمونه) مکروبی بمونه براتل ویتنام باندی واچول شول کروندوته اور واچول او ان دکیمیاوی موادپه استعمال سره انسانان ـ خاروی او بوټـــی یی‌محوه کړل .

نن ورځ دامریکی امپریالیزم دبشر دحقوقو او آزادی په نامه داسی چاری سرته رسوی چی انسانان دهغه دیاتولو څخه شرمیږی . او هر څومره چی دنړی انسانان دپخوانه‌زیات آگاه کیږی امپریالیزم هم خپله بڼه بدلوی اوخپلو گټو دلاس ته راوړلو لپاره په مستقیم تیری سر بیره دبیلو بیلوهیوادونوپه چارو کی په غیر مستقیمه توگه په مداخلی دخپلو گټو د ساتلو لپاره هلـــی ځلی کـــوی . امپریالیزم او دهغه په سرکـــی دامریکـــی امپر یالیزم داسی اټکل کوی چی کولی شی دنړی په بیلابیلو سیمو کـــی دتــوطئی او دسیسی په‌کار اچولو سره هرچیرته چـــی وغواړی (پنوچتان اوشاهان) بیرته په‌قدرت باندی کښینوی او هغوی وساتی تر څو چی دهغوپه واسطه خلك وځپی خوبه عمل کـی ثابته شوی ده چی دغه کار نور ممکن ندی دلته زموږ په هیواد کـــی هم د امریکـــی امپریالیزم زموږ دهیواد پنوچت (حفیظ الله امین) قدرت باندی راوستی خو وتشو کړای چی هغه ترډیری مودی پوری وساتی اوزموږ دخلکو دقهراو غضب په څپوکی له مینځه لاړ. ډیر دتاسف وړ خبره خوداده چی په نړی کی دځینو هیوادونو واکداران سره له دی چی دامپریالیزم ماهیت اواصلی څیره په‌عمل کی بربنډ شویده بیاهم دهغه دلاس دالی په څیر دهغه دسیاست چی بشری ضد او خلقی ضد سیاست دی پیروی کوی . نن ورځ مصر په منځنی ختیځ کی او پاکستان داسیا

په جنوب کی دامریکی دامپریالیزم دتیری ـ کونکی نقشی او دسیسی پلی کونکی دی . دمصر اوسنی دولت دنړی دنامتو معامله گر اوداسلام دستر دښمن انورالسادات په مشری دعربی خلکو پرضد دامپریالیزم دسیسی او پاتی په ٤۲مخ کی

سلسله گفت وشنودها ونشست های اختصاصی ژوندون در میزگرد

مسایل سیاسی واجتماعی ، فرهنگ و هنر، نوجوانان ، جوانان وخانواده ها

در زیر ذره بین نقدو انتقاد

زیر نظر گروه مشورتی ژوندون

یک بررسی همه جانبه از:

علل کمبود ادویه در بازارو مروری بردشواری مردم درزمینه های بیماری وبیمارداری

این جدل با شرکت :

۱ـ دکتور سیدالف شاه غضنفررئیس امورفارمسی وزارت صحت عامه

۲ـ دکتور محمد آصف غروال رئیس طب معالجوی وزارت صحت عامه

۳ـ دکتور غلام رسول غیائی رئیس بررسیو قوانین صحی وزارت صحت عامه

٤ـ پوهاند دکتور احمد شاه رشاد روشن استاد پوهنتون کابل

٥ـ دکتورسبحان هاتفی سرپرست تعلیمات صحی ونشرات وزارت صحت عامه

٦ـ محمدزمان نیکرای معاون مجله ژوندون

۷ـ عزیزالله مرموز عضوگروه مشورتی ژوندون

۸ـ حفیظ رهجو سکرترمسوول روزنامه انیس

۹ـ ماری سعادت منگل مدیر خبرنگاران روزنامه هیواد

۱۰ـ لیلما حسینی نماینده رادیوتلویزیون

۱۱ـ عطا مراد ایماق نماینده روز نامه کابل نیو تایمز

۱۲ـ آمنه امان نماینده مجله قندهار

دایر شده بود .

خانواده ها

دختران ، پسران ، مادران، پدران دست نگهدارید ـ ورق نزنید !
ژوندون یکبار دیگر غوغا بر انگیزترین مسایل رابه جدل میآ ورد .

شما عروس ها
شما خشو ها
و شما جوانان و سا لمندان
بما بگو یید :
انگیزه این همه نا ساز گاری خانوادگی چیست ؟

آیا عروس ها در محیط خانواده ندرت نمایی می کنند ؟

و یا خشو ها نا ساز گار میباشند ؟

آیا جوانان در روابط خانوادگی واجتماعی خود بدون در نظر داشت شرایط و امکانات راه افراط در پیش دارند ؟

و یا اینکه :

سا لمندان نمی خواهند خود را با شرایط زمان وفق دهندوخواست جوانان رااحترام گذارند .

طرح و بر رسی این مسایل مو ضو ع جدل آینده ما در دور سخن ژوندون است و

ما از همین اکنون از همه شما خانواده ها می خوا هیم گفتنی های خود را در این زمینه به تیلفون ۲٦۸٤۹ ژوندون با ما در میان گذارید و اگر خوا ستید خود را برای شرکت

در این جدل آمو زنده هم کاندید کنید . تیلفون ۲٦۸٤۹ همه روزه از ساعت ۸ صبح تا ٥ عصر در خدمت خانواده ها ژوندون ،

تریبون خانوادگی خود را در اختیار همه کسانی قرار مید هد که برای بهبود روابط اعضای خانواده با هم سخنی برای گفتن دارند

* شرایط نگهداری دوا در دوا خانه های‌ما به گو نه یی است که تاثیر دوا در اثر نور و حرارت از میان میرود .

* * *

* نه کمبود دوا و نه هم کمبود داکترهیچ یك پرابلم اساسی ما در امور صحت عامه نیست بلـــکه دشواری عمده این است‌که سطح آگا هی و دانش صحی مردم پائین است وتبلیغات ماهم برای آگاهی اساسی ازسطح صفر به‌بالا نرفته‌است.

* * *

* مصرف سر به خود دوا ها و خاصتاًدواهای ضد مکروبی موجب گـــردیـــده است که بیشتر مردم ما در برابر آنتی بیو تیك هامقا ومت حا صل کنند

* * *

سکر تر مسوول روزنامه انیس :

در گذشته به اساس یك مقرره تعا مل چنین بود که به دکتو ران متجرب و صاحب عناوین اکادمیك اجازه گشودن کلنیك های شخصی داده نمیشد واین وضع به دلا یل روانی و اقتصادی فرا وانی به ضرر بیماران منجر میگردید که به همین دلیل نا فذگشتن و تطبیق این مقرره مو جب شکا یات زیاد خانواده ها شد آیا اینك با توجه به منطقی نبودن این طرز العمل وزارت صحت عا مه در نظر ندارد در ایـــن زمینه تجدید نظرکند ؟

رئیس بر رسی و قوانین :

درست است من با شما در این مورد هم عقیده میباشیم که‌درگذشته تطبیق مقرره‌یـــــی که شما از آن نام گر فتید جز اینکه موجب سر گردانی بیما ران گردد و آنها را از حق مشروع انتخاب دکتور محروم گرداند نتیجه دیگری نداشت . وازرت صحت عامه با تــو جه به‌همین مسالهٔ دراین مقرره تعـــد یلاتی را در نظر گر فته است که به زودی عملی میگردد و به مو جب آن هر دکتور میتواند معاینه خانه شخصی داشته‌باشد .

مرموز :

اساساً در بسا نواقص امور اجتماعی بیشتر از آنکه نقص در پر نسیب باشد در نحوه عمل است . دکتوران متجرب ما باید حق گشودن معا ینه خانه شخصی را داشته باشند مشروط به اینکه باز هم تعدادی مو قع‌نیابند طبابت را به تجارت بدل کنند چنا نکه در گذشته ما نمونه هایی ازاین مانند رادیدیـــم و شا هد بودیم که بر خی از این دکتو را ن متجرب برای تلف شدن وقت معا ینه دستور میداادند نفر مو ظف معا ینه خانه ده ده نفر مریض رابفهماند که‌زبان خودرا ازدهان بیرون وشکم خودرا سخت گـر دا نند تا مبـا دا چند ثانیه وقت دکتور بیشتر صرف گـر دد ویا اینکه برخی دو کتوران متجرب مبلـــغ معییـــن مـو ضو ع فیس مـثـلا پنجـاه ا فـغا نـی ر ا مطر ح می کردند ایـــن نکته قابل تا یید است که دکتوران باید حق داشتن معاینه خانه شخصی را دارا باشند امادر مقابـل بیماران هم این حق را دارنـد که درست معا ینه شوند، دقیق دیده شوند ودر رابطه با دکتور بیمار محسوب گردند و نه وسیله پول اندوزی ....

در مورد ادویه قا چاقی به عقیده من نه باید به اساس گفته چند دوا فروش قاطعانه مسا له تورید قاچاقی دوا را به‌تائید گر فت و نه هم از آن منکر شد چه چشم پو شی از این واقعیت تلخ اجتماعی در واقع چشم پوشی و نا دیده گر فتن جرم مجرم است .

در واقع قا چاق وجود دارد و دلایل فراوانی هم برای دوام آن مو جود است ، یکی از این دلایل این است که پولیس ما تا کنون در مسا یل اجتماعی فاقد قدرت و صلاحیتی است که باید آنرا دارا باشد و دیگر اینکه مردم ما برای به شنا خت آوردن مجرم با مو سسات مسوول همکاری ندارند واز همه مهم تر اینکه توافق ، تفا هم و همکاری‌لازم هم میان ارگان های همکار به وجود نیامده است . مردم ما در واقع تا هنوز خصلت های طبقا تی یك جا معه فیودالی را دارا میباشند و من فکر میکنم باید در اولین قدم به سوی زدودن نا بسا ما نیهای اجتماعی از تجدید تر بیت اداری شروع کنیم و مبارزه ما در راه سازند گی مبارزه یی باشد دوا مدار وسریع

پوهاند رشاد :

محترم رئیس امور فارمسی در پا سخی که برای اعتراض محترم راصع در زمینه گران بودن نسبی برخـی ازدواهـــای دابن سینا۔ در ملخی ارائه داشتند از سخن خود چنین نتیجه گر فتند که گویا این گرانی نرخ ها به خاطری است که قیمت ها تا چند سال ثابت نگهداشته شود وبه عبارتی این‌موسسه دوا را به قیمت چند سال بعد عر ضه میکند که این نمیتواند دلیلی باشد قناعت بخش چرا که کاری است به ضرر اقتصاد بیماران واز سویی هم کمك برای قاچا قبران ، چرا که وقتی دوای امور فارمسی به مراتب گران تر از تورید های مشا به و یا عین آن در بازار آزاد عر ضه میگردد تفاوت فا حش قیمت سود جویان قاچاقبر را تشویق بـــه تورید های غیر قانونی میکند در صور تـی که اگر این مو سسه دوای خود را با توجه به قیمت های رایج عر ضه کند هیچ فرو۔ شنده عمده و یا پر چون نفع خود را در خر ید وفـر و ش هـــا ی غیـر قـانونی نمی یابد نکته دیگر در همین زمینه این است که در سخن راصع صحبت از چند صد در صد تفاوت قیمت میان تو ریـد های ابن سینـــا درمـلخی وعمده فرو شی های ادویه بـــودو محترم دکتور غضنفر هیچ دلیلی در این‌مورد که چرا چنین است ارائه نداشتند وبه جای آن اقلامی رامثال آوردند که چـــنـد فیصد تفاوت قیمت دارد و نه چند صد فیصد وواقعیت هم همین است که چون نرخ دوا به اساس نـــر خ هـــا ی اسعـا ر ی تعیین مـــی گردد و نرخ اسعار هم از چند فیصد افزایش در سال تجاوز نمیکند گرانفروشی در حدود سه صد فیصد نمیتواند هیچ ارتباط منطقی با این مسا له داشته باشد و خوب است با این ادعا رد شود که رد شدنی نیست و یا اینکه این وضع تغییر کند .

بدون شك هدف عمده دولت از پـروژه۔ جنریـك وطرح وتطبیق آن جز به‌خاطر فراهم آوری تسهیلات برای بیماران و همه‌ی مردم نمیباشد درحالیکه عمـلا می‌بینیم امورفارمسی کمتر به این هدف توجه‌داشته است وطـرز۔ العمل مو جود توزیع ادویه نیز جز خلاصه آن نمیباشد .

دکتور غضنفر :

دوای ما دوای قاچاقی نمیباشد که به‌قیمت های قاچاقی عر ضه گردد ، ما دوا را از کشور های سو سیا لیستی تورید می کنیم وفی‌دالر ٤٧۔ افغانی لیتر آف کریدت می پـردازیـم ما در تورید های خود بیست فیصد محصول گمر گ میپر دازیم دوازده فیصد مصرف اداری رادرقیمت ها افزودمی کنیم و پا نزده فیصد نفع موسسه را نیز در جمع قیمت به محا سبه می آوریم و به همین دلایل هـــم قیمت ادویه توریدی ما گرانتر از نـرخ عمده فروشی ها تمام میشود .

پوهاند رشاد :

به اجازه رئیس محترم امور فارمسی برای رد این ادعا یشان که نرخ های دیپو تا حدود چند فیصد افزودی مصارف این مو سسه از سطح قیمت های بازار بلند است مثالی ارائه میدارم فکر میکنم در سال ۱۳۵۸ بود که عمده فروشی توفیق لیمتد آنتی بیوتیك تتر اسکلین رادر شکل کپسول ۲۵۰ ملی گرام وسیروپ ازکشور دوست‌یوگوسلا و یا تورید کرد ایـــن شرکت کپسول تتراسیکلین ۲۵۰ ملی گرام را فی بو تل یکهزار عددی به چهار صدو شصت افغانی نرخ گذاری کرد وسیروپ تتراسیکلین را فی بـو تل پانـزده افغا نی در بازار عر ضه داشت در حالیکه دیپوی ادویه کـپسول تترا سیکـلین ۲۵۰ ملی گرام را از عین کمپنی و عین کشور فی هزار یکهزار و پنجصد افغا نی به فروش میرساند که بیشتر از سیصد فیصد گرانتر است

با این مقا یسه می بینیم که مو ضوع ادویه قاچاقی مطـر ح نمیباشد بلکه یـــك شر کت عمده فروشی انفرادی دوای واحدی ر ا ا ز عیـــن کشو ر و عیـــن فابریکه تورید کرده و سیصد فیصد آنرا از یك مو سسه انحصاری رسمی ار زان تر توزیـع میکنـد . رئیس امور فارمسی یقینـاً ادعا نمی کنند که در یکسال نرخ اسعار سیصد فیصد بلند رفته است و یا مخـرج اداری چنین تفاوت فاحش وسر سام آ و ری را به وجود آورده است ؟

دکتور غضنفر :

ما باید متیقن با شیم که در خریداری ادویه هیچ تفاو تی وجود ندارد، بلکه به‌خاطر مصارف اداری است که قیمت ها بلند میرود به‌عنوان مثال در دوره حکـو مت امین یـك دالر برای ماچهل پنـج افغانی مجرا داده‌می‌شد که شا مل کرایه راه ، بیست فیصد محصول گمر گـ ونه فیصد عاید تورید کننده مـی گردید ، اما در همین وقت ما چهل و هفت افغا نی دالر را لیتر آف کریدت میگر فتیم در وقت این قیمت ها غیر عادلانه تعیین می شد و به تا جران تحمیل میگردید ، نباید نرخ گذاری های غیر عادلانه در این جسه به‌رخ ماکشیده شود.

پوهاند رشاد :

به اجازه شما باز هم برای رد گفته های شما یك نمو نه متبارز تر را یاد آوری می کنم

توفیق لیمتد که قبلا هم از آن یاد کردیم کپسول و سیروپ تترا سیکلین و کلورم فینکل را ازیك کشور سوسیا لیستی تورید کرد ، اما دیپوی ادویه اجازه فروش آنرا به شر کت تورید کننده نداد ، آنرا ضبط کرد وبدون آنکه کمترین مصرف اضا فی دیگری را متقبل گردد بیش از سیصدفیصد گرا نتر از نرخ های اصلی تثبیت شده اولی آنرا به فروش رساند سخن دیگر در همین مورد این است که محترم رئیس امور فارمسی به گو نه یی سخن میگو یند که گو یـ مصا رف گمر کی‌و اداری و ما لیا تی را فقط این موسسه میپردازد وعمده فر و شی ها از آن معاف میباشند در حا لیکه این‌گونه مصا رف برای همه مو سسات خواه شخصی ویا دولتی یك سان است صرف نظر از اینکه مو سسات شخصی از فراوان تسهیلاتی که موسسات دو لتی ازآن بر خوردار اند محروم میباشند .

دکتور غضنفر :

فرض کنیم که‌ما این اقلام دوا رابه همـان قیمت تثبیت شده قبلی‌به فروش میرسا ندیم اما آیا دوا خانه ها هم آنرا به همان قیمت

برای بیماران به فروش میر سا نیدند ، یقیناً نه، چراکه آنها از ما سند دا شتند کـــه قیمت امپسلین پنجاه ، افغانی است ، مـا خوا ستیم مقدار پول تفاوت قیمت به جیب یك موسسه دولتی فرو ریز شود که ازمردم ودرخدمت مرد م است واجازه ندادیم چنـــد دوا فروشی از این تفاوت به نفع شخصی خود سود ببر ند .

راصع :

مسا له اصلی در این بحث این نیست که چرا دیپو دوای ضبط شده را به قیمت اصلی تطبیق شده قبلی نفرو خت ، گر چه باید کشور خارجی که در قانون جنریك هم توضیح یا فته است این میباشد که صرف در صورتی دوا از یك کشور خارجی در افغا نستان تورید شده میتواند که عین دوا در خود کشور تولید کننده هم امتیاز فروش را داشته باشد بهایـــن صورت به هیـــچ وجه ما نمیتوانیـــم دوایی را از یك کمپنی خارجی خریداری کنیم که در کشور خودش امتیاز فـر وش را فاقد باشد ، شرط دوم دارا بودن اجازه رسمی دولتی کمپنی سازنده دوا در سا ختن دوایی است که قرار داد میگرددودیگر اینکه و دکتور غضنفر و رووف راصع دو نکته را قابل یاد آوری میدانم ، یك اینکه در مسالهٔ تورید ادویه بهصورت قاچاقی و غیرقانونـــی مسوو لیت اولی‌با وزارت های داخله وتجارت وشعب انسداد قاچاق است و نه مو سسات مر بوط به وزارت صحت عا مه ودو دیگر این که نباید فرا موش کنیم که مادر شرایط بازار آزاد قرار داریم و نوسانات اسعا ری نیز در تمام کشور های در شرایط بزار - آزاد کا ملا محسوس است در مورد تفاوت قیمت ها یاد آور میگردم که اولا چند فیصد کنند، نـه‌آنرا می پـــذیرند ونه‌هم میتوانند به نرخ های مو جود ریاست امور فارمسی آنرا به فروش رسا نند .

راحله راسخ خرمی :

باتو جه به این گفته رئیس پلان‌وزارت صحت عا مه که جلو گیری از تورید قاچاق ادویه را وظیفه وزارت های دا خله و تجارت خواندند می خواهم بپرسم آیا تا کنون شعب مسوول وزارت صحت عا مه در این زمینه با دوا یر مسوول انسداد قاچاق تماس گرفته اند یا خیر ؟ چه بهر صورت این وزارت

درین گردهمآیی درمورد پروبلم ادو یـــه جروبحث های صورت‌گرفت

چنین میکرد وقیمت هاراهم در کنترول‌میداشت سخن بر این است که چرا عین یك دوا سیصد فیصد گرا نتر از یك مو سســـه شخصی که یقیناً به نفع خود بیش از نفع عا مه تو جه دارد قیمت گذاری میگردد و چرا هیچ دلیلی هم برای این تفاوت فاحش وجود ندارد ؟

ماری سعادت‌نمایده روزنامه هیواد:

به ار تباط آنچه در زمینه مسا یل مربوط به دوا گفته شد می خواهم بپرسم ریاست امورفارمسی زیر چه شرایط و ضوا بطی به‌تورید ادویه از کشور های خار جی مـــی

رئیس‌امور فار مسی :

یکی از شرایط عمده تورید دوا از یك فور مول دوابایدر مطابق استندرد بین المللی بوده ودریکی از فارماکوپیای معتبر جهـانـی درج شده باشد و شرایطی دیگر از اینقبیل که اسم جنریك دوا روی بسته بندی آن نو شته گردد و مانند آن .

ماری سعادت :

تثبیت قیمت ها بر چه اساسی صور ت می گیرد ؟

دکتور غضنفر :

یك دوا از چند کشور خارجی آفر گرفته میشود وارزانترین آن در صورتی که وا جـد دیگر شرایطی هم که‌قبـلا گفته شد ه بـا شد قرار داد میگردد .

دوکتور حبیبی :

من به ادا مه بحث محترم پو هاند رشاد تفاوت در نرخ های امور فار مسی و بازار آزاد نباید این همه جنجال بر انگیز باشد چرا که این تفاوت به نفع فلان شخص و یا فلان مو سسه خصو صی نمیباشد ، بلکـــه به نفع یك مو سسه خد ماتی است که قوی شدن بنیه اسعاری آن با تو جه به اینکه دارایی آن به‌نفع مرد م به‌کارمی افتد بازهـم به نفع مردم میباشد ، از ین ها که بگذریم برخی از عمده فروشی ها صرفاً به منظور نمایش و برای بدنا م‌ساختن مو سسه‌ابن‌سینا درملگـی چند قلـم محـدود دوای تو ر یـدی خود را به قیمت ارزان عر ضه می کنند و اگر قرار باشد تمام اقـلا م جنریك را وارد صحت عامه است که دوای قاچاقی را بـا تفاوت هایی که از دوا های اصلی ممکـن است داشته باشد میتواند تشخیص دهد و آنرا به شعب مسوول به شنا خت آورد تا ما موران مر بوط در پی آشکارا سا ختن جرایم و دستگیری مجر مین باشند .

دکتور غیاثی :

ما تا کنون با مواردی از مانندی که شما میگو یید تصادف نکرده ایم ، البته درصورت کشف قاچاق ، طبیعی است از نظـر ایجاب وظیفه باشعبات مربوطه خارندوی تماس مي- گیر یم .

ناتمام

ابن سینا

* * *

چند نکته قابل توجه در اندیشه ابوعلی سینا

نوشته پروفیسور پی، بی وچا

دانشمند هندی

طی نه قرن شهرت ابو علی سینا ، ابن سینا ، که در اروپا او یسینا یش گویند و به حیث فیلسوف ، طبیب و دانشمندش شناسند ، در جهان متمدن پهن شده است. در سده های میانه مدت درازی پس از رنسانس اروپا ، درست تا میانهٔ سدهٔ هفدهم میلادی، اندیشه و آثار و مقامش مورد شناسایی جهانی در شرق و غرب قرار داشت ، و قانون اودر طب تا هنگامیکه انکشافات جدید در ساحه علمی و نظری و جراحی در طب به ظهور نپیوسته بود بزرگ ترین اثر وماخذ طبی در دانشگاه های اروپا بود . من توانایی آن‌را ندارم تا سهمگیری وی‌را به ماوراء الطبیعه وطب ارزیابی کنم• همه آنچه می توانم درین مقال کوتاه بیاورم آنست که یکی دو خصوصیت آشکار استعداد وذکاوت شگفت آور وی را بیان و بر آن تاکید کنم

نخست قابل یاد آوری است که ابن‌سینا در میان پنج شش نابغهٔ جهانی قرار دارد که گیتی به خود دیده است . تاریخ بشریت از نظر داشتن انسانهایی که در رشتهٔ به خصوصی فوق العادگی داشته اندغنی است. در شعر ، نقاشی ، مجسمه سازی ، معماری، موسیقی ، علوم طبیعی و فلسفه نظری ، چندین کشور و چندین دوره نوابغی را عرضه کرده است که آثار شان ،زیبایی و نیروی فوق العاده یی دارد و هر یك در زمینهٔ متعلق بهخویش برتری نشان‌میدهد شاعرانی چون هومر و ویرژیل ، والمیکی و فردوسی ، دانته وشکپیر ، مفکرانی چون افلاتون و کانت ، نقاشانی چون رافایل ورامبرانت و موسیقدان هایی چون موزارت وبتهوفن هریك با نیروی سحر انگیز در دانش و هنر خویش شگفتی و شکوه و جلال بشریت را می نمایانند . اما نوابغ واقعی دایرة المعارفی که چون فیلسوف انگلیس ، بیکن همه دانش ها رافرا گرفته باشند به نحو عجیبی اندك اند ، ودر میان آنان ابن سینا به حیث شایسته ترین فرد جلوه می کند ، ما قبل از همه ارستوی یونانی ،پدر تقریباً همه دانشها را داریم ، همه دانشهای طبیعی و ماوراء طبیعی که تا آن زمان‌شناخته شده بود . او را بحق معلم اول می خوانیم پس از و در فاصلهٔ طولانی زمان سه دانشمند شرقی ظهور کردند که اندیشه های بلند شان آنان را سرآمد دانشوران در چندین رشته دانش ها ساخت . ابو نصر فارابی که نزد ما سمت معلم ثانی دارد ، ابو علی سینا و ابو ریحان البیرونی ، از ینان ، ابن سینا یا او یسینا بهتر از همه در اروپا شناخته شده است . دریك دورهٔ‌نسبتاً کوتاه و نابسامان زندگی وی‌در علوم منطق ماوراء الطبیعی ، طب ، الهیات ریاضیات و نجوم تبحر حاصل کرد و آنها را انکشاف داد• آثار وی که‌عدد شان ازصدمی گذرد تقریباً همه دانشهای عصر وی را در بر می گیرد• چنین قابلیت و توفیقی به عده‌یی معدود عطا شده است ودر ارزیابی استعداد و هوش عجیب ابن سینا این نکته را نیز نباید از نظر دور بداریم که در عهد او یعنی قرن ده و یازده میلادی مدارك و ماخذ چون کتابخانه ها و آزمایشگاه ها که بدسترس دانشجویان قرار میگرفت خیلی معدودومحدود بود . استعداد و غنای اندیشهٔ ابن سینا را همچنان می توان در فصاحت و سلاستی دید که وی درهر دو زبان فارسی و عربی

چندین سده پس از ابن سینا دو تن‌نوابغی چون وی در ایتالیا بر خاستند میشل انجلو بنوروتی که پنجصد مین سالگرد وی در سال ۱۹۵۲ در ایتالیا بر گزار شد ولیونارد داوینچی • این هر دو بزرگ در چند هنر سرامد گشتند ودر نقاشی ، مجسمه سازی ، معماری ، مهندسی وادبیات نام آور شدند .

دومین نکته قابل یادآوری درباره هوش واستعداد شگفتی انگیز ابن سینا پیشرسی باور نکردنی اوست . او کودکی بود که‌همهٔ آموختنی ها را پیش از رسیدن به ده سالگی آموخت • مااز بچه های موسیقی دان شنیده ایم اما شنیدن نام بچه یی به حیث عالم و طبیب نا گهانی است. او آموزش خویش را در پنج سالگی آغاز کردو در ده سالگی وی عملا تمام مطالعات خویش را تکمیل کرد ، از استادان بر گذشت و چنان پیشرفتی کرد که در برابر دانشمندان بزرگ عصر رقابت پیروزمندانه یی آغاز کرد در هفده یا هژده سالگی وی‌طبیب بزرگی شد. وعلامهٔ شناخته شدهٔ همه دانشهای روز به شمول علوم غامضه گردید• آنچه سهراب جوان در رزم‌و میدان و زور وبازو کسب کرد ابن سینا در زمینهٔ علوم به دست آورد . می توانیم در مورد او این گفتار فردوسی را بیاوریم :

چو سه ساله شد ساز میدان گرفت
به پنجم دل شیر مردان گرفت
چو ده ساله شد زان زمین کس نبود
که یارست با او نبرد آزمود
به نخجیر شیران برون تاختی
به بازی همه رزم شان ساختی
به گفته او :

آخرین نکته بزرگ در بارهٔ ابن سینا وسعت و آزادی اندیشهٔ اوست . اندیشهٔ او حقیقتاً عالمانه و استعدادش منظم ، تحقیقاتش حقیقت جویانه موثر ، معقول و جرات مندانه بود . مگر با همه نیرو و تبحر همه جانبه استعدادش که می توانست مسایل غامضه راحل کند، هیچ گونه تکبر و خود ستایی نداشت ، بلکه متواضع ، با حیا و مودب بود . هر چه بیشتر مطالعه و تفکر می نمود بیشتر به عظمت و پیچیدگی مسایل علمی و محدودیت یاس آور عقل آدمی پی می برد . او پیوسته در برابر بزرگی دانش خویش دودل بود . این رباعی که به غلط به عمر خیام نسبت داده شده اعتراف ابن سینا را نسبت به نومیدی ودرماندگی در سرنوشت انسان نشان می دهد .

از قعر گل سیاه تا اوج زحل
کردم همه مشکلات گیتی‌را حل
بیرون رستم زقید هر مکر وحیل
هر بند گشاده شد مگر بند اجل

* * *

دل گرچه درین بادیه بسیار شتافت
یك موی ندانست ولی موی شکافت
اندر دل من هزار خورشید بتافت
آخر به کمال ذرهٔ یی راه نیافت

هر اندیشه بزرگ به همین گونه در برابر معمای حل نشدنی جهان به زانو در می آید اینست که سقراط با همهٔ دانشش ادعا کرد که چیزی نمیداند .

از کمپ دیوید تا بیت المقدس

امپر یا لیزم جهانی ودر راس آن امپریالیزم خون آشام امریکا در هر جایی که برد گان بر خاسته و به پیکار آزادیبخش دست زد ه اند، در مقابلشس قدبر افراشته و تمام وسا یل و امکا نسات استعماری و استثماری و همچنان تمام حیل و نیر نگ هایی را که در طول حیات ننگین تجاوز و غارت اندو خته اند بکار برده و با رنگ و روغن دادن قضا یا و حقا یق به جان و ما ل مردم و حشیا نه حمله نموده و چون خصلت امپریالیزم همین است ، چنین شیوه و عمل، تا امپر یا لیزم آخرین نفس هـا یش را بکشد ، همینطور خواهد بود .

بناء دشمن حیله گر و فتنه جو ، علماً شنا خته شد و در نزد مبارزان راه نبرد و پیکار مرگ و زندگی ، تمام مسا یل روشن است ، مبارزان و قهر ما نان راه سعادت و آزادی بشر یت میدا نند تا امپر یا لیزم سر نگون نگر دیده جنگ و تجاوز ، دشمنی و چپاول ، خون ریزی و آد مکشی در اینجا و آنجا تـوسط ارتجاع وامپریالیـز م وتمـام دشمنان شنا خته شده بشریت ادا مه خواهد یافت وراهی دیگری نیست جز اینکه همه‌ای انسان های آرزو مند به صلح و ترقی جهان ، دشمن مشتر ك خو یش را درك کنند و پرده های ریا و تزویری را که به چهره امپر یا لیزم آو یخته شده بدرند و چهره شیطانی وخبیث آنرا باچشمان باز تمـا شا کنند . واین کار هم ممکن است فقط از یك راه ، آنهم مبارزه و پیکار بی امان علیه امپر یا لیزم و تمام دستیاران بین المللی آن در گو شه و کنار جهان .

نیازی به اثبات ندارد که درین روند انقلابی وپیروز مند مردم جهان سنگر های نیرومند و مستحکمی را کمایی نموده و درعرصه های مختلف زندگی ارتجاع و امپر یا لیزم را به شکست های مد هشی موا جه ساخته که محکو میت آن به حساب تاریخ به اثبات رسیده و هیـچ قدرتی نمی تواند جلو آنـرا بگیرد ودر مقا بل آن مقاومت نماید.

اگر از مرور صفحات پیکارو نبردقهرمانانه مبارزان و تحول طلبان واقعی در طول تاریخ بگذریم فقط نگاهی به قضایای تاریخـی از انقلاب اکتو بر تا کنون این ادعا را به اثبات می رسا ند ، چه امپر یا لیزم در آنروز ها تمام توان و امکان خود را بکار انداخت تا انقلاب کار گری روسیه را در نطفه خفه سازد ، اما نشد که نشد ، از ینرو وقتی نطفه ها را نتوانستند از میان بردارند ، سیل های خرو شان و موج های نیرو مند پیکار بر حق مرد مان جهان را هر گز نتوانند ، خا موش سازند . بر عکس این خشم مقدس مردم است که بیخ و بنیاد ارتجاع و امپریالیـزم رابه‌لرزه در آورده ومبـارزه پیگیر جنگجو یان صلح و آزادی بشر یت ، گلیم آنرا بکلی از رو ی کره‌زمین جمع کرده و به مو زیم تاریخ می سپارد ، این ندای زمان و خواست همه ملل جهان است ، هیچکس نمی تواند ما نع رشد پر توان آن گردد .

با این رو حیه وتوان تاریخی نبرد بـه پیش میرود و در پهنای وسیع کار و تلاش انسا نی ، پای لنگ و لنگان امپر یا لیزم جها نی و تمام دار ودسته های رنگا رنگ ارتجاع و استعمار بیش از پیش لنگیده وبه زباله دان تاریخ دفن می گردد .

به ارتباط دشمنی‌ها و تو طئه های امپریالیز م علیه بشریت که‌چون زنجـیر سیاه حلقات آن در نقاط مختلف گیتی بهم پیوند دارد از جمله از دسیسه کمپ دیوید کـه تو سط کار تر ، بیگن و سادات ارائه گردید همه مـردم جهان اطـلاع کافی ووافـی دارند، همـه میـدانند کـــه اسرا ئیـل گودی کوکی امپر یا لیزم امریکا بوده و اصلا تو سـط امپر یا لیزم خلق گردیده است ، از ینرو ظلم وتعدی بالای خلق عرب فلسطین بـــه وسیله اسرائیل و صهیو نیستان منفور فقط و فقط تو سط امپر یا لیزم اعمال میگردد ، زیرا فا بریکه های توپ سازی و طیـاره سازی ایالات متحده امر یکا تمـــام دستگاه های‌جهنمی صهیونیستی را تادندان مسلـح نموده که بصورت غیر عادلا نه به غصب سر زمین های کشورهای دیگر پرداخته و خلـق عرب فلسطینی را آواره و بی خانمان ساخته است .

سخنان فوق هر گز دروغ و افترا نیست تمام مردم جهان به‌این حقیقت آشنا یی کامل دارند و اسرائیل و یاران امپر یا لیستی آنرا دشمن اصلی خلـق عر ب فلسطین وخلق‌های سراسر جهان می دانند .

با اینهم کار تر ، سادات و بیگن گستاخانه در کمپ دیوید تو طئه ای را علناً رو بدست گر فتند و با هم پیمان بستند تا با الفاظ و نیر نگ های فریبکارانه مردم جهان را و بخصو ص خلق عرب فلسطینی را اغوا کنند که به اصطلاح سا دات ، کارتر و بگین از حقوق حقه خلق عرب فلسطین پشتیبانی می کنند و به نفع صلح‌در شرق میانه با هم دست می دهند .

اما وا قعیت غیر آن بود ، خلق عـرب فلسطین وسازمان آزادیبخش فلسطین بحث سازمان مسوول وهمچنان دیگر سازما ن‌ها وگروه‌های ضد امپریا لیزم وضد صهیونیزم بایکصدا ویک آواز در مقابل دسا یس کمپ‌دیوید قرار گر فتند ونیر نگ ها ی تفتین آمیز امپریا لیزم بین المللی را افشا نموده وازهمان آغاز اعلا م داشتند که توطئه کمپ دیوید ، حمله وتجاوز صریح دیگـر است کـه علیـه خلق عـر ب فلسطین طرح ریزی شده و دنبال می گر دد .

همچنان در سراسر جهان هزاران‌مقاله‌و تبصره به تحر یر آمد واین دسیـسه و توطئه را نه تنها افشا ء نمود بلکه آنـرا سیاست چپاول وتجاوز علیه خلق عرب‌فلسطین دانسته واز همه‌ای مردم جهان‌خواستند کـه درمقابل آن قدعلم نموده و آنرا رد نما ینـد که خوشبختانه چنین شد

ازطرح توطئه کمپ دیوید تاکنو ن‌واقعاً تجاوزات اسرائیل دامنه دار تر شـدہ و گستر ش بیشتر یافته است که یادداشت فهرست جنایات صهیو نیزم از کمپ دیوید تاالحال از حو صله این نبشته بدور است اما آنچه‌روشن می‌نماید وهمه مردم جها ن آنرا میداند اینست که توطئه کمپ دیو یـد تمام ارتجاع عرب را باهم نزدیک ساخت و آنهایی که در جهان عرب بدروغ از اسلا م واسلامیت یاد می کردند همه و همه درتحت همین سیاست پل‌پای امپریالیـزم را در شرقمیانه ودیگر نقاط جهان منـجمله در سرحدات افغانستان تعقیب نمودند وعو ض اینکه خلـق عرب فلسطین را از چنگـــال امپریالیزم امریکا وصهیو نیزم نجات دهند، دست آنرا خائینانه فشرده و بـــه سا دات حق دادند که از ایشان درمحافل امپریالیستی نمایندگی کند و چون سا دات خا ین هم درطریق خیانت بـــه‌خلـق عرب فلسطین از همان کهنه کاران وجفاکاران تاریخـی است درین راه هم گام های خائنانه اش رابرداشت و اگر قبلا در خفا نو کر امپر یالیزم بود اکنون خود را بکلی در آغوش امپر یا لیزم اندا خته است .

صهیو نیزم اسرا ئیل در تحت پرو گرام مشتر کی که در کمپ دیوید با کا ر تر رئیس جمهور امریکا و سادات خاین و به قول اعراب سادات امریکا بستند ، باز هم سا طور های قصا بان اسرا ئیل را بران تر نمود و بیگن هر گز در میثاق کمپ دیوید را یگان امضا نکرده و سادات را که گردن به ریسمان امپـر یا لیزم بسته و گـــو ش به قصر سفید داده است برده اسرائیل نیز نمود چنا نچه امروز به این سخن کسی شك و شبهه ای ندارد .

اگر از تو طئه هایی که درین مدت سرهمبندی گردیده وتطبیق شده بگذریم ، آخرین تو طئه کار تر ، سادات بیگن و تما م ار تجاع عرب برای خلق های مسلمان جهان وبخصوص برای خلـق عرب فلسطین غیـــر قا بل قبول بوده و اگر واقعاً کسی از حقوق حقه خلق عرب فلسطین و از اسلام و اسلامیت دفاع می کنند و مردم مسلمان جهان را دوست دارند باید علیه صهیو نیزم و امپریا لیزم امریکا شجا عانه و قهر مانانه قرار گیرند و به مبارزه انقلابی و بی امان علیه آن بپردازند.

این توطئه صریـح و علنی خـلا ف تـمام قوانین بین المللی انتقال مر کز اسرا ئیل از تل ابیب به بیت المقدس است . که ایالات متحده امریکا و سادات خاین نیز آنـرا بیتا لمقدس را پا یتخت اسرا ئیل سازند ، همکاری نموده و مشوق آن شده اند کـه این دیگر برای خلق های مسلمان جهـان تحمل نا پذیر است باید علیه آن تا طعانه‌به توطئـه بر خاست وعلیه‌آن سنگر های خلـق عرب فلسطین را استحکام بخشید .

آنچه درین میان روشن می نماید اینست که صهیو نیزم و امپر یا لیزم امریکا یك دست و یك زبان اند ، آنها مشتر کا عمل می کنند ، اگر در شر قمیانه علیه خلـق مسلمان عرب فلسطین به چپاول دست مـی زنند و خون ریزی را براه می اندازند ، و با انسان و انسا نیت دشمنی می ورزند در دیگر نقاط جهان نیز همین سیاست را پیش برده و تعقیب می نماید .

حالا دیگر روشن گردیده که سادات‌خاین در کمپ دیوید به چه خیا نتی دست زد و خلاف مصالح خلـق عر ب فلسطین و تمـام مردم شر قمیانه در پیمانی امضا نمود که اگر واقعاً و عمیقا تو جه بعمل آید ، سپردن بیت المقدس به‌اسرائیل بودواسرائیل بـــا جرات‌توطئه‌کمپ دیویدبه‌این اقـدام دست زد در ینجا سوالی مطرح می شود که آیـا هیئت حا کمه اسرا ئیل یا همان صهیو نیستان جلاد پیشه در زیر شعار های تو طئه آمیـز کمپ دیوید با اعلام بیت المقدس بحیث پا یتخت اسرا ئیل به سیا ست های تجـاوز گرانه خویش بسنده می‌کند یا با ز هـــم دسا یس دیگری در میان است ، خلق های جهان به‌این عقیده اند که‌سیاست کـمپ - دیو ید باز هم تجاوزات دیگری را در پیش رو دارد ، منتها با این فرق که دیروزسادات بیگن ودر راس آنها کارتر در کمپ دیو ید بصورت علنی گرد هم جمع شده و پـلان های شوم هجوم و تجاوز به حقو ق حقـه خلق عـرب فلسطین را تهیه دیدند . اکنون

بدون تردید در بیت المقدس می آیند و همان میز گرد کمپ دیوید را به بیت‌المقدس انتقال داده و با همان قلم هایی که در آنجا سند توطئه را امضا کردند در بیت المقدس نیز توطئه های دیگری را می سنجند و امضا می کنند .

اکنون که‌هیئت حاکمه اسرائیل به همدستی و همکاری سادات و رهنمایی مستقیم شبکه‌های جاسوسی (سی، آی،ای،) امریکا و دیگر کشور های امپریالیستی متحجله اسرائیل و در راس کارتر اشغال رسمی بیت المقدس را تو سط پارلمان آنکشور به تصویب رسا ندند ، سوال های دیگری بازهم تکراراً طرح میگردد که آیا امپریالیزم امریکا در جهان از اسلام واسلامیت دفاع می کند ، آیا امپریالیزم امریکا دوست مسلمانان جهان است؟ آیا سادات ارتجاع عرب وبیگن حد اقل به‌مسلمانان توجه دارند، این سوال ها بسیار روشن، ساده ، و بسیط و عام فهم است ، اگر کسی در جهان حد اقل به مسایل روز توجه کند و حتی اگر قضایای عصر راطور میکانیکی به هم داده و تماشا کنند که در جهان چه واقع شده و بخصوص جنایتکاران چه میگویند و چه می کنند ، جواب سوالات‌فوق و سوالات دیگر از همین قبیل برای شان به‌سادگی روشن می‌شود واین است که امپریالیزم امریکا نه تنها دشمن خلق های مسلمان جهان بلکه دشمن سوگند خورده وجنایتکار مردم زحمتکش روی زمین است و این مسئلهٔ آنقدر گویا و رسا است که شک و تردید را در آن راهی نیست خوب توجه کنید ، به حقایق با چشم باز نگاه کنید ، اغراض و تمایلات سیاه تبهکاران جهانی را تشخیص نمائید ببینید، آیا امکان دارد قدرتی که هیئت حاکمه اسرائیل را با سلاح های مرگبار و آتش افزا مجهز می‌نماید تاخلق عرب فلسطین را از خانه های شان بیرون کند و آواره سازد و خونریزی و دهشت افگنی را دامن زند ، می تواند در گوشه دیگر دنیا از بشریت واز جهان اسلام دفاع کند ، حداقل توجه حکم می کند که این غیر ممکن است اگر ممکن می بود چرا طیارات امریکایی به خاک جمهوری اسلامی ایران به تجاوز پرداخت و تا کنون نیز سیاست های تجاوز گرانه امریکا علیه ایران ادامه دارد .

خائنانه تر اینکه ارتجاع عرب توضیح این که بخاطرآزادی خلق عرب فلسطینی با قدرت های صلح جو و طرفدار جدی خلق عرب‌فلسطین همکاری نمایند وخودرا از صف امپریالیزم به صف خلق مسلمان عرب فلسطین قرار دهند، در صفوف سنگر اسرائیل و امپریالیزم امریکا می ایستند و نه تنها سیاست کمپ دیوید را تائید می کنند ، بلکه در هر جایی که امپریالیزم امریکا به تجاوز دست زد آنرا یاری نموده و به خصوص به ارتباط کشور های اسلامی آنرا به لباس اسلامی مزین می سازند ، چنانچه تمام ارتجاع عرب آنهایی که با اسرائیل ایالات متحده امریکا یکجا در دسیسه وتجاوز با هم تبانی دارند ، ضیاالحق پاکستان با ضیاءالباطل را چون غلام خویش به خدمت گرفته و خلاف مصالح مردم پاکستان و منطقه کمپ های آدمکشان راعلیه مردم مبارز وآزادیخواه افغانستان بوجود آوردند که تاکنون به جنایات ننگینی پرداخته وهزاران هزار انسان زحمتکش افغانستان را به خاک خون کشانده و بازهم داد و فریاد بلند نمودند که گویا از اسلام دفاع می کنند .

اینست مسلمانی امپریالیزم امریکا ، سادات خاین ضیاء الباطل پاکستان، چینی مائوئیستی ، ارتجاع عرب که بیت المقدس را ، جای مقدس مسلمانان جهان را رسماً به اسرائیل تسلیم می نمایند ودر منطقه‌علیه انقلاب اسلامی ایران و انقلاب آزادی بخش افغانستان به تجاوز و چپاول می پردازند ، در آغاز گفته آمد که توطئه کمپ دیوید ادامه دارد و نه تنها این دسیسه در بیت المقدس به پایان نمی رسید بلکه باز هم در شرق میانه و در نقاط دیگر جهان به خصوص در جهان اسلام همین توطئه‌تطبیق گردیده و شاخ و پنجه می کشد ، شاخه های آن به ایران و افغانستان و تمام کشور های اسلامی توسط ارتجاع به کشور ها می رسد و دسایس گرم تر می شود .

نتیجه اینکه سخن بسیار است ولی دشمن ودوست را شناختن از اهم مسایل حیاتی است ، نباید دوست را جای دشمن گرفت ، همانطوریکه دوستان اسرائیل در نقاط مختلف جهان با هم پیوند دارند ، دوستان خلق عرب فلسطینی نیز با هم ارتباط نیرو مند و قوی با هم داشته و در مقابل آن قرار گرفته علیه آن به پیکار ادامه می دهند ودرین پیکار نه تنها دشمنی خویش را با ارتجاع و امپریالیزم ، صهیونیزم و تجاوز آشکار می سازند، بلکه علناً در جاده پیکار ودر میدان مبارزه باسر افراشته اعلام میدارند که امپریالیزم امریکا در همه نقاط جهان سیاست دشمنانه را علیه بشریت به پیش برده و دشمن شناخته شده بشریت است .

همچنان در مقابل ، خلق عرب فلسطین به کمک و یاوری تمام نیرو های صلحدوست جهان ودر راس آن ها اتحاد جماهیر شوروی به‌مبارزه وپیکار انقلابی خویش ادامه داده وتا آخرین قدرت تاپیروزی نهایی‌علیه ارتجاع عرب ، صهیونیزم و امپریالیزم می جنگند درین پیکار بر حق و عادلانه هر گز خلق عرب‌وفلسطینی‌تنها نیست‌ونه‌تنها توطئه های کمپ دیوید را خنثی می سازند ، بلکه باز هم در پی افشاء دسایس دیگر امپریالیزم به پیش می‌تازند و قهرمانانه‌به نبرد انقلابی شان ادامه می دهند .

بگذار ارتجاع عرب ، هیئت حاکمه اسرائیل امپریالیزم امریکا بابه ارتباط مسوولین درجه اول کارتر ، بیگن و سادات بیشتر ازین رسوا گردند و با چنین عملیاتی شک و تردید ساده لوحان را نیز خود از میان بردارند .

خلق عرب فلسطین یقین دارند که‌نه تنها بیت المقدس بلکه وطن مقدس فلسطین نیز دراثر پیکار مبارزات راه آزادی فلسطین به همدستی نیرو های مترقی جهان به شکست های مدهشی مواجه گردیده وهمینکه بیت‌المقدس را پایتخت اسرائیل اعلام می کنند و آنرا در پارلمان آنکشور به تصویب می رسانند ، در واقعیت امر شکست امپریالیزم امریکا است ، هم دروغ های شاخدار و ساخته و بافته آن تحت عنوان دفاع از مسلمانان ایران و افغانستان و تامین امنیت در شرق میانه ودیگر نقاط جهان افشا گردیده و چهره اصلی و تجاوز کارانه امپریالیزم امریکا ویاران صهیونیستی و عربی آن بیشتر از پیش برملا نمایان شد .

اکنون دیگر داد و فریاد های امریکا و اسرائیل وارتجاع عرب که سادات در راس آن قرار دارد نزد آنهایی که فریب خورده اند نیز اعتباری ندارد ، هم عناصر آگاه و مبارز جهان مقصد ارتجاع وامپریالیسم امریکا، صهیونیزم ومائوئیزم .و گودی های کوکی آن ها ضیاالباطل و دیگران را قبلا درک نموده و میدانند که آنها چه پلان های شومی را با هم می سازند و خائنانه و خفاشانه به تطبیق آن علیه بشریت می پردازند .

سخن دیگر که نباید از یاد رود خلق های جهان به پیکار انقلابی شان ادامه می دهند ودرهر جایی ازدوستی وهمکاری نیرو هــای صلحدوست و آزاد یخواه جهان مستفید گردیده و افتخار دارند که اتحاد شوروی ، کشور های سوسیالیستی و تمام مبارزان صدیق صلح وترقی آنها را یاری می رسانند ودرین پیکار عادلانه کمک می‌نمایند.

درین مبارزه ارتجاع وامپریالیزم سر نگون گردیده و سر انجام درفش صلح ودوستی میان ملل با اطمینان کامل در اهتزاز در آمده و تجاوز و ستم و دسیسه و خیانت از میان می رود ، اکنون حلقات گرم پیکار و نبرد روشن است ، درین نقاط تا کنون امپریالیزم شکست های زیادی بر داشته و رسوا گردیده است

ما همچنان به پیروزی خلق عرب فلسطین اطمینان و اعتماد کامل داریم ، خلق های جهان پیروز می شوند ، ولی مهم اینست که ما درین نبرد انسانی در صفی قرار داریم که فردارا می سازد ودر نادگاه تاریخ با سر افراشته قرار می گیریم و دشمنان را به دادگاه می خواهیم .

مرگ بر ارتجاع و امپریالیزم
نابود باد صهیونیزم اسرائیل .
پیروز باد خلق عرب فلسطینی

تصحیح ضروری

خوانندگان محترم، لطفاهنگام مطالعه نکات زیرتصحیح ضروری را در نظر داشته باشید:

در صفحهٔ (۱۰) ستون چهارم، سطر (۲۳) کلمهٔ (توطئه) به (نبرد) تصحیح گردد .

درصفحهٔ (۱۸) ستون دوم، سطر (۴۷) کلمهٔ (اسلا) به (اسلام) تصحیح شود .

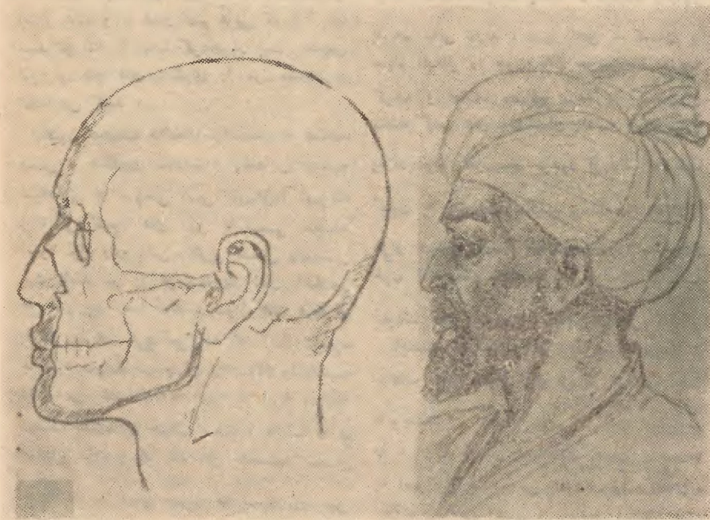
در صفحهٔ (۲۰) ستون اول، سطر (۱۰-۱۳و۱۴از) کلمهٔ افغانی حذف شود .

در صفحه (۲۱) ستون اول، سطر اخیر کلمات (بی‌دفاع)، (تنها)، (مظلوم) و(ضعیف) حذف شود .

در صفحه (۲۰) ستون دوم، سطر (۲۹)، علامهٔ سوالیه حذف شود .

در صفحه (۱۱) ستون چهارم، سطر(۱۳)، کلمهٔ ضیاء الباطل حذف شود .

چندتصویری ازسیمای مؤقرابن سینا که‌به‌ارتباط جمجه اش توسط یکی از نقا شان‌معاصر ازبکستان ترسیم شده‌است

عبد الله «محب حیرت»

ابن سینای بلخی، دانشمند پر نبوغیکه روزگاری سر آمد و پیشتاز فلاسفه‌ودانشوران جهان‌شد

دیدهٔ جان بوعلی سینا   بود از نور معرفت بینا
«انوری»

* ابن سینا ، نخستین بار در علم جهانی،مواد معدنی را طبقه بندی کرد

اسم و کنیت :

زبده ترین دانشمند ، بزر گترین عا لم و فیلسوف و معرو فترین طبیب بلخ که در مشرق زمین به لقب «شیخ الرئیس» و در سر زمین های عرب به «امیرالا طباء» ملقب‌ومشهور است ، در اروپا وی را به اسم «اویسینا» نیز میشنا سند و د ر کتب معتبر و ما خذ مستند او را بعنوان« حجته‌الحق ، شرف الملك امام الحكما ، وکنیه‌اشرا «ابو علی حسین بن عبدالله بن حسین بن علی بن سینا» ، مشهور به «ابن سینا» یاد کرده اند و متذکر شده اند که مو صوف ازماهر ترین حکما واز ستاره های تا بندهٔ علم وادب افغا نستان و سراسر جهان می باشد که جها نیان بمقام علمی و خد ما ت انسا نی وی ارج گذارده اند .

ولادت و رشد شخصیت معنوی :

ابن سینا در ماه صفر سنهٔ ۳۷۰ ه ق (۹۸۰ میلادی) در دهکدهٔ «افشنه» یا«افشانه» مر بوط نا حیهٔ خو رمیشن از توابع معروف واقع ۱۲ کیلو متری بخا را و در ساحل سفلا ی دود (آبکند) چشم بـــد نیا کشود محققان ولادت او را در محل یاد شده چنین دانسته اند که : پدر ابن سینا یکی از معا ریف زمان خود در بلخ با ستا نی و مرد آزاد اند یشی بوده ودرایام سلطنت نو ح بن منصور سا مانی از بلخ به بخارا مهاجرت نموده (۳٦٦ه‌ق)ودرشهر بخارا که آنزمان پـا یتخت اهـل سا مـان بود اقامت اختیار نموده است . وی از عا ملان دود مان مذکور معر فی شده که‌مدتی از طرف نوح سا مانی بحکو مت خورمیشن نا مزد و منصوب گردید و به تحصیل ما لیات آنجا مو ظف شد و چون عبد الله‌پدرش با باشند گان آنجـا آشنا یی و معر فتی پیدا کرده بود ، لذا از قریهٔ «افشانه» زنی را بعقد نکاح خود در آورد که «ستاره» نام داشت اینك ابن سینا از بطن همین زن متو لد شد.

بنا بران اصلیت او منسوب به بلخ ،ملیت وی‌ا فغان و صرف ولادت ودورهٔ آموزش و پرورش ابن سینا .در بخارا واقع شده است. از همین رهگذر مو صوف در آثار فر هنگی و تاریخ دانش بشری شرق و غرب بنام«ابن سینای بلخی» شهرت دارد .

ما خذ دست داشتهٔ معتبر بیا نگر این حقا یق است که : ابن سینا تا سن پنج سا لگی در منزل پدرش‌واقع در قر یه«افشانه» نزد معلمان خصو صی درس خواند ولی بعد از آن که محمود برادرش بدنیا آمد ،پدرش به بخارا مرا جعت کرده و شیخ را به‌تحصیل علوم سر گرم کرد وپسرش را آموزش و پرورش خو بی داد. هنوز دهساله نشده بود که علوم ادبی را تکمیل کرد و بخواندن‌علوم ریا ضی شروع نمود و به سن دهسا لگی قرآن ، فلسفه‌وبس‌علوم دیگر را فرا گرفت حینیکه ابو عبدا لله «ناتلی» یکی از رجال معروف قرن چهارم وارد بخارا شد و بخانهٔ عبدا لله بن سینا پدرش اقامت گزید ، ابن سینا نزد او به‌آموزش علم منطق واقلیدوس مجسطی پر داخت . وی در خلال این دوره استعداد خو درا بنحوی تبارز داد که‌ازبسی

(*) بقول لی علی اصغر حلبی مو لف ونگارندهٔ تاریخ فلا سفه از آغاز اسلام تا امروز ، کلمهٔ مرکب «خور میشن» را به‌غلطدر متون عر بی«خر مشین» (بفتح خاء) نوشته اند وآن اشتباه است . زیرا این کلمه ازدو جزء «خور» بمعنی «خورشید» و «میشن» یعنی (میهن) تر کیب شده است که مفهوم«سر زمین آفتاب» را نیز میدهد . (با ستناد فرهنگ ایران با ستان و فرهنگ معین)

اشخاص وحتی استاد خود پیش‌جست و مقارن پانزده سالگی از معلمان خود سبقت گرفت. چنانچه اهل تحقیق نوشته اند که: ابو عبد الله ناتلی غالب اوقات بجواب سوالات شاگرد خود فرو میماند واز عهـدهٔ جواب کمتر بدر میامد، بامهاجرت ابو عبد الـله ناتلی جانب خوارزم، ابن سینا به مطالعهٔ کتب معقول، علم الهی و طبیعی، طب و ریاضی پرداخت، در شانزده سالگـی به آموزش طب همت گماشت ودر هـژده سالگی از تحصیل علوم فارغ شد ودربخارا هنگامیکه تازه بیست سال داشت، نخستین آثار فلسفی خود را نگاشت. وی که از نوابغ روزگار خود معرفی شده و معاصر بیرونی دانشمند پیشاهنگ کشور ما میباشد در سنین ۱۲ ـ۱۸ سالگی دایرهٔ معلومات وی به خصوص دررشتهٔ طب گسترده ووسیع بود ودرین علم بزودی متبحر واستاد زمـان خود شد. به طوریکه محققان تصریح کرده اند: فضلا و اطبای بخارا با و رجوع کرده ومشکلات خودرا درمیان میگـذاردند و حـل مطلب میکردند. ابن سینا نزد اسماعیل زاهد که از فقهایی مشهور بخارا بشمار میرفت، علم فقه را فرا گرفت. سپس بدامن فلسفه دست زد ودرین رشته نیز وارد وصائب نظر شد. پس از آنکه به آموزش علم‌الهی شروع کرد، همزمان با آن کتاب ماورای طبیعهٔ ارستو را چهل مرتبه خواند. به طوریکه عبارات کتاب را حفظ کرد و لیکن حقیقت مطلب برایش مـکشوف وواضح نشد و میگفت که اینها چنان مطالبیست که برای فهم آنها فعلاء راهی در دست نیست

در شرح حالیکه خود ابن سینا نوشته ویکی از محققان معاصر آسیای میانه آنـرا به نشر کشیده، چنین مطالبی از گفتار ابن سینا مندرج است که: «مقارن دهسالگـی قرآن و علوم ادبی را آموختم، من چنان سریع علوم را در یافت میکردم و به چنان موفقیتهای نایـل میشدم که همـه متحیـر میشدند. در این هنگام شبها نمیخوابیدم و روز ها را هم به چیزی جز فرا گرفتن علوم نمیپرداختم و همینکه برای لحظه ای به خواب میرفتم، در خواب مسایل علمی را میدیدم و اغلب در خواب پرده از مسایل بغرنج بر میداشتم و موفق میشدم تاآنها را حل کنم. من به همین سبك کار کردم تادر مبنای علوم استحـکام یابم و اسرار مکتوم در نظرم آشـکار گردد.»

اهل تحقیق این رویداد را به ابن سینا چنین نسبت داده اند که: یکروز گذرش به بازار کتابفروشان افتاد و شخصی برای ابن سینا **کتابی را تقدیم کرد تا بخرد**. چون صاحب کتاب شخص فقیری بود بـه خریدن کتاب اصرار کرد. لذا ابن سینا مجبور شده کتاب را به سه درهم ابتیاع نمود و به خانه مراجعت کرد. روایت می کنند که ابن سینا گفته است: «وقتی وارد خانه شدم کتاب را باز نمودم، دیدم کتابیست راجع بماورای طبیعی ارستو که‌ابو نصرفارابی آنرا شرح و تفسیر نموده بود. چون بدقت مطالعه کردم باب این علم بر روی من باز شد • فوراً اظهار شکران نموده و امـــوال زیادی را به فقرای بلد ایثار کردم.» دانش های مکتسبهٔ به ابن سینا امکان داد تا در آوان رشد، به طبابت بپردازد.

محتوای ماخذ مطبوع در آن زمینه مبین آنست که مقارن همین زمان نوح بن منصور سامانی بمرض قولنج مصاب شد و اطبای معروف از تداوی او درماندند. چون شهرت و آوازهٔ دانش و حکمت طبی ابن سینا بهر طرف پخش شده بود، امیر نوح سامانی بلادرنگ ابن سینا را جهت معالجهٔ خود طلبید ودر اثر حذاقت و تداوی ابن سینا، امیر مذکور مداوا شد واز مرض مهلکی شفا یافت. این فراست ودرك حکیمانه وی مورد تحسین نوح‌بن منصور واقع شدو بدربار سامانیان راه پیدا کرد ودر قطار بهترین

پیکرهٔ ابن سینا

ندمای امیر موقع گرفت واز کتابخانهٔ گران بهای او که باثر علاقه و توجه امیر بعلم و دانش تهیه شده و گنجینهٔ ارزنده و گران بهایی بشمار میرفت، خود را مستفید ساخت و مدتی در آنجا مستقر شـد. یاولفسکی عضو اکادمی علوم اتحاد شوروی ضمن مقالهٔ جالبی که پیرامون مقام علمی ابن سینا نوشته جایی او را نخستین عالم میکروب شناس معرفی کرده است، چنانچه در زمینه چنین اظهار میدارد: «قرنها قبل از ظهور میکروب شناسی‌بو علی‌اعلام کرده بود که بیماریها ممکن است بوسیلـه حیوانات کوچك نامرئی که‌درآب وجـود دارد با اشخاص سرایت کند. بعضی از پیشنهادات طبی ابن سینا هنوز ارزش خود را از دست نداده است.»

ازشرح زندگانی علمی ابـن سینا چنیـن بر میاید که هر اثر مولفه اش در زمـان مقتضی وپیرامون مـــوضوع مختص و معینی با رعایت مناسبتی نگارش یا فتـه وتسلسل متناسب ومعقولی رامد نظر گرفتـه است، بنحویکه همه در یك یا چند موقع که وی تحریر اثر یا کتابی را تصمیم می گرفت، تحقق میپذیرفت و اشاعه مییافت همچنان اهل تحقیق راجع به نسخه از از کتاب «منطق نجات» ابن سینا گزارش داده اند کـــه: «وقتی آن اثر رادرجرجان نوشت و بدست علمای شیراز رسید، بعضی از مسایل مندرج آن، برایشان مشتبه و غامض آمد ،لذا علمای یاد شده عنوانی‌شیخ ابوالقاسم کرمانی که مقیم اصفهان بود، نامهٔ نوشتند و مسایل پیچیده و قابل توضیح را استیضاح کردند. هنگامیکه آن نامه توسط ابو القاسم مطالعه شد، غروبگاه به خدمت ابن سینا شد.» بعد از آنکه ابن سینا محتوای مکتوب مذکور را مطالعه‌کرد و به نوشتن جواب آن پرداخت. طوریکه ابو عبید یکی از شاگردان ابن سینا گفته است: «هنوز آفتاب طلوع نکرده بود کـــه گماشتهٔ استاد ابو القاسم آمد و جواب‌نامه حاوی توضیح مشکلات و نکات استیضاحی علمای شیراز را گرفت و برگشت. ابن سینا به قاصد گفت که به شیخ ابوالقاسم کرمانی بگویید که چون قاصد در مراجعت خودعجله داشت زاید برین مجال بحث نشد» ابوعبید برتداوم این مـطـلب گفته است: و قتیکـه جـــواب شبهـــات را باو دادم در عجب شد که چگونه این مشکلات را در زمان کم حل نموده و ابوالقاسم شرح واقعه را بعلمای شیراز نوشت، همگی متحیر شدند واز تسلط ابن سینا (شیخ‌الرئیس) در علوم عقلیه متعجب گردیدند.»

لذا محققان مساله نگاشته اند که: واقعهٔ فوق قدرت، تبحر و مهارت شیخ الرئیس ابن سینا را تثبیت میکند و بخوبی بیانگر آنست که چنین شخص در یك شب، چنان اثر بزرگ علمی و مهمی را مینویسد که موجب تحیر و اقناع گروهی از علمای وقت واقع میشود.

تداوم خدمات علمی:

از روی گزارشهای اهل تحقیق چنین بر میاید که ابن سینا بعد از سن شانزده یا هژده سالگی از آموزش و فرا گرفتن‌علوم فراغت یافت و بیشتر بسوی تالیف و تصنیف آثار و کتب گرایش نمود، چنانچه‌همدرین وقت بود که بنا بر تقاضای ابوالحسن‌عروضی اثری را بنام «مجموع» تصنیف کرد؛ سپس بنا بر تقاضای «ابو بکر خوارزمی» یکی از فقها کتاب «حاصل و محصول» را در بیت جلد نوشت و اثر دیگری را تحت عنوان «البروالاثم» راجع به علم اخلاق نگاشت که آنرا جوهر فلسفه و عصارهٔ حکمت دانسته اند. بگفتهٔ محققان و مورخان هنگامیکه از یکطرف کار سامانیان به اثر غلبهٔ آل افراسیاب بر آشفته و دگرگون شد واز طرف دیگر پدر فیلسوف (ابن سینا) نیـز وفات کرد، لذا وی بطرف جرجان رفت و تقریباً مدت ده سال در خوارزم و بدربار آل مامون وبه خدمت خوارزمشاه علی بن مامون محمد بسیار تقرب جست، بتالیفات مشغول شد ومجالس علمی ومحافل دانشمنـدان آن عهد را رونق افزا گردید و از طرف ابوالحسن سهلی وزیر دانشمند و یکی از گرویدگان علم و دانش آنعصر خوارزمشاهیان نیز مورد احترام زیاد قرار گرفت.

هنگامیکه سلطان محمود غزنوی بـر نواحی خوارزم دست یافت، با استماع خبر تجمع علما ودانشمندان و آوازهٔ شهرت ابن سینا تجویز نمود آنانرا بدربار غزنین دعوت کند و فرا خواند، مامون که موضوع را با علما و دانشمندان در میان گذاشت، عدهٔ برفتـن شان بدربار غزنه موافقه کـردند و برخی ها آنرا نپذیرفتند. ابن سینا در زمرهٔ دستهٔ دومی قرار گرفت و طبق‌استدلال محققان و مورخان علت این مساله را یکی سعایتی گویند که از ابن سینا بدربار غزنه شده بود واز آن میاندیشید و دلیل دیگرش خشونت وتعصب دینی سلطان‌محمود را وانمود کرده اند که ابن سینا بدان سبب از این دعوت و رفتن امتناع ورزید. در نتیجه آنانیکه از رفتن بدربار غزنین ممتنع‌شدند،

لطفاً ورق بزنید

جانب «جرجان» و «ری» رهسپار شدند. ابن سینا نیز ازبیم جان، **خوارزم را ترك** کرد و مدتی در ترکستان و خراسان متواری بود. در خلال این روزگاران ابن سینا به تالیف برخی کتب متوسل شد.

سپس ابن سینا به «ری» رفت ودر آنجااز طرف مجدالدوله دیلمی و مادرش مورد احترام و قدر دانی زیادی قرار گرفت. در آنزمان که مجدالدوله به بیماری روانی و مالیخولیا مصاب شده بود با ثر تداوی ابن سینا معالجه گردید و شفا یافت.

پس از مدتی که ابن سینا خبر حملهٔ محمود غزنوی را بسمت عراق شنید از «ری» به «قزوین» واز آنجا به همدان مهاجرت کرد و نزد شمس الدوله (برادر مجدالدوله)رسید ودر حدود نه سال در همدان ماند ودرنتیجه معالجه مرض قولنج شمس الدین دیلمی، پسر فخر الدوله دیلمی، بدربار او راه یافت پس از چندی بمقام وزارت رسید. ولی دیری نگذشته بود که مورد حسادت حاسدان و تاریکنظران واقع شد وسپاه را بر ضد شیخ الرئیس ابن سینا شورانیدند و اموال او را بغارت بردند و امیر را بکشتن او تحریك کردند ولی امیر از قتل ابن سینا خود داری کرد و صرف به عزلش اکتفا نمود. درین وقت ابن سینا در خانهٔ ابو سعیدنامی پنهان شد. طولی نکشید که مرض شمس الدوله بروز کرد، ناچار احضار حکیم ابن‌سینا را امر کرد واز حضور شیخ بینهایت پوزش طلبید و مجدداً وی را بوزارت خود بر گزید. درین وقت ابن سینا به نوشتن کتاب «شفا» و کتاب «قانون» اقدام کرد و هر دو را به اتمام رسانید. غالباً بنابر گرفتاریهای وزارت خود از طرف روز بامور مجالست علمی و آموزنده اش را بـرای استفاده دیگران از طرف شب بر گزار می کرد. بعد از مرگ شمس الدوله، کـه هنگام عزیمت مقابله با امیر طارم در عرض راه باثر عودت مرض قولنج پدرود حیات گفت و بسرش تاج الدوله بر سریر سلطنت نشست. باز هم ابن سینا را بمقام وزارت تکلیف کرد ،ولی او از پذیرش آن خودداری ورزید و کار تصنیف آثار و نوشتن کتابهای خود را دنبال کرد. هنگامیکه به نوشتن منطق متوسل شد، هنوز آنرا بپایهٔ اکمال نرسانیده بود که باثر دشمنی ها و مخالفتهای برخی فیلسوف بلخی را به اتهام مکاتبه همراه ابو جعفر کاکویه حاکم اصفهان زندانی کردند چنانچه وی در قلعهٔ فرو جان محبوس شد. پس از رهایی از زندان به اصفهان رفت و به خدمت علاء‌الدین کاکویه در آمد و همه جا در سفر وحضر وحتی درسفر های جنگی بااو بـود.

در زمرهٔ رویداد ها یکه مظهر فراست و شعور **تهای متصفیه ابن سینا هنگام تبا** .

تقربش نزد علاء الدوله به او نسبت داده شده یکی هم نوشته اند که: هنگام عزیمت و محاربهٔ سلطان مسعود غزنوی از ری‌به‌اصفهان چون علاء الدوله در برابر سپاه مسعود تاب مقاومت و مبارزه را در خود نمیدید، ابن‌سینا مشورهٔ صلح را داد و علاء الدوله نظر و مشورهٔ او را پسندیده و هدایای بسیاری برای سلطان فرستاد و علاوه برآن خواهر خود را نیز بعقد ازدواج او در آورد. ولی در خفا جهته مقابله به تهیه لوازم جنگ مشغول شد. سلطان مسعود همینکه ازمقصد علاء الدوله مطلع گردید، پیغام می فرستد واظهار داشت که: «اگر ذرهٔ از اخلاص اتحاد قدم یکسو نهی خواهر ترا طلاق نموده و او را بدست او باش لشکر خواهم داد، این ننگ در دودمان شما الی الابد باقی بماند.» بطوریکه محققان نوشته اند: علاء الدوله از استماع این سخن پریشان شده و به شیخ الرئیس التجا کرد تا در جواب این پیغام باو مشورهٔ دهد» ابن سینا گفت: «به سلطان مسعود بنویسید که اگر این مخدره خواهر من است ولی منکوحهٔ تو میباشد و اگر هم طلاق دهی باز هم مطلقهٔ تو محسوب خواهد شد، حمایت و غیرت داشتن برای زوجه راجع به شوهر است نه به برادر، **اکنون خود دانی به گو** یند چون این جواب به سلطان مسعود رسید، از آن خیال خود صرفنظر کرد.

ابو عبید یکی از شاگردان ابن سینا ضمن نوشتن زندگینامهٔ ابن سینا نوشته است که: «شیخ به روزگار تازه جوانی در شمار زیبا ترین مردم روزگار خود بوده است. هر گاه روز جمعه برای رفتن بمسجد از خانه بیرون میامده، مردم شهر در کوچه و خیابان اجتماع میکردند و بر یکدیگر پیشی میگرفتند تا از تماشای زیبایی و فر بیندگی وی بهره ور شوند...» سایر محققانیکه پهلو های خصوصی حیات‌شخصی او را بررسی کرده‌اند، یاد آورشده اند که:

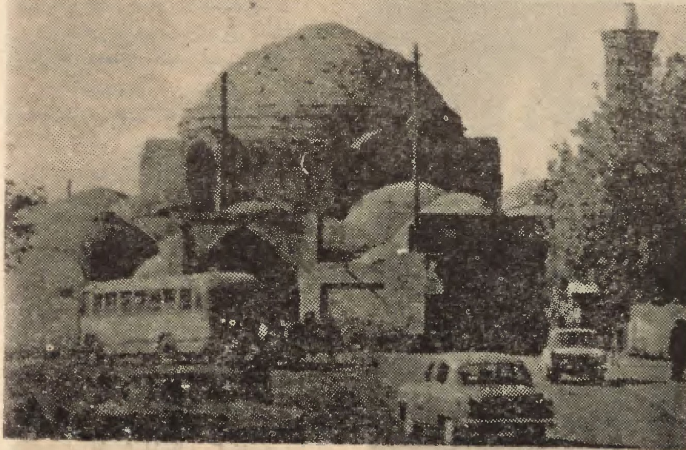
ابن سینا بواسطه قوهٔ مزاج و شدت نیروی جسمانی بمعاشرت نسوان رغبت زیاد داشت زنان بحیث نیروی شهوانی همیشه بروی غلبه مینمود چون در این کار زیاده روی می کرد واز صحبت با زنان دستبردار نمیشد، بنا بر آن همین مسا له بمرور زمان باعث ضعف مزاج او گردید و با اینکه بیماری قولنج نیز دامنگیر او شد از صرف ادویه مضر آن مرض پرهیز نمیکرد و بمعالجه خود هم چندان متوجه نمیشد لذا همین تکالیف با شوق «زن دوستی» باعث شد تا او را از پا در آورد. چنانچه وقتی بکدر تداوی خود متوسل شد که کاراز کار گذشته بود، آنگاه خودش از تداوی ودرمان خویش دست کشید و گفت: «مدبرین من از تدبیر فرو مانده ودرمان بیفایده است» بدینصورت چند روز دیگر را با نقاهت ودر ماندگی‌علاج سپری کردتا بدیارعدم شتافت. آنوقت جسدش بااعزاز وا کرام در همدان مدفون گردید. تاریخ وفات او را سال ۴۲۸ هـ ق به سن پنجاو هشت سالگی نوشته اند.

[illegible]

آثار ابن سینا :

در برخی ماخذ شمار آثار مؤلفه و کتب مصنفه اورا ازیکصد و بیست اثر متجاوز ودر حدود دو صد کتاب به نامهای مختلف قلمداد کرده اند ودر برخی منابع دیگر مورخان وتذکره نگاران از دوصد و بیست کتاب و رسالهٔ ابن سینا زیر عناوین واسامی متعدد و مختلف نام برده و تذکراتی داده اندهمین منابع بیانگر آن اند که در حدود یکصد جلد چاپی و خطی آثار او در دست است که اثر و کتب مذکور از زمان خودش

مناظری ازآثار تاریخی بخارا محل پرورش‌وآموزش ابن سینا که‌فرزند نامور بلخ علوم متداول رادر آنجا فراگرفت وبیك سلسله‌ابتکارات وتالیفات علمی دست زد

تاکنون خاصتا مـورد استفاده متفکـران قرار داشته و از زمان وفات ابن سینا تاقرن نزده بارها طبع و ترجمه شده و ماحصل افکار او را رهنمای طبقهٔ فاضلهٔ دنیای متمدن پنداشته اند. قسمت اعظم آثار ابن سینا

بزبان عربی بوده وبیشتر آنها بـزبـانهای غربی و بین‌المللی مورد استفاده قرار دارد. محققان توضیح کرده اند که ابن سینا به سن چهارده سالگی کتاب لغت را بعربی نوشت. بین سنین چهارده الی شانزده نیز بنگارش و تـدویـن آثاری پرداخت. در سنین بیست و بیست و یکسالگی طور

اساسی و پیگیر به تالیف کتب مختلف شروع کرد. وی در علوم فلسفه، نجوم،

طب، ریاضی، **فزيك**، **علم اخلاق**، علم معانی و بیان، موسیقی و غیره احاطه‌داشت نا گفته نماند که **قوام الدین مسنیروف** سر

کتابدار علمی دستنویسهای (آثار قلمی یا خطی) انستیتوت خاور شناسی اکادیمی

صفحه ۲۹٤ نسخهٔخطی کتاب «قانون» تالیف ابن سینا .

علوم (فرهنگستان علوم) ازبکستان در رساله مو لفه اش (گنجینهٔ نسخه های خطی قدیمی) تعداد مجموعی آثار ابن سینا را سه صد گفته است .

بقول حسین خد یوجم که «تر جمه … اصحویه» شیخ الرئیس ابو علی سینا را از متر جمی نا معلوم تصحیح کرده و بسران مقد مه و تعلیقا تی نو شته است . به‌ارتقای ارزیابی دکتور یحیی مهدوی متذکر شده که وی در فهر ست مصنفات ابن سینا (۱۳۱) کتاب و رساله را ازآثار مسلم شیخ شمرده واز (۱۱۱) کتا ب و رسا له بنام آثــار مشکوك وی یاد کرده است که مجموع آنها ۲٤۲ تالیف و تصنیف میشود مقداری از کتب هی شیخ به سبب مفصل بودن مو ضوع در چندین مجله تدوین شده که گاهی تعــداد آنها تا بیست جلد رسیده است . ما نند کتا بهای «حا صل و محصول» و «الانصاف» و ... علاوتاء به اساس گفته حسین خدیوجم از روز گار شیخ تا به امروز ، بسیاری از آثار ارزنده وی به‌دری نیز تر جمه شده است . مانند : فن سماع ، یا فنون سماع طبیعی بهمت محمد علی فرو غی و ترجمهٔ رساله «مخارج الحروف» ، توسط داکتر پرویز ناتل خانلری تا این زمان در شمار آخرین آنها بر شمرده شده است .

ولی به اساس پژوهش یوسف عبدالله ـ یف دبیر علمی انستیتوت خاور شناسی اکادمی علوم از بکستان . ابن سینا در رشد علم جهانی تقریبــا در همهٔ رشته هایی دانش زمان خود ودیعهٔ هنگفتی نهاد . حدس میزنند که‌او نــز دیك به ٤٥٠ (چهارصدو پنــجاه) اثر علمی نوشته که از آنها نزدیك به دو صد و چهل فقره با قیمانده است . پژوهشهای او چنان رشته هایی نظیر پزشکی ، فلسفه ، منطق ، روانشناسی ، فزیك ، نجوم ، ریاضی کیمیا ، ادب شناسی و تئوری مو سیقــی را دربرگرفته است . ازروی تحقــیقات محقــق یاد شده بر میاید که ابن سینا بفلسفه همچون علم اول و مستقل مینگریست .طبق محا سبه سعید نفیسی ، گو یا ابن سینا یکصدو هشتاد و دو اثر فلسفی را نگا شته است . در بین آثار وی که تا زمان ما باقی مانده .

حد اکثر شهرت‌را «کتاب‌الشفا» کسب نموده ونظرات این‌دانشمند درمسایل ، منطق فز یك متافزیك (ماورای طبیعی) نجوم ریا ضیات‌و موسیقی طی‌هژده جلد آثــارش مطرح گر دیده است .

ابن سینا در رشتهٔ روانشنا سی گام بزرگی بسوی نظر های عادی بر داشت و بــرای نخستین بار درجهان کوشید تاانواع جــداــ گا نه فعا لیت روانی انسان را با مراکز معین مغز مر بوط سازد . او در رشتهٔ زمین شناسی قرون بسیاری بردانش معا صران خود سبقت جست و توسط وی فر ضیه تشکیل جلــگه های کو هستانی وذره ها در نتیجه تا ثیــر تدریجی آب و باد ارائه گردید و نخستین بار در علم جهانی ، مواد معدنی را طبقه‌بندی کرد .

هنگا میکه ابن سینا در اصفهان حیا ت بسر میبرد . چندین کتاب و رسا له را تصنیف کرد . چنانچه از آنجمله یکی هم رسا له «علائیه» است که بنام علاء الدوله نو شته و دیگــر کتاب «انصاف» میباشد که از بــزر ـ گترین تصا نیف او محسوب میشد ولی در جنگ ابوسهل باعلاء الدوله . آنرا با دیگــر آثا ثیه شیخ الرئیس چپاول گردند . اماحکمت مشر قیه و حکمت قد سیه را سلطان مسعود همراه خود بغزنین بردکه مد تهادر کتا ب خا نه دولتی انجا محفو ظ بود تا مو قعیکــه لشکر غور ، غزنین را غارت کردند و کتاب خانه را آتش زدند وبر آنمیان کتاب یاد شده هم محو گردید ولی بقرار شهــادت محققان کتاب ذکر شده مفقود نگردیده و مو جود است .

در فهرست آثار او قراریکه قسمتی را خودش وبا تاییداصبیعةجوزجانی و سایر مورــ خان ضبط و تصریح کرده اند تحقیقات مولفی شده که ذکر و قید کلیه تا مها عناوین کتب و رسایل و تو ضیح مو ضو عات و مباحث آن سخن را بدرازا میکشد ، لذا از آن انصراف بعمل آمد .باید متذکر شد که‌در مرور سالهای متمادی و با گــذ شت قرنهای متوالی شمار زیادی از آثار ابن‌سینا در کشور های مختلف و بزبا نهای مختلف ترجمه و طبع شده و محققان و دانشمندان زیادی از شرق و غرب مصنفات او را به‌الصنة بین المللی در آورده اند . خا صتاً به این امر در آسیای میانه که بیشتر محیط زیست او بوده تو جه خا صی شده است مثلا : قبل از سال ۱۳۵۸ تحقیقاتی برای‌تشریح وتوصیف نظریات اجتما عی و فلسفی ابن سینا و دیگر دانشمندانی ما نند فارابی ، بیرونی ، علی شیر نوایی و دیگر ان از طرف پو هنځی

ابن سینا (وفات ٤٢٧ـ۸ هجری)

«فلسفه وحقوق » فرهنگستان علوم ازبکستان واقع تا شکند تحقق پذیر فته که یك قسمت زیاد آن به زبا نهای روسی ازبکی و غیره بطبع رسیده است و بر خی دیگر آنها طی سالهای بعدی ، یکی پی‌دیگر منتشر شده ، چنانچه دو جلد تر جمهٔ کا مل «قا نو ن فی الطلب» اثر ابن سینا از عربی بز با نهای روسی و ازبکی چاپ گردیده است همچنا ن

بقیه در صفحه ۵۲

صفحه ٤۲۰ کتاب قانون ابن سینا ، نسخهٔخطی .

«مفهوم رفع تشنجات بین المللی پایان بخشیدن به مسابقات تسلیحاتی»

غفار «عریف»

مردمان زحمتکش جهان و تمام کشورهای پیشرو وصلحدوست ، ملل جهان کمر شد وروبانکشاف ، نهضت عدم انسلاک . باتحلیل وارزیابی عمیق از وضع کنونی بمقیاس بین-المللی ، بهترین ره آورد بشریت را اعمار جامعه شگوفانی فاقد ستم وبهره کشی توام باکار صلح آمیز ،در فضای آرامش عمومی صمیمت و دوستی بطرز متقابل میان خلقهای جهان میپندارند •

دول پیشرو صلح ، محافل سیاسی مترقی وحلقه های ضد جنگ وتوسعه طلبی بمنظور پایان بخشیدن به مسئله مسابقات تسلیحاتی کهابتکارات موفقیت آمیزی رابر خلاف ادعای دروغین محافل جنگ افروز امپریالیستیدردست گرفته اند•

کشور هایامپریالیستیودست یارانمسلکی آن دیوانه وار و سر گیج ، با اشتهای سیری ناپذیر دربرابر خواست مبر م بشریتبمنظور تباهی و غارت جهان وتبدیل آن به دریای خون ، به ایجاد بستر های داغ جنگ و سازماندادن حلقه های جنگ افروز ، وسعت وتشکیل پایگاه های نظامی وتجاوزکار متوسل میشوند •

در شرایط فعلی مبارزه بشریت مترقیو صلح پسند و همه مردم جنگ دیده جهان بمنظور خلع سلاح عام وتام وکاهش تشنجات بین المللی اهمیت فوقالعاده وویژه یی کسب نموده است •

خلع سلاح وپایان بخشیدن به بارسنگین تسلیحات که عامل عمده بحران های بین المللی را فراهم گردانیده ، بطور پیگیر و منطقی به منافع بنیادی کلیه خلقهای جهان وتما م جامعهوفق دارد•

بادر نظر داشت تناسب نیروهای جهانی دولت های پیشروصلحدوست و مترقی.کشور های شامل نهضت عدم انسلاك ، جنبشهای آزادی بخش ملی ملل در حال رشد وکم انکشاف یافته ، نمایندگان نیروهای مختلف اجتماعی وسیاسی جهان تدابیر گسترده یی را که اهمیت عظیم سیاسی و اخلاقی دارد. درجهت پیشرفت و تحکیم پر وسه صلح جهانی ودفاع ازشرایط زندگی صلح آمیز بشریت در عرصه های نظامی ، اقتصادی، وفرهنگی بدست اجرا قرار داده اند •

از لحاظ روابط عمومی میان ملل جهان ، کاهش تشنج در مقیاس بین المللی شرایط بهتر ومساعد تری را بمنظور مبارزه عادلانه تمام زحمتکشان گیتی در راه صلح امنیتو ترقی اجتماعی ایجاد میکند •

منافع زحمتکشان جهان وتامین شرایطکار صلح آمیز وزندگی بدون جنگ وکشمکش های غارتگرانه حکم میکند که هرگامی به پیش درراه خلع سلاح وکاهش تشنج گذاشته شود. بمنا به ایجاد امنیت بیشتر ی برایتمام جامعه بشریوبرای عریكازانسانصلح پسندروی زمینتلقیشده میتواند بدینلحاظ افکار عمومی جهانیان خواستار هر چه بیشتر بسط وتکامل پروسه کاهش تشنج وتحقق خلع سلاح بطرز تزلزل ناپذیر میباشد •

امر صلح وکاهش تشنج رابا افزایش تسلیحات . آن محافلی خدشه وارد گردانیده است که میخواهند با تجارتاسلحه وبرداشت منافع استثماری ، مناسبات بین المللی را بغرنج و پیچیده سازند •

مسابقات تسلیحاتی که انحصاراتامپریالیستیوتمام محافل ارتجاعیوجنگ طلب مدافع صدیقآن میباشند ، بطور انکار ناپذیرفعالیت سیاسی و مناسبات دوستانه رامیان جهاندر بحران آتش وخون غوطه میدهد • روی این دلیل امکان فراهمآوری پیشرفت کاهشتشنج در وجود افزایش مداوم تسلیحات وسنگین تر ساختن پایگاه های نظامی وتجاوز کار منحیث مراکز تشنج از جانب کشور های امپریالیستی و ممالك وابسته به سیاست امپریالیسم ، مشکلات عدیده را ببار آورده است •

ایجاد فضای وحشت وبروز خطر جنگ جهانسوزکه به تناسب افزایش مقداراسلحه وتمرکز نیروهای جنگیارتجاعی وامپریالیستی وحلقه های مربوط به آن در نقاط ستراتژیکی «بحرهند که باید منطقه صلحباشد»، «خلیج فارس که استقلال حاکمیت وتمامیت ارضی کشور های منطقه راتهدید میکند» روندکاهش تشنج را هم در کارتا مین صلح جهانی وهم در تقویت مناسبات سیاسی میان ملل جهان برهم میزند •

در اوضاع واحوال کنونی جهانپنتاگون و پیمان نظامی گرو تجاوز کار ناتوکهدر تحت تاثیر شدید متجاوزترین محافل امپریالیستی امریکا قرار دارد ، به عامل عمده وبرابلم مهم درسر راه کاهش تشنج وخلع سلاح بین المللی تبدیل گردیده است •

علی الرغم تعهدات وموافقتنامه های بین-المللی مبنی بر تحریمسلاح های ستراتژیك متاسفانه افزایشخطر ناكمجموع قدرت نظامی کشور های امپریالیستی پروسه رفع تشنجات بین المللی را جریحه دار گردانیده است کهاز لحاظ درنظر داشت جنبهٔ کیفی مسئله خطرناك جلوه میکند•

باامضای قرار داد پایان بخشیدنبه آزمایشاتذروی در (بحر ، بر، فضا)نخستین گام هابرای محدود ساختن مسابقه تسلیحاتی برداشته شد و بعدا انعقاد (سالت اولوسالت دوم) میان اتحاد شوروی وایالات متحدهامریکا درباره محدود گردانیدن سلاح های ستراتیژیك پروسه پایان بخشیدن بهمسابقات تسلیحاتی ورفع تشنجات بین المللی را نیرو بخشید•

با آنهم اهمیت مسئلهدرین است کهکاهش تسلیحات و نیرو های نظامی در اروپایغربی، تبدیل بحر هند به منطقه صلح تاحد زیادی خطر جنگ را کاهش میدهدوبدینشیوهشرایط بهترولازمبرایپیشرفتبعدی همکاری هایمثمر سیاسی واقتصادی میان دول اروپایی وملل دیگر فراهم میگردد • تامین این امر انسانی که موافــق به منافع بشریت زحمتکش است• بنوبهخودسهم قابلملاحظه وتاثیر مثبت در کاهش تشنج بین المللی دارد •

کشور هایسوسیالیستیعضو پیمان وارسا معتقدند که تناسب کنونی نیرو های نظامی در اروپا ی مرکزی متناسب به مقدار ارتش وتسلیحات حفظ گردد ، نهاینکه مقدم برهمه چیز دیگر کانون های تشنج درمقابل پیشنهاد های مربوط به تعمیق کاهش تشنج وتحقیق خلــع سلاح جمله پردازی هــا ی با طـل نمایند •

محافلامپریالیستی و ارتجاع بین المللی درتبانی باعظمت طلبان خائین باصول اساسی دانش انقلابی که در مجموع دشمنان قسم خورده راه نجات بشریت وامر صلح انــد، باهر آنچه ازوسایل ارتباط جمعی کهدر دست دارند ، اظهار نظرهای درباره خطربه اصطلاح ازشرق میکنند • باپخش افکار درو غیــن و اندیشه های بیهوده در تحت شعاع جنگ سرد اشکارا به تشدید وافزایش مسابقه تسلیحاتی وسرعت تشنجات بین المللی متوسل میگردند •

حلقه های ارتجاعی و محافل امپریالیستی دروجود پنتاگون وپیمان نظامی گرناتو بهسر-دمداری ایالتمتحده امریکاو دستیارانمسلکی آن، غیر مسوولانه در برابر خواست مبرم بشریت (تامین صلح وپیشرفت اجتماعی) هر روز بیشتر از روز دیگر دست بهتحریك وتوطئه میزنند •نقشه های جنگ وتجاوز به حقوق دیگران راطرح ریزی مینمایند وباصرف ملیارد ها دالر به کشتار دسته جمعی انسان ها میپردازند •

درشرایط کنونی جهان که آنرا به حق میتوان چر خشگاه بزرگ رخداد ها محسوب نمود • نیرو های امپریالیستی درراس حلقه های معین جنگطلبامپریالیسم امریکاوتمامی کسانی که رفع تشنج و بهبود اوضاع بین المللی را، فدای طرحهایتجاوز کارانهخویش میسازند، مسوول ایجاد بستر های داغ خطر وتهدید امنیت دسته جمعی مردمان آسیا و سازمان دادن کودتا های خونین وفاشیستی در کشور های افریقایی وامریکا ی لا تیـن میباشد •

پنتا گون وبرخیاز کشورهای ناتو بهناحق کذءات صلح وهمکاریبین المللی را تشخار-(!) مینمایند • در حالیکه ستراتژی و تاکتیك امپریالیسم امریکا و متحدین جنگی آنرا آتش زدن به مسابقات تسلیحاتی ودر گیری جنگ های تباه کن تشکیل میدهد •

بطور مثال در ماه میسال (۱۹۷۸) شورای نظامی ناتو در واشنگتن تشکیل جلسه داد ودر نهایت تحلیل فیصله بعمل آمد تابودجه ومصارف نظامی دول عضو پیمان متجوزناتو الی ختم قرن بیستم به صورت اتوماتیــك افزایش یابد •

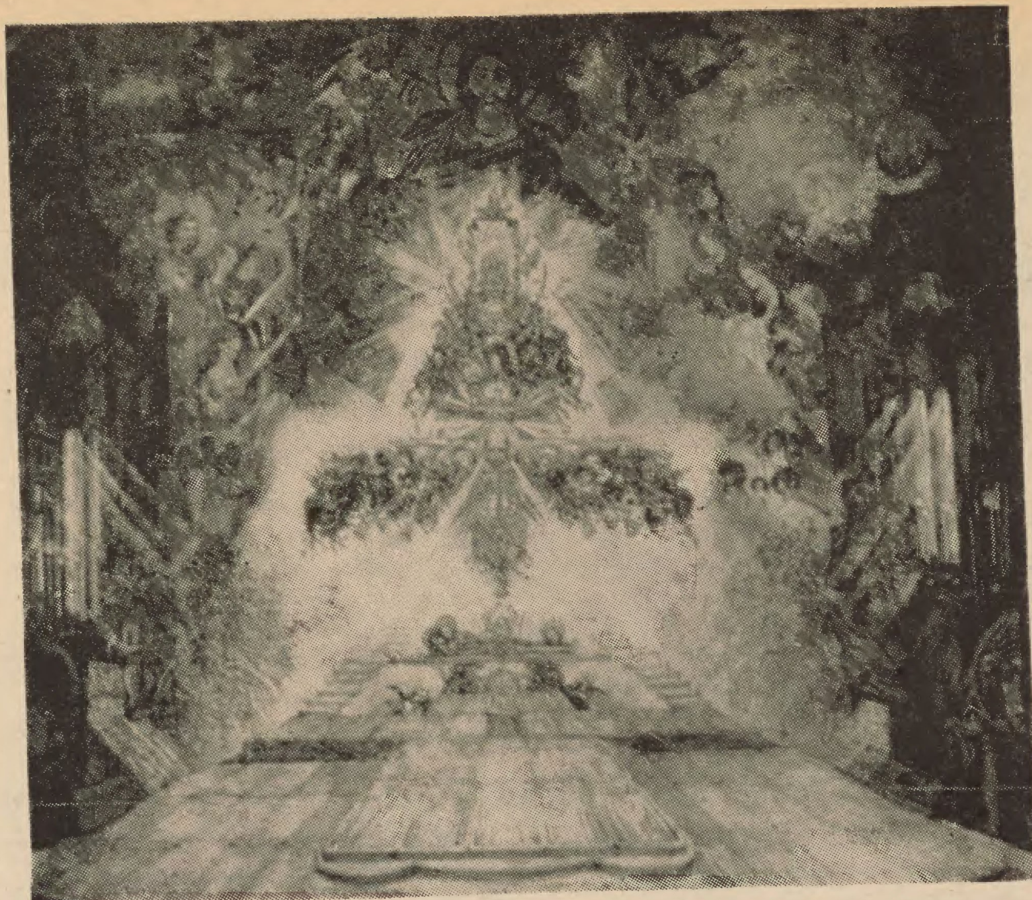
امپریالیسم ا مـریــکا در دسمبر سال (۱۹۷۹) حق کران خودرا به گردن همسنگران ناتویی خو یش تحمیل کرد• باساس دریافت این حق گران ونا جایز وزارت دفاع امریکا راکت های متوسط پرواز اتومی خودرا بمقصد تشدید مسابقات تسلیحاتیوتجاوزبه حاکمیت خلقهای دیگر در نقاط ستراتژیك دول عضو پیمان ناتو جابجا ساخت •

امپریالیسم امریکا بر خلاف تقاضای ملل جهان بمنظور تحمیل محاصره اقتصادیبرمردم بــرا در ایــران بحـر یـه هـای جنگی خـو یش را در خلیج فا ر س می فر ستد همچنان خلاف اراده خلق قهرمان کیوبا از چندی بدین سودر خاك کیوبا انقلابی پایگاه نظـامی امپر یالیسم امریکـا نگهداشته شده است که بطرز آشکارا با خواست صلح ورفع تشنجات مغایرت دارد •

امپـر یالیسم امر یکـا و یا ران ناتویی محافل ارتجاعی وعظمت طلبان مرتدیر وخامت اوضاع بین المللی میافزایند تا همبستگی رز مجویانه دول سوسیالیستی وپیوند جنبش رهایی بخش ملی و مبارزات دموکراتیك رابا انترناسیونالیسم کارگری جهانی خدشه دار سازند • امادر مفهو م عا م کلیه نیرو های که در صف تحکیمصلح، رفع تشنجاتوپایان بخشیدن به مسابقات تسلیحاتی قرار دارند بهصورت پیروز مند انه دسایس و تحر یکات امپر یالیسم ودستیاران مسلـکی آ نرا عقیم میگذارند وبسوی صلح، آرامش ورفع تشنج راه می گشایند •

محافل امپریالیستی مخصو صا امپریا لیسم امریکا در گوشه وکنار جهان مراکز تجاوز وانفجار را سازمان میدهند • در شرقمیانه امیال شوم غارتگران امپریالیستی در رژیم ناپاك اسرائیل وصهیونیست آشکار گردید،در کشور های منطقه حکو مت نظـا می پاکستان آله دست رهزنانامپریالیستی گردیده باانبار باروت واسلحه حیثیت ژندارم منطقه رادارد که حاکمیت واستقلال کشور های دیگر را در معرض خطرو تجاوز روبرو گردانیده است، رژیم نظامی گر وفاشیستی چیلی کهبوسیله پلان شوم و غارتگرانه امپریالیسم حکومت جبهه خلق رابا کشتار هــای دسته جمعــی وطنپرستان باکود تای بدفرجام نابود کرد بهترین ممثل غاصبانامپریالیستی درامریکای لاتین است وبدین شیوه ده ها وصد هامثال دیگر ....

بقیه در صفحه ٥٦

دستیج سینگاراو ډیزاین تزیج کړیدی. اودنمایش ډایرکترستانیسلاوهیبانوسکی دی

ستانیسلاوهیبانوسکی وایی :

دقاهر څراغ ژباړه

کله چی دلومړی ځل لپاره تیاتر ته ولاړم زه یوماشوم وم

ستا نیسلا و هیبا نو سکی په ۱۹۱۲ کال کی په بر ازوستکاو کی زیږیدلی دی. ده په فلسفه کی ډیری مطالعی ترسره اودهنر تاریخ یی ولوست. په پوزنان کی دپوهنتون ترسره او دهنر تاریخ یی ولوست . په پوزنان کی د پوهنتون نه فارغ سو. د ی دپو ز نان دتیاتر دادبیاتو مد یر وو . لومړی دستیج داریکتر، بیا دادبیاتو مدیر او د۱۹۷۳ کال نه وروسته دویبریز دتیاتر د هنری مدیر په حیث مقرر شو. د ی دپولیندی لیکوالانو دکانسک دڅانگی آمر وو

ستانیسلاوهیبانوسکی

خواوس ددغې اتحادیې دمعاون په توگه وظیفه اجرا کوی . په ۱۹۷۹ کال کی یی دهنری کارونو لومړی درجه جایزه تر لاسه کړیده.

دپولیند په معاصر کلتور کی د «هیبانوسکی تیاتر» ډیر قدر او ارزښت لری ځکه چی ده ادبی بیان دالهام ښونکو تعبیراتو سره یوځای کړی او پخپل ژور بصیرت یی وکولای شوای چی د تیاتر په کار کی بریالیتوبونه ترلاسه کړی .

نیکه می چی دنوم سر او پای یی زماله نامه سره یوشی دی، یومعمار وو. ده دپولیندی تیاتر نقشه طرح او په ۱۸۷۵ کال یی پو زنان کی یو نوی تیاتر جوړ کړ. زه و دغه تیاتر ته ولاړم کله چی یوماشوم وم . زما لومړنی ننداره په یاد ده. زه په هغه احساساتی نمایش کی موجود وم چی د(سائیبریا دستورو) په نامه یی باله . دټولو اکتورانو هیجانی رولونه زما په ذهن کی تراوسه پوری پاته دی . خو زه لپاره یو ډیر ربښتینی الهام دلوهینگرین اوپراوه :

سر تیری قهرمانان پداسی حال کی چی روښانه زغری یی په ځان کی وی په یوه کښتۍ کی چی دخودانو قو پواسطه کشیدله ، راښکاره سول . دوی ددی لپاره راغلی وه چی دا یلسا سره چی په ډیره خائینانه توگه متهم سوی وو مرسته وکړی . پدی وخت کی ز ما سترگی او غوږونه و تیاتر ته پوره متوجه وه اودریچارډویگزموسیقی خورا ښه خوند راکاوه دغه زړه وړونکی منظره می هیڅکله له یاده نه ځی او تراوسه پوری دهغه یاد راسره دی .

د منځنی ښوونځی په دوران کی ماد زوکر کاندل واړه ژیړ رنگه کتابونه ولوستل له هغه نه زیات ممنون یم ځکه دډیروشیانو سره یی آشنا کړم اودغی مطالعی زما پر احساساتو باندی دوامداره اغیزی وښندلی .

زه دماریا بوجار شکا چی دپولینډی ژبی ښوونکی وه زیاته ممنه کوم کله چی به موږ دښوونځی په ساحه کی ډرامونه اجرا کول، دی موږ و دغه کارته تشویق کولوځو ویل به یی چی دا نزده کړی په دوره کی ټشی شاملیدای او تاسی باید خپلو تحصیلاتو ته ادامه ورکړی . دهغه وخت ډرامونه زماد الهام اوهیجان لپاره یوه ډیره گټوره منبع وه که څه هم زیاتره یی له یاده وتلی اوهیرشویدی خوځینی نوریی دوباره په تیاتر کی راښکاره شول او دیادونی وړ بریالیتوبونه یی ترلاسه کړل .

کله چی ما دپوزنان په پوهنتون کی خپلو تحصیلاتو ته ادامه ورکوله دپروفیسور سوبیسکی لکچرونه او بیانیی ماته ډیری په زړه پوری اوزما لپاره گټوری او اغیزمنی وی . په هغه وخت کی ماد الان کاسکو سره چی دفرانسوی ادبیاتو متخصص وو دوستی لرله او دی یوازنی سړی وو چی زماشعرونه به یی لوستل . لیکن تیاتر ماته له هرڅه نه زیات ارزښت درلود . ما به په خورا پراخه پیمانه دلیون شیلر له هنری کارولو څخه گټه اخستله ، خوند به یی راکاوه او زیاته اغیزه به یی راباندی کوله، که څه هم ماشخصا شیلر په هغو گلولو کی لیدلی دی پائی په ۵٦ مخ کی

صداقت وخدمت دولت مردمی ما در قبال دین مبین اسلام

الف . م

قبل از انقلاب ملی و دموکراتیک ثور در کشور ما نظام های فرتوت و ظالمانه و ضد اساسات انسانی بر قرار بود . تسلط نظام فرتوت وعقب مانده فیودالی و ما قبل فیودالی بمثابه نگهبان دژ ستمکاران کهنه کار واستعمار گران قرون و سطی و هکذا بحیث دشمنان اعتقادات پاك مذهبی و ملی مردم ما بودند هرگز سردمداران آن نظام ها در فکر بهبود حیات مردم ماو منافع آنان نبوده بلکه پیوسته سعی داشتند تا راه هاو وسایلی را جستجو نمایند که منافع خود شان را تامین و حراست نماید

طبقات ستمگر ارتجاعی هرگز نمی گذاشتند که عطشان خلق ما در زدودن ظلم و استبداد فرو کش کند آنها چندین قرن با تسلط ملکوتی خود مردم ما را از همه منافع طبیعی و حقوق انسانی شان بنفع خوشو باداران خودمحروم نگهداشته بودند . آنها خود را مستحق امتیازات و تنعم ومفت خواری می دانستند و خلق را در راه این منافع آز مندانه فدا می کردند .

در تحت رژیم های ظالمانه و ضد انسانی گذشته همانطوریکه همه نعم مادی در خدمت مشت انگشت شماری مفت خوار بود امتیازات معنوی نیز در خدمت بر آورده شدن اهداف طاغوتی آنان قرار داشت .

همه میدانیم در جوامع طبقاتی دولت ، قانون ومقررات و غیره در خدمت طبقات بالائی جامعه بود و اگر بعضاً تحت فشار مبارزات حق خواهانه‌ی مردم در قوانین امتیاز و حقوقی برای عامه‌ی مردم قایل می شدند صرف در لغت ونوشته بود و در عمل اند کترین اعتنائی به‌آن‌نمی شد. طبقات‌حاکمه ارتجاعی که تنها چشم هایشان منافع آز مندانه ی خود شانرا دیده می توانست حتی از معتقدات پاك و مقدس مردم هم به نفع خود استفاده می کردند و هر گاه احکام اسلام خلاف منافع شان قرار می گرفت در آنوقت از آن همه ادعا های دروغین و گزاف های بی شمار شان نشانی نبود . به طور مثال دین مقدس اسلام ظلم وستم گری و حق تلفی را مردود می شمارد ولی ستم کاران آل یحیی و متحدین طبقاتی شان از بام تا شام بر خلق خدا ظلم و ستم و جبر می کردند و لی باز هم‌ادعای بدروغ اسلام و اسلامیت را می نمودند .

ولی آن همه ریا کاری ها ، دروغگویی ها ، تجارت و معامله گری اعتقادات پاك مردم با پیروزی انقلاب ظفر مند ثوروبخصوص مرحلهٔ نوین و تکاملی آن با عاملین و فاعلین خود یکجا به گور نیستی سپرده شد و باوجود آنکه استعمار امپریالیستی یکبار دیگر با توطئه و دسیسه و باردیگر بار آوردن «امین» این خائن به‌انقلاب ، مردم و اعتقادات مذهبی مردم صبح روشن مردم مارا شام تار ساخت ولی این خلف ستمکاران نادری یعنی امین نیز با طوفان خشم مردم ماروبرو گشت ونیست ونابود گردید .

خوشبختانه آفتاب زوال نا پذیر مرحلهٔ دوم انقلاب ملی و دموکراتیک ثور بر سر مردم ما که سرمای ظلم و ستم امین و امینی ها آنها را آزار می داد و عرصهٔ زندگی را بر آنها تلخ ساخته بود ، طلوع نمود . دیگر هموطنان ما نسبت‌اعتقادات پاك مذهبی نه تنها تعقیب و مجازات نمی شوند بلکه زعامت جدید و انقلابی جمهوری دموکراتیك افغانستان از جان ودل بیاری آنها شتافته است و صادقانه در موضع دفاع و دلجوئی آنها قرار گرفته است هموطنان ما بیاد خواهندداشت که ببرك کارمل منشی عمومی کمیتهٔ مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغانستان ، رئیس شورای انقلابی جمهوری دموکراتیك افغانستان و صدر اعظم ج،د،ا پوره یکماه پس از مرحلهٔ نوین انقلاب ثور طی بیانیهٔ خاص و صادقانه در مورد اعتقادات پاك مذهبی مردم ما احترام کامل خود و دولت و حزب را به اساسات دین مقدس اسلام اعلام داشت (باید در نظر داشت که زعامت جدید در اعلامیهٔ همان شام ششم جدی ۵۸ نیز احترام رعایت به اساسات دینی و معتقدات پاك‌مذهبی مردم را اعلام داشته بود)

در بیانیه تاریخی شام پنجم دلو ۵۸ چنین گفته شده است : «دین مقدس اسلام‌رسوم و عنعنات پسندیده‌ی اقوام ، ملیتها و خلقهای کشور ما اصول جدا نا پذیر نظام ملی و کلتور ملی و گنجینه های گرانبهای معنوی وطن عزیز ما هستند مردم مسلمان ما می دانند که در دوران حکومت های استبدادی خانواده ی نادری همه مذاهب دین مقدس اسلام تحت تبعیض شدید قرار داشت .. با تاسف باید اظهار داشت که امین خاین و باند جنایتکار و خونریزش جنایات بزرگی را علیه مردم نجیب ما علیه دین و معتقدات مقدس دینی مردم ما، علیه رسوم‌وعنعنات پسندیدهٔ اقوام ، ملیتها و خلق های شریف کشور ما مرتکب شدند ...»

آری چه موجز و غالمانه تاریخ جنایات نادریها و امینی ها در قبال اعتقادات مذهبی و دینی مردم ما در کلام بالا گنجانده است ولی موقف دولت و زعامت جدید در قبال دین و اعتقادات مقدس وملی مردم ما چه نوع است بیایید که باز هم به بیانیهٔ مذکور یعنی بیانیـهٔ تاریخی پنجم دلو مراجعه‌نماییم: «برادران و خواهران گرامی : یکبار دیگر رسماً و علناً . قاطعانه و صادقانه آزادی عام و تام عقاید ، مذاهب ، رسوم و سنن ملی مردم کشور را ، آزادی کامل اجرای مراسم و عبادت مذهبی مردم را اعم از اهل تسنن وتشیع رابرطبق اصول دین مبین اسلام در مساجد ، تکیه خانه ها ، عبادت گاه ها ، خانقا ها وخانه ها ...!اعلام میگردد همچنان باقاطعیت اظهار می گردد کسانیکه بخواهند نسبت به معتقدات دینی و مذاهب نسبت به سنن و عنعنات مردم مابی احترامی کنند مردم مسلمان ما را بنا بر معتقدات شان مورد تحقیر و توهین و تحت فشار قرار دهند و علیه دین مقدس اسلام قرار گیرند قانوناً جلب و بر طبق قوانین دولتی مجازات خواهند شد ... »

مردم شرافتمند کشور ما به نیکی آگاه هستند که زعامت جدید دولت انقلابی ما از همان آغاز مرحلهٔ نوین انقلاب ثور هرچه راکه در لفظ گفته است صادقانه در عمل پیاده نموده است ، همانطوریکه در مورد رهایی زندانیان سیاسی و عده های زعامت انقلابی مرحلهٔ جدید انقلاب شکوهمند ثور کاملا و صد در صد جامهٔ عمل پوشید ، همانطوریکه تامین مصوئنیت برای همه مردم کاملا وبصورت عینی جامه عمل پوشید همانطوریکه ...

اینک می‌بینیم که موقف انقلابی‌وصادقانه دولت انقلابی در قبال دین و مذهب و اعتقادات پاك مذهبی مردم ما نیز در عمل‌پیاده شده است شورای انقلابی جمهوری دموکراتیك افغانستان طی جلسه‌ی تاریخی و مهم خود بتاریخ ۲۵ حمل ۱۳۵۹ اصول اساسی جمهوری دموکراتیك افغانستان را به اتفاق آراء تصویب نمود و تاریخ انفاذ آنرا از اول ثور الی اولین اجلاس لویه جرگه(مجمع ملی قانونگذاری) اعلام داشته است که البته بعد از تصویب از طرف لویه جرگه حیثیت قانون اساسی را خواهد داشت حال ببنیم که موقف قانونی دولت در قبال دین و معتقدات دینی و مذهبی مردم ما دراین‌اصول اساسی چگونه ارزیابی و درج است . در مقدمهٔ اصول اساسی جمهوری دموکراتیك افغانستان می خوانیم که :

«.. با احترام عمیق و رعایت جدی به عنعنات تاریخی ، ملی ، فرهنگی و دینی‌مردم شرافتمند افغانستان »

در ماده ی‌اول اصول اساسی می خوانیم که : «ج،د،ا دولت مستقل و دموکراتیك تمام مردم زحمتکش مسلمان افغانستان اعم از کارگران ، دهقانان ، کسبه کاران ، کوچیان ، روشنفکران و سایر زحمتکشان و تمام نیرو های‌دموکراتیك ووطنپرست‌کلیه ملیت ها اقوام کشور می باشد .»

آری دولت مردمی ما با درنظر داشت واقعیت های جامعهٔ ما و با در نظر داشت خواست مردم ما خود را نمایندهٔ مسلمانان زحمتکش افغانستان می داند در ماده پنجم اصول اساسی جمهوری دموکراتیك افغانستان چنین آمده است:

«در جمهوری دموکراتیك‌افغانستان‌احترام رعایت و حفظ دین مبین اسلام تامین می شود و آزادی اجرای مراسم دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین می گردد . پیروان سایر ادیان در اجرای‌مراسم دینی و مذهبی شان که آسایش و امنیت جامعه‌را تهدید نه نماید آزادی کامل دارند هیچ یك از اتباع حق ندارد از دین به مقصد تبلیغات ضد ملی و ضد مردمی و وسیلهٔ ارتکاب سایر اعمال خلاف منافع جمهوری دموکراتیك افغانستان و خلق افغانستان استفاده کند . دولت به فعالیت های وطن پرستانهٔ روحانیون و علمای دینی دراجرای وظایف و مکلفیت های شان کمك و مساعدت می کند ...»

اینك با مطالعهٔ اصول اساسی جمهوری دموکراتیك افغانستان هر انسان بی غرض و صادق در میابد که دولت ملی ودموکراتیك ما نه تنها اعتقادات دینی و مذهبی مردم ما را رعایت می کند بلکه از آن جدا پشتیبانی نیز می کند .

اینك مطالعه ی اصول اساسی جمهوری دموکراتیك افغانستان موید صداقت و خدمت دولت مردمی ما در قبال دین مبین اسلام است .

تصویب اصول اساسی جمهوری دموکراتیك افغانستان بمثابه خط بطلانی بر همه تبلیغات سو و دروغین دشمنان وطن و مردم ما است چه دشمنان قسم خوردهٔ وطن ،مردم و دین مقدس اسلام ظاهرا برای به‌اصطلاح

مردمان صلح جوی جهان باید :

علیه جنایات امپریالیزم در افغانستان جداً اعتراض کنند

«طوریکه وقایع اخیر نشان میدهد قدرت های ارتجاعی اعمال جنایتکارانه خود راعلیه جمهوری دموکراتیک افغانستان این دولت مستقل، عضو سازمان ملل متحد، شامل نهضت عدم تعهد شدت بخشیده اند . مقیاس مداخلهٔ خارجی در امور داخلی جمهوری دموکراتیک افغانستان افزایش می یابد . اگر قبل ازین ارتجاع بین المللی کوشش می نمود تا در باره کمك ها ی خارجی به اشرار افغانی خاموش بماند وطرق غیرعلنی این کمك هارا جستجو می نمود اکنون وضع به شکل دیگر است، رهبران بعضی ممالك غربی در بارهٔ تزیید کمك به اشرار افغانی طور آشکارا مذاکره مینمایند ... »

مطالب فوق بخشی از اعلامیه تاریخی ۳۰ اسد۱۳۵۹ حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان است که در قبال افزایش کمك های بیشرمانه وخیره سرانهٔ ارتجاع و امپریالیزم جهانی (محافل امپریالیستی ایالات متحده امریکا، انگلیس وسایر کشور های غربی، شونیستان چینایی ووابستگان شان ، با استفاده از قلمرو ایران وپاکستان) بسه عناصر فروخته شده وآدم کشان اجیر، به نشر سپرده شد .

آوانیکه بنابه ارادهٔ مردم شریف عذاب کشیدهٔ کشوربساط ظلم واستبداد وجاسوسی امین این اجنت مشهود ومشهور سی،آی،ای در افغانستان برچیده شد وانقلاب و کشور از تباهی حتمی ایکه نسبت معامله گری وخیانت امین وباندش بمیان آمده بود ، نجات یافت امپریالیزم وارتجاع در پیشا پیش آنها امپریالیزم ایالات متحدهٔ امریکا ضمن ریختن‌اشك تمساح ازسقوط حکومت قانونی!؟ ورئیس جمهوری قانونی !؟ یعنی امین اظهار تاسف می کرد وهم چنان اظهار همدردی !؟ بامردم افغانستان می‌نمود در همانوقت نیز این دشمنان بشریت وآزادی مردم جهان مزورانه خودرا مدافع آزادی وجهان آزاد و شامپیون حقوق بشر می نامنید وکمك های بی شایبه وبرادرانه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی راکه به حکم منافع مردم افغانستان وبنابه ارائهٔ آزاد شان صورت گرفته است ، مداخله واشغال !؟ نامید . بیایید که ازین قهرمانان !؟ حقوق بشر وآزادی جهان بپرسیم ! آیا جای بسیار خجالت نیست که شما اولا دولتی را که باتوطئهٔ امین ودستیاران سیاهکارش بصورت غیر طبیعی وغیر قانونی بقدرت رسیده بود، دولت ورئیس جمهور قانونی بنامید؟ وآوانیکه مردم افغانستان بعد از دادن تلفات وزجرهای بیشمار (درزمان سلطهٔ جهنمی امین) این بار لعنتی وسیاه را از دوش خود بدور افگندند وتازه احساس آرامش نمودند ندای کریه و ناخوش آیند شما بلند شد که رئیس جمهوری قانونی افغانستان سقوط داده شد ؟ البته بنابر ماهیت امپریالیزم وارتجاع این کار ها واعمال شان نیز طبیعی است زیرا همانطوریکه خود آنها علیه بشریت و منافع وآزادی بشریت می جنگند، هر آن نیرو وعنصریکه در هر گوشه ؟ جهان دست به این کار بزند همراه و دوست شان‌است واز آن‌پشتیبانی بیدریغ وبی شایبه‌می نمایند. چنانچه که امپریالیزم وبخصوص امپریالیزم امریکا بعد از آزادی مردم افغانستان ازچنگ امین ودژخیمان ساطوربدست او، دست به‌این کارزدند . امپریالیزم وارتجاع که زیرضربات کشنده وموثر نیرو های مترقی وانقلابی جهان ونهضت های آزادیبخش ملی چون حیوان زخمی بخود می پیچد ونعره می زند بحیث آخرین تلاش های مذبوحانه جهت زنده ـ ماندن بهرطرف دست وپا می زند وروز تاروز بااعمال ننگین تر وخلاف اصول پذیرفته شده؟ بین المللی دست به تخدیر ، تجاوز شانتاژ وتبلیغات سو وغلط وگمراه کننده می زند چنانچه همانطوریکه دراعلامیه‌حکومت جمهوری دموکراتیك افغانستان آمده است حتی از مداخلهٔ مسلحانه ومسلح ساختن باند های تروریستی وخرابکار که خود نوعی دیگری از مداخله است نه تنها انکار نمی کند . بلکه بشکل بسیار بیشرمانه راجع به افزایش وموثریت !؟ آن ورسانیدن اسلحه وسایر کمك ها با شریکان جهانی جرم خود بمذاکره می پردازد . وبیشرمانه تر اینکه دستگاههای دروغ پراگنی امپریالیستی و وابستگان آنها بابراه انداختن ونشرجعلیات وجهت پوشانیدن جرایم نابخشودنی خود از مداخله وتجاوز دیگران حرف می زندو آنرا بشکل قلب شده به نشر می سپارد .

دولت جمهوری دموکراتیك افغانستان بحیث یکدولت‌مستقل و دارای حاکمیت ملی، بحیث عضووفادار جامعه کشور های غیر متعهد عضو وفادار جامعه کشور های غیر متعهد وبالاخره بحیث دولت خدمتگذار مردم افغانستان طوریکه بارها بشکل صادقانه از فجایع ومظالم ومداخلات امپریالیزم وارتجاع پرده برداشته است یکبار دیگر مردم صلحجو ومترقی وآزادی پسند جهان متوجه این امر خطیر می سازد که دامنهٔ مداخلات در سرزمین ما روز تا روز وسیع تروگسترده تر می شود وباید جدا جلوآن گرفته شود.

در اعلامیه حکومت جمهوری دموکراتیك افغانستان‌هکذا می‌خوانیم که:«...ازین لحاظ حکومت جمهوری دموکراتیك افغانستان وظیفهٔ خود می داند به مردم مسلمان افغانستان، مردم وحکومات تمام دول، تمام نیرو های مترقی جهان اعلان نماید که با وجود اعلامیه های مکرر واعتراضات جمهوری دموکراتیك افغانستان ، ارتجاع بین المللی بسردمداری امپریالیزم امریکه به مداخله بیشرمانه وجنایتکارانه در امور داخلی افغانستان ادامه می دهند ...»

اکنون و در جهان امروزیکی از شیوه های عمدهٔ عمل امپریالیزم ایجاد جنگ های موضعی ومحلی است که هدف اصلی آن وارد ساختن ضربه به مواضع صلح و ترقی وجنبش های آزادیخش ملی است. امپریالیزم وبخصوص امپریالیزم جنگ افروز ایالات متحده امریکا ازین داغ های ننگ درجهان فراوان دارد ، جنگ تجاوز کارانه وظالمانهٔ امپریالیزم امریکا علیه خلق قهرمان و سلحشور ویتنام که سالهای دراز دوام نمود یکی از مثال های بر جسته درین مورد می باشد ولی چنانکه همه می دانند مردم آزادی پرست ویتنام با مقاومت قهرمانانه ووارد ساختن ضربه های جانگداز بر پیکر ننگین تجاوز کاران علاوه از آنکه آزادی ووحدت کشور خویش را تامین نمودند برای‌جهانیان ثابت ساختند که اگر ملتی تصمیم بگیرد هر قدرت استعماری وتجاوز گررا اگر چه خیلی قوی وهولناك باشد به زانو در می ـ آورد . آری امپریالیزم ایالات متحده که طبق پلان های جنگ طلبانه وضد انسانی خود جنگ غیر عادلانه ای را بر ملت قهرمان ویتنام تحمیل نموده بود بالاخره با دادن تلفات پولی، انسانی ومادی ومعنوی با داغ پاك نشدنی ننگ شکست در برابر ملت ویتنام رانده شد .

مثال های عدیدهٔ دیگری چون جنگ تجاوزکارانهٔ اسرائیل علیه ملت عرب به پشتیبانی مستقیم امپریالیزم و بخصوص امپریالیزم ایالات متحده نیزدر مورد موجود است که بی گمان به شکست و نابودی قطعی تجاوزکاران وموفقیت آزادیخواهان منجر خواهد شد .

جنگی اعلان نشده ایراکه امپریالیزم، شوینیزم، صهیونیزم و ارتجاع «پطرودالر» بر کشور ومردم قهرمان افغانستان تحمیل می نمایند از جملهٔ همان پلان های‌امپریالیزم میباشد که مثال های آن در بالا تذکر داده‌شد، حکومت ودولت‌جمهوری دموکراتیك افغانستان در حالیکه بار ها طی اعلامیه ها ، مصاحبه ها ونمایشات این تجاوز و مداخله رابه سمع ودید جهانیان ازجمله مردم‌مسلمان افغانستان، منطقه وجهان رسانیده‌است اینك یکبار دیگر توجه جهانیان را به این‌کانون خطر وانسان کشی معطوف می سازد و در پهلوی آنکه حقایق رابه خورد جهانیان می رساند به این نیرو های صادر شده ازخارج ومسلح شده از زراد خانهٔ امپریالیزم جواب های دندان شکن ونابود کننده میدهد . چنانچه در عمل نیز مردم غیور افغانستان این موضوع را ثابت ساخته است .

امپریالیزم وارتجاع جهانی که ظاهرا لاف از حقوق بشر، آزادی ومساوات می‌زنددرعمل این موضوع را بشکل متواتر نقض مینماید وبرای پیشبردن اعمال شوم خود از فجیع‌ترین وغیر انسانی ترین وسایل استفاده می نماید چنانچه در جنگ اعلان نشده علیه مردم ، انقلاب ودولت افغانستان از سلاح های مدهش وغیر قانونی مانند بم های آتش زا، بم های کیمیاوی وکشتار دسته جمعی بکمال وقاحت استفاده می نماید . باید دانست که بشریت استعمال این سلاح هارا مردود و منع قرار داده است وتوسط تصاویبی که در سازمان ملل متحد صورت گرفته همه کشور ها را از استعمال آن جدا برحذر داشته است . زیرا استعمال این‌نوع سلاح ومواد دشمنی با انسان وانسانیت است ونتیجهٔ آن همانا نتایج شوم را برای گروه بیشماری ازانسان هاکه در ساحه تاثیر آن قرار دارند ، ببار می آورد ولی این یك حقیقت مبرهن است که ارتجاع وامپریالیزم همانطوریکه اهداف شوم وغیر انسانی دارد برای رسیدن به آن اهداف از وسایل شوم وغیر انسانی نیز استفاده می نماید یعنی طوریکه می دانیم هدف اصلی امپریالیزم همانا در بند و قید داشتن انسان ومورد استثمار قرار دادن وظلم واستبداد را بر آنها روا داشتنی است وضد آزادی، ضد احقاق حقوق حقه ، ضد خود ـ ارادیت، ضد استقلال مردمان و کشور های جهان است لذا وسایلی را که برای رسیدن به اهداف فوق در خدمت می گیرد مانند اهداف مذکور می باشد . چنانچه در اعلامیه حکومت جمهوری دموکراتیك افغانستان تذکر رفته است که : « ... نیرو های ضد انقلاب به استعمال مواد کیمیاوی در میدان جنگ نیز ادامه میدهند . مثلاًبتاریخ نزده سرطان سال جاری باندیست هاحملهٔ شبانه را در غزنی انجام دادند . بعد از آنکه حملهٔ باندیست ها دفع گردید توسط عساکر اردوی افغانی ازمیدان جنگ مهمات کیمیاوی تخریبی ساخت‌امریکا بامارك ام ۱۱۲ ورونوشت : اخطار، زهر ـ آگین تخریش کننده حرارت نرسد . گازات مسموم کننده پخش می کند، بدست آمد . قسمت انجامی محموله دارای سوراخ منفجره می باشد . بتاریخ نزده سرطان در همان شهر غزنی حادثهٔ دیگر سلاح کیمیاوی ثبت گردیده است، بم کیمیاوی ساخت امریکا درعمارت دولتی ولایت غزنی پرتاب شد که در اثر نابلدی شخص پرتاب کننده منفجر نگردید ...»

بگذار که امپریالیزم ددمنش تلاش های مذبوحانهٔ خودرا برای بقای خود که دیری نخواهد پایید، بنماید ولی وجدان بیدار بشریت ودر قدم اول بشریت مترقی وصلح ـ خواه ازین اعمال جنایتکارانه سخت ناآرام است وانسان وانسانیت برین اعمال نفرین های بی پایان خودرامی فرستدوبشریت هرگز

بقیه درصفحه ۵۵

قهر مانی‌های وزیرمحمد اکبرخان‌درجنگ اول افغان وانگلیس‌زبان زدخاص وعام شد وبیجا نیست که در حق او گفته اند :

به هما از سر سران فر نگ　　قرن قرن استخوان می بخشی

حماسه قهرمان جنگ دوم ،محمدایوب خان فاتح میوند ، ازین لندی‌شنیده می شود :

که‌په میوند کښی شهید نشوی خدای ږو لالیه بی ننگی ته‌دی ساتینه

باداین‌سخن‌بیادت‌من‌مرده وتوزنده

ملت آزاده و نجیب افغا ن در طول تاریخ درمقابل کشور گشا یـــان جها نخــوار و استعمار گران آزمند همواره مردانه ایستادگی کرده و تا جان داشته از میهن عزیز خــود دفاع نموده است ای بسا چپاولگران خــون آشام و تر کتازان بی باك که در برابرسیل خرو شان و طندوستی و ایمان پر ستی این شیر مردان بزانو در آمده و پوزه بر خاك مالیده اند .

دامنه های دلکش سپین غر، کــو هــای سرسبز هری، کو هپایه های زیبای بدخشان دره های افسانه آفرین کنر ووادی‌های‌تاریـخ ساز قندهار همگی شاهد و ناظر این حوادث بوده اند .

اسکندر جهـان گشا، پرویز ساسانـــی، چنگیز خونریز ، تیمور کورکان، شا هـــان صفوی هر کدام درین قلمرو مرد خیــز و قهرمان زا، ایمان برباد داده‌اند وپس‌ازاندك گیرو دار سر افگنده و خجلت زده بدیار خود بر گشته اند . احیا ناً اگر برای زمان کو تا هی بر ین خاك مسلط شده اند دیر یا زود در برابر قیام عظیم مردم شجاع ومبارز این مرز وبوم مقهور و منکوب گشته دست تا پا کشان از داما ن معصوم وطن بر چیده شده است .

اقوام و ملیت های مختلف افغا نستان‌اعم از پشتون و تاجیك ، هزاره و ازبك ، نورـ ستانی و بلو چ قز لباش و ترکمن ، سك و هندو در چنین لحظه های بحرانی و حساس تمام اختلا فا تشان را مردانه وار یکسو نهادهٔ یکدل و یکپارچه چون مشت گره خورده و آهنین در برابر طو فا نهای حوادث قد علم کرده ودرمقام دفاع ازناموس وطن، تما میت ارضی و حا کمیت ملی از جان گذشته اند. حدیث این سر با زیها و جا نفشا نی ها در لابلای اوراق‌تاریخ ضبط ودرج است.

من از مفصل این قصه مجملی گفتــم
تو خود حدیث مفصل بخوان‌ازین مجمل

انگلیس‌که در طول قرن هژده ، نوزده و حتی اوایل بیست خود را سالار جهان ومالك الرقاب روی زمین میدا نست و حقا که از نظر قوت و قدرت بی نظیر و بی رقیب بود سه بار تقریباً بعد از چهل چهل سال برین خاك پا ك تا خت و تاز کرد ، اما چنان درین سیاست گیر افتاد که‌آرزوی فـر مانروا یــی آنرا با خود بگور برد ودر عوض مورد طعن و لعن تاریخ قرار گر فت در هر سه جنگ این یکه تاز استعمار برتری وتفوق نظامــی داشت با عصری ترین سازو بر گ جنگی مجهز بود . چنا نچه آخرین و جدید ترین سلاح خود را در مقا بل این ملت بی دفاع تنها، مظلوم وضعیف بکاربرد.

اما ملت قهر مان و آزادی خواه افغا ن با دست تهی و پر آبله ، پای تر کیده وبرهنه شکم خالی و گر سنه اما سر شار از نیروی ایمان را ستین و شهامت والای افغا نی‌چنان از خود مقاومت نشان داد و مشت محکم و کـوبنده ا ی بـر دهـان پر حر ص وآزوی حواله کردکه درس گرانی برای او ما یـــه عبرت برای دیگران شد . بر ین حماسه ما در تاریخ داستان میزنند و با اعجاب از آن یاد می کنند .

درهرسه جنگ به‌فحوای آیه مبــا ر کــه کم من فئته قلیلته غلبت فئته کثیرة باذن الله فتح وظفر نصیب رزمجویان افغـــان شد قهرمان جنگ اول وزیر محمد اکبرخان وقهرمان جـنگ دوم محمـــــد ایو بخــان فاتح میوند بودند.

استعمار انگلیس که نبض این قوم دلیر را درست نشناخته بود در محاسبه خـــود براه خطا رفته بود ، حقاً که در هیچ نقطه‌ای از نقاط جهان (پیش از ین و بعد از آن) با چنین مخا لفت ، مردا نگی و مقاومت رو برو نشده بود و هر گز گرد ننگین چنین‌شکستی بردامن اوننشسته بود.

این جان نثاری وفداکاری ، سر بـــا زی واز خود گذشتگی نه‌تنها لرزه بر ار کـــان امپـراطوری انگلیس انداخت بلکه فـــر یاد استقلال خوا هی را به جهان در داد و ندا ونوید آزادی طلبی را در گوش جهان اسیر فرو خواند در واقع سلسله جنبان آزاد منشی و آزاد گی در دنیا شد .

عصاره و نتیجه ترانهٔ راد مردان پکتیا ، نغمه جا نبا زان دلیر هزاره جات ، صدای جوانان آزاده و با شهامت بد خشان ،سرود فدائیان کنر زمزمه سر سپردگان شجــــاع هر یوا ، آهنگ رسای سر بازان قهرمان قندهار و نیمروز همه گو یی درین دو بیتی ساده وروان خلاصه ومنعکس شده:

مایيم نشسته دریـــن کوه و دره
کا نجاکه پلنك شیرو اژدر گذره
پیران قوی‌داریم و جـوانان سره
هر کس که‌بما کج‌نگره سر نبره

داستان اجمالی جنگ سوم افغان وانگلیس را از ینجا آغاز میکنیم :

درزمستان ۱۲۹۷ در کله‌گوش لغمان امیـر حبیب الله باضرب گلوله ایکه شبا نه در بغل گو شش شلیك شد ، بشهادت رسید. شجاع الدوله که‌از خانزاده های غوربنـــد و ازجمله غلاَ م بچه های خاص عبدالر حمـــن بـــــود با اسب کهار محود همان اسبی کــه درزمان وزارت امنیه و نائب الحکومگی هرات آنرا سخت نوازش میکرد و بیشتر از دیگر اسب های خاص خودبرد هنش قند می کــرد شب در میان خود را بکابل رساند اما سر نو شت چنان شد که خود در اروپا از اثر مر ضی که در گوش و بغل کله اش پیدا شده بود درگذ شت‌این حکم قضاییست‌جراحت بـــه جـراحـت نظیر آنچه که‌در مـــو رد فرقه مشر جان نثار خان حاکم غزنی‌اتفاق‌افتاده بود خلا صه داستان اینست که این شخص در زنـدان دراثر خیـــره سر ی و کشیدن یکدم تمام دندانها خود ومآلا خو نــر یز ی و التهابیکه از آن پیداً شده بود چشم از جهان پوشیده واین در حقیقت انتقامی بـــود که از و گر فته شد . زیرا در وقت حکومت خود فقط برای خاطر یکدانه ریگی که در غوری دیده شد امر کرد تا دندا نهای آشپز بیچاره را یکدم بکشند و چنان کردند که بالاخره اشپز از اثر خو نر یزی بی امان پدرود حیات گفت .

در شب شهادت امیر برادران مصا حب و وابستگانش همگی حاضر به‌خدمت وو ظیفـــه بودند زمینه فرار شجاع لدوله را فرا هــم کردند وبیچـاره شاه علی رضا راکه‌کند کمشر اردل و شبیه شجاع الدوله بود، به اثــر نشانی های محافظ بعنوان قاتل دستگـــیر و معرفی کردند وبناحق به‌جوقه اعـدام سپرـ دند . امان الله خان همینکه به اریکـــه سلطنت تکیه زد داعیه استقلال را پیش‌کشید و به انگلیس متجاوز وستعمره جو اعلان جنگ داد جنگ در سه جبهه آغاز گردید. شکستی که در جبهه مشر قی بسر کرد گی صا لح محمد خان رو نما گردید بزودی بر اثر راد مردی و جا نبا زی نور ستا نی ها به قیادت عبد الو کیل خان همان کسیکه منار دهمزنگ بیادگار فدا کـــاریها و دل انگیزی های اودرحوادث‌بعد آبادشده استحکام پذیرفت‌مزنگ‌نام‌قومی بوده که‌درین ده مــی زیستند ده های بـــا لا تر آنرا که تاکوتــه سنگی ادا مه دارد او ر ته پور و پور ته پور می گفتند که بعد ده بوری شد یعنی ده گرگ ها) درچـنین احوال لشکـر ا نگلیس با تازه ترین سا مان و وسایل و عصر ی ترین سلاح مجهز بودند اما جا نب افغا نی ابتدایی ترین لوازم جنگی را بکار می بردند چنانچه عمده ترین وسیله نقل وانتقال فیل بود . در جنگ استقلال نیز این فیل هـا اشتراك داشتند از فیـل سالها بـــا ینطرف در جنگ ها استفاده می کردند ، حتی در عهد غز نو یان کابل در حکم فیلخانه بود تعداد فیلـــهای عهد غـــزنوی راپیش از دو هزار ضبط کرده اند . ای بسا شعرا خا صه در عهد آل بابر که اشعار بلند بالایی در و صف‌فیل سا خته اند و یا فیل بجای صله در یا فت کرده اند . از فیل نه تنها برای شکار کار می گر فتند بلکه عراده ها ی جنگی را بران بار و حمل می کردند . در جنگ استقلال این فیل ها اشتراك داشتند. فیل فا تح بهادر بقول عوام فیل فتح بادر با چشم کور خود تاچهل واند سال پیش ز نده بود گا هی رو لهای سنگین را کش می کرد و زمانی بار گرانی را بر پشت خود بر می داشت .

بافتح تل ومژده پیـروزی از سا یـــــر جبهه ها مخصو صاً جبهه جنو بی با رشادت های پین بیگ خان تو فیـق نصیب افغـا نها شد . درین میان انگلیس ها برای نخستین بار طیاره بم افگن دو با له خود را روانه کابل کردند . مردم کا بل که هر گـــز طیاره را ندیده و صدای وحشت زای آنرا نشنیده بودند هرا سان شدند و آنرا جهاز هوایی خواندند و گفتند :

جهاز هوایی بهـوا میره
سه صد سپا هی‌به غزا میره

سه بمبکه در ارگ ، نزدیك اتاق خواب شاه و کمند اسب ها اندا خته شد بدلها رعب و و حشت افگند باری این طیاره در راه جلال آباد خراب شد ودر چار باغ سر خرود بزمین نشست اما چون سر نشینا نش پناه آوردند برسم افغانی کو چکترین‌آسیبی نه‌به طیاره رسید و نه به کارکـنانش ۰ در قدیم به کشتی طیاره می گفتند چنا نچه در این شعر ناصر خسرو :

دریاست این جهان ودرو گردن
این خلـق همچو ز بز بوطیاره

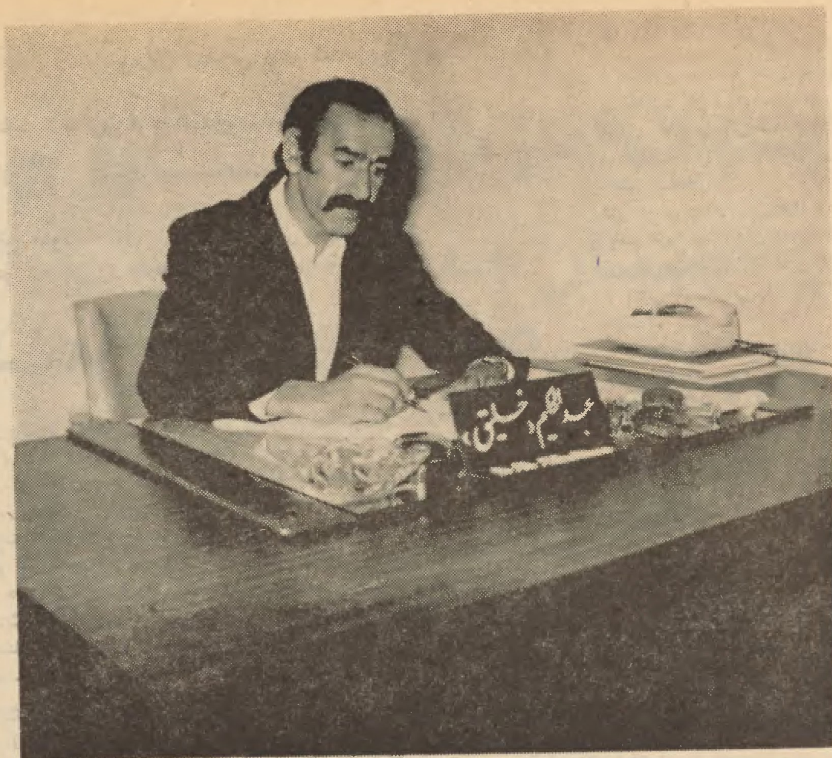
این طیاره یا از همین جنس طیاره ده‌سال بعد درموقع اغتشاش به‌کابل آمد و خار ـ جیان مقیم کا بل را که تعداد شان به ۸۰۰ میرسید وهمچنان معین‌السلطنه عنایت ا لله خان راکه بیش ازسه چهـار روز پاد شاهی نکرد با خود از کابل برد در جنگ استقلال تعدادکشته شدگان‌انگلیس رابیش‌ازهزار ضبط کرده اند. در میان هیات صلحی که‌برای‌مذاکره امضای معا هده استقلال بهند رفته بو دند دیوان نر نجنداس پدر رادو جان نیز بود . اتحاد شوروی نخستین کشوری بودکه‌استقلال افغانستان رابرسمیت شناخت؟

پس از اینکه استقلال افغا نستان اعلان شد شهر کا بل را چر ا غان کردند ومحافل شادی وسرود برگزار شد اعـــلا ن استقلال در مسجد عید گاه با طلاع مردم رسانده شد بزر گترین مرکز تجمع شهر در آنروز گارچارچته یعنی‌پایان‌چوك‌وسرچوك‌بودهمان بازار تاریخی وسرپوشیده ایکه‌نعش‌برنس نما ینده انگلیس متجاوز در جنگ اول برای عبرت آویخته شده بود انگلیس هـــا بجوخواهـــی برنس این بازار پر هیاهو را آتش ز دنـد. این بازار روز گار کی از بازار های تماشایی جهان بود . کا که های کابل ، مردان با خدا فقیر مشرب شهرپهلوانان نامداردرین‌بازار ته‌وبالامیرفتند درمنتهای پل‌خشتی دکان غنی نسواری بود همان کسی که طبع شعر داشت و میگفت :

بظا هر طلا و ببا طـن مسم
غنی نام دارم ولــی مفلــسم

ظریفی درحق اوگفته :

بقیه‌درصفحه۵۷

عبدالحکیم خلیق معاون ریاست افغان‌فلم

افغان‌فلم یگانه موسسه تو لیدی فلم های سینمایی داکومنتری واخباری

در مصا حبه ای با عبد الحکیم خلیق‌معاون افغان فلم معلو ماتی پیرامون فعا لیت های آن مو سسه تهیه نموده‌ایم که اینك ازنظر شما میگذرد :

افغانفلم یگانه مو سسه تو لیدی فلم های سینمائی مستند و اخباری در کشور محبوب و انقلابی ما می باشد . افغا نفلم بر علاوهٔ فلم هایی که خودش تو لید میکند با موسسات شخصی تو لید کنند گان یعنی مو لدین داخلی و خارجی کمك های قا بل ملا حظهٔ کرده و می کند . تما می مو سسات شخصی که در دا خل کشور فلم میسازند همه کار های فنی و تخنیکی شان در دا خل مو سسه افغا نفلم صورت میگیرد . برای موسسات دیگری که خوا هش تو لید فلم کنند نظر به فر مایش شان مو سسه افغا نفلم کمك کرده صرفاً سوژه و یا داستان شان‌را بدست آورده و متبا قی تمام کار های تو لیدی فلم های شان در افغا نفلم صورت میگیرد . از لحاظ تدویر سینما ها ، هـــر مرجـــع وهر موسسه که بخواهـــد سالون سینما، سلمان و آلات سینما ئی داشته با شند افغا نفلم با داشتن پر سو نل مجرب خو یش ایشان را کمك میکند . تمام فلم های سینمائی از خارج کشور تو سط افغا نفلم تورید میگردد وبعد به تمام سینما های کا بل و ولایات ، بـــه کمیته های حزبی و ساز مان های کار گری قطعات عسکری و قوای امنیتی توزیع میگردد حفظ و مرا قبت تمام سینما های شهر که توسط مد یر یت سینما های افغا نفلم‌صورت میگیرد و در تمامی مشکلات تخنیکی با ایشان کمك میکند .

– بعد از رویکار آمدن انقلاب ثور چـه تحو لاتی در ساحه فعا لیت های افغان فلم پدید آمده ؟

– بعد از پیروزی انقلاب شکو همند ثور افغا نفلم ازحیث ارزش واهمیت هنری خویش هما نطور یکه ، بزرگتریـــن فلاسفهٔجـــهـــان معتقدند که هنر سینما تو گرافی بهترین هنر هاست افغان فلم در سا حه تو لیـد فلم های مستند و اطلا عا تی و کمك بـــه مو سسات شخصی یا مولدین دا خلی قدم های مثبت و فعا لی گذاشت . برای اینکه افغا ن فلم بتواند بشکل درست و مطا بـق به قانون فلم‌وسینما کار کند تشکیـــــــل مو سسه را نسبت به سال های قبل از انقلاب انکشاف داد ودر جلب و جذب آنعده از کار مندان افغا نفلم که در شرایط استبدادسلطنتی از افغا نفلم دور شده بودند مسا عی بخرج داد . تنظیم فعا لیت سینما ها از یك مر کز واحد صورت گرفت . یعنی به پیشنهاد افغان فلم تمام سینما های دولتی چه در مر کز و چه در ولایات مر بوط افغا نفلم شد که افغا نفلم با درك درست از بکار اندا ختن سینما در خد مت‌مردم و تدویر سا لم آ ن توانست تما می سینما های مر کز و ولایا ت را تر میم و فعال بسازد . دو باب سینمای جدید یکی در ولایت کندز و دیگری درولایت بغلان جدیداء بکار آغاز کرد که متناژسامان آلات سینما یعنی پرو جکتور ها و دیگـــر ملحقات تخنیکی آن تو سط افغا نفلم صورت گرفت . مگر با تا سف که شرایط مر گبار امین این فرزند گوش به فرمان سی،آی،ای تمامی پلان های مثمر و مفیدما را بـرهـم زد واکثرا از کار مندان مجرب و تحصیل کرده دستگاه را به عناوین مختلف یا تبدیل و یا بر طرف کرد که خو شبختانه باز هم بعد از پیروزی قیام ظفر مند شش جد ی ۱۳۵۸ افغا نفلم برای احیای مجدد و جذب پرسو نل سا بقه دار خو یش بذل مسا عی کرده و اکنون افغا نفلم تحت رهبری حزب دمو کراتیك خلق افغا نستان در نو سازی مو سسه مصروف است . همچنان باا کثـر مو سسات تو لیدی سینما ئی کشور های دوست ار تباط قائم کرده ودر تو لید فلـم های مشترك با ایشان به موا فقه رسیده واز جمله با کشور دوست اتحاد شوروی یك فلم رنگه ۳۵ ملی متری بنام « در افغا نستان انقلاب ادامه دارد» سا خته شده که نمایان گرفعا لیت های سینمائی افغا نفلم است .

– جهت تو سعه و انکشاف فعا لیت ها ی این مو سسه آیا کدام‌پلانی رویدست دارید؛

–بعد از پیروزی‌انقلاب شکو همنـــد ثور عقد قرار داد اعمار استد یوی مکمل فلمبر- داری با تمام ملحقات و ضرور یات آن بـا کشور دوست اتحاد شوروی صورت گر فته که سروی مقد ماتی و پلان تخنیکی واقتصادی آن نیز تمام شده و صرف اعمار تعمیر آن با قی مانده که در نظر است درسال ۱۳۶۰ شروع شود قرار داد های همکاری سینمائی از قبیل : تبا دله فلم ها ، تدویر هفته های فستیوال فلمهای هنری مستند و غیره تهیه سا مان و آلات سینما ئی جهت تقویهٔ استد- یوی مو جودهٔ افغا نفلم ، تر بیه پرسو نل و کادر های ورزیده هنری با کشور های دوست چکو سلو اکیا ، بلغاریا المان دمو- کراتیك و اتحاد شوروی صورت گر فته است

– چه تعداد پر سو نل درین مو سسه مصروف وظیفه می باشند ؟

مجموعاً ۱۲۰ نفرازکارمندان‌موسسه‌درامورفنی و مسلکی مصرو فیت داشته و اکثر آنها در رشته های مختلف فلم و فلم سازی در کشور های اتحاد شوروی . هندو ستان ، و دیگر کشور ها یا بشکل نظری و یا بشکـــل پراکتیك مد تی را گذشتانده و بانتایج مثبت بو طن عودت کرده اند که همین اکنون

صحنهٔ ازیك فلم هنری

مصدر خد مات شـ یا نی در رشته سینما تو-گرا فی شده اند وما در قسمت بلند بردن سویه بیشتر پرسو نل طوریکه قبلا عر ض شد که با کشور های دوست قرار داد هایی صورت گر فته و یك تعداد از آنها بزای فرا گر فتن تحصیلات عا لی و یك تعداد برای آمو زش پراکتیکی در کشور دوست اتحاد شوروی ، چکو سلو اکیا ، بلغار یا والمان دموکراتیك اعزام میگردند و ناگزیر حینیکه استدیـوی بـزرگ فلـمبرداری سا ختـه میشود نظر به حجم کار و گنجا یش آ ن ما قبلا برای تربیه کادرهای ورزیده و تحصیل کرده متوجه هستیم و آمادگی گرفته ایـم.

عبدالحکیم خلیق در جواب سوال دیگری گفت :

- در مورد تهیه فلم های اخباری و مستند باید بعرض برسانم کـه بعد از پیـروزی انقلاب شکو همند ثور تو لیدات افغا نفلـم ده‌چند زیاد شده‌و در همین مدت بطور مکمل ۱۰۳ فلم اخباری و دوازده فلم مستند تهیه شده و سه فلم دیگر مستند در دست تهیه است که تما می آنها نما یا نگر واقعات و پیروزی های کشور محبوب و انقلابی ما علیه هر گو نه بد بختی های اجتماعی ، اقتصادی و سیا سی می باشد .

اما در مورد تهیه فلم های هنری باید به عرض بر سا نیم که نسبت بعضی معاذیر اقتصادی و مشکلات نتوا نستیم فلم ها ی هنری‌تولید کنیم‌مگردرتهیه وتولیدفلم هنر ی مو لدین دا خلی ، افغا نفلم سهم مستقیم داشته که میتوان گفت هر فلمی که از طرف مو لدین دا خلی به پردهٔ سینما می افتد ، افغا نفلم در آن سهم فعال داشته است زیرا که تما می امور فنی و مسلکی آن در افغان فلم صورت میگیرد ودر همین نزد یکی ها تصمیم قا طع داریم که علر غم تما مـی مشکلا ت حسا بی و اداری فلم هنر یی تولید کنیم که نما یا نگر شکو فا نی افغا نستان عزیز و تقدیم هنر ریا لیزم در کشور خواهد بود .

ممکنست بگو یید که افغان فلم با رادیو تلویز یون جمهوری دمو کراتیك افغا نستان و سایر مو سسات در کدام سا حات همکاری دارد ؟

-افغا نفلم با رادیو تلو یز یون جمهوری دمو کراتیك افغا نستان و سایر مو سسات همواره همکاری داشته ودر قسمت تهیه فلم های مورد نظر شان و همچنان در قسمت توزیع فلمهای دست داشته ، چه هنری وچه مستند و داکو منتری و کمك های تخنیکی چه در قسمت فعال سا ختن صا لون هـای کلتوری شان و چه در قسمت نصب و فعال سا ختن پرو جکتور های شانزده ملی و سی و پنج ملی متری که‌ضرورت میداشته باشند و فرما یشات مر بوط به فلم و سینما کـه خوا سته با شند همیشه همکاری داشته و خواهد داشت .

معاون ریاست افغا نفلم در جواب ایـن سوال که کدامیك از مما لك و مو سسات خارجی با شما همکاری دارد گفت :

یك صحنه ازفلم مسکو عشق‌من کـه‌درسینماهای کابل نمایش داده شده

-افغا نفلم مطا بق به سیا ست صلح آمیز دو لت انقلابی خو یش با تمام مما لك جهان آرزو مند همکاری متقا بله است مگر در سا حات فلم و سینما کشور های دوست ما نند اتحاد جما هیر شوروی سو سیالیستی کشور سو سیا لیستی چکو سلو ا کیا ، جمهوری مردم بلغاریا ، جمهوری دمو کراتیك المان و سایر کشور های سو سیا لیستی و نهضت های رها یی بخش ملی با افغان فلم همکاری همه‌جا نبه داشته و علا قمند روابط هر چه بیشتر حسنه با کشور های متر قی جهان بوده تا با شد که با و حدت ا هنین تمام هـنر دوستان و هـنرمندان کشور و همکاری همه جا نبهٔ هنر مندان کشور های دوست هنر عا لی و هنر همه مردم ، هنـر سینما تو گرا في راما نند تمام جهان که از این راه در تنو یر اذهان توده های ملیو نی و زحمتکشان کشور های خو یش مصدر خدمات ارزشمند و خوب شده اند گردیم .

وی افزود :

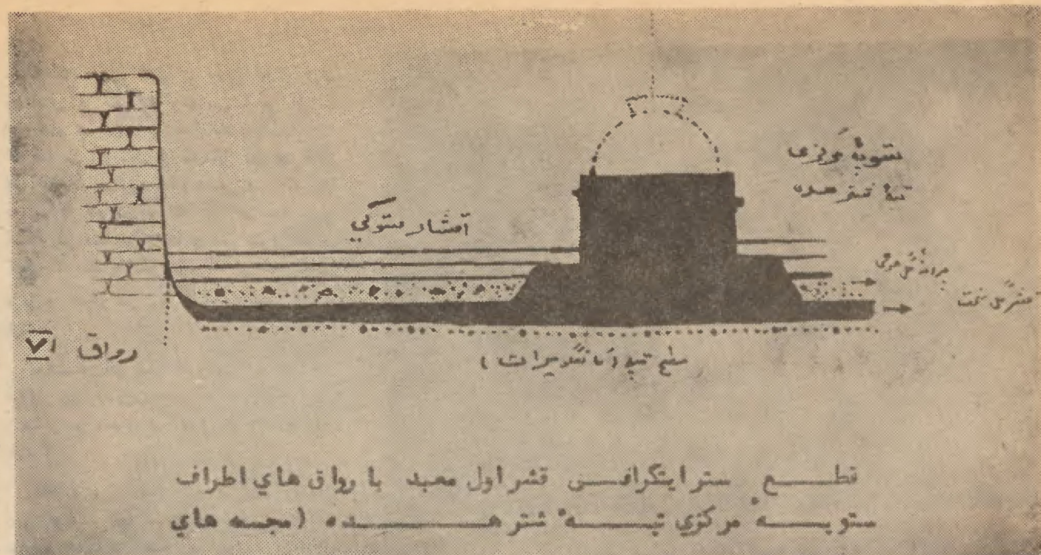
افغا نستان انقلابی بعد از پیروزی مر حله نوین انقلاب شکو همند ثور به اثر سعی وتلاش مسوولین وزارت اطلا عات و کلتـور ومسوول ریاست افغانفلم درجمله ا عضای کنفرانس سینمائی مما لك سو سیا لیستی قبول شده که این کنفرانس همه سا له به سو یه روسا و دیگر کار مندان فنی ومسلکی سینمائی کشور های شا مل کنفرانس ازدوالی سه مر تبه گرد هم جمع میشوند و به سویهٔ وزراء بعد از هر دو سال در گرد هم آئی که میشود بعد از غور و بحث روی مشکلات و پرابلم های مو ضوع مر بوط و همچنـان انکشاف هنر سینما با هم تبا دل نظر کرده به رفع مشکلات همد یگر می پردازند کـه این گا می دیگری از فعا لیت های سینمائی افغان فلم بعد از مر حله نوین بشمار مـی رود .

این هم صحنه‌یی ازیك فلم هندی

-لطفاً بگو یید که درقسمت تهیه فلم های هنری فعلا با چه مشکلا تی مواجه هستید ؟

- در قسمت اینکه ما در حال حا ضر چه مشکلاتی در زمینه تو لید فلم ها ی هنری داریم اینست که تهیه یك فلم هنری مستلزم داشتن یك بودجه کا فی و شرایط مسا عد و داشتن کادر های ورزیده می باشد واز همه مهمتر اینکه یك داستان و یا یك سوژه‌که ارزش و اهمیت آنرا داشته باشد که از آن یك فلم تهیه شود در مورد داستان و سوژه یك‌فلم باید بعر ض بر سا نم که در کشور محبوب و انقلابی ما هستند نو یسند گان هنر مندان و داستان نو یسان که اثر پر ارزش شان فلم سا خته شود ودر روی پرده بنمایش گذاشته شود مخصو صاء بعد از پیروزی مر حله نوین انقلاب شکو همند ثور که داستان های حما سی و داستان ها ی وا قعی که نما یا نگر زندگی مردم رنجدیدهٔ افغا نستان عزیز است . در مورد کادر های ورزیده هم باید بعر ض بر سا نم که‌موسسه افغا نفلم در حال‌حا ضریك تعداد از پرسونل مجرب دارد که میتواند در تو لید یك فلم خوب و با محتوی سهم فعال بگیرند مگر مشکل عمده اینست که یك فلم هنری کـه بشکل واقعی آن تهیه شود ایجاب یك بودجهٔ کا فی را میکند که متا سفا نه در حال‌حاضر افغا نفلم در یك واحد سو می بشکل دولتی کار میکند که بعد از آنکه در رژیم مرگبار امین بدون درك ارزش و اهمیت افغا نفلم و نقش آن در جا معه از حا لت تصدی به دولتی تبدیل شدبو دجه‌که ایجاب میکرد ومخصوصاء برای تهیه یك فلم ضرورت است نداریم مگر درین اواخر سعی و کوشش زیاد بخرج‌داده ایم که افغا نفلم باز به حا لت تصدی در آید و ما بتوانیم بایك صلا حیت قا نو نی که ایجاب میکند فلم های هنری تو لیـد کنیم .

قطع ستراتیگرافی قشر اول معبد با رواق های اطراف ستوپه مرکزی تپه شترهده (مجسمه های

پیوسته بگذشته

نگاهی به بخشی از آثار هنری هده

همین طور در هنر نقاشی اجنتا وبخصوص آسیای مرکزی در تومشوك تورفان وبخصوص کیسیل رنگهای گرم وروشن کار شده واین هادر حالیکه صفحه نقاشی یا تخته مورد نظر هنرمند نسبتا نم دار میبود نقاشی روی آن صورت میگرفت عین همین رنگها با تفاوتی کمی در آثار نقاشی فندقستان در اشکال بوداستوامیتریا دیواتا بوداها در حالات دیانا۔ مودرا ویکی از وریانت های تعلیمی در ما چکر ا مو د را ملا حظه شد نقاشی های دیواری مغازه ها ورواق های بودا ۵۵ متری و۳۸ متری بامیان نیز بکار رفته ولی الوان نصواری وزرد برعکس رنگ سفید ونصواری تیره بارنگ لاجوردی خیره در نقاشی فندقستان وبامیان جدا تبارز نموده است .

ایکونوگرافی بودایی درین مجسمه ها واشکال بانقوش دیواری همان موضوع دنباله روی مکتب گندهارا است . که بادریافت های مختلف (مودراها) در فندقستان وبامیان به مشاهده میرسد .

تناسب اناتومی درین مجسمه ها ونقوش بیشتر به طرز مجسمه سازی واناتومی مجسمه های دورهٔ پوست گو پتا بوده بامجسمه های رنگ آمیزی شدهٔ قرن چهارم مکتب گندهارا تطابق یکی وهمه جانبه ندارد .

برخلاف در مکتب گندهارا تعداد وریانت های (مودراها) کم است وهم ازرنگ ها ی پولی کروم (چند رنگ مختلف دریك شی) استفاده نشده است . از نظر تیپولو جی وساختمانهای هنری در مجسمه های گلی قرن چهارم مکتب گندهارا بخصوص مکتب هده قواعد هنری جدا مراعات شده درحالیکه در مجسمه های فندقستان تناسب به اصول هنری یونانی نیست وحالت بکلی طبیعی را دارا نمیباشد .

در مجسمه های فندقستان شانه ها نسبتا پهن بوده وشکم وسینه وپاها از هم فاصله زیاد دارند و در صورتبندی قیافه بعضامبالغه صورت گرفته است ، چوب بندی یااسکلیت در داخل مجسمه ها مراعات نشده در حالیکه درمجسمه های گلی قرن ٤ـ٥ مکتب هده (تپه شتر۔ توپ کلان۔ تپه کافریا) میشود مذکور جدا مراعات گردیده است که نفوذ وطریقه های مکاتب مذهبی بو دایی مانند (مهایانا۔ سر واستی) وادین ولو کو تشرا وادین، خوبتر ملاحظه میشود .

این دو سه مکتب مذهبی مربوط مکاتب هنری هده ، بامیان وفندقستان بوده و رول عمده را در خلقت آثار هنری قرن چهارم الی قرن هفتم ایفاء نموده است .

آثار هنری هده مربوط به مواد گلی و ستوکی در خلقت وایکو نو گرافی بودایی و کرونولوجی آن سهم زیاد دارد :

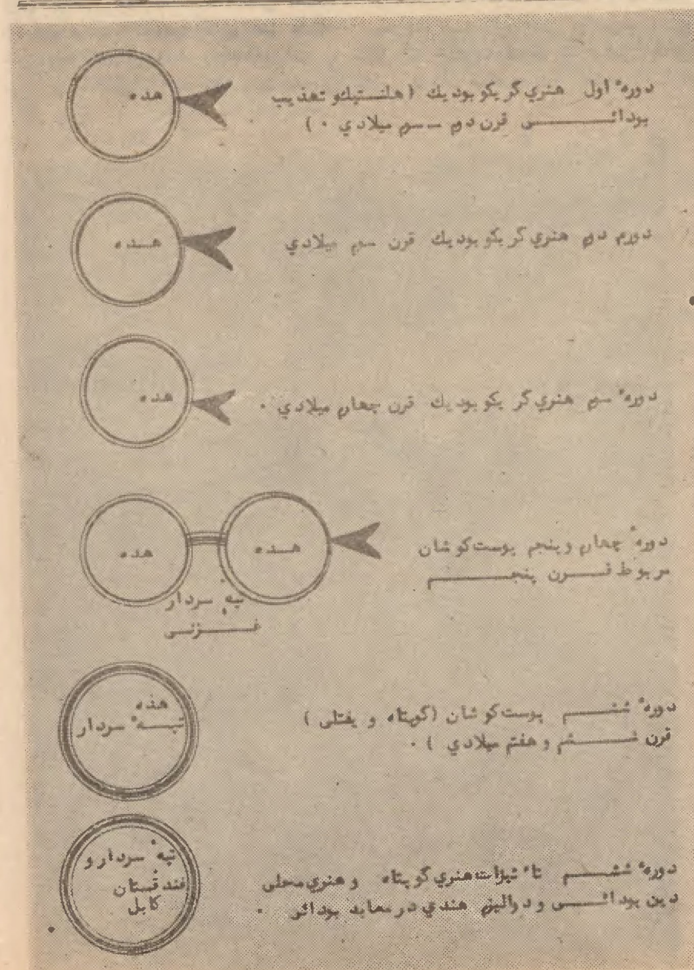
دربین ساختمانهای هنری ومجسمه سازی قرن چهارم وپنجم هده میتوان دو دوره را مشخص کرد :

۱ـ مجسمه های بودا و بوداستوا میتریا یادیواتا ها بصورت نیمه برهنه با قواعدی هنری گند هارا ی واصول هفتگانه تکامل حیات انسانی . درین دورهٔ هنری مجسمه ها عموما از گلی بوده وحرکات وپلاستیزتیما جدا مراعات شده، رنگامیزی روی مجسمه های متنوع نسبت بلکه درچهره ونمای خارجی مجسمه ها ازیك رنگ استفاده میشد .

۲ـ مجسمه های هنری بودا وبوداستوا ـ راهبین وموبدان تحت تاثیر نیمه مستقیم قرن ٥ـ٦ گوپتا درآمده است.

در این دوره با نظرداشت تکنیك هنری وموضوع ایکونوگرافی مجسمه ها عموما بالای گل لوتوس نشسته به نظر میرسند ودوجناح آنرا بوداستوا احتوا نموده ومعمولا یکی از بودا های تاریخی به شکل میتهرا در حالت تفکر بالای سر مجسمه های مرکزی تمثیل میشوند در قرن پنج هده مجسمه ها با معجزهٔ (سرواستی وادین) مشاهده میشوند. صحنه ها ذیق وذیق ترشده میرود وزیاده تبلیغاتی بوده ووعظ ونصایح بودارا تمثیل میکند .

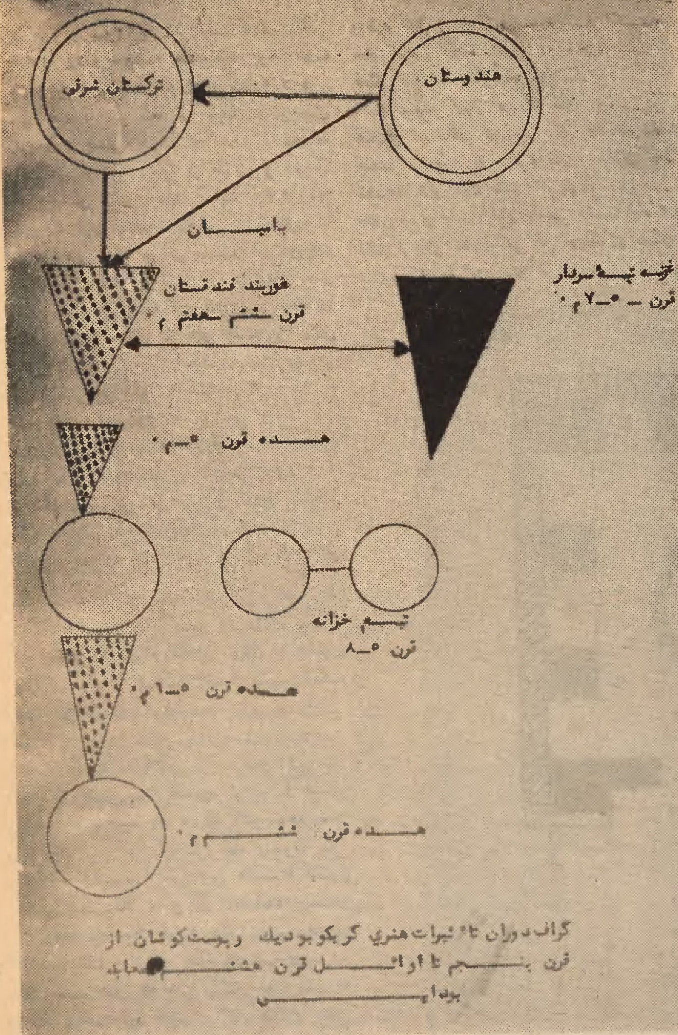
مقهور ترین حیوانات درنده ووحشی را با حیوانات اهلی مانند شیر وفیل پرندگان افسانوی را ماندکرگس، سیمرغ ویاگرودا در پایین تخت این نوع مجسمه ها تبارز میدهند. این آثار تاکنون از نظرتیپولوجی به دسته های مواد گلی وستوکی معین شده اند مخصوصا دانشمندان از نظر قیافه واشیای تزیینی والبسه که باعث به وجود آمدن یاایجاد کرونو لوجی متغیر میگردد فرقی میگذارند به نظر من سایر دانشمندان ایکه مجسمه های گلی قرن پنجم هده را دنباله مجسمه های ستوکی میدانند که دراین محل درقرن دوم وسوم مواد گلی ومجسمه های مربوط

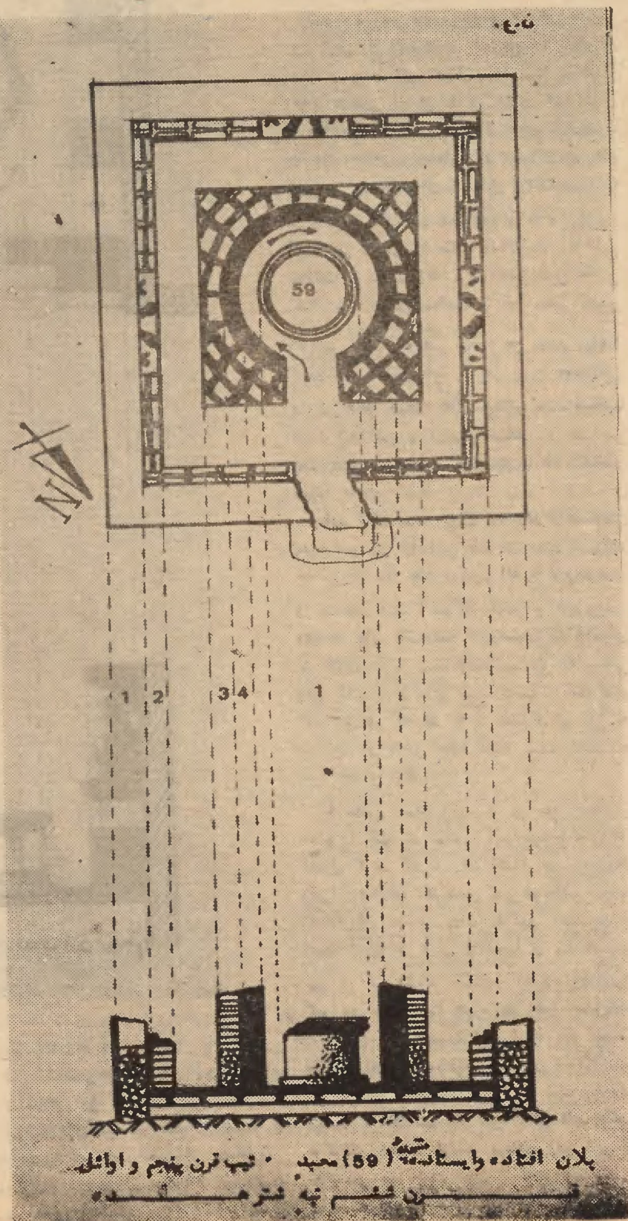
به ایکونولوجی بودایی خیلی وقت بوجود آمده بود . ویا اینکه دوش بدوش مجسمه های ستوکی پیش میروند . چنانچه مشکل به نظر میرسد که بدون استناد ، کارهنری مجسمه سازی ستوکی را قدیمتر بدانیم در حالیکه هیچ نوع دلیلی وجود ندارد که نسبت به مادهٔ ستوك درهده بیشتر ویابعدتر شده بتواند . زیرا آن زیبایی های که درقوانین مجسمه سازی یونانی بخصوص تاثیرات مکتب پیرگمون و مراعات نزاکت ها ی بخصوص قواعد هنری یونانی آنقدر که در مجسمه های گلی هده موزون افتاده در مجسمه های ستوکی به مشاهده نمیرسد از نظر تحقیقات ستراتیگرافی طبقات و اقشار بین ستوپه های ستوکی و مجسمه های چسپیده به آن و رواقهای مربوط به سانگارامهٔ عمومی تپهٔ شتر هده ثابت میسازد که موجودیت رواقها با مجسمه های گلی گریکو - بودیك در قرن سوم بیشتر بوده وبعد از اکمال واوج مجسمه های گلی ، ساختن مجسمه های ستوکی بعد از یکدیگر ترویج یافته است ولی تحول این مجسمه ها را با نظر داشت اقشار ستراتیگرافی و دورهٔ بعد از حریق دوم در نظر داشت . (شکل اول) چنانچه تحقیقاتی در مورد تفوق اقشار و طبقات ساختمانی معبد عمومی تپهٔ شتر هده با رواقهای دارای مجسمه های گلی به سبك های کلاسیك هلنستیك صورت گرفت ، قشراولی معبدروی سطح کانگلومیرات ارتباط با رواقهای اطراف ستوپهٔ مرکزی گرفته و مشاهده میشود که این قشر از مادهٔ ستوك نبوده بلکه از یك قشر گلی نسبتاء سخت و محکم تهیه شده و این قشر با قشر اولی رواقهای (٦) و(٧) داخل معبد ، همردیف میباشد و با اقشار (۳_۱) معبد و ترمیمات دوره ها ی (۳_۱) بصورت ابتدایی و کار اولی ساختمانی و مجسمه سازی معبد عمومی بودائی است که همردیف مجسمه هاو ساختمان مرکزی ستوپه مرکزی است که این قشر در زیر صفه ستوپهٔ مرکزی داخل شده و روی آن بخاطر اعمار اقشار بعدی ستوکی توسط یکنوع گل مومی به اصطلاح اهالی آنجا (شنه‌ـئی) پرانه گردیده است . روی همرفته از نظر مقایسه با آثار مربوط به شیوهٔ هنری‌سایرمحلات که به‌قرن‌دوم‌میلادی ارتباط می گیرد ، این مجسمه های گلی رواقهای مذکور همزمان با ستوپهٔ مرکزی‌مربوط به‌قرن دوم و سوم میباشد . در حالیکه سایر مجسمه های ستوکی در اطراف ستوپهٔ ها روی اقشار متفاوت از یکدیگر و مقائسه این آثار ستوکی‌با حوزه های‌مختلفی گندهارا تسکیلا، شهر بهلول، مامادری ،شیخان دری و غیره به قرن چهارم نزدیکتراست. چنانچه تاجی بودا ستوزی مکشوفهٔ این رواقها شباهتی از نظر تیپ و شیوه با آثار قرن دوم گندهارا ، سربودستوا از گـل پخته (مکشوفهٔ معبد کالاوان) واتکسیلا داشته با وجود یکه این هردو از گل اند ، ولی اثر مذکور مکشوفهٔ کالاوان از تیرا کوتا میباشد . و سر مجسمه بودا ستوری تپهٔ شتر هده از گل خام است .

اشتباهی که دانشمندان باستانشناسی خارجی (فرانسویان) درین مورد یعنی موجودیت و عدم موجودیت مجسمه های گلی مربوط به‌سبك هلنستیك نموده‌اند اینست که‌درحین حفاری سکشن ها وساندژ هـا (حفریات امتحانی) مقایسه مواد گلی مجسمه ها و خاك یا گل ماحولش به درستی تشخیص نشده و در حین حفریات اکثراین مجسمه ها یا از بین رفته اند و یا اینکه بعضی بقایای آن از بین خاك های به‌اصطلاح مرده بدست آمده است . چنانچه بعضی ازین مجسمه ها رادانشمندان فرانسوی در جریان حفریات بدست آورده اند و گمان کرده‌اندکه شاید تشکل پیکره های‌گلی به تناسب مجسمه های ستوکی خیلی کم باشد . تجربهٔ وسیعی که توسط تحقیقات دانشمندان افغانی در طول دوازده دوره حفریات بدست آمد واضح شد که صنعت مجسمه سازی گلی نسبت به ستوك در تپهٔ شتر هده» بیشتر بوده وبخشی عمدهٔ هنری ایندوره را در قالب زیبایی ها و مراعات کلیه قوانین مجسمه سازی تشکیل میدهد . حفریات معبد بودائی تپهٔ شتر هده نمایشگر سه دورهٔ هنری مجسمه سازی گلی ودو دورهٔ هنری مجسمه سازی ستوك و گل که باهم یکجاه پیش میرفتند - شده میتواند ، بدین معنی که دورهٔ اول و دوم آثار گلی مربوط

لطفاً ورق بزنید

گراف دوران تاثیرات هنری گریکو بودیك وپوست کوشان از قرن پنجم تا اوائل قرن هشتم مجسمه بودایی

پلان افتاده وایستادهٔ (59) معبد شتوپهٔ تیپ قرن پنجم و اوائل قرن ششم تپه شتر هده

قرن دوم و سوم که ملا تحت تاثیر مکتب گندهارا ولات سچـــه هلنستیك بوده، دورهٔ سوم و یا قرن چهارم و دورهٔ چهارم یا قرن پنجم تحت تا ثیر مکا تب توپك ـ کو شان (گوپتاه و یفتلی) در آمده است ، مجسمه های گلی توام با ایکو نو گرافی و میتو ـ لوجی بودائی از قرن دوم یا نیمه دوم قرن‌دوم آغاز وتا قرن پنجم ادامه می یابد طوریکه هنر یو نانی و تا ثیراتی مستقیم آن در هده توسط هنر مندان یو نا نی و یا یونایی های بودائی شده نه بلکه آن هنر مندا نیکه با قواعد مجسمه سازی یو نانی آشنا یی کامل حاصل کرده بودند در واقعیت امر محتوای ارزندهٔ هنر یو نانی کلاسیك از قرن دوم یا نیمهٔ دوم قرن سوم در با ختر و گندهارا مستو لی بود و از آن تاریخ به بعد تا قرن سوم ادامه حیات هنری خود را بدون قیدو شرط جلو میبرد . با آمدن و تسلط ساسانی ها و انقراض سلسله سوم شا هان کو شانی معبد از ورسود یوا ونفوذ کیدریت هاویفتلی

ها یـــا هونهای سفید تغیراتی زیاد دراین شیوه به میان میاید کلتور وفرهنگ هلنیزم از ۳۰۰۰ تا ۴۰ ق.م شاهان یونان با ختری و ا نــــد و یــــو نـــا نـی بـــــه خصو ص در عصر مینا ندر و بعد ها تا عصر سترا تون و هر ما یوس در شرق و بخصوص گندهارا و با ختر گسترش یا فته و اینپدیده ها شکل میراثی را بخـــود گرفت. و هنـــر هلنستیك به‌حیث یك مسلك اکثریت‌هنرمندان وبا ذوق ترین مردمان این خطه منسوب شد که‌قواعد وقـــو ا نین این هنـــرتا قـــرن ششم مـیـــلا د ی در افغـــا نستان

مروج بود روی هنر تا قرن ششم میلا دی در افغا نستا ن مروج بود روی همر فته برای آر تیست های که هنر مذکور به ایشان به ار ث رسیده بود آنها در گند هارا و باختر ازمواد طبیعی مانند سنگ زیبایی هـــا ی انا تو می خد ا یان و حکما را نقش مـــی کردند در حا لیکه در قرن دوم ـ چهارم و اواخر قرن پنجم با عدم مو جودیت بیشتر مـــا د هٔ مـــو رد نظر ویاسنگ از مـــواد گلی که در تر کیب مجسمه ها و حالات طبیعی هر مجسمه برای تبارز دادن خو بتر آنها با دست ازاد رول عمده را بازی میکرد استفاده میشد .

ارتیست با حسب دلخوا هش انچه در سیمای یك پیکر زندهٔ انسا نی میدید در مجسمه های گلی نقش میکرد و ضرورت‌آنرا نیز نداشت تا برای استحکام مجسمه که از گل خوب و خمیر شده با مواد دیگـــری (منظور از الیاف نباتی است) تهیه میشد ، در داش ها پخته نماید و به حیث مجسمه ها ی گل پخته یا تیرا کو تا به میان بیاورد بلکه بعد از اتمام پیکره هـــای بودا وغیره گل مجسمه خشك شده که در صورت ظاهری آن کدام تغیری رو نما نمی گشت ، بدون پخته شدن گل مجسمه ، مجسمه ها به حال خود ازگل خام بوجود میامد. حالت د یگـری مجسمه های قرن دوم و سوم میلادی تپه شتر هده معمو لا صحنه های ایکو نو گرافی گر یکو بو دیك را تمثیل میکند در ایـن مجسمه ها ما نند صحنه های در فریز های تالار د و معا بد یو نانی ـ صحنه های‌فضایی

و فرو نتال را به میان میاورند و اکثرمجسمه های تمثیل شده قسماء در وجود شان بر- هنگی های به ملا حظه میر سد .

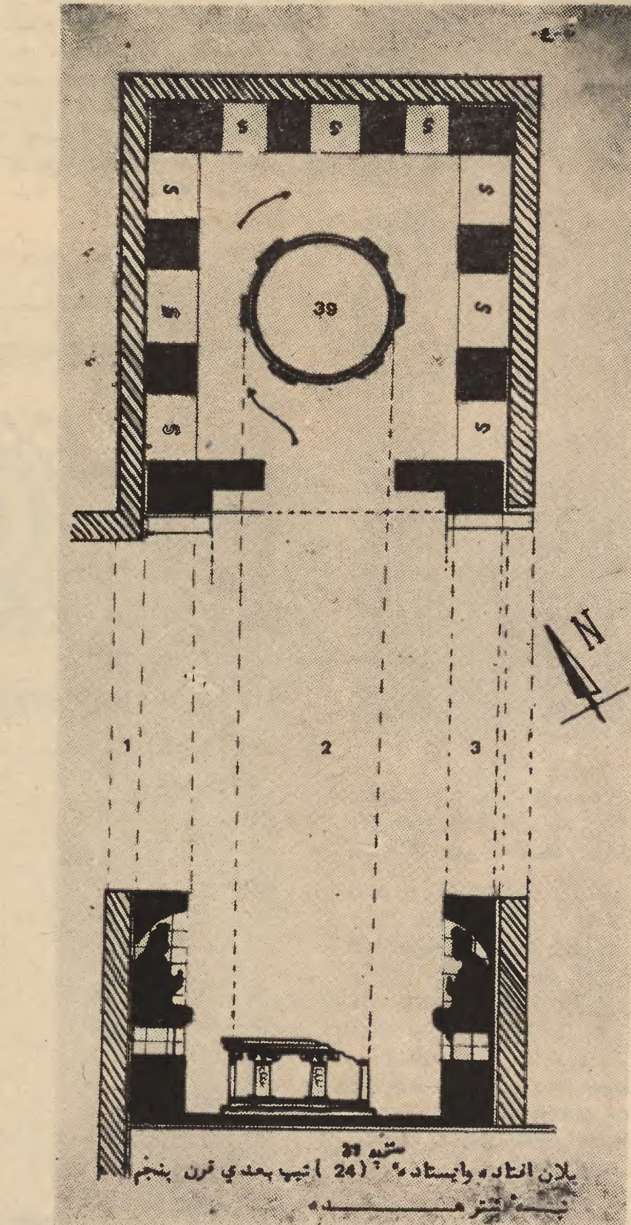
از سوی دیگر صحنه های بودائی دارای هیچگو نه خلای نمیباشد . و خلا های‌ظاهری صحنه را تو سط پدیده های دیگری مانند مجسمه های بودا های کو چکی تاریخی ـ منجو سری پدیده های طبیعی مــــا نند گـل های لوتوس یانیلو فر گل میخك و چمبلــی و غیره و یا نقش عظا هر طبیعی پر ساخته

و بینندهٔ متعصب مذ هبی خود را در خلای این صحنه ها و اسطوره ها یا سوالی دیده نمیتواند این نوع صحنه های ایکو نو گرافی معادل ایکو نو گرافی بودائی از مواد سنگی شیفر کلو رید در گند هارا (تکسیلا) است.

در این زمینه اسکلیت بندی طبق روایات مذهبی هندو ئیزم جدا ء مرا عات شده و هفت مر حله تکا مل حیات انسا نی در قالب مجسمه های هنری بودایی نیز دیـده میشود.

چنانچه دراین مورد دانشمندانی که آثـــار گلی بودائی و یا پدیده های هلنستیك را کشف نموده اند متو جه چنین خصا یص شده اند در حا لیکه تکنیك صور تبنـدی مجسمه ایندوره شبا هتی زیادی با تکنیك و صور تبندی هنر مد یترانه ئی با تفاوت‌اینکه هر دو دوره از نظر مو ضوع در وجود هنر های ستیك فرق میکند دارد .

ملمع روی مجسمه ها بصورت عادی بر زیبائی اخیر پیکره ها تاثیر زیاد می‌افگند

پلان افتاده و ایستاده (24) تیپ بعدی قرن پنجم
تپه شتر هـــده

و تناسب رنگها با هدایت رهبان یا فرمایش دهندهٔ این صحنه ها ویا آن مجسمه های قدسی و متبرك رول عمده را بازی میکند .

در این دو قرن مو ضو عات در صحنه ها بپیچیده میشود دو مصا حبین و مشاوریـن را همین واراد تمندان در جمع با بودا ها و بودا ستوا ها و بعداء خد ا یان دیگری هندی تمثیل می شوند وصحنه بصورت دسته جمعی

تمثیل میگردند در حا لیکه در دورهٔ دوم بعد ازدو قرن اکثراء از این صحنه ها به حالات مجرد بوده ودو موکل یعنی بودا ستوا‌هـــا و بعضاء خدا یا نی دیگری به صورت دو گا نه و دو الیته ما نند بر هما و اندرا ویا کاشایا پا واولاتو کیشر اوا روی صحنـــه میا یند و رهبا نان معبد با آرتیست در خلقت کلیه مظا هر مذ هبی و بیو گرا فی بودا مبادرت میورزند مثـلا ملاقات های بـو دا بـا اند را دیو نا گا اپالالا- تعلیمات مذهبی وعظ و نصا یح و غیره که در ین حا لات قدرت عطف وتوجه بدهد یابـودا بـرای بشر یت هستی و هدا یات براه مستقیم و کناره‌جوئی ازبدی ها ویا زیان های اجتماعی این حا لات بالاتر از قرائن و مو ضو عات ایکو نو گرافی یو نا نی دانسته شده ودر پهلوی بودا هـا خدا یا ن دیگری ما نند هرا کلس ـ بکوس رب النوع شراب اردکتو ـتیکی و غیره و غیره تمثیل میشود .

البتـه درایـن دوره فزونی هـــای هنری یو نا نی از یکطرف و گرایش انا نیکه به اد یا ن و مذ اهبی دیگری وا بسته بودند و احفاد مختلفی از یو نا نی ها و گند هاری ها وباختری هااند. واز شمال به‌جنوب‌وازجنوب به‌شمال مهاجرت مینمایند و بـــا ز ار های هنـــر ی دره های کـــابل وگند هـــا را در واقع مر کز یت تجا رتی و یا مر کزیت اجتما عی در دوران حکمر وا یان و سلا طین مختلف را داشت وبه مرور به‌این دین وآئین گرا یش حاصل‌مینمایند و به اساس همین

گرایش است که هنر مند و هر معتقد مذاهب آرزو مند تمثیل خدا یا نش و یا معتقداتش را در حیطهٔ صحنه های بودایی جـــا میدهـد تا تزکیه نفس و آرامش خاطر در بـرابـر بخشایندهٔ ومرشدش یعنی بودا تاتا گـــاتاه نموده با شد .

بطور مثال درسه رواق یك ودو وبهـــارای معبد عمو می تپهٔ شتر هده در رواق شهزاده خا نمی را ملا حظه میکنیم که با تاج مرصع و مو های تیپ آسیا ی صغیر و بخصو ص مجسمه های مکشوفـهٔ آتورفـــان در «آسیای مر کزی» مزین شده وفکر میشود که یونانی زادهٔ باشد و یا خانم یکی از مها را جاه های گند هارای که هد یهٔ با مقداری پو لی که شا ید در داخل جعبهٔ تعبیه شده باشد به بودا اهداء میگردد .

به معنی اینکه آرتیست مو جود یت این خانم را تنها در طرف راست بودا بخاطر آن تمثیل کرده که هدا یت دهندهٔ این سه رواق (نیرا تیف) تو سط همین شهزاده خانم صورت گرفته با شد در رواق مذکور خدا یان و الهچه های یو نا نی و آسیا ی میا نه حتی پور تر تی (شاید سکندر ؟) با دومدالیون کمر در بیـن آنها چهره بار بارا تمثیل‌شده در یالان پیش سینهٔ این نیمه تنهٔ مجسمه مذکور به صورت خیلی مو زون و آرا سته باقواعد یو نا نی تمثیل شده است . فکر میشود که تا ختم کار این رواقی های ایکو- نوگرافی مختلط یونانو بودایی این شهزاده خانم مو جود بوده است و تحت هدا یت و مشورت آن کار شده است .

ناتمام

ژوندون

سلام علیکم خوانند گان و همکاران‌عزیز به دعای سلامتی شما می آغازیم به جواب نامه های همکاران ارجمند :

دوستان عزیز فـ‌ش‌ـو‌ـ از پو هنځی علوم پو هنتون کابل :

نگا شته اید که « شماره سیزدهم که راجع به احمد ظا هر چندین صفحه نوشته و به چاپ رسیده است مطا لعه نمودیم آدرس مسحور جمال ، م ، مانی وغیره رانمی دانیم از ین سبب برای مد یریت مجله نامه را ار سال میداریم و به هر کس که این نامه بدستش میرسد قسم مید هیم به سر شیرین ترین کس اش و به چیزی که ایمان دارد این نــامه را به مسحور جمال ، م . مانی ، سر مست و تنگیالی و اگر امکان داشت به آقای ظاهر هویدا نیز بدهد آنها از شماقهر نمی‌شوند چونکه ما شمارا قسم داده ایـــم»

بقیه‌یی نوشتهٔ این‌دوستان راکه بسیارزیاد است به پشت و روی ورق نگاشته گردیده ، خلا صه میکنیم و ماده وار پیشنهـــادات و انتقادات شانرا طرح میکنیم که علا قمندان آواز احمد ظاهر از نظر ایشان آگاهی یابند:

۱ـ هرچه‌م، مانی، مسحورجمال ، تنگیالی مددی ، سر مست و چند نفر دیگر ، گفته اند ، از روی بغض و عقده بوده و حقا یــق را نگفته اند و اگر دانشمندان هم باشند بازهم دانشمند خلاء میداشته باشد که شما دارید .

۲ـ نفرین بی پایان ما به قاتل یا قاتلان احمد ظاهر .

۳ـ آفرین بر توان و قدرت احمد ظاهر نازنین که در ده سال فعـالیتش ، محبوب ترین و محبوب ترین هنرمند افغانستان در قرن بیست شد او برای همیشه جاودان می ماند چونکه صدای او زیبایی و جـــذابیتی را دارد که خداوند تا ابد به زیبایی وجذابیت صدایش بنده یی نخواهد . آورد (!!)

۴ـ حسادت جزء شخصیت ۹۹ فیصد مردم ماست .

۵ـ دقیا هم احمد ظا هر را دوست داشت واز همه نعمات خود او را بر خوردار سا خته بود . پس شما بادنیا حسا دت میوزید که با احمد ظاهر ...

۶ـ احمد ظاهر اگر در سالو نها کنسرت نمی داد، در سرکهای عمومی کنسرت میداد؟

۷ـ آفرین به او که هنوز نوت غربی و هندی را بکلی نمی دانست و نیا مو خته بود که به این فراوانی ابتکار تازگی و دانش در موسیقی داشت .

۸ـ او میخواست مکتب بو جود آورد ، اما کجا ، اینجا مکتب و استاد مو سیقی نداریم . برای مردم ما همین آمیختن موسیقی شرقی و غربی که مبتکر آن احمد ظاهراست، بهترین مکتب است .. عمر کو تاهش فرصت آنرا برایش نداد تا مکتبی باز کند .

۹ـ او جدیداً شروع کرده بود و اینکه اشعار را غلط می خواند خوب میکرد . او عا میانه میخواند . ما عاشق همین اشعـــار غلطش هستیم و دوست داریم .

۱۰ـ از اینکه یك عده نمی توانستند به کنسرت های احمد ظا هر بروند همین حالا هم نمی توانند به کنسرت های دیگران‌بروند پس گناه از احمد ظاهر نیست و شمادشمنش هستید .

۱۱ـ آوازساربان هواخواه بسیاردارد. آیا شهرت او از چیست ؟ معلومـــدار که شهرت یك خواننده نظر به آواز و آهنگها و طرز بر خورد و پیشا مد او با مردم میباشد و همینگو نه از احمد ظاهر بود .

۱۲ـ آقای م. مانی قضاوت نادرست کرده است و تجدید قضاوت کند .

۱۳ـ وقتی که ۹۹٫۹ فیصد مردم کابل طرفدار و دوستدار آواز احمد ظاهر هستند این شما یکی دو نفر چرا بر خلاف احساس مردم حرف میزنید .

۱٤ـ ما اگر م. مانی را می شنا ختیم مفصل با او صحبت میکر دیم و با حقایق روشن و دلایل واضح قناعت اورا فراهم می کردیم .

۱۵ـ آواز احمد ظاهر در دل ما جا دارد و خواهد داشت و با این گفته ها هیچی کم نمیشود .

جواب نویس :

به دوستان عزیز سلام میگویم و صحت خوب میخواهم ، جواب نویس را قسم‌وسوگند داده اید که این نامه را به اشخاص مورد نظر برساند واوشانرا ازنـظر وعقیده شما آگاه بسازد .. به سر شیرین و چهره‌زیبای تان قسم میخورم که اینکار از دستم بــر نمی آید و فر صت و وقتش را کمتر دارم که به پسته خانه به شعبهٔ پسته رسانی مرا سلات دوستان ثبت نام کنم که نامه بـــر احوال دوستان به دشمنان گردم . مـــن را وظیفهٔ دیگری در پیش است که روز نامه‌نگار گویندش . گر چه کار روز نامه نگار به نحوی کار پسته رسان است اما خصوصی نیست . پیام مردم است خواست مردم‌است و عقیده ونظر عوام النهاس است‌که بازتاب آنرا در روزنامه ومجـــله می‌بینید . همیـــن مجله واخبار هم نامه است و هـــم احـــوال آدمیان به مردمان . اگر این چنین نیست روز نامه و مجله معنای متعارف را ندارد . من تقاضای شما را به گو نه‌یی دیگر انجام مید هم که همانا نشر مطا لب ارسالی شما است و اینکه آنان میخوانند یا نه ، قسم به سر مبارك و شیرین تان که نمیدانم !

راه دیگر اینستکه یك‌یك نامه با همان اسامی به عنوان رادیو افغـانستان بفرستید وقسم تانرا ازمن هم پس بگیرید و فقط ، م، مانی میماند که اورا من اطلاع مید هـم و دیگر چه ؟

و دیگر اینکه ، فقط با شما خصو صی می گویم خدا کند که دیگران نخوانند واز همین جا میگویم که دیگران نخوانند و قصهٔ آنمر دیکه خط مینو شت و کس دیگری به کنارش نشسته بود ، آنرابیادآورند !! چه بگویم گمان میکنم چاره نیست حتماًمیخوانند مزاح کردم، این خط ، خط خصوصی‌نیست لهذا بیك جمله میگویم که نصف از این شماره ها عجیب و غریب معلـوم میشود .

تبصره نمی نمایم که نر نجید و قهر نشوید و من را به چوب تکفیر نه بندید ، منتها شماره های ۳ـ٤ـ۵ـ۱۳ را به دقت بخوا نید و کلاهٔ خود را قا ضی بسازید و عدل وانصاف بنمایید . راستش اضافه گفتم، بگذاریــد که نا مبر د گان تبصره کنند .

دوست عزیز آصفه شاداب

بسیار بخوانید اشعار را . تا بسیار شعر نخوانید شعر خوب‌گفته نمی‌توانیدو همینگونه تکه و پر چه از اشعار دیگران میدزدید و فکرمی کنید شاعرهستید . این‌کارنکنید . به صرا حت از این سبب گفتم که تو جهٔ بیشتر نمایید . هدف قهر سا ختن و شعر نگفتن شما نیست بلکه شعر بگو یید .بسیار هم بگو یید تا پخته شوید . اینك نمونهٔ شعر تان .

شادی کنید ای دوستان اکنون زمان ازآن ماست
کاخ ستم و یران شد کون و مکان از آن ماست
گردند یمی بیداد آن دستهٔ شیاد ها
رفتند آن جلاد ها اکنون جهان از آن ماست
شاداب گو ید این شعار با دوستان با افتخار
پا ینده بادا اتحاد امن وامان از آن‌ماست

دوست عزیز خواجه عبدالله متعلم صنف دوازدهم لیسه ابو عبید جوز جانی

با عرض سلام های سرد و بی نمك به‌شما آغای پا سخگوی صفحهٔ جواب به نامه های علا قمندان ژوندون و سلام های گرم به دیگر کار کنان ادارهٔ این مجله محبوب .

بنده از علاقه مندان خیلی قدیمی مجله ژوندون هستم و از خیلی وقت ها بـا آن آشنا یم و آنرا مطا لعه می کنم واین هم اولین نامه ام به ادارهٔ مجله ژوندون می‌باشد و آغاز همکاریم با ادارهٔ مجله و اگر خفه نشوی در نامه اول یك انتقاد و یك جواب مختصر دارم .

۱ـانتقادم متو جه ادارهٔ پسته رسانی می باشد که اکثر روز نامه ها و مجلاتی کـــه شماره فوق العاده اند . به مشترکیـــن و علا قمندان آنها که در ولایات هستند نمی وسا نند و نمی فرستند چون تو حال شکایات زیادی به مقا مات مر بوط تحویل داده ام ولی کمتر متو جه آن شده اند مثلا شماره های فوق العاده بر افراشته شدن بیرق و دیگر مجلات و روز نامه ها .

۲ـ جواب من به خواننده های محتر م مجلـه ژوندون که در نـامه هـــای خودبه اصطلاح خود شان ظا هر هویدا ی بیچاره را که باگفتن دوسه جمله یك دسته گل به آب‌داده است که می گو یند جواب ایشان غیر قابل قبول واز روی حسادت و غیره و غیره است .

دسته گل به آب دادن ظاهر هویدا ایـــن نیست که دروغ گفته باشد و یا رقابـت نموده باشد .

دسته گل به آب دادن ظاهر هویدا از روی اینست که با گفتن حقیقت در مصاحبه خود با خبر نگار ژوندون خود ش را متوجه جواب های نادرست هنر دوستان سا خت . خوب آغای پا سخگو این هم جواب مـــن امیدوارم که‌آنرا به‌نشر بسپارید البـــته در صفحه جواب به نا مه ها .

اگر حقیقت را بنگاریم و از روی بعضی مسایل فر عی قضاوت نکنیم و بیهوده نه اند یشیم در بارهٔ به شهرت رسیدن آواز خوان خوب ما احمد ظاهر زبان باز نما ییم حقیقت اینست که مو قعیت اجتماعی احمدـ ظاهر و داشتن آخرین مدل مو تر و داشتن مدرن ترین آلات و اسباب مو سیقی و تبدیل نمودن لباس در هر روز و هر هفته و آراستن خود به‌مود روز ولخرچی های بی حساب همه اش رول مهمی در به شهرت رسیـدن و محبوبیت احمد ظاهر داشت . فکـر مـــی کنم که‌اگراحمد ظاهرازاین موقعیت اجتماعی که داشت و به اصطلاح در غم نان نبود این همه را در آوان کود کی خود نمی داشت کمتر مو فق می شد که به شهرت بر سد و یا به حیث یك آواز خوان خوب شنا خته شود چون رویه و عکس العمل دستگاه های اداری سا بقه هم برای ما خوب معلوم است که هنر مند ویا علا قمندی که واسطه نمی داشت پول و ثروت نمی داشت و یا اینکه از موقعیت اجتماعی بالا تری برخوردار نمی بود کمتر استقبال می شد و کمتر به وی اجازه داده می شد که حق آغازاده های‌زمان را خورده و به ستیز بر آید و هنر نمایی نماید .

من هم از دوستداران دایمی آواز احمد ظاهر بوده و هستم و او را به حیث محبوب ترین آواز خوان کشور می شناسم و مرگ او را بزرگترین ضایعهٔ هنری می دانم .

از آقای ظاهر هویدا می خواهم که دلسرد نشوند وبه پاسخ های که ازسوی علاقمندان احمد ظاهر می شنوند اهمیتی قایل نشوند چون اگر زیاد گفته اند ، اقلا کمی حقیقت نیزدرگفتار ایشان موجود بوده واز شهـرت ومحبوبیت احمد ظاهر وخلا قیت‌وی انکـار نکرده اند .

بقیه درصفحه ۵۸

یک مادرهمیشه یک مربی خوب برای اطفال است.

نقش زنان درامور اجتماعی

یك نظر عمیق و یك مرور ژرف میرساند که زنان مبارز کشور ما از گذشته ها ی خیلی دور همد وش با مردان در همه ساحات زندگی مصروف کار های اجتماعی ، اقتصادی سیا سی ، و کلتوری بوده و یك لحظه هم نخواسته ا ند کــــه بار مسوولیــــت های اجتماعی رااز شانه های شان دورنموده ودربرابر آن بی تفاوت باشند .

زن میهن ما در همه سا حات بازوی توانا و همکار خوبی با مردان بوده چنانچه اوراق تاریخ کشور ما گواه خوبی برین ادعا ی ماست .

اگر تاریخ مبارزات و قهرما نی ها ی شیر مردان خود را ورق بزنیم و یا اگر ذکری از بو علی سینا و جمال الدین افغان وسایر افتخارات به زبان آریم نا گزیر می شویم به مقا می ارج گذاریم که واقعاً مقامش قابل ستایش و سپاس است .

این مو جود زن است، مادر است وبالاخره بااحساس ترین شخصیت انسانی .

این زن افغان است که سلاح در کــف، همدوش مبارزان راه آزادی در جبهات علیه دشمنان میهن رزمیده ، که این شجا عت و رشادت شان به مردان نیز تاب مقاومت و صلحشو ری بخشیده است در زمینه تو لید نیز نقش زن خیلی بر جسته ونمایان است زن درهمه ادوار چه درزمانیکه عدل ومسا وات وجود داشت و چه زما نیکه طبقات و اقشار به میان آمد بالاخره از صبحدم تاریخ تا کنون نقش زن مانندشمس تابناك و روشن است .

و آمد وشد موج های ظلم و استبداد بهره کشی فرد از فرد ، پدر سالاری و برده داری هیچ یك نتوانست برای همیش او را در بند و زنجیر پدر سالاری کشد گر چه گاه گاهی اورا به نام های مختلف مورد استثمار قــرار میدادند مگر برای همیش نتوانستند مو قف وارزش انسانی این موجود پر ازمحبت وصفا وصمیمیت را نادیده گیرند و نقش اورا از تاریخ بشری بزدایند .

خو شبختانه امروز نیز که روز نه های از امید به آینده بروی زنان باز شده وزنان ما را واقعاً به آینده تا بناك امیدوار میسازد باز هم شا هد آن هستیم که زنان و دختران ما ضمن کار های دیگر انسا نی در مزرعه وکارخانه ودرمنزل، مسوولیت های اجتماعی رانیزبدوش دارندکه درانجام آن خیلی پیروزو مو فق اند این مسوولیت ها عبارت اند از داکتری، مهندسی ،امور فضایی ، انجنیری خدمات امنیتی،امورقضایی، روزنامه نگاری وامور سا زمان دهی و غیره و غیره که همه و همه در حیات اجتماعی مردمان این وطن سهــم ارزنده و برجسته داردو مانند گــذشــتــه زنان ومردان مادوروی یــك سکه را ساخته اند که یکی را بدون دیگری نمی توان مورد مطا لعه قرار داد زیرا آنها لازم و ملــزوم یکدیگر اند ودر کار ها وفعالیت اجتماعــی همکار و یاور هم .

به این حساب زنان و دختران وطن ما در نهضت های آزادی خواهی واستقلال طلبــی رسا لت و وظایف خو یش را با تعهد وطن پرستی انجام داده اند در این بخش نیز تاثیرات مهم و قا بل وصفی را از خود به یاد گــار گذاشته انددر اثــر مجادله و مبا رزه پیگیر بخصو ص ، نهضــت نــو یــن زنـــان افــغان در جـــا مــعه گسترده تر شد و حجا ب را بد و ر افگــنــد ه و به زباله دان تاریخ سپردند نقش ، مسوو لیت و رسالت ایشان دو چند شده ودر چهــره سیاسی، اجتماعی واقتصادی جامعه ما اثــر و نشا نه زحمتکشی و وطن دوستی خو یش را ثبت اوراق تاریخ نمودند .

اکنون بر همه دو ستان و عا شقان خاك ومیهن چه زنان ومردان است که هــمه در یك صف واحد و فشرده در یك سنگر علیه تعصبات نژادی ،لسانی ،جنسی وغیره برز مند ودشمنان نهضت وترقی را نیست ونابــود نما یند زیرا در شرایط کنو نی جا معه ما به زنان ومردان آگاه ، فهیم و فداکـــار خیلی نیاز مند است زیرا تعمیر و زیر بنای مستحکم آینده به معماران خرد مند و آگاه شدیداً نیاز منداست برای اینکه در ساختمان و اعمار این بناء زنان و مردان سهم مساوی داشته با شند و از حق و حقوق مساو یا نه بهره برند چه بهتر که همه با یك احساس وطن پرستی درین زنجیر مستحکم چنگ زنند و حلقات آهنین را آهنین تر سازند . تا با شد که افغا نستان عزیز را معمورتر و مصئون تر سازند.

ترجمه نورمحمد «همتا»

قهرمان اتحاد شوروی بایدا ماریا کارپوفنا

بایدا م.ك. در سال ۱۹۲۲ در قریهٔ نووی سیوش (سیوش نو) ناحیه کرسناپریکو سپك ایا لت کریم تو لد شد . بایدا م.ك در اولین روزهای جنگ میهنی کبیربه جبهه رفت .

در هنگام دفاع قهرمانا نه سیوا ستوپل بایدا م.ك بحیث مربی و پرستار انجام وظیفه نموده شجا عا نه به افسران و سر بازان مجروح کمك های صحی می رساند . به خاطر نجات مجرو حین بار ها با هیتلری هاتن به تن مقا بله کرده است . در تمام جبهات راجع به قهرمانی و شجا عت وی سخن می گفتند. گروپ سر بازان این دختر نامی خلق اتحاد شوروی را به حزب پذیرفتند . به تاریخ ۲۰ جون ۱۹٤۲ بایدا م.ك لقب قهرمان اتحــاد شو روی را کسب کرد . مدا فعین شهر قهرمان سیواستوپــل در آخرین نبردبایدا-م.ك رابموقف تو پچی دافع هــوا سی و - پنجم گما شتند . در این جنگ در اثنای کمك به یکی از مجرو حین قوای سرخ بحری زخم شدید بر داشته اسیر دشمن شد . این میهن پرست شجاع حتی در اسیر گـــاه فاشیست ها مبارزه خود را ادامه داده وسپارش های ساز مان مخفی را انجام میداد . درسال ۱۹٤٥ از اسارت رها گردید ه به وطن باز گشت . فعلا بایدا م.ك در شهر سیواستوپل زندگی می کند .

ملاله

د۱۲۹۷ هجری کال دبرات دمیاشتی په ۱۷نیټه دانګلیس یرغلګرو او چپا ولګر عسکرو غو ښتل چی دخپل شوم او مغر ضانه مقصد دتر سره کولو دپاره کوم چی یی دافغان او انګلیس په لومړی جنګ کی دپښتنو میړ نو او زوررو زلمو دلاسه ماتی خوړلی وه تلافی کولو دپاره ددو یم ځل لپاره زمونږ په پاکه خاوره کوم چی زمونږ دنیکو نو اوپلرو نو په‌وینو تو یولو سره آزاده ساتله شوی ده حمله و کړی او وی نیسی . همغه و چی له دریو خواو ښخه یی دخپل پنځه ویشت زره عسکرو په واسطه زمونږ په‌میواد باندی حمله وکړه اود کند هار ښار یی ونیو .

ملی مبا رزین او غیر تی افغا نان چی ژوند ور ته دپل تر لاس لاندی له مر ګ ښخه په سلګو نو کرته غوره او ښه ښکار یده دسر دار محمد ایوبخان په مشری ددښمن دمقا بلی اود خپلی پاکی خاوری دساتنی او ژغورنی دپاره له هرا ت نه دکندهار په لور روان شول .

دافغا نانو زړ ورو زلمو اوددښمن لښکر دمیو ند په دشته کی چی دکند هار په ۳۵ کیلو متری کی پروت دی سره مخا مخ شول .

په جنګریزکی سخته خونړی‌جګړه روانه وه افغا نی غازیان او غازیانی دخپلی پاکی او سپیڅلی خاوری د ساتنی دپاره ددښمن له منګلو ښخه .په پښتنی میړا نی او غیرت سره جنګیدل .

داوړی ورځی وی ګر می په تر قی کی وه د میوند په دښته کی او به هم دښمن نیو لی وی . نژ دی ووچی افغا نی فدا کار اوپرو طن مین زلمیان دتند ی له لاسه تباه اوپه شاتلو ته مجبور شی .

له بلی خوا ښخه دافغانی بیرغ وړو نکی هم ددښمن له لاسه داسی سخت زخمی شو چی بیر غ یی له لاسه ولوید .

پد غه وخت‌کی له غیر ته ډ که او پاك لمنه پښتنه پیغله «ملاله» چی نوی دژوندانه او لسم پسرلی ته رسیدلی وه له ډلی ښخه راوو تله او په خپل پښتنی غیرت سره یی په ډیر ویاړ او میړانی د وطن دآزادی بیرغ چی له خپل ځا نه ورته ګران ووله خا ورو ښخه راپورته کړ اود خپل وطن پالنی‌داحساساتو په‌لرلو سره یی یو ځل بیا دوطن دآزادی بیرغ ددښمن په مقابل کی.

پورته کړ اوپرو طن مین افغا نی زلمیا نوته یی دوطن دآزادی په لارکی دغلیم‌په مقابل کی دسر بازی، قربا نی او د هیواد دساتنی درس ورکړ نو پر غازیانو او جنګیالو باندی یی داسی غږ وکړ :

که‌په میوند کی شهید نه شوی
خدایږو لالیه بی ننګی ته‌دی ساتینه
خال به دیار له وینو کیږدم
چی‌په‌شنکی‌باغ‌کی ګل‌ګلاب‌وشرموینه
نوری وهه بری به مو می
که‌بری نه‌وی ځوانان‌تل په‌تورومړینه

ددغی فداکاری اووطن‌پرستی پیغلی «ملا له » غږ په اوریدو وسره دزلمیانو او ملی مبارزینو په‌ر ګو کی افغا نی وینی په جوش راغلی پښتنو غازیانو اوو طنپا ل قوتو نه دیر غلګر او چپا ولګرو قوتو نو به مقا بل کی دوطن دسا تنی او ژغورنی په مقصد خپل تیت او پرك ښپو نه له سره په منظم‌ډول سره تر تیب او د میوند په دښته کی له دښمن سره یی خونړی جګړی ته دوام ور کړ .

هو ! ددغی پښتنی ، با غیرتی اوبا شها متی پیغلی (ملاله) ډك‌له سوز نه ږغ وو چی جنګیالی اوسرباز افغانان دغلیم په مقا بل کی دپاکی خاوری دسا تنی په غرض په ننګ اوغیرت راوستل او ددوی پښتنی احساسات یی راو پارول.

هر افغان اوفدا کار زلمی به‌لکه دمست زمری په شان په دښمن باندی غور ځنګونه کول .

دپښتنی ملا لی غږ پر میړ نو فدا کارو او زړورو زلمو دو مره اغیزه وکړه چی بی له ځنډه یی په پر له پسی توګه د (الله اکبر) دتکبیر په ویلو سره ګړی په ګړی دجنګ ډګر پر دښمن با ند ی‌سور تنور وګر ځاوه .

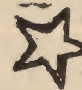
پاتی په ۵۷ مخکی

زهره شیر ست مرا

مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم ‌ ‌ ‌ دولت عشق آمدو من دولت پاینده شدم
دیده سیر ست مرا جان دلیرست مرا ‌ ‌ ‌ زهره شیرست مرا زهره تابنده شد م
گفت که دیوانه نه ای لایق این خانه نه ای ‌ ‌ ‌ رفتم ودیوانه شدم سلسله بندنده شدم
گفت که سرمست نه ای رو که ازین دست نه ای ‌ ‌ ‌ رفتمو سرمست شدمو زطرب آگنده شدم
گفت که تو کشته نه ای وزعدم آغشته نه ای ‌ ‌ ‌ پیش رخ زنده کنش کشته وافگنده شدم
گفت که تو زیرککی مست خیالی وشکی ‌ ‌ ‌ گول شدم هول شدمو زهمه بر کنده شدم
گفت که تو شمع شدی قبله این جمع شدی ‌ ‌ ‌ جمع نیم شمع نیمودود پراگنده شدم
گفت که شیخی وسری پیش روو راه بری ‌ ‌ ‌ شیخ نیم پیش نیم امر ترابنده شد م
گفت که بال وپری من پروبالت ندهم ‌ ‌ ‌ در هوس بال وپرش بی پر پرنده شدم
گفت مرا دولت نو راه مرو رنجه مشو ‌ ‌ ‌ زان که من از لطف کرم سوی توآینده شدم
گفت مرا عشق کهن از برما نقل مکن ‌ ‌ ‌ گفتم آری نکنم ساکن و با شنده شدم
چشمه خورشید توی سایه گهه بید منم ‌ ‌ ‌ چون که زدی برسرمن پست وگدازنده شدم
تابش جان یافت دلم واشد وبشکافت دلم ‌ ‌ ‌ اطلس نوبافت دلم دشمن این ژنده شدم
زهره شدم ماه شدم چرخ دوصد تاه شدم ‌ ‌ ‌ یوسف بودم زکنون یوسف زاینده شدم
از توم ای شهره قمر درمن ودرخودبنگر ‌ ‌ ‌ کز اثر خنده تو گلشن خند نده شد م

مولانا جلال الدین محمد بلخی

بهشت

بیا تاگل بر افشانیم و می در ساغر اندازیم
فلك را سقف بشکافیم وطرح نو در اندازیم
اگر غم لشکر انگیزد که خون عاشقان ریزد
من و ساقی بهم سازیم وبنیادش بر اندازیم
چو در دست است رودی خوش بزن مطرب سرودی خوش
که دست افشان غزل خوانیمو پاکوبان سر اندازیم
صبا خاك وجود ما بدان عالی جناب انداز
بود کان شاه خوبان رانظر بر منظر اندازیم
یکی از عقل می لافد یکی طامات می بافد
بیا که این داوری ها را به پیش داور اندازیم
بهشت عدن اگر خواهی بیا با ما به میخانه
که از پای خمت یك سر به حوض کوثر اندازیم
شراب ارغوانی را گلاب اندر قدح ریزیم
نسیم عطر گردان را شکر در مجمر اندازیم
سخن دانی و خوش خوانی نمی ورزند در شیراز
بیا حافظ که تا خود را به ملك دیگر اندازیم

حافظ

حماسه

آمده ام تا ز ذره دل بشکافم
آمده ام تا ز سنگ گل بدر آرم
آمده ام کز سکوت پرده بسوزم
آمده ام کز نسیم شکوه بر آرم

آمده ام تا چو مرغکان سبك خیز
بر سر این گله های ابر نهم پای
رعد ز غوغای بانگ من شده خاموش
برق بجنبد ز بیم خشم من از جای

آمده ام تا بهار تازه نفس را
در دل گلبرگها بلرزه در آرم
تا بگشایم لبان غنچهٔ بلبخند
تا ز لب مرغ خفته نغمه بر آرم

آمده ام تا چو ابر خسته بگریم
آمده ام تا چو برق تشنه بخندم
آمده ام نقش ماهتاب بشویم
آمده ام ره بر آفتاب ببندم

این منم افکنده شور عشق بدلها
وین منم افزوده شوق بوسه بلبها
بیشتر از من زمین خسته وخاموش
گردش بیهوده داشت در دل شبها

آمده ام تا که گوش خفته شب را
پر کنم از بانگ نغمه های دلاویز
تا که ببخشم بباده لذت مستی
تا بزنم بر گناه سکهٔ پرهیز

آمده ام راز دار برگ خزانم
آمده ام بوسه گاه باد بهارم
زادهٔ انسان و هم نبرد خدایان
آمده ام راه باز گشت ندارم

حسن هنر مندی

دهند وچین
دبری په ویاړ

هلته لیری په ختیځ کی
داسیا پر باکه خاوره
په ویتنام اوپه لاوس کی
همدا شان په کمبوچیا کی
سرو لښکرو په هیواد کی
او دسټر هوچی مین کور کی
جنګ روان و په ډیرزور کی

* * *

خونړی جګړه جګړه وه
درڼا او د تورتم
درښتیا او د درواغو
دتیری او ځان ساتلو
دښکیلاك او د ژغورون
او د حق او د باطل
دپتمنو اوبی پتو
ددیوانو او لیوانو
دچالرو د مستانو
او دپانګی د غولانو
اتلانو سره جنګ و
ننګیالانو سره جنګ و

* * *

دامست شوی په ډالرو
دادپانګو وږی تږی
دا مغرور پخپل قوت
دا بی باکه پخپل مټ
دا ړانده او داکاڼه
دا بی رحمه نازړه سواندی
چی یی مینه پیسی ، جنګ ده
او نور هیڅ نه پیژنی
نه وګړی نه سړی
نه انسان انساندوستی
دادپانګی لیونیان
دادزور او زر مرئیان
دا خرمست امریکایان
داښکیلونکی اوزبیښونکی
دا داړونکی او خوړونکی

* * *

لیری لیری له لویدیځ نه
همدا شانته له خلیځ نه
له کوریا او آسترلیانه
له وران شوی واشنګټن نه
له تایلیند او فلپاین نه
له هوا ، سمندر ، وچی
لیږدیدی ډیری لښکری
دوسلو او وسلو زیرمی

کاروان حله ... کاروان حله ... کاروان

دباروتو امبارونه
سرېخوږ سمبال پوځونه

* * *

پرتنګیالو هیوادونو
په مېړونو اولسونو
یانګولی کړی تیری و
دایی بوچه پوچه هیله
چی داخلك یی مړمیان وی
باداران یی یانګو الان وی
تل خپل وی تل ښکیلاك وی
تل نالان اوتل زبیښناك وی

* * *

مګر هغو میړڅیو
په ویتنام ، لاوس ، کمپوچیاکی
پخپل پت وکړلو ننګ
شول راپورته په غورځنګ
وی شلول تور زنځیرونه
مات یی کړل دزور ښکرونه

* * *

داوږدی جګړی په وات کی
هریو پاڼ اوهر کمر
هریو غر، هره غونډۍ
سپیند ، هر ډاګ او هر کمر
ښار او کلی او بانډی
هره پوله ـ کروندی
بوټی ، کانی ، هره څمڅه
هره لویشته هره پیڅکه
هریو خیز شو ویتکانګی
ننګیالی او زمریالی
دږګر نرمیړنی

* * *

میړنو کړی وه پریکړه
یابه ژوندوی یابه مړینه
خو دګربه نه پرېږدینه
پاکی وینی بهیدلی
غوښی اورکی پخیدلی
دژوند مینی نړیدلی

* * *

که وی څفاسته که وه منډه
که لویدنه ، جګیدنه
هغو تل په وړاندی تلل
پر نرتوب وجنګیدل
هغوی هیڅ ته تښتیدل
مات یی کړل ټول یرغلګر
ښکیلاك ګر او تا لانګر

* * *

خپل وطن یی وژغوره
بیل شو کار دودانی
دګډ ژوند او آبادی
دزبیښناك دنشتولو
دپستی دیرژولو
داشول ټول په سرښندنو
او په ډیرو شهیدانو
انسانی پیښلیك یی جوړ کړ
میړنو زموږ ملګرو
اولسین هوډوال لښکرو
سرښیندونکو اتلانو
کامپوچیانو لاوسیانو
باتورانو ویتنامیانو .

۱۳۵۵ کال
سنګر

باتو

باتو ...
من ،
از سر زمین صخره ها ،
از مرز بوم عقاب های تیز چنگ ،
من از دیار حماسه آفرین ،

با تو سخن می گویم

هم میهن عزیز من !
چرا خاموشی
چرا آرام نشسته ای !
بر خیز !
تلاش کن !
بنگر به مشرق .
که خورشید سر زده .
بشنو :
بشنو صدای فر شتگان سرخ را .

که می خوانند نغمه آزادی .

ضیا دستور

تصویر

آیینه یی مقابل من ایستاده است
در آن نگاه میکنم وچشمهای من
از دیده ها بروی آیینه تصویر میکشد

* * *

تصویر ها در آیینه بسیار میشوند
بس قصه میرود
آیینه از حکومت تصویر های من
لبریز میشود : از غصه
ـ همچنان
من درمقابلش ـ
بر لحظه ها هجوم سکوت است حمله ور .

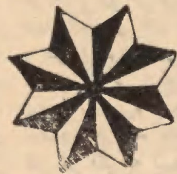
* * *

از کوه غصه ها
بس قصه میرود
از قصه های من
تصویر ها در آیینه بسیار تر ....

* * *

آیینه میشکند من هنوز هم :
لبریز غصه ام .

رفعت حسینی

ځنځیرونه ماتوی

جذبه د حق نا حقه طلسمو نه ماتوی۔
افکار د آزادۍ استعمار و نه ما توی۔

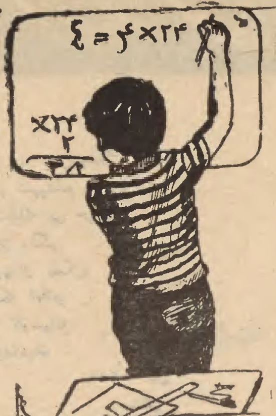
دصبر حو صلی قدرت اسمان ته رسیدلی
غیرت لیو نی شوی ځنځیرونه ماتوی

تن نشته داسی څوك چی دچاحق په غصب وخوری
داو سپنی نینی دی پری غابنونه ما تو ی

دښمن که ډیر قوی شی مه ویریږه تری کمینه
تری لاره دلوړو غرو سرو نه ما تو ی

دکمین اثر

دبینا انتخاب

اطفال امروز

مترجم : جمال فخری

طفل ومسأله آموختن

برای سنین مختلفه ، نظر به خصوصیات اناتومی فزیولوژیکی اطفال زمان درس، در خانه ودر مدرسه تعیین می گردد . برای اطفالی که در صنوف یك الی سه اند هر روزه از چهار ساعت درسی بیشتر نمیباشد و برای شاگردان صنوف پنج الی ده تعداد ساعتهای درسی پنج الی شش ساعت تعیین میگردد .

تحقیقات مخصوص ومعینی نشان داده است که به مقصد آماده ساختن دروس خانگی برای شاگردان صنف اول الی یك ساعت برای شاگردان صنف دوم یك الی یك ونیم ساعت برای شاگردان صنف سه الی چهار از یك و نیم الی دوساعت و برای شاگردان صنف پنج الی هفت دو الی دو نیم ساعت و حتی بیشتراز آن و همچنان برای شاگردان صنوف بالا تر مدت سه ساعت ، در اخیر دروس روز مره هیچگو نه علایم خستگی بمشاهده نرسیده اطفال همواره بـــا دقت و تمرکز فکر به تهیه نمودن کار های خانگی می پردازد . فشار و شدت بیشتر مشغولیت دماغی، کیفیت اجرای وظایف را خرا بتر ساخته و آثار خستگی و بی علاقگی بظهور میرسد . اگر دوام درسی از آنچه در بالا از آن تذکر رفت بیشتر شود ممکن است آثار سوء آن در صحت و سلامت طفل بمشاهده رسد .

ادامهٔ آماده کردن کار های خانگی وقت زیاد میگیرد که والدین میخواهند از روی جبر وزور طــفل شانرا به‌آماده ساختـــن دروس فوراء پس از آمدن از مکتب وادار می سازند . در یــن حالت طفل هنوز موفق نشده که خستگی مکتب را رفع کند فوراء فشار سنگین دیگری را باید بپذیرد :

در نتیجه این عمل فوراء علایم خستگی‌در وجنات طفل بمشاهده میرسد چونکه او حفظ کردن مواد جدید را در برابر خود می نگرد ، کوهی برای او معلوم میشود و وقت زیادی را بکار دارد تا کار خانگی خود را آماده گرداند .

برای آنکه مواد جدید را طفل به خوبی گرفته بتواند و آنرا درك کرده فرا گیرد باید استراحت کرده باشد واثر هیچگونه خستگی در او بمشاهده نرسد . فاصله‌بین دروس مکتب و آغاز تهیه دروس خانگی در منزل نباید از ۲،۵ الی ۳ ساعت کمتر باشد . درین مدت طفل باید اضا فتر وقت خود را در هوای آزاد بگذراند .

درس میخوانند پس از دروس مکتب باید در برای اطفالی که در صنوف یك الی دو حدود ۱،۵-۱ ساعت دریك اتاقیکه هوای آن تجدید شده باشد ، بخوابند ، بدنیست اگر در حین خواب پنجره های اتاق باز مانده شود . خواب روزانه نسبت به هر نوع استراحت دیگر قابلیت کار و پشت کار را در اطفال تجدید مینما ید . خاصتاء‌برای اطفال ضعیف الجثه ، مریض مبتلا به امراض مزمن ، اطفالیکه از نگاه جسمی و فزیکی چندان رشد نیافته باشند ، همچنان برای اطفالیکه از نگاه جهاز عصبی حساسیت داشته باشند خواب کردن خیلی ها مفید و موثر است .

طفل مکتبی باید دروس روزمره خود را در یك وقت معین آماده سازند : اطفالیکه از طرف صبح درس میخوانند برای آماده کردن دروس خانگی خویش باید از ساعت شانزده الی هفده مشغول شوند و آنانیکه از طرف پیشین به مکتب میروند به ساعت ۹ صبح آماده گی بگیرند . ماندن کار های خانگی برای لحظات و ساعت آخر عاقلانه نیست زیرا در نیمه دوم روز قابلیت کار و فعالیت شاگردان به اندازهٔ قابل ملاحظه

طفل مکتب رادر مورد درست نشستن‌بالای چوکی رهنمایی کنید

ای پایان می‌یابد ، واز جانب دیگر بسیار ممکن است ضرورت دیگری پیدا شود و طفل نتواند هما نروز به کار های خانگی خود رسیده گی نماید .

اکثراء شاگردان صنوف با لا تر کار های خانگی خود را تا نا وقت شب انجام میدهند . این عمل شان فایده ای نداشته و حاصلهٔ آن خیلی ها کم و نا چیز است ، قاعدتاء ، ضرورتی به این کار احساس نمی شود بلکه بیش از همه عدم کفایت دراموز تقسیم بندی اوقات دست داشته را برملا میسازد . والدین اطفال شانرا قبل از آنکه شامل مکتب شوند باید یاد بدهند که وقت شانرا چگونه تقسیم کنند و چطور از آن استفاده ببرند .

اطفالیکه از طرف پیشین درس میخوانند دروس خانگی خود را نباید از طرف شب انجام دهند زیرا قابلیت درك اطفال دراواخر روز سقوط می کند .

در اثنای اجرای کار های خانگی پس از هـر ۴۵ دقیقه باید ۱۰-۱۵ دقیقه تفریح‌داده شود . برای اطفال صنوف اول تفریح ها بعد از ۳۰-۳۵ دقیقه داده شود زیرا ۴۵ دقیقه درس خواندن برای اطفال هفت الی هشت ساله خیلی ها خسته کن واقع میشود . در زمان

ژوندون

تفریح ، بازی وسرگرمی سالم ذهن ودماغ‌اطفال را انکشاف داده واستعداد شانـــرا تبارز میدهد

پروگرامهای تربیوی وفلم های خنده آور وکارتونی باعث انکشاف رشد ذهنی کودکـان‌می‌گردد

تفریح باید هوای اتاق تجدید شده و طفل درین و قفه کار های ذیل را انجام دهد : ۱ـ۲ دقیقه قدم بزند بعد از آن شخی های دست ها را گر فته هر دو دست خود را به طرف بالا بلند کند عمیق نفس بکشد سپس دوبار کمر خود را بطرف پیشرو و عقب‌راست وچپ دور بدهد وپاهایش رایکی دو بـــار تکان داده باز هم عمیقا نه تنفس کند و هر کدام این تمر ینات ۵ـ٦ الی ۱۰ـ۱۲ بار نظر به سن و سال اطفال و مشکل بـودن حرکات تکرار گردد .

اگر طفل کوژ پشت است بهتر آن خواهد بود که دروقت حاضر ساختن کـــار هـــای خا نگی چند بار پشتش را به عقب قات کند (۳ـ۵ مرتبه) طفل باید در جای معین و دایمی دروس خانگی خود را آماده گرداند . در و ضعیت معین طفل زود تر تمر کز قوای خود را حاصل کرده ، دقت او به دروس متو جه شده ، حا ضر سا ختن درس به سهولت و مو فقیت انجام میپذیرد .

میز و چو کی که طفل روی آن کار های خا نگی خود را آماده میسازد باید نظر به قد او تنظیم شود . اگر میز و چو کی مطابق با قد طفل مکتبی نباشد ، در آنصو رت نه خواهد توا نست و ضعیت درست را حیـــن اجرای کارهای خانگی بگیرد و عضلات وجودـ ش بزودی خسته خواهد شد . نشستن نـــا در ست اگر بطو ل انجا مد ، قد و قا مت را عا ر ضه میزند خمید گی پشت هویدا شده و ار گا نهای قفس سینه درست نمو نخواهد کرد . ار تفاع میز برای اطفال‌مکتبی که طول قد آنها ۱۲۰ـ ۱۲۹ سا نتی متـــر باشد باید به بلندی ٥٦ سا نتی متر وچوکی آنها به بلندی ۳٤ سا نتی متر باشد . برای شا گردانیکه قد ۱۳۰ ـ۱۳۹ سا نتی متر دارند ارتفاع میز ٦۲ سا نتی متر و بلندی چو کی ۳۸ سا نتی متر . شا گردا نیکه قد آنها ۱٤۰ـ ۱٤۹ سا نتی متر است به عین تر تیب ٦۸ سا نتی متر و ٤۱ سا نتی متر با ید با شد .

اگربلندی میز ۲ـ۳ سانتی متر از ارنــج‌طفل بلند تر با شد در آنصورت میز مذکـور مطا بق به قد طفل است اگر میز بلند باشد در آنحال لازم می افتد تا چو کی نیز بلند انتخاب شود و یا خود بروی چو کی بالش گذاشته شده بروی آن پارچه ای همـوار گردد، زیرا پاهای طفل به‌مقصد اتـــکاء او به زمین هم باید چیزی گذاشت(چوکی‌گک کوچك) . درین گو نه مواقع باید به خاطر داشت که تفاوت ارتفاع بین میز و چو کی نباید کمتر از ۲۱ سا نتی متر و یا اضا فه تر از ۲۷ سا نتی متر باشد .

والدین باید بصورت سیستماتیك طـر ز نشستن طفل شا نـــرا هنگام حاضر ساختن درس خانگی تحت نظر بگیر ند . درصورـ تیکه طفل و ضعیت درستی را حین نشستن اختیار کرده باشد پا ها یش به یك زاویهٔ قا یمه قات شده عینك های زانو و لگن‌خاصره یکجا با همد یگر بروی زمین اتکا کرده ، دوالی سو م حصهٔ را نهای طفل مکتبـــــی روی نشیمنگاه چو کی قرار گر فته ، هردو شانه های او آزادا نه روی میز خم شده و به یك خط افقی واقع میبا شند . سر و تنه راست قرار میگیرد . مسا فه بین چشم و کتاب یا کتا بچه باید از ۳۰ سا نتی متر کمتر نباشد، این فاصله را میتوان به شکل ذیل اندازه بگیرید : اگر آرنج ها را بروی میز قرار بد هید ، در انحال چشمها باید به سطح انگشت کلان قرار گیرد . اگروالدین تما شا می کند که طفل شان مسا فه بین کتاب و چشم شا نرا از ۲۵ سا نتی متر کمتر می سا زند و یا خود از ٤۰ سا نتی متـر پیشتر می کنند باید فوراء بدان تو جه‌نموده و نزد دکتور چشم مرا جعه گردد اگر به طفل تو صیه شده بود که باید عینك استعمال کند باید طفل را تحت نظر گر فت کــــه هدایت دکتور را حتمـــاً تعمیل نماید، بـر عکس صورت اختلا لات بصری هر چه بیشتر و جدی تر شده میرود .

بین قفسه سینهٔ طفل و کنار میز باید به اندازهٔ یك (چامپه) فا صله باشد .

نشستن درست قابلیت کار و فعـا لیـت اطفال را زیاد کرده در عین زمان رشد ونموی کا مل قامت و اندام آنها را تقو یت مـــی بخشد .

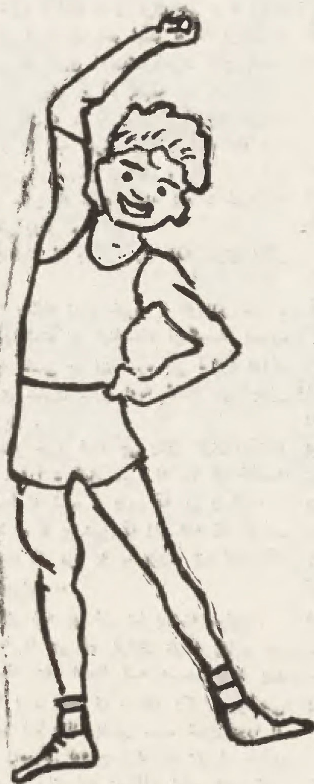
روشنا یی کا فی در محل کار طفل وجود داشته باشد ، شرایط بسیار خو بی را به مقصد مو فقانه حا ضر کردن کار های‌خانگی مهیا می گرداند . همچنا ن چشمها ی طفل را سالم نگهداشته و گز ندی به آن نمی رساند . به رو شنا یی از کلکین و یاچراغ از جناح چپ بالای کتا بچه و یا کاغذ باید بیفتد تا طفل را هنگام نو شتن سا یهٔ دستی که با آن می نو یسد مزاحمت نکند .

در کنار پنجره گذاشتن گلها درست نیست چو نکه ما نع روشنا یی محل کار شا گر د میشود . مقدار زیاد رو شنا یی افتاب را پرده ها ئیکه در پنجره نصب است جذب مینماید و لو که پرده های مذکور از ناز کترین تکه ها سا خته شده باشد . به این لحا ظ باید حین درس خواندن طفل پر ده ها باید تا اخیر کش شده و نور به قدر اعظمی داخل اتاق گردد . قطع نظر از آنکه شیشه های پنجره تا ۳۰ فیصد امواج ماورای بنفش آفتاب را مانع میشود باوجود آنهم قسمتی از امواج دراز آن بداخل اتاق نفوذ نموده و فعا لیت مکرو بها را در داخل فلج مینماید . شیشه های چرك و چتل پنجره هاعلاوه از آنکه مانع عبور امواج ماورای بنفش

بقیه‌درصفحه۵۵

درمورد غسل اطفال نباید فراموش کرد

طفل مکتبی صبح خودرا ازادمان آغازمی‌کند

دسرو یاقو توونبی

تیر پسی

له هغه ورو سته یی د عشق په باره کی څه ونه ویل او کله به‌یی یوازی دا- ختر په ورځو ، نوی کال او ددی دنــــوم ایښودلوپه جشن کی لیك ورلیږه. شاهزادی ورا د ننني سو غات د پیښی په باب هم وویل اوان هغه خپل له اسراره ډك عجیبه لیـږل شوی لیك یی تقریباً ټکی په‌ټکی ورته بیان کړ .

په پای کی جنرال وویل .

. هو ! ښائی دغه سړو کی سودائی وی ، ښائی ماغزه یی وران شــوی وی ، هــم ښا ئی چی ډو هیږی ، ورا جان هغه عشق چی ښځی یی په خیال کی لری نارینه‌یـــی نور د هغه قدرت او لیا قت نه لری . دغه مو ټر خو مو ږ ته را نږدی کیږی .

په همد غه سا عت مو ټر را ورسید گوستا و ایوانوویچ هغوی ته ور نږدی شو وی ویل.

آنا جان ، ستا کا لی می را اخیستـــی سپره شه او جنرال ته یی وویل . تا سو سپر یږی چی کو رته مو ورسوم .

جنرال ځواب ورکړ .

نه ، مننه کوم ، او په داسی حال کی چی دورا لاس او ټنډه یی مچ کو له وویل . ښه وراجان خدای په آمان ، بیا به ژر ژر راځم. ټولو خدای په آمانی سره وکړه ، فری‌سیه ورا نیکلا یونا یی د خپل کور تر دروازی پوری و رسو له او بیر ته لاړ .

میرمن شا هزاده ورا چی کو رته ننو تله له لری څخه یی دخپل ورور نیکــلا اواز واورید چی په چټکی سره په کو ټه کی گرځیده او واسیلی لو ویچ د لو بو د میز تر شا ناست و .

نیکلا وویل:

ـ ما څه موده د مخه ټینگار کاوه چی باید د غه احمقا نه لیکو نه باید بند شی . ورا له تا سره لا واده نه و کړی چی ما تا سوته ویل چی ته او ورا دغو لیکو نو ته یوازی په سطحی نظر گوری اودماشومانو په شان په‌هغو خو ښحا لیږی .. آه پخپله ورا هم را غله .. ورا جان ، ما نه واسیلی لوویچ سره د پ،پ ژ په باب خبری کو لی ، زه دغه لیك بی همیتی او سپکو ی گڼم .

شه سین په سړه سینه دده د خبرو په منځ کی وویل .

هیڅ لیك نه و . یوازی هغه سړی لیکی دی ....

دورا رنگ ددغو خبرو په اوریدو سر ه سور واوښت او کیناستله نیکــلا یـــو- ویچ په داسی حا لت سره چی تریوه دروند بارلاندی ستړی شوی اوپه ځمکه یی اچولی وی وویل .

له دغو خبرو څخه چی ودی کړی ، بخښنه غواړم ، ورا د خپل میړه له ملا تړ څخـــه خو ښحا له شوه او ورور ته یی وویل .

اصلا زه نه پو هیږم ته ولی هغه زما لیو نی بولی هغه دو مره په ما پوری اړه لری لکه په تا پوری ...

ـ ډیر ښه یو ځل بیا بخښنه غواړم .

نتیجه دا چی زه یوازی غواړم ووایم چی دهـــغه دغه احمقا نـه عـــمل بـا یـد پای ته و ر سیږ ی . باور وکړی یوازینی شی چی زما دالد یښنی سبب شوی دورا او ستا ، واسیلی لوویچ نیك نوم دی او یوازی ستاسو د نیك نوم دساتلو لپاره هلی ځلی کوم .

شه ئین په اعتراض سره وویل .

نیکلای گو مان کوم شور جوړوی .

ـ ښائی .. خو ددی ویره شته چی تا سو ډیر ژر ریشخند شی شاهزاده وویل :

ـنه پو هیږم څر نگه امکان لری چـــی ریشخند شو .

ـ دافکروکـړه چی دغـه وښی ..، نیکلای شور قاب له میز څخه راوا خیست او هغه یی بل ځای کیښود ، دا یو عجیب شی چی یوازی دکشیشانو د ښکلا لپاره ښـه دی ، نه‌دا چی له مو ږ سره به تل شی . یا یی لری واچوی ، یا یی داشا ته ویخښی ،نو په مخ کی لافی وکړی چی میر من شاهزاده لومړی به پ.پ.ژ د خپلو ملگرو او دوستانو ورا نیکلا و نا شه ئینه ده سو غات منی. دو یم دا چی دالو مړی چلند به هغه وهځوی چی سبا د غمی گـوتی او بل سبا دمرغلرو امیل راولیږی او هغه و خت به و گوری چی دغلایا ټگی په تور به بندی شی اوشاهزاده شه ئین او میر من شا هزادی به د شاهدانو په تو گه محکمی ته ور وغواړی ، په ریښتیا چی مو ضوع سمه ده .

وا سیلی لوویچ وویل .

نه، نه ، وښی باید حتماً بیر ته ور ولیږل شی !

ورا وویل. زه هم په همدی فکر یم او فکر کوم چی ډیر ژر وروليږل شی ښه به وی . خو دا کار باید څه ډول وکړو ؟

نه خو دهغه نوم پیژنو نه یی د کورنی نوم او نه یی په ښو ښا نو پو هیږو .

نیکلای نیکلا یوویچ په بی پروائی سره وویل :

دا ویره شته چی ریشخند شو .

ـځه تو پیر کوی د ژاندار مری قوماندان ته ورځم ، هغه زما ملگری ئی ، چی دغه چاپلوس راوغواړی‌او هغــه که خپل حساب په لاس ورکړی .

وراټنډه تروشه کړه اوویی ویل :

ـځژاندارم په وسیله .

شاهزاده ددی خبره تا ئید کړه .

ـ سم وایی ، ورا ښه ده چی په دی کار کی هیڅ پردی سړی لاس ونه و هی ، په زر گونو تبلیغات به وشی ، موږ خپل ټول ښاریان ښه پیژنو ټول داسی دی لکه چی د شیشه ئی سر پوښ لاندی ژوند کوی ... ښه داده چی زه پخپله دغه ځوان ته ورشم که څه هم خدای پو هیږی ، ښا یی له‌شپیتو کا لو یی هم عمر زیات وی؟ و ښی یی بیرته ورکړم او ښه یی خفه :او ونکوم .

نیکلای ، نیکلا یو ویچ په چټکی سره د ده په خبرو کی ور گډ شو ویی ویل .

نو زه هم له تا سره ځم ، ته ډیر نرم سړی یی له ده سره خبری ماته پریږده... وروسته یی جیبی سا عت وروا خیست ورته ویی کتل اوبیایی وویل .

گرانو دوستانو ما وبخښښی څو دقیقـــی خپل اتاق ته ځم .

ورا زړه نازړه وویل:

ـ نه پو هیږم ولی می په دغه بی وزلی زړه سوزیږی ، نیکلای سملاسی راوگرځید او په کلکه سره یی وویل .

هیڅ زړ سوی نه لری . که چیری دوښی اولیك دلیږ لودغه‌ناوړه‌عمل لـه‌یوه داسی‌سړی

خخه د خش حشی آواز واوریدل شو ، یوځل یی بیا دروازه و وهله . په کمزری آوازیی وویل . مهر بانی وکړی . کو ټه ډیره پلنه او اوږده وه او ټیټ چت یی درلود .

دکورخاوند لاسونه سره مښل ، لوړ قد یی‌درلود او ضعیف و .

نیکلای نیکلا یو ویچ په سخته لهجه پوښتنه وکړه .

ـکه اشتباه ونه کړم باید آقای‌ژلتکـوف وی ؟

ـهو ! ژلتکوف . اجازه راکړی ځان معرفی کړم . د کور خاوند دا خبره وکړه او دتوگا نفسکی په لور وړاندی شو ، خـو نیکـلای نیکلا یو ویچ په هما غه شیبه کی د شه‌ئین په لور ور و گرځید وی ویل .

ـما تا ته نه ویل چی اشتباه می نه ده کړی ژلتکوف چی په ښکاره دیرش یا پنځه دیرش کلن معلومیده او په داسی حال کی چی په شر مندگی سره یی تعظیم کاوه وی ویل .

خواهش کوم مهربانی وکړی کښینیء .

شاهزاده شه‌ئین په ډیر دقت سره هغه‌له سره څخه تر. پښوپوری له‌نظر تیراوپه ساده لهجه یی ورته وویل .

په داسی حال کی چی ولاړ دی مننه کوم نیکلای نیکلا یوویچ وویل :

موږ یوازی د څو دقیقو لپاره را غلی یو دده د شهر ستان د ښار داشرافو سرکرده شاهزاده واسیلی لوویچ شه ئین دی . زما دکور نی نوم میرزا بولات تو گا نفسکی دی . زه د محکمی مر ستیال یم ، هغه ټکی او مطلب چی مو ږ یی په بام کی لرو تاسو مبارك ته ور سوم او تر یوی اندازی پـــه شاهزاده او په ما یا په سمه تو گه ششاهزاده په میر من او زما په خور پوری اړه لری .

ژلتکوف چی بیخی یی خپل ځان له لاسه ورکړی و نا ځاپه کیناست اوپه لرزیدلـی آواز سره یی چی شونډی یی لړزیدی‌وویل:

(ښا غلو ، هیله کوم ، مهربانی وکړی کښینی) خو وریاد شول چی دمخه یـی دا خبره وکـړه خو چا پروا پری ونه کړه . له ځایه پورته شو او په داسی حال کی چی په ویښتا نو یی لاس را کښه د پنجری په لور و تښتید او بیا بیر ته خپل ځای ته‌راغی بیایی هم لاسو نه تریدل ، کله به یی‌تکمی خلا صو لی او کله به یی بی ضرورته بدن ښوراوه .

په‌پای‌کی په داسی حال‌کی‌چی واسیلی لو- ویچ ته یی کتل په خوا ښینو نکی آواز سره یی وویل .

گرانو، بنده خدمت ته‌تیاردی خوشه ئین غلی و نیکلای نیکلا یو ویچ خبری پیل کړی ویی ویل .

لومړی اجازه راکړی هغه شی‌چی‌موراليږلی وه تاسوته یی بیرته درکړم .

او سور قاب یی له جیبه راویو ست او په میزباندی یی‌کیښود. البته داداسی ځرگندوی چی تا سو ډیره ښه سلیقه لری خو مـوږ غو ښتل له تا سو څخه عا جزانه هیله وکړم چی د غه شان غیر منتظره سو غاتو نه بیا راونه لیږی .

ژلتکوف په داسی حال کی چی سورااوښتی و او سر یی ټیټ اچولی و او د کوټی تل ته یی کتل ویی ویل .

دا کار ډیر آسان دی ، زه ددغه پ،پ،ژ د پلار د کورنی او دده دنوم په لو مړیـــو حرو فو پوهیږم ... ورا ، څه شی دی ؟؟

ـډیر ښه • سربیره پردی پــو هیږم‌چی دیوی اداری غړی دی . دا بس ده، سبا د ښار دخلکو دنومونو لـــست راوړم او هغه کارکونکی یا منصبداران چی دنوم لومـړی حرف یی دغه شی وی پیدا کوم یی ، که پیدا می نه‌کړ،نو د پو لیسو اداری ته خبر ور کوم او ورته لار ښو انه کوم چی وگرځی او پیدایی کړی . که کو مه ستونزه پیدا شوه دغه کا غذ دده دلاس خط له ما سره دی ، نتیجه دا چی ، سبا له غر می ورو سته دڅوو بجو په شاوخوا کی ددغـه سـړی پـه ښو ښا نو او د کورنی په نوم باید په‌دقیقه تو گه و پو هیږم . کله چی په هغو وپو- هید لم هغه و خت یی نه یوازی خپله زیر مه بیر ته ور کوم بلکی داسی تدبیرو نه ونیسو چی نور هیڅ ونه کو لی شی موږ ته ځان و نیسی . شاهزاده واسیلی پوښتنه وکړه .

ـڅه خیال لری څه کار به‌وکړو.

ـ څه کار؟ ولی صا حب ته ورځـــم او خواهش تری کوم ...

ـنه ، ولی ته مه ورځه ، ته پو هیږی زما منا سبات ور سره څه ډول دی ... دلته خامخا

څخه شوی وایی چی زموږ سیالوی ،شاهزاده واسیلی هغه ته ځواب ور کولی شو ، که واسیلی نه وای ورکړی ما ور کاوه او که پخوانی وخت وای نو طویلی او دخارویو ځای ته می وړ او تاړه می ، ته نسیلی لو ویچ سبا پخپل دفتر کی ما ته ستر گی په لار او سه یابه تیلفون درته وکړم .

دیوی ودانی‌ترشپږم‌پوړلاندی شاهزاده‌واسلی لو ویچ ودرید او دخپلی ښځی ورورتـه‌یی وویل .

ـ لږ صبر وکړه ، چی لږ تنفس‌وکړم ، آه نیکلای بایده نه و چی د غه کار وکړو.

دوه پوړه نور پورته شول داسی تیاری‌شلی (زینی) وی چی نیکـلای نیکلایوویچ مجبور شو چی بیا ودریږی چی د اپار لمان پوړونه وشمیری .

زنگ یی وواهه یوه سپین سری چا غه ښځه چی اینکی یی په ښتر گو وی را ووتله نیکلای نیکلایوویچ پوښتنه وکړه .

ـښا غلی ژلتکوف به کورکی دی ؟

ښځی څو ځله په اند یښناك حا لت وکتل دروازه یی خلا صه کړه ویی ویل .

ـ په کورکی دی مهر بانی وکړی د کینی خوا لومړی دروازه بولات ـتوگانفسکـــــی په کلکه اراده دری گوزاره ووهله لـه‌گوتی

وبخښی ... زه پخپله پو هیږم چی ډیر گناـ
هگاریم . ښائی اجازه راکړی چی‌ستا سو په
خدمت کی چای وړاندی کړم ؟
نیکلای نیکلا یو ویچ په داسی حال کی
چی گنی د ژلتکوف د غه خبری یی نه دی
اوریدلی خپلو خبروته دوام ورکړ .
پوهیږی ، ښاغلی ژلتکوف ، زه‌ډیـــــر
خوشحاله یم چی‌تاسو یو پاکاو هـــوښیار
سړیاستی چی‌په یوه اشاره پـــه مطلب‌پوه
یږی ، کومان کوم چی موږ سملاســـــی‌په
خبرو سره پو هیږو ، که اشتباه ونه کړم
نږدی اووه اواته کا له کیږی چی تا سومیرمن
شاهزاده ورا نیکلا یو نا تعقیبوی ؟
ـ هو ! او داحترام له مخی یی ستر گی
ټیټی واچو لی .
ـموږ هم تر اوسه ستا په مقا بل کی‌هیڅ
تدبیر نه‌دی نیو لی، خـوباور وکـړی چـــی
نه یوازی کو لی می شول بلکی ښا یـی
تد بیرو نه می نیو لی وایی .
ـهو ، سمه ده .
ـهو ، خو تا سو پخپل وروستی عمـــل
یعنی هماغه د سرو یا قوتو دوښـــی‌پـــه
رالیږ لو سره ، له هغی اندازی څخه چی د
صبر کا سه تو ئیږی گام مو پورته کړی
دی، پـو هیږی ، زموږ دصبر کاسه توئیږی
زه یی له تا سو نه پټوم . لومړی چی زموږ
په فکر کی راغلل دا و چی دولتی مقا ماتوته
ورشو او مر سته وغواړو ، خو دغه کارمو
ونه کړ ، او زه ډیر خوشحاله‌یم چی‌دغـــه
کار مو و نه کړ ، ځکه بیا وایم زه سملاسی
پوه شوم چی‌تاسو یوه او هو ښیار یاستی .
ژلتکوف نا څا په په دقت سره ورته وکتل
او یو ښتنه یی وکړه .
وبخښی څه مو وویل ؟ غوښتل موغولتی
مقا ما تو ته مرا جعه وکړی .. دا مو وویل؟
او په قاه قاه یی و خندل ، لاسو نه یی پـه
جیب کی کړل او بیا یی سگرت و لگاوه
وبی ویل .
ـ نو ومووویل چی غو ښتل مو له دولتی
مقا ماتو سره تماس و نیسی ؟.. ښه‌ئین‌وویل
محتر ما ، غواړم ، و بخښی چی زه ناست یم
ښه مو ویل ؟
شه ئین یوه صندلی را وړاندی کړه او
پری کیناست هغه په حیرانتیا او کنجکاوی
سره دغه سړی ته کتل او ستر گی یی نه
تری اړولی .
نیکلای نیکلا یو ویچ په سختی سره دوام
ورکړ .
پو هیږی ، ښا غلیه ، دا تد بیر هر و خت
کیدای شی چی ستا سو په مقابل کی یی
ونیسو . د نوروو کورنی له مقدس بللو څخه
تیری ... و بخښی زه ستا سو خبری نیسم.
د محکمی مر ستیال په لوړ اواز وویل .
ـنه خبر ! وبخښی ، اوس زه ستا سو
خبره نیسم ...
ـمهربانی وکړی ، زه غوږ ورته نیسم .
خو زه څو خبری لرم چی غواړم شا هزاده
واسیلی لوویچ ته یی وکړم .
ژلتکوف دا وویل اوبر ته له ښی چی نور
تو گا نفسگی ته و گوری شه ئین ته یی
وویل .
ـ اوس زما د ژوند ډیره سخته شیبه را
رسیدلی ده .
محتر ما ، زه باید له‌تاسو سره پر تـه
له عرڅول‌تکلیف‌اوقیدو شرط څخه‌خبری‌وکړی
..زما عرض ته غوږ نیسی ؟
شه ئین وویل :
مهر با نی وکړی ، او څرنگه چی د تو گاـ
نفســکی غوسه ناکـــوحرکتونوته مـــتوجه
شو په بی حو صلی سره یی ورته وویل :
اخ، نیکلای ، بـس‌کړه ... مهـــــربانـــی
وکړی .
ژلتکو ف څو ثانیی تنفس وکړ او نا څا په
یی پر له پسی خبری وکړی او شندی یی
سپینی لکه دمړی شونـــډی یی حرکتـــه‌وی،
او داسی یی وویل : زه ستا د ښځی عاشق
یم کار سخت دی ، خو اووه کا له پوره له
نزاکـت او له نامیدیوډک عشـــق‌ما تـــه‌دا
حق را کوی ، دا منم چی لو مړی کله چی
ورا نیلا یو نا جنی وه ما ، هغی ته احمقانه
خطو نه او لیکو نه لیږل او آن د خواب
انتظار می هم در لود ، دا منم چی زما وروستی
عمل یعنی هما غه ډوښی لیږل زیات‌احمقتوب
و . خو .. زه اوس مخا مخ تا سو ته گورم
او احسا سوم چی تا سو زما په حالت پوهیږی
په دی پو هیږم چی هیڅکله نه شم کولی
د هغوی مینه له زړه و با سم ...
محتر ما په دی هم پو هیږم چی دغه کار
تاسو لپاره خو ا ښیو نـکی‌خواخیرووایاست
وگوږم چی دغه عشق او مینه زما له زړه‌څخه
لری کړی ستا سو له لاسه څه کیدای شی
لکه چی نیکلای نیکلا یوویچ وویل ، ما کوم
بل ښارته تبعید کوی په هر صورت ، هلته
به هم د همدی ځای په شان ورا نیکلا یو نا
راته گرانه وی ، ما بندی کوی کو مه‌وسیله
به پیدا کړم چی په بند یخانه کی هم‌هغوی
له خپل ځانه خـبره کړم. یوازی یوشی‌پاتی
کیږی هغه هم مرگ .. زه حا ضر یم په
هر بڼه چی تا سو و غواړی مرگ په پرانستی
عین منم .
نیکلای نیکلا یو ویچ وویل :
مسا له ډیره اسانه ده ، یو دوه کارونه
تا سو ته پیشنهاد کوو یا د تل لپاره لـه
میرمن ورانیکلا یو ناڅخه لاس واخله‌یاکـــه
دغه پیشنهاد نه منی ، نو موږ به هغه‌تدبیر
ونه چی‌مقام ، دریغ، آشنایی اونوراړیکـــی
او ارتبا طات مو ږ ته حق راکوی ، ونیسو .
خو ژلتکوف سره ددی چی د نیکلا نیکلا
یوویچ خبری یی واو ریدی حتی ده ته یی
و هم نه کتل . هغه شاهزاده واسیلی لو ویچ
ته وویل .
ـ اجازه را کوی د لسو د قیقو لپاره له
تاسو څخه لاړشم؟ زه یی له تاسو نـــــه
پټوم چی ځم له میر من شا هزاده ورا نیکلا
یو نا سره په تیلفون کی خبری کوم او په
دی تر څ کی وعده در کوم هر څه چی دویلو
امکان و لری ، تا سو ته یی وایم .
شه ئین وویل :
مهربانی و کړی .
کله چی واسیلی لو ویچ او تو گا نفسکی
یوازی پا تی شول ، نیکلای نیکلا یوویچ
سملاسی دخپلی خور میړه ته په سختی سره
وویل :
داسی نه کیږی ! اصلا داسی نه کیږی
ما دمخه تا ته وویل چی ټولی رسمی خبری
زه پخپله غاړه اخلم ، خو ته سست شوی
او پری دی ښود چی هغه دخپلو احساساتو
په باره کی خبری وکړی ما په دو کلمو کی
کار تماما وه .
شاهزاده واسیلی لوویچ وویل :
صبر وکړه ، اوس هرشی څرگندیـــــږی.
مهمه مسا له داده چی زه دی گورم ، پوهیږم
چی دغه سړی نه شی کولی علماً دروغ ووایی
او چل ول و کړی .په‌رښتیا سره فکر وکړه
نیکلای ، دغه سړی په هغی مینه کی چی
لری یی گنا هگار دی مـــگر کیدی شی‌دعشق
په شان د حس واگی (قبضه) چی تر اوسه
چاو نشواری کو لی هغه تفسیر کړی په‌لاس
کی ونیسی !
شاهزاده له لږ څه فکر وروسته زیا ته
کړه :
ـزما زړه ددغه سړی په حال سوځیږی.
نه یوازی زړه می سو ځیږی بلکی داحس
کوم چی په یوه ستره روحی پیښه کی گیر
شوی یم ،
نیکلای نیکلا یوویچ وویل :
داگډوډی ده .
له لسو دقیقو وروسته ژلتکـــوف راستون
شو ، ستر گی‌یی ژوری پرتی وی او ځلیدلی
چی گنی له اوښکو ډکی دی ، څرگـــندیده
چی هغه اداب او د معا شرت دود هیر کړی
چی څوك چیر ته کیښنی او نور چلند یی
معقول نه و . بیا هم شا هزاده شه ئین په دی
ټکی پوه شو اوپه غو سه شو .
ژلتکوف وویل .
ـ زه حاضر یم او سبا به نور تا سی زما
په باره کی هیڅ شی وانه وری ، چی گنی
تا سو لپاره مړ یم ، خو په یوه شـــرط .
شا هزاده واسیلی لوویچ ، زه دغه ټکـــی
تاسو ته وایم ، پو هیږی ، ما د دولت پیسی
لگو لی دی او څا مخا باید له دغه ښار څخه
و تښتم ، اجازه را کوی میر من شاهزاده
ورا ته وروستی لیك ولیکم ؟
نیکلای نیکلا یو ویچ چیغه کړه :
نه هیڅ لیك مه لیکه
شه ئین وویل .
ډیر ښه ، ویی لیکه .
ژلتکوف په داسی حال‌کی چی له کبره
ډکه خندا یی په شونډو کی وه وویـــــل.
ـ والسلام ، پای ته ورسید . تا سو به
نورزما په بر څه کی هیڅ شی وانه وری او
البته نور به ما هیڅکله ونه وینی . میرمن
شاهزاده ورا نیکلا یو نا اصلا و نه غو ښتل
له ما سره خبری و کړی . کله چی لـــه
هغوی څخه پو ښتنه وکړه ، آیا امکان لری
په ښار کی پا تی شم چی لږ تر لږه کله
هغوی ووینم ، هغو ی ځواب راکړ :(آه، که
تا سو پو هیدلی دغه جر یان څومره زه په
تنگ‌کړی یم !هیله کوم‌څومره چی‌وســـــ
لری ډیر ژر یی بند کړی) . زه هم ټول دغه
جریان بند وم . لکه دا چی هر څه زما ډلاسه
کیدل ومی‌کړل ؤ
دشپی کله چی واسیلی لوویچ کورته‌راغی
له ژلتکوف سره یی دکتنی‌ټول‌جریان‌خپلی
میر منی ته بیان کړ چی گنی ځان یی موظف
با له چی د غه کار وکړی .
که څه هم ورا ډاړه وه ، خو تعجب یی ونه
کړ او حیرانه نه شوه د شپی په پای کی
کله یی چی میرمن دده بستری تـــه‌ورغلـه،
ورانامخاپه ددیوال پـــه‌لور راو گـــرځیدله
ویی ویل :
ـ باور وکړه ، زه پو هیږم چی دغه‌سړی
به ځان و وژنی .
میر من شا هزاده ورا نیکلا یو نا هیڅکله
و رځپاڼه نه لو ستله ، ځکه خو تو راوه او
بل یی نه شوای کو لی په هغی ژبه چـــی
ورځپاڼه پری خپریده پـــوه شی.
خو خپل سر نو شت مجبوره کړه دورځ
پاڼی هما غه مخ راواړوی او سملاسی یی په
هما غه ستون ستر گی و لگیدی چی هلتـــه
لیکل شوی و :
(له اسراره ډك مرگ : بیگا په اوو بجو
دپلټنی د اداری منصبدار ژلتکو ف ځان وواژه،
دخیړنی د مقاماتو د خبرله مـــــخی دهـغـه
د ځان‌وژلو سبب د دولت د پیسو خوړل و .
په ه رحال پخپله ده پخپل لیك کی دغه‌ټکی
یاد کړی . لکه چی د شا هدا نو د شهادت
له مخی په دغه عمل کی پخپله اراده څرگنده
شوی ده ، تصمیم یی ونیودده جنازه کالبد
ما تو لو ته و نه لیږی) .
ورا فکر وکړ .
(ولی می دا کار د مخه حس کاوه ؟ ولی
می دغه دناوړی پیښی عواقب حس کـــول؟دا
څه و . عشق یا لیو نتوب ؟)
ورا ټوله ورځ د گلا نو په باغچه اوڅمیړو
په بڼ کی گـــر ځیده . نا آرامی چی شیبه،
په شیبه ورته زیا تیده . دا یی آرام ته نه
پرینښوده ټول فکر یی نا معلوم شخصی پ.پ
ژ ته چی هیڅکله یی نه و لیدلی او هیڅکله
به یی و نه وینی متو جه و .

نوربیا

از شگفتی های رنگارنگ جهان

ترجمه نورمحمد «همتا»

از مجله سپو تنیك

تولد بعد از مرگ

*گالینه • درهشتمین ماه حاملگی خــود مرگ کلنیکی را متقبل شد• او را از مرگ نجات دادند و مو فقا نه تولد کرد . البته این حادثه خا صی است .

* درتمام نشریه های طبی تنها یك حادثهٔ مشا به به آن در سال ۱۹۷۷ دراستر لیا دیده میشود، امادرآنجا توانستند مادررانجات دهند مگر طفل تلف شد•

(*) . مرگ کلنیکی عبارت از مر حله اول مر گ بیا لو ژیکی است که در این مر حله ار گا نیزم جسم از فعا لیت باز مانده تنها حجرات آن میتوانند چند دقیقه محدود زنده بمانند

در اتاق مخصوص دوکتوران گالینه را برای ولادت آماده می سازند•

زن جوانی بیست و پنج ساله احساس کسالت کرد، داکتر خواسته شده بخانه مـآل اندیشانه او را به شفا خانه فر ستاد . وضع مریض در شفا خانه بد تر شد ، نا گاه از خود رفت ، تنفسش قطع شد ، قلب از تپش باز ماند و فوت کرد .

داکتران مؤظف کمك های او لیه فــوری و عملیات را شروع کردند .« تنفس مصنوعی را از طریق دهن توسط دهن و مساژ بستهٔ قلب داده شد . بعد از نود ثانیه قلب دوباره به فعا لیت آغاز کرد . اما روی همر فته حا لت مر یض نا گوار و نتا ییج فیز یولوژیکی وی تهدید کننده بود : فشار خون پایینتر از (۴۰ر۸۰)وچهرهٔ مریض کبود گردیده و با وقفه تنفس می کرد ، ضربات قلب رو به خا مو شی بود ، نتا ییج الکترو رادیو گرامی نشان دادند که درقسمت راست قلب مر یض ضربان شدید است، متخصصین طبی لختــه شدن خون را در وجود مر یض تشخیص کردند . بدینمعنی که علت مرگ کلنیکی گا لینه لخته شدن خون در شاه رگ های ریوی است . در گذشته نزدیك لخته شدن خون رادر وجود به قضا وقدر ارتباط میدادند• امروز نیز در تمام دنیا بیست و یك فیصد از تعداد عمو می کسا نیکه سا لانه می میرند از اثر این مر ض بوده و این تعداد رو به افزایش است .

جهت مجادله با این خطر روز افزون در اتحاد شوروی مر کز سر تا سری تشخیص و تداوی فوری چنین امراض نا گهانی تاسیس شده است . متخصصین طبی ایکه در این مرکز کار میکنند به گروپ کمك های اولیه و عا جل و سرویس هوایی طب و قا یوی ارتباط نزدیك دارند . یا به عباره دیگر متخصصین این مرکز مریضانیرا معالجه مــی نماینـــد که میتوان امراض شا نرا به حریق نا گهانی مقا یسه کرد .

دراین مر کز صحی «آتشکده» داکترجراح جاندا نا ترادزی مدت بیست سال است که کار می کند و فعلا رهبری مر کز مذکور را نیز بعهده دارد . تجارب مبارزهٔ نا مبرده با چنین امراض در حفظ الصحه اتحاد شوروی عملی ، مطالبه وتعمیم بخشیده میشود•

در سال ۱۹۶۶ جاندا نا ترا دزی با داکتر داخله پاول زلو چیفسکی اولین تحقیق خودرا در کلنیك انجام دادند . خواستند مریضی را نجات دهند که چون گا لینه به مر ض لخته شدن خون در حجراب سینه مصاب بود. طریقه تداوی داکتر نا ترادزی در آنو قت مو ثر واقع نشد اما نا مبرده به مبارزهٔ خود ادامه داد . وی در مدت کارش از هشتادو سه نفر یکه به مر ض لخته شدن خــون مصاب بودند شصت و نه نفر آنهارا نجات داد

داکتر جا ندانا ترا دزی با گروپ متخصصین به کمك گا لینه نیز شتا فت ، مسله ایرا که باید حل میشد با چندین مشکل دیگری در مقا بل داکتر نا ترا دزی قرار گرفت . یعنی در شرایط دشوار مر ض لخته شدن خو ن باید هم مادر و هم طفل نجات داده شود . ناترا دزی عملیاتی را روی دست گــر فت که تصور آن در چو کات شرایط عملیا ت نمی گنجید . مر یض را در میز عملیات گذاشته بی حس سا ختند ، عملیات شروع شد . در دست جراح عو ض نشتر جراحی پایپ طویل ، نازك و مخصو ص قرار داشت ورید آرنج دست راعریان وتوسط گیرایـــی مخصو ص محکم گر فته آنرا پاره کرد . پایپ مذکور را در آن فرو برد هم چنان سیستم رادیو سکوپی ارتباطی عیار و پردهٔ تلو یز یو نی آن روشن شد . مسیر نازك پایپ در پردهٔ رادیو سکوپ تمیز و منعکس می شد• پایپ در عمیق حجرات سینه نفــوذ واز طریق ورید مجوف بد هلیز راست قلب پیشبرده شده در بطن راست نمایان شد ، بالاخره تا شاه رگ ریوی رسیده ودر دخول به شش متو قف شد که محل عارضه بود . فلم برداری رادیو سکو پی بدون وقفه ادامه داشت . محدودیت و حجم صد مه رگ های ریوی تعین می شد در پردهٔ تلویزیونی واضح دیده میشد جراح درشرایط دقیقی عمــل می کرد . دشواری حا لت در نتا ییج مطالعات فیز یو لو ژیکی نیز منعکس می شد فشار در شاه رگ های ریوی شدیداً بالا رفته حر کت نبض بسیار ضعیف و ضربان قلب یکصدو چهل یعنی تقریباً دو مر تبه بالا تر از حا لت تعادل بود .

پردهٔ تلو یز یو نی دو باره روشن شد . انجام پا یپ فرو برده شده در شاه رگ ریوی دو باره بحر کت در آمد ، عبور از مجرای اصلی آسیب رسیده قسما تامین شد، هــم زمان جریان خون قطع شده نیز بر قرار شد. اتفا قی عجیبی رخ داد : چهره گا لینه تغیر خورد کبودی بز حمت جی خود را به رنگ قا بل شنا خت داد . قرن ها به لرزه در آمد یعنی مر یض وا ضح تلفظ و بسهولت تنفس می کرد .

گالینه مادر شدوپسر سالمی بدنیا آورد

مرحلهٔ دوم تداوی فرا رسید . از طریق همان پیپ ترکیبی که لخته های خون را منحل می کرد عبور داده شد ، قابلیت انتقال رگ ها کاملا بحالت عادی بر گشت ، خون بطور عادی به مشبوع شدن از اکسیجن آغاز کرد فکر می شد که خطر بر طرف شد. اما قلت متداوم اکسیجن تولد قبل از وقت را بار می آورد ، واین خود سوال پیچیدهٔ دیگری را در مقابل جراح ناترادذی قرار داد که از چاره خارج است چون بعد ازمنحل ساختن لخته های خون لحظاتی دوران آن تکمیل نمیشود ، اگر ولادت صورت گیرد امکان دارد که از خونریزی فراوان گالینه بمیرد هم چنان اگر عملیات رحم جهت نجات طفل اجرا شود گالینه نیز جان بسلامت نمی برد .

به این اساس بخاطر نجات زن جوان ، بخش داخلهٔ مرکز سرتاسری تشخیص و تداوی فوری انستیتوت تجربوی عیار و گالینه به آنجا انتقال داده شد. نزدمتخصصین که تحت رهبری ولادیمیر رادیونوف درین بخش کار میکردند سوال ایجاد شد : اثرات لخته شدن خون را که باعث مرگ کلنیکی شده بود ازوجود گالینه بزدایند. گالینه در اتاق عملیات بخش ۱۵ خله که بصورت خاصی تجهیز شده بود تحت فشار اضافی اتموسفیر اوکسیجن را تنفس می کرد تا به تدریج قلت اوکسیجن دروجود گالینه تکمیل شد .

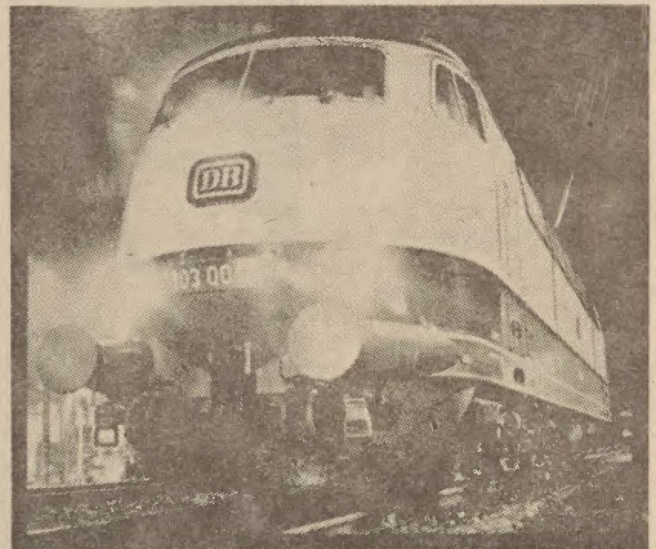
در اتاق تجهیز شده بصورت خاص داکتران گالینه را برای ولادت آماده می سازند . متخصصین تصمیم گرفتند که گالینه به شکل طبیعی چون زن سالم و حامله دار باید تولد کند . قابله ها برای اینکه ولادت طول نکشد با احتیاط زیاد گالینه را برای اجرای این عمل عیار ساختند و گالینه نیز پسر مقبول و صحتمندی را تولد کرد .

تشوشات رفع شد ، گالینه مادر شد ، نامبرده پسر سالمی رابدنیا آورد.

ترجمهٔ محمد اکبر نظری

یک وسیله ترانسپورتی غولپیکر

ادارهٔ قطار آهن آلمان چندی قبل طرح ساختن یک قطار آهن باربر را به قوهٔ ئی (۸٤۰۰۰) اسپ پاور روی دست گرفته ونخست چهار عدد ازین وسایل سریع اسیر را طور امتحانی به استفادهٔ ئی شرکت بارچالانی (ترانس اروپا اکسپرس) قرار داد . این یگانه قطاریست که قدرت بزرگ و سرعت فوق‌العاده سریع آن باعث تعجب مسافرین گردیده است . این اداره در نظر دارد وسایل ترانسپورتی دیگر ازین نوع و نوع برقی آن را که سرعت آن در عدد کلیو متر در ساعت است در اختیار ممالک هم جوار و خواهشمندان دیگر نیز بگذارد . و با جدیت و پشت کار هر چه تمام تر در ساختن نوع سریعتر آن از رقم فوق الذکر میباشد .

عهد حجر

درست در میان چشمه زار ها ودریاچه های خروشان امازون در کولمبیا طائفه ئی از نژاد و خویشاوندان اندیانائی هاکشف گردیده که آن ها هنوز از آلات و ابزار دستی سنگی استفاده می نمایند ، آن ها لفظ عجیبی دارند که برای فهم زبان‌آن‌هابایست از پانزده لسان مختلف اهالی دیگری که در اطراف و اکناف اندیانا در مناطق امازون سکونت دارند استفاده کرد . چنین فکر میشود این طائفه‌یی نوپیدا نسبت به نژاد (یوری) که قرن ها باینطرف مرده و نیست شده اند زیاد عمر داشته اند .

این ها مجموعاً دو صد نفر در یک خانه‌یی سنتی گسترده زندگی میکنند . این اندیانائی های عهد حجر ، حین جستجوی یک تاجرپوست که مفقود الاثر شده بود کشف گردیدند..

خودکشی نهنگ‌ها

بفاصله دو صد کیلو متری شمال سدنی بملاحظه رسید که به تعداد شصت نهنگ باثر شناوری شان بسوی ساحل و پرتاب کرده نشان درخشکه خودکشی نموده بودند. ماهرین برای اینگونه انتحار دسته جمعی کدام علتی نیافتند ، مگر اکثر آنها چنین ابراز نظر نموده اند که این حیوانات تحمل شانرا ازدست داده بودند . سال گذشته نیز تقریباً پنجاه نهنگ بهمین ترازدی جان سپرده بودند .

تشخیص امراض توسط موی

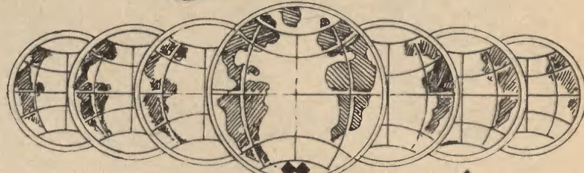
داکتر ای کار توس مربوط پوهنتون مشیگان امریکا درنتیجه تحقیقاتی باین فیصله رسیده که موی سر دانش آموزان ذکی نسبت به همقطاران عقب ماندهٔ شان دارای مقدار بیشتر مس و جست و مقدار کمتر آیودین ،سرب وکادمیوم می‌باشد. از محتویات عناصر ذره بینی که در موی موجود است میتوان به بسیار سهولت کمبود عمیق مواد ، امراض دماغی ارثی ، بیماری شکر وبسا اختلالات میتابولیک را تشخیص داد. دکتور ای باین عقیده است همینکه کار استندرد ساختن بعضی شیوه های معاینه تکمیل گردد ، تحلیل عناصر ذره بینی موی بحیث یک طریقه‌جدید تشخیص بیماری مورد استفاده عام قرار خواهد گرفت.

ارتباط دوش باصحت

مرد هفتادو چهار ساله هندی موسوم به جنابای از جمله هفت هزار کیلو متر مسافه معینه راه پیمایی اش تاحال هزار کیلو متر آنرا طی نموده است . بتاریخ سی اپریل امسال وی از سرینگر کشمیر حرکت کرد وتوقع دارد که تااخیر دسمبر سال جاری به کانیاکوماری نقطه جنوبی نیم قاره هند موا صلت کند . این باز نشسته معیوب هنگام مواصلت به دهلی اظهار داشت اگر میخواهید زنده بمانید باید راه پیمایی کنید وهرگاه خواسته باشید از عمر طویل بر خوردار شوید باید بدوید .

در زیر کوه‌های آتشفشان!

آثار و علایمی از یونان باستان از شهر قدیمی (تیرا) در یکی از جزایر یونان کشف گردیده ، این شهر که با آثار قدیمی اثر از زیر کوه های آتشفشان آزاد ساخته شده برای باستان شناسان یونانی قابل ارزش و اهمیت بزرگ است . شهر (تیرا) یک هزار وپنجصد سال قبل از میلاد مسیح اعمار گردیده ودر زیر مواد مذاب کوه های آتشفشان مدفون بوده است . و امروز بحیث مرکز جزیره‌ئی (کیک لادی) عرض اندام کرده است این شهر همانند شهر (کریتا) که از آن هشتادو پنج کیلو متر فاصله دارد یک شهر کلتوری و میناتوری است . طرح درست این شهر قدیمی مانند سابق ترمیم و از نو اعمار میشود . جاده ها و میدان های که در آن زمان در این شهر ایجاد شده بدرستی شناخته میشود . دروازه ، کلکین ها و روشنی انداز های این خانه ها به حالت اولی خویش باقی مانده و بدون آسیبی از زیر کوه ها آزاد ساخته شده اند .

تنظیم و تر جمه از : حسام‌الدین برومند

زنان مبارزه در نبرد بخاطر صلح جهانی

فدراسیون بین المللی زنان د موکرا تیك جهان ، امسال در روز بین المللی زن در مورد اظهار همبستگی وکار دستجمعی بازنان مبارز جهان ، در نبرد بخاطر صلح و آسایش مردمان ودر مورد مبارزه علیه مسا بقات تسلیحا تی بمنظور آمادگی برای استقلال ملی ، آزادی و تر قی اجتماعی کشور ها ی در بند ودر مجموع برای تساوی حقوق زنان و تا مین سعادت و خو شبختی این مو جودات بیش از پیش ابراز علا قمندی کردند . صلح و جنگ منحیث دو پدیدهٔ متضادهمیشه مورد سوال جنبش های بین المللی زنان قرارگرفته

در همین رابطه فعا لیت فدراسیون بین‌المللی زنان دمو کراتیك جهان برای تحکیم و حدت و سهمگیری زنان در مبارزه به خاطر تا مین صلح در سراسر گیتی ازارزش بزرگ برخوردار بوده است . به‌خصوص زنان کشور های سو سیا لیستی منحیث نیرو و قوهٔ فعال و مثبت ، این جنبش ها را توا نا یی بیشتر بخشیده و تما می زنان را از پرو گرام های مصممانه برای ادامهٔ نبرد برای صلح و کار دستجمعی ، برای آزادی و استقلال خلق ها

و بالاخره نبرد برای صلح پایدار و تر قی اجتماعی آگاه نموده ویك روند تازه را در نهضت زنان گشوده اند . گر چه زنان در کشور های سو سیا لیستی به حقوق انسانی خویش .حقوقی که بدان نیاز داشته‌و خواست مشر و ع شا نست ، نـایـل آمـده . با این و صف همیشه کو شیده اند حلال پروبلم های سایر زنان جهان باشد . تـا باشد که صلح را میان کشور ها ئیکه با سیستم های متفاوت اجتماعی زندگی دارد ، در احیای حقوق شان کمك کرده وصلح را منحیث یك ضرورت بزرگ عصر کنو نی و یگانه راه برای تر قی اجتماعی معر فی کرده باشند و از همین لحاظ امروز نبرد بـرای استقلال و حا کمیت ملی بیش از پیش بالا گرفته است . برای دمو کراتیزه سا ختن زندگی عمو م مردم ، ملل جهان برای تساوی حقوق زنان برای بر طر فی مر یضی ها و علا لت و نا توانی های اجتماعی و محو بیعدالتی های جهان سر مایه داری و قدرت ها و نیرو های ار تجا عی ، فعا لیت های پیگیر ادامه دارد و جنبش های زنان علیه پرو بلم های مو جوده نا شی از عوا مل فوق روز تا روز ازدیاد یا فته و اوج میگیرد و زنان در اثر لاقیدی های اجتماعی و بیتفاوتی ها وبی علاقگیی اولیای امور کشور های امپریالستی‌و ار تجا عی ودر مورد آن رویداد ها و حوادث جهانی که سعادت ، صلح و تر قی اجتماعی را بهم میز ند ، مبارزه متین و محکم را راه اندا خته اند . سال بسال تشریك مسا عی و نفوذ زنان رشد بیشتر یا فته است . جنبش های زنان برای حل پرو بلم های زنا نیکه در اسارت بسر میبرند و یا در تحت شرایط نا مسا عد زندگی میدارند خیلی ها مو ثر ثابت گردیده و پیو سته چشمگیر بوده است صر فنظر از تصا میم نا فعی که در زمینه کار بیشتر به خا طر گستر ش صلح وتساوی حقوق زنان صور تگر فت با یست نتایـج کنفرانس جهانی مسکو در خزان سال‌گذشته که در آن برای یك زندگی صلح آمیز و خو شبختی آفرین برای همه اطفال آینده تصا میم سود مندی اتخاذ گردید ، میتواند مهمترین تد بیر و مهمترین فعا لیت در سال بین المللی طفل از طرف اتحاد شوروی باشد. بهمین منوال در سند عمدهٔ که در کنفرانس سی و چهار مین سا لروز ملل متحد که در آن نما یند گان و مشمو لین تمام کشور ها اشتراك داشت ، این مطلب صرا حت‌کامل پیدا کرد که فقط و فقط با یستی از همـه امکا نات دست داشته در قبال جدو جهد بین المللی برای تحکیم و گستر ش صلـح با یستی بیش از پیش کو شید . در سند تذکر رفته بود کـه مسابقات تسلیحا تـی بایستی تو قف یابد، منع سلاح های هستوی و خلع سلاح عام وتام صورت گیرد وبا خلع سلاح است که گام بزرگی در جهت انسان دوستی واهداف نجیبانهٔ بشریت آگاه‌و مترقی بر داشته میشود ، با یستی حقوق اطفال را احیاء نمود ، بتر تیبکه بشر یت و ظیفه‌دارد، بهترین چیز ها یی راکه در اختیار دارد ، برای اطفال بدهند پیشنهاد اتحادشوروی د ر سی و چهار مین سا لروز مجمع ملل متحد در مورد غیر قابل قبـولی یـك سیاست هگمونیستی در مناسبات بین المللی، حمایت کا مل یا فت امضای قرار داد سا لت -۲- میان اتحاد شوروی و امریکا در تحکیم‌مناسبات نیك جهانی و روابط سیا سی زیاد مهم تلقی گردید . سهم آشکارا و علنی زنان بر علیه تصا میم و پلان ها یی (ناتو) دربارهٔ اعمار پا یگاه های جدید امر یکا یی و راکت های جدید در غرب اروپا ، بخصو ص قدرت تصمیم طلبی زنان شوروی را بیش از پیش توانا یی بیشتر بخشیده است . لئونید بریژنیف زعیم حزبی شوروی بمنا سب سی امین سا لروز جمهوریت دمو کراتیك آلمان متذکر گردیده بود که میلیون ها انسان‌در جهان به‌این مسله می اندیشندکه توازن و تساوی قواء در اروپا میتواند و مجبور است حفظ گردد البته آنهم از طریق خلع سلاح که یك اتو مسفر اعتماد و اطمینان ایجاد مینماید . در سا لیان اخیر جنبش های زنان در سطح بین المللی در نتیجه پلان خلع سلاح همیشه قا بـل دقت وملاحظه بـوده است . نظر به عطش زنان ملل گیتی به‌صلح و آزادی ، در وین سیمیناری دایر گردید، درآن تذکر رفته بود که حزینه های گزافی که از طرف کشور های (نا تو) وقف اسلحه های مخرب میگردد زندگـی ملل راهم به مخا طره می اندازد بهمینگو نه پروبلم های زنان کارگر در مجمع زنان دموکـراتیـك بین المللی دربوداپست مورد ارزیابی وبررسی قرار گرفت کمیتهٔ زنان اتحاد شوروی سهم بین المللی شانرا ایفا وناراحتی شانرا در برابر نیرو های امپر یا لیستی که مقعر صلب آزادی زنان در کشور های امپریالیستی اند ، ابراز داشتند بیشتر ازهمه حلقه ها ی ارتجاعی اضلاع متحده امریکـــا می خواهند پرو سه پیشرو و تکا ملی صلح را در عرصه بین المللی سد شوند و متوقـف گـردانند زنان شوروی بنا ابراز داشتنـد ما زنان اتحاد شوروی علیه تصا میم و نیات دامن زنندهٔ که جنگ سردنیزاست، اعتراض مینما ییم . بدون شك این سیاست خطر ناك در صلح و امنیت جهانی صدمه وارد می آورد اما همه زنان آگاه و متر قی معتقد بدین اصل اند که سیا ست صلحجو یانه دول سو سیا لیستی خد شه نا پذیر است .

درصدد تخلیهٔ یخچال های طبیعی

فیلسوف یونان قدیم (تالس فون میلت) که در (۲۶۰۰) سال قبل المیلاد میزیست آبرامبداء همه موجودات میدانست . اگــر خوب دقیق شویم آب ماده‌ایست که درطبیعت هیچ مادهٔ بقدرآن چنین وافــردیده نشده ، چونکه دو سوم حصهٔ سیارهٔ راکه بالای آن زندگی میکنیم، ازآب متشکل گردیده‌است ودر ترکیب موجودات حیه نیز آب بقــدر کافی وجود دارد . وچون یك انسان با لغ در مجموع از هفتادمایع ترکیب یافته کــه ده فیصد آن آب میباشد . بعضا ساختمان ارگانیزم وجود بسا موجودات بترتیبی است که حتی تا (۴۰۱) روز امکان زیستن بدون آبرا دارد که از جمله میشود از شترنامبرد. اما در مورد انسان مسئله برعکس است . شاید برای چند روز محدودی انسان بتواند بدون غذا زنده بماند اما بمحض اینکه وجود ده فیصد آب خویشرا از دست بدهد . برای ارگانیزم وجود مــرگ بار مــی آورد . معذالك بسیاری از محققینی‌که برای تامین آب آشامیدنی برای آینده مصروف بررسی اند. ازروزی هراس ووحشت دارندکه تشنگی دردآلودبه بعضی انسان هادست بدهدهرچند که زمین را میشود (سیارهٔ آبی) نیز نا مید چراکه سه چهارم حصهٔ زمین را آب فــرا گرفته است . درست (۵ر۹۷) فیصد آ ب بحرنمکی وتلخ بوده وتنها (۵ر۲) فیصد یا بعبارهٔ نود میلیون کیلو متر مکعب آ ب شیرین بصورت طبیعی درطبیعت موجوداست. وآب آشامیدنی شیرین که انسان ها برای خوراك از آن میتوانند استفاده ببرند از همین (۵ر۲) فیصد استفاده میشود . از طــرفی بسیاری زمین های لم یزرع وخشك از عدم موجودیت آب شیرین رنــج میبرنــد . در بسیاری شهرها ومراکز صنعتی نیز وقـــت بوقت تدابیر ذخیروی آب های شیرین اتخاذ میگردد کنون چون فقط (۵ر۲) فیصد آ ب شیرین کفایت اینهمه مصارف مردم را نمی کند، کشور های جهان در صدد باز کــردن راه های حل جدید برای شیرین ساختن‌آب های شور اند تابدینترتیب نیاز آب هـــای شیرین را تدارك دیده باشند . بطور عموم پروبلم ذخایر آب های شیریــن پروبلم بزرگ است یك قسمت آب های شیرینی‌که در تحت الارضی ها ذخیره شده اند کــه از طریق فوران ها عندالزوم بیرون کشیــده میشوند ویاهم هستند مخازن آب های شیرین بصورت منجمد وکوه های یخ . در واقع‌یك صدم حصهٔ آب ها منجمد اند نظربه مطالعات تنها در بحیرهٔ بایکال یك پنجم حصهٔذخایر آب های شیرین نهفته است . اگر از نگاه فیصدی آبهای‌شیرین موجودهٔ زمین محاسبه گردد، ۲۱ فیصد آب های شیرین از جملهٔ صد فیصد برای مصارف صنعت و زراعت بمصرف میرسد ومتباقی صرف خوراك مــی گردد از همینرو تلاش برای بدست آوردن آب‌های شیرین یك سلسله‌پیچیدگی ها را در ساحهٔ صنعت بار آورده وازطرفی با عث کثافت بخش بیوسفر زمین گردیده است . از (راین) هرماه (۱۲۵۰) تن نمك بیرون می آورند . در بسیاری از کشور ها برای امــور تدبیر منزل وسایر امور اقتصادی مجموعا (۳۶۰۰۰۰) کیلو متر مکعب آب در ســـال بکار برده میشود که این مقدار آب بکلی آب شیرین طبیعی نبوده بلکه آب هـــای شور را شیرین ساخته اند یعنی آب ها ی شیرین مصنوعی ، است . از همین (۵ر۲) فیصد آب شیرین برای آبیاری، زراعت ، پروسه های محصولی وغیره استفاده‌میگردد. با اینهمه ضرورتیکه به این فیصدی نا چیز آب های شیرین محسوس است آیابزودی این (۵ر۲) فیصد آب شیرین به اتمام نمی رسد؟ درینصورت فردا معضلهٔ کم آبی‌چگونه مرفوع خواهد گردید چه از طرفی نفــو س زمین تا سال (۲۰۰۰) دو چندان خواهــد گردید بهمین مقیاس محصولات صنعتی در جهان ۱۵ چند میشود . تولیدات برقی ۱۸ چند ومحصولات وسایل خوراکی حداقل سه چند میگردد که نیاز به آب نظربه مطالعات وسنجش های علمی به هشت چند بالامیرود آیا پاك کاری آب های شور میتواند کلیه پروبلم های‌کم آبی راحل بنماید؟ بهیچوجه، سالانه تا (۴۵۰) میلیارد متر مکعب آ ب بشکل باران های مصنوعی در آمده و دوباره سر ازیر میگردد . در حال حاضر نیاز به‌آب شیرین به بالاتر از شش میلیون متر مکعب بالغ گردیده، مسلما تا سال (۲۰۰۰) گام های سودمندی برای شفاف وتصفیه کاری آب های طبیعت برداشته خواهد شد زیرا تدابیر موثری در دست اجرا و یا در حال اتخــاذ است . مطالعات نشانداده که درآب های‌ابحار ودریا ها بقدر کافی محلول پنتریت ونیترات موجود بوده وبرای شفاف ساختن و قابــل استفاده گردانیدن آب لازمست محلول های متذکره را از آب جدا نسازیم که در ین قسمت کار های انجام پذیرفته . سیستم های گوناگونی برای تهیه آب شیرین ازآب های شور در دست اجراست که از جمله باید از (سیستم دورانی) نامبرد . تصفیه خا نه (نووتوکوفسکی) تا نودوهفت فیصـــد آ ب شیرین را میتواند فعلا برای کشوریکـــه تصفیه خانه در آن ساخته شده تهیه بدارد. بترتیبیکه نود وهفت فیصد آب در سیستم دورانی چرخ زده ودرذخیره های آب شیرین جمع میگردد وفقط سه فیصد آب دو باره بدریا وابحار میریزد . اولیای امور در دریای (ولگا) نیز عین همین (سیستم دورانی) را برای تهیه آب آشامیدنی ومجزا ساختن آب شوراز آب های شیرین بکار بسته اند . متخصصین در صدد اند شرایط و امکاناتی را بیابند که این پروسه عمرانی سریع و شــدت بیشتر یابد . از ینــرو همکــاران انستیتوت (فودگن)ازطریقه عملیه اکسیدیشن بیوشیمیکی پیروزی های چشمگیری درزمینه بدست آورده اند وازین طریق تصفیه کاری وتقطیر آب شیرین خیلــی ارزانتــر بدست می آید . از یکطریقه برقی که در موجودیت ذرات آیدروکسید آهن عملی میگردد ویك آزمایش بس ساده میباشـــد وآنرا سیستم آزاد میخوانند روزانه ده هزار متر مکعب آب در شهر جریان پیدا میکند .

این سیستم فعلا در امریکا، بریتانیا ، فــرانســه و ایتالیا مــرعی الاجرا بــوده واز جمله پروگرام های همه جانبهٔ تدابیر برای حفاظت بشر ودسترسی به آب هـــای مورد نیاز ، محسوب میگردد . در حصص داخلی (ولگا) واورال (۳۲۶) نــوع فعالیت در زمینه تهیهٔ آب های شیرین صورت‌گرفته وروزانه در حدود چهار میلیون متر مکعب آب شفاف بدست می آید . در ۲۲ شهر بزرگ جهان وسایل شیمیایی نیز برای‌آب های منازل ساخته شده که تا حدودی در تهیه آب آشامیدنی موثریتش را بجاگذاشته است، در حدود یك میلیون متر مکعب آب روزانه از منابع آب های غیر شیرین وغیر تصفیه شدهٔ بحیرهٔ سیاه وبحیرهٔ آزوف‌کاسته میشود ومسلما این مقدار آب کاسته شده، آبیست که دیگر طرف استفاده قرار گرفته میتواند که در اثر مساعی قابل استفاده شده است . دستگاه های تصفیه کاری وشیرین ساختن آب های شور ازطریق علمی وعملی آن در (۱۲۰۰) دریا، بحر فعلا در حــال فعالیت است فعلا یك پروگرام وسیع د ر بسیاری نقاط جهان دردست اجراست وذخیره های آب های شیرین که ازطریق پاك سازی بدست می آید نیز روز تا روز در حـــال فزونی است تصفیه وتقطیر آب های‌که مورد توجه جدی وخاص متخصصین قرار گرفته. بدون شك در تنظیم امور اقتصادی کمــك بسزایی مینماید ، انستیتوت بررسی طــرقی که ازطرف کشور های سوسیالیستی فعالیت دارد بدون تردید سرمایه های آبی آب های

بقیه در صفحه ۴۲

گرایش و تمایل به‌فلم‌های ریالیستکی

در سال ۱۹۶۵ درفستیوال بین‌المللی فلم در کار لوی دالوی‌ودر سال ۱۹۶۶در فیستوال بین المللی فلم در فرانکفورت آلمان دو جایزهٔ بزرگ به دو فلمی داده شده بود که از طرف مو سسه فلمبرداری قر غز ستان اتحاد شوروی تهیه دیده شده بود واین جای بسیار مبا هات است چه در حدود یکصد سال قبل مردم قرغزستان بجــز زندگــی کوچیگری در زندگی بدوی از تمدن یــك سره بیخبر بودند و لی الحال لحظاتی فرا رسیده که فلم های این سرزمین، اینهمه استقبال میگردد ودر قطار فلم های بین‌المللی قرار میگیرد از ین که بگذریم در طول دهه هفتاد و بخصو ص در سال ۱۹۷۰ ،۱۹۷۴ و۱۹۷۶ فلم های سا خته شده درجمهوری قرغزستان در فستیوال های ملی وبیــن ـ المللی از ارزش خا صی بر خور دار گردید از آنجا ئیکه در بارور سا ختن هنر سینما رصا لت های ادبی و فر هنگی صنعت فلمبر ـ داری را غنا می بخشد معذالك تما می فلم های قرغز که الها میست از آفر یده ها ی نویسندگان معروف قرغز خاصتاً چنگیز ـ اتیما توف که در ۱۹۲۸ متولد گردیده ، آفریده های ادبی اش حتی‌تادوردست‌هاشهرتش دویده سینمای قرغز را وارد مرحله جدیدی ساخت بسال ۱۹۶۰ نقطه مهمی برای فلــم های قر غزی بشمار می آید زیرا ثمرهٔ‌کار دایرکتــران ، سناریو نویسان و ممثلین تحصیل دیده ای که بتازگی در صدد تهیه یك فلم جدید گردیدند ، در سا حه هنر سینما رو نما گردید .

اولین محصول ازین ردیف فلــم «معلــم» که البته از روی یکی از آثار زبدهٔ چنگیز اتیماتوف ساخته شده بود ، میباشد . این فلم در واقع تصویر به بیننده می‌سپارد از زندگی مردمان قرغز درعصر حکمروایــی تزار های روس . ودرین فلم بیشتر عظمت انسان چیز فهم منعکس یافته بود بترتیبیکه در زمستان های سرد چسان پدری اطفالش

بقیه در صفحه ۴۲

خنده خنده خنده

برای شما انتخاب نموده ایم

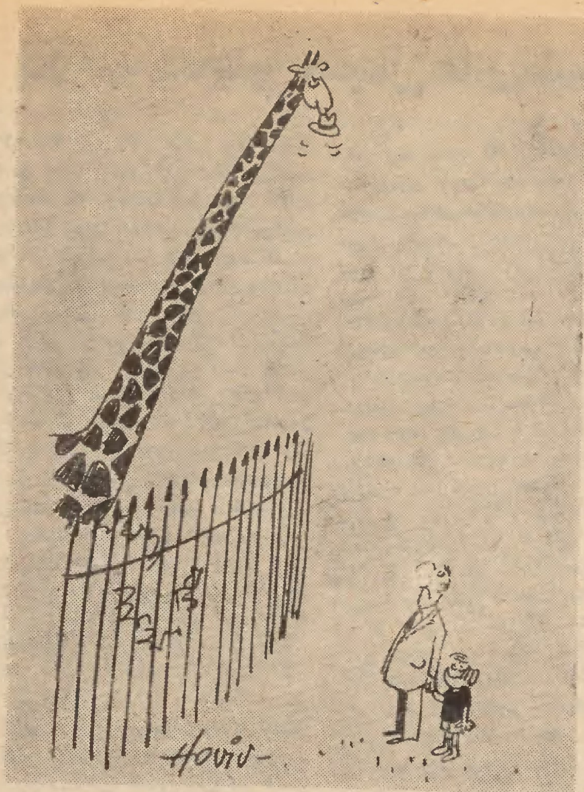
تصادف خوب

روزی یکی از خانم ها وارد موزیم لوردپاریس شد هنگامی که تابلوهای نقاشی را تما شا می کرد نا گهان در مقا بل تصویرزن زیبای مدت زیادی تو قف کرد و به‌تماشای آن مشغول شد !

اتفا قاً نقاشی این تا بلو هم در آنجاحا ضر بود و بسیار از اینکه این خانم ، از تما شای تا بلو غرق در افکار خود شده،خو شحال شد . نزدیك رفت و عقیده او را در باره این تا بلو پر سید !

خانم به سوال اوجواب نداد . ولی پس ازچند لحظه تامل نقاش گفت :
-بلی خانم ! من هستم ، اجازه بد هیدخودم را خدمت تان معر فی کنم .
خانم گفت :

- چه قدر تصادف خوب ! پس شمـــا رابه‌خدا به من بگو یید که این خانم سینـــه بندش را از کجا خریده است !؟

بابه جان چرا خنده نمیکنی؟

بدون شرح

جسد جناب کمبود است

شخصی برای خود مقبره بسیار ز یـبا و بـا شکـو ه سـا خـت و پس از اتمـام

کار از معمار پر سید که دیگر چه چیزی کمبود یا لازم دارد ؟

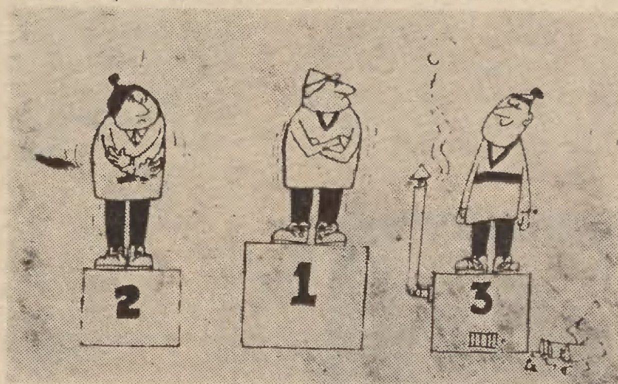
معمار گفت همه چیز تکمیل شده و فقـط تشریف جناب کمبود است وبس.

بدون شرح

سوال ذهنی

دوستی از رفیق خود پرسید من و تـــوو قتیکه در صحرای بر سر یك چشمه برسیم وبخواهیم که‌غسل کنیم، روی خودرا به‌کـــدام‌طرف کنیم.
گفت برادر عزیزم به سمت لبا سهای خودتا آنها را دزد نبرد

بدون شرح

دوسال است که در بانك باپدرت کارمی کنم

دختر جوانی به‌مردی که شدیداً بوی اظهارعشق کرده‌بود گفت:
-حالا شما واقعاً میخواهید با من ازدواج کنید ؟
- بلی
-ولی بیش از سه روز یست که شما مرامیشناسید .
مرد سری تکا نداده و گفت :
- آشنایی بنده خدمت شما بسیاربیشترازاین‌هاست درست دوسالی‌است که مـــن در بانکی که‌پدرشما حساب داردمقرر‌شده و کارمی کنم .

عشق پیرمرد

زن پیری یکصدو بیست ساله‌یـی خـــود کشی کرده بود. وکاغذی بعد از مـــر گ وی دریافت گردید که چنین ارقام یافته بود:

خوب نامه خوان های بعد از مر گ من نا مه مرا خوب بخوانید که من نو شته ام.

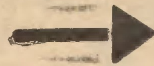
زیرا مانند من در آینده شما از زندگی سیر نشوید ودر عشق شکست نخورید زیرا من حالا در عشق شکست خورده ام و زندگی را زود ترك گفتم .

بازهم اسکاتلندی

اسکا تلنـــد ی یی با دوستش موا جه شد و دوستش محکـــم به روی شا نه دوست اسکا تلندی خود زد طو ریکه یك مقدار گرد و خاك از آن بلند شد .

اسکا تلندی از دیدن گرد و خاك ناراحت شد و گفت زود این گرد و خاك را جمع کن و روی شا نه ام بر یز چون من آنها را هر روز درباغچه منـــزلم تکان میدهـــم کـــه خا کش کم است زیاد شود .

درمعاینه خانه دوکتور حیوانات

پسر بذله گو

خانمی از پسرهمسایه خود پرسیداحمدجان دست پدرت را چه شده که بسته است .

پسر جواب داد .

دستش را داخل دهان اسپ کرد تادندان هایش را شمار کند که چند سا له است .

خانم گفت : و بعدش چه شد .

پسر جواب داد :

بعد هم‌اسپ دها نش را بست تا انگشتان پدرم را شمار کند که چند انگشت دارد .

فرق بین حادثه و بدبختی

پسری از پدرش پرسید !

پدر جان : فرق بین کلمه حادثه و بد بختی چیست ؟

پدر جواب داد .

پسرم : بسیار روشن و ساده است .

مثلا وقتی مادرت در دریا بیفتد میگویند حادثه ولی اگر کسی او را از غرق شدن نجات بدهد آنرا میگو یند بد بختی .

همینطور حدس بزن

شخصی در جستجوی پیدا کردن خانه بود و در جاده فریاد می زد احمد ، خانه کرائی کجا ست ؟

عابری از کنار او می گذشت پرسید : از کجا فهمیدی اسم من احمد است :

آن مرد جواب داد . همینطور حدس زدم بسیار خوب ، سپس حالا هم همینطور حدس بزن که خانه کرائی کجا ست .

پدر مشکل تراش

خسری که هیچ دل خوش از داماد نداشت در مجلس خواستگاری به او گفت :

جوان راستی را بگویم من بکلی مخالفم اصلا کار صحیح نیست‌که دختر نازنینم با تو آدم احمق زندگی کند !

داماد فوراً جواب داد :

ـ همین است که آمدم به خواستگاری زیبا جان و می خواهم او را از پیش شما ببرم

دختر زیرک

پس از آنکه دو دوست با هم نا مزد شدند پسر گفت :

عزیزم ... لطفاً دربنباره با کسی حرف نزنی .. تا وقتی عروسی نکرده ایم بـه هیچکس نگو که با هم نا مزد شده ایم .

ـ ولی به یك نفر حتماً میگویم .

ـ به کی ؟

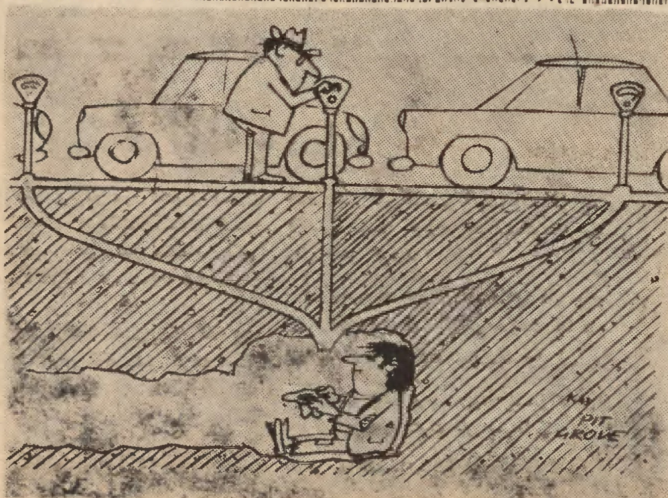
ـ به ژانت ....

چرا ؟

ـ چون اوبه من‌گفته بودهیچ احمقی حاضر به ازدواج بامن نمیشود .

وای چقدر مصروفش ساخته است .

در محاکمه

مردی را که صاحب دو زن بـود بجرم رشوه خوری محا کمه میکردند در محا کمه زنان وی به جرم وی شهادت دادند ولی او را در حا لیکه قیافه ای به خودگرفته و دستهایش را بهم گره کرده بودندبه‌قاضی محاکمه گفت :

ـ قا ضی صا حب قسم میخورم که زنهای من شهادت دروغ میدهند خواهش‌می کنم مرا به زندان بفرستید .

بدون شرح

بقیه صفحه ۵۸

درصد دتخلیه یخچال

شیرین و شفاف را غنای بیشتر می بخشد تصفیه سازی آب که ازطریق دستگاه های پتروشیمی بورگـاز وبلغاریا ، جمهوریت دموکراتیك آلمان پروژه آن فعلا فعالیـت دارد واز طرف دیگر قسمیکه تجارب کشور های سوسیالیستی در ارتباط با کار ها ی پیگیر ودستجمعی نشان میدهد، ارزش‌مفیدیت وتکاپوی اولیای امور کشور های متذکره را بیش از هروقت دیگر بالا میبرد ومیتواند حلال پروگرام های عمدۀ جهان بشریـت ،

بحساب آید وفقط بادقت ملاحظه‌ونیك‌اندیشی به سعادت کتلۀ بشری است که این امـر انسانی یعنی تامین آب شیرین برای رفـع نیازمندی بشر میتواند مثمر ثمر واقع گردد بعضا آب ها ییکه در مواقع بروز تشنگی در شیر دهن های منازل جاری گردیده وما ازآن مینوشیم ، بدون توجـه به آنکـه

بیندیشیم که آب های متذکره چه منبعـی دارد واز کجا آمده ؟ فقط در ممالك عقبمانده همچو روش مطرح است در حالیکه مما لك پیشرفته آب های کنترول شده وکاملاصحی وشیرین در منازل آنجا جریان پیدا میکند در قصر های فراعنه در مصر قدیم با پایپ

ها ونل های چوبی وناودان های ساخته شده از چوب ودر اروپا از طریق لوله ها وکانال های سنگی در قرون ۱۲ و۱۳ انتقال می یافت وهمچو آب ها بشکل مدرن امروز که خود یك سیستم مغلق تخنیکی است هدایـت میشد وفقط آب ازطریق چشمه ها وفوران ها به نل هاانتقال می یافت وبعضادستگاه های پمپ انتقال آب ها را بعهده داشت . امروز

مسکو چهارکار خانه آب در اختیار دارد . مردم شوروی بخاطر دارند که تا چند سا ل قبل آب مزۀ کلوررا میداد حالانکه امروزآب

طرف استفاده د رمسکو شفافترین وبا مزه ترین آبهاست . ازطریق بکار گرفتن مادۀ بنام (اوزون) نیز در تصفیه وتقطیـر آب استفاده بعمل آمده و (۲ر۱) میلیـون متر مکعب آب شیرین تهیه میگـردد (اوزون: خاصیت ازبین بردن باکتریا را داراست که بعلاوه کار تصفیه ، مزۀ آبرا شیرین‌میسازد خوب چگونه میشود آبرا در مناطق خشك انتقال داد؟ این معضله نیز دیگر حل است. (۱۲۰) گروپ های دستجمعی علمی و پروژه

های متعدد در حال حاضر تحقیقات همه‌جانبه را درین زمینه آغاز کرده اند . مقدار آب های شیرین درکسپین وبحیرۀ آزوف بمراتب بالا رفته واین امکانات رافراهم‌آورده تابطور قطع پروبلم آبیاری در منطقه ولگا نیز حل گردد .

سالانه ۲۰ کیلو متر مکعب آب شیر ین از طریق قسمت علیا در اورال، در جمهوریت های آسیای میانه ، در دریای آمو دریا و

سیر دریا هدایت میگردد . درنیمه جزایر عرب وقسمت های پست کسپین آب هـای شیرین زیاد تدارك دیده شده است . از طریق کارخانه های نیروی هستوی وبه کمك تکنالوژی معاصر باریاکتورهای سریع السیر

پروبلم کمی آب شیرین تا حدودی مرفـوع گردیده ، بعلاوه پروژه های هم اکنون در حال فعالیت است که پروژه های وسیعی را در برداشته وبا قیمت ارزانتر کوه های یـخ انترکتیکا وآب های منجمد گرینلند را ذوب مینماید وباید گفت بصورت مجموعی هفتاد فیصد آب های شیرینی (صرفنظر ازمحاسبه ۵ر۲ فیصد آب شیرین) در انترکتیکا بـه صورت ذخایر منجمد متمرکز وانبار گردیده ومیلیون هاتن آب شیرین در (۳۰۰۰۰)کوه های یخ بصورت منجمد ویخ بسته وجود دارد که اینك بشر در صدد ذوب آنست . د ر اواخر قرن نزده پس از تلاش ها وتفحصات فراوان مقداری ازین یخ هارادر مناطق خشك انتقال میدادند . در بعضی از ممالك بابخار

کوه های یخ مشکل کمبود آب های شیرین را برطرف داشته اند . در نظر است تا در انترکتیکا وگرینلند کار خانه های قـوای هستوی ساخته شود تاکه آب هارا ذوب بنماید تا باشد که همچو آب ها بوسیله

لوله های لاستیکی هدایت شوند، چه‌طوریکه گفته آمدیم هفتاد فیصد آب های شیرین جهان درین منطقۀ جهان بشکل انجمادمتمرکز یافته کجامعلوم‌که انتر کتیکا روزگـاری بتواند مرفوع کننده پروبلم های آب‌شیرین ونوشیدنی باشد در هر حال بدین تازگی ها تلاش بخاطر تخلیه یخچال های طبیعی و انتقال در سایر حصص جهان با جد یت پیش میرود .

بقیه صفحه ۳۹

گرایش وتمایل...

را ازکوه های پربرف عبور داده و بـرای فراگیری تحصیل به مکتب آنسوی کـوه میبرد . از چهره های ممتاز سینمایی یکی هم (بلوت بشنالیف) درسینمای قرغزستان میباشد .

او دراجرای هرگونه نقشی یکه تاز بوده وهمیشه از همکاران خود پیشی گرفته است. اونه تنهایك‌ممثل ورزیده‌استبلکه ازقدرت فلمبرداری نیز بقدر فوق العاده بهره منداست او هر چند از فلمبرداری کارش را آغـاز کرد ولی الحال او پیوند عمیق با فلم های ریالیستیکی قرغزی دارد . ولی در یکی از

آثار دیگر ی چنگیـز ایتمـاتوف که بنـام (کشتی سفید) بودوی بمراتب‌ماهرانه‌ترازفلم معلم ظاهر گردید .

در جمهوریت فدرالی آلمان این فلم جایزه دوم رابخاطرمحتوای عالی‌اش دریافت داشت . فلم چوپان و ی البته جایـزۀ اول فستیوال

بین المللی منهایم را ربوده بـو د . از دایرکتران چیره دست این سینما که بهمین

تازگی ها لقب (بهترین دایرکتر قرغزی) را از طرف مقامات هنـر ی دریافت داشـت (تولومش اوکیوف) میباشد .

د ۵ مخ پاتی

تاریخ شاهد دی چی...

دښمنی هیر کړ او د کمپ دیوید دشرم نه‌ډك سازش نه وروسته اوس اوس دخپل ولـسی نعمت اوبادار یعنی ښاغلی کارټر په حکم او هدایت زموږ دهیواد پولوکـی دښمنو او توطئو دعملی کولو لپاره فعالیت کوی او د مصر دخوارو خلکو دزیار څخه لاس ته‌راغلی پیسی یی حاتم طایی په څیر دامپریالیـزم گوډاگیانو (په اصطلاح افغانی‌مهاجرینو) ته ورکوی . همدارنگه پاکستان خلك چی نن ورځ دهغوی هیواد دمرتجعو نظامی واکدارانو

عاقبت نه سنجونکی چال چلند سره دسیمی سوله اوآرامی یی په خطرکی اچولی څپله دپاکستان خلك هیڅکله ددغو چارو پلوی نه کوی کوم چی دامپریالیزم لاس پوڅی نظامی

واکداران بی سرته رسوی . دپاکستان خلك به هیر نکړی چی انگـریزی استعمارگـر یونیم سل کاله دهغوی وینی څکلی دی او دهغوی په مینځ کی نفاق اوگډوډی اچولی‌دی دپاکستان دمرتجعو نظامی واکداران چی‌خپل

لاس ټولو امپریالیستی قوتونوته اوږد کړی چی په اصطلاح د افغانی مهاجـرینو لپاره مرسته ترلاسه‌کړی اوس اوس یی دپاکستان خاوره د امپـریالیزم د نظامی اډی په بڼـه جـوړه کـړی اولا ورځ تـر ورځ ددغـو مرستو زیا توالی غواړی . څو موده مخکی کله چی بر ژینسکی (دامریکی د متحده ایالاتو د امنیتی چار و سلا کار) د خبیثه او سر گردان ارواح په‌څیر په اصطلاح دافغانستان د مو ضوع نغاره یی په غاړه کـی اچولی و او پاکستان ته یی هم سفر وکړ. ا مر یکـه چی د خپل د غـو فعالیتونـو سره غواړی چی یوبل‌ژاندارم په‌سیمه‌کی‌منځ ته راوړی (دایران داسلامی انقلاب‌څخه مخکی رضا ه شا ه د سیمی د ژاندرام دنده سرته رسول خو باید وویل شی چی د رضا شاه

سر نو شت چی د ایران دخلکو د قهر په څپو کی له مینځه لاړ د سیمی او د نړی د ټو لو مر تجعینو لپاره ښه درس دی) او د هغه پوا سطه خپل تیری کړ نکی سیا ست مخی ته بو زی د امر یکی امپر یا لیزم چی نن د پخوا نه زیات په نړی کی تجریدشوی او دنړی ټول خلك د هغه په اصلی ما هیت باندی پو هیدلی دی زیار با سی چی دافغانستان د تش په نامه موضوع په پلمه نړ - یوال ذهنیت ته بدلـون ورکـړی خو موږ

وایو چی دا کار یواځی دخان تیرایستل دی او دنړی خلك پداسی کارو نو او درواغو نه غولیږی دامریکی امپریالیـزم چی خپـل جاسوس (حفیظ الله امین) یی په افغانستان

کی له لاسه ورکړی په ډیره ښکاره توگه اقدام او تبلیغ کوی خو موږ ورته په ډاگه وایو چی ددی کار نه به د رسوایی څخه پر ته بل کو م شی لاس ته ورنه وړی .لکه

څنگه چی د ثور انقلاب ددوهم پړاو اوبریالیتوب څخه ورو سته زموږ د دمو کراتیك جمهوری دولت د بهرنیو چارو د وزارت نطاق زموږ د هیواد دریځ دامریکی د امپریالیزم د گواښ نه ډك سیاست په وړاندی داسـی

څرگند کړ . دپا کستان او دمنځنی ختیځ ځینو نورو هیواد و ته دبر ژینسکی مسافرت او په تیره بیاد هغو سیمو څخه یی امپریالیستی منا بع هغه مها جرینو د کمپو نو په نامه یاد کړیدی د هغه مغرضـانه دریځ څرگندوی کوم چی د ثور انقلاب د دوهـم

پړاونه راپدیخـوا د امریکـی امپـریـالیزم دافغانستان په وړاندی غـوره کـړیـدی . د ټولی نړی مسلمان‌خلك به‌هیڅکله هیرنکړی چی دامپر یا لیزم او په‌سر کی یی د امریکی

پاتی په ۵٦ مخ کی

سپورت

نوشته از: عبدالکریم «لطیف»

طی مسابقات انتخاباتی والیبال بازیکن کلپها و موسسات در تیم منتخب راه یافتند

دوستداران ورزش اطلاع خواهند داشت که هفته پیش مسابقه بزرگ ورزشی درجمنازیوم پوهنتون کابل رخداد این حادثه آغاز وانجام مسابقات انتخاباتی والیبال کشور بودکه از طرف ریاست عالی ورزش بایك گردهم آیی یکتعداد تیم های والیبال کلپها وموسسات ورزشی کابل دایر گردیده بود.

مسابقات به‌گونه‌یی پیش برده شد که با گذشت هرروز آن بازیها جالب ودیدنی شده میرفت بازیکنان تیم ها باگذشت هرروز مسابقات شان بایك آمادگی بیشتر و بهتر دربرابر هم موقعیت میگرفتند. تماشاگران لحظهٔ ازمهارت هاوشطارت های بازی کنان در جریان مسابقات دور نبودند.

درین مسابقا ت تیم های والیبال پوهنتون کابل- دافغانستان بانك ، اکادمی خارندوی تعلیم وتربیه ،قوای مسلح ،رادیو تلویزیون ښاروالی ،اتحادیه کارگری ،جهش ، کارگر پیا م ،همت ،همکار و کابورا شرکت داشتند که‌اینها مسابقات شانرا در دو گروپ هفت تیمی به‌سیستم «دور» تحت نظر هیات موظف طبق برنامه ترتیب شده پیش بردند گذشت هرروز مسابقات . تیم های برازنده رادرجدول مسابقات نمایان ساخت تماشاگران در جریان مسابقات پیش بینی هایی داشتند که هریك ویاهردسته یی ازآنها درمورد تیم های مورد نظر شان قضاوت هایی میکردند که‌بابه پایان رسیدن مسابقات ملاحظه جدول نتایج دوره‌های اول‌ودوم محك قضاوت آنها گردید.

طوریکه تذکر دادیم تیم های اشتراك‌کننده دردو گروپ هفت‌تیمی دسته بندی شدندچنانکه درگروپ اول تیم های تعلیم وتربیه،ښا روالی اتحادیه کارگری، اکادمی خارندوی ،کارگر، جهش ودر گروپ دوم تیم های قوای مسلح رادیو تلویزیون،پوهنتون کابل، همت، همکار ودافغانستان بانك شامل بودند.

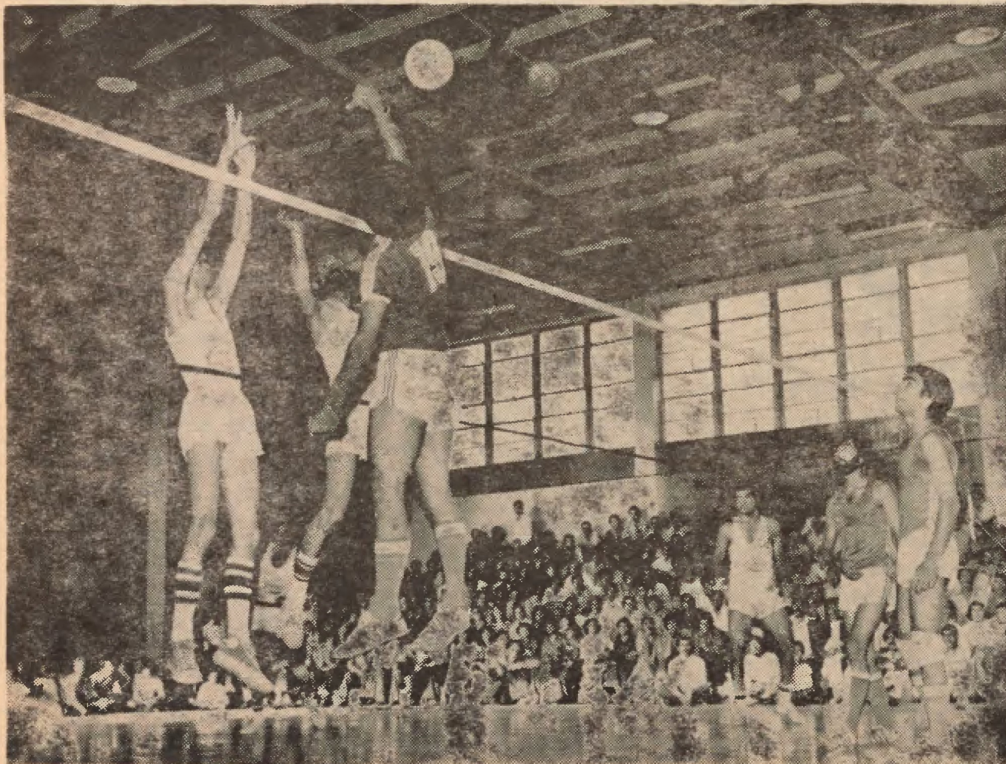
تیم‌های شرکت کننده طبق پروگرام مرتبه ومقررات طرح شده هریك مجموعا شش‌مسابقه رایکی بعدیگر درگروپ هایشان در دور اول انجام دادند که‌طبق مقررات درپایان دور اول دوتیم پیشتاز وارد مرحله دوم مسابقات شدند که‌اینها تیم های کابورا واکادمی خارندوی از گروپ اول- وتیم های پوهنتون کابل ودافغانستان بانك ازگروپ دو م بود ند.

نتایج دوراول مسابقات نشان داد که تیم کابورا باانجام دادن شش مسابقه شان توانستند درهژده میدان بامهارت و شطارت های زاید الوصف شان برتیم های مقابل غلبه کنند آنها طی انجام دادن شش مسابقه درسه میدان ازطرف تیم های مقابل شکست خوردند . وباداشتن دوازده امتیاز روانه‌مرحله دوم مسابقات شدند. تیم اکادمی خا رندوی مجموعا پنج دیدار نمودند که‌درخلال پنج مسابقه درشانزده میدان پیروز شدند ودرچهار میدان شکست خورده به‌حیث تیم دوم‌به‌مرحله دوم مسابقات قد م ماندند . تیم کلپ‌جهش‌که رقیب خوبی مقابل تیم اکادمی خارنـد وی مسابقات شانرا بامهارت علاقمندی دنبال نمودند آنهادر دور اول مسابقات چهار بارتیم های مقابل راشکست دادند آنهادر دوازده میدان پیروز شده هشت امتیاز را نصیب شدند . عده یی ازوالیبالیست های کارگرما درتیم اتحادیه‌کارگری به‌حیث تیم مد عی جاگیری درگوشه جدول درمسابقات ظا هر شدند.

باپایان دادن مسابقات خوبی شان در دور اول درسه مسابقه پیروز شدند در سیزده میدان بر تیم های مقابل غلبه حاصل نموده صرف درنه میدان شکست خوردند و شش امتیاز راکماهی نمودند. تیم های کارگری ښاروالی وتعلیم وتربیه نیز یکسلسله‌مسابقات راطبق پروگرام مرتبه پشت سر گذ اشتند وهریك باداشتن دوامتیاز مسابقات شا نرا پایان دادند نتوانستند بااین نتیجه گیری به مرحله بعدی مسابقات قدم بگذارند.

از گروپ دوم تیم دافغانستان بانك باانجام دادن شش مسابقه درهژده میدان به‌تیم های مقابل پیروز گردیده درشش میدان شکست خورده باداشتن دوازده امتیاز به‌مرحله دوم مسابقات به‌حیث تیم صدر نشین جاگرفت. تیم پوهنتون کابل که‌یکی ازمدعی های سر سخت جاگیری صدرجدول در دوراول بود در پنج مسابقه تیم های مقابل را شکست‌داده‌در پانزده میدان پیروز بوده سه بار شکست تیم های مقابل رادرسه میدان خورده باداشتن ده امتیاز به‌دور دوم مسابقات قدم گذ اشت تیم قوای مسلح که‌سخت علاقه داشت در دور دو م مسابقات جابگیرد آنها باچنین نتیجه شان یعنی درچهار مسابقه پیروز شده دو بار مغلوب حریفان راخورده در دوازده میدان پیروز گردیده ودر یازده میدان شکست خورده اند وهشت امتیاز کماهی نمودند. تیم رادیو تلویزیون درمجموع شش مسابقه شان سه‌برد وسه باخت داشته در یازده‌میدان

بقیه در صفحه ۵۵

صحنه یی از مسابقات انتخاباتی والیبال

انسانی به نام ابن سینا

پروفسور ، آر ، لیوی

ترجمه م.آ.ف

ابن سینا چنانکه خود در ترجمه احوالش گفته است ، در دهی نزدیک بخارا مرکز حکومت نوح بن منصور سامانی به دنیا آمد . پدرش کارمند پایین رتبه یی بود که از بلخ ، باختر باستان مهاجرت کرد و در دهی نزد یک بخارا به کار گماشته‌شد. اندکی پس از رسیدن به بخارا دختری را به زنی گرفت و از و دارای چند طفل شد یکی از آنان ابو علی ابن سینا بود . بخارا در آن هنگام مرکز فعالیت علوم و ادبیات بود این درست است که دقیقی شاهنامهٔ بزرگ را آغاز کرد و پس از وی فردوسی آنرا ادامه داد و تکمیل کرد و این نوح بن منصور بود که دانشمند معروف صاحب بن عباد را به وزارت خویش دعوت کرد ، صاحب بن عباد این افتخار را نپذیرفت خاص برای آنکه دو هزار شتر به کار بود تا کتابخانه اش را انتقال دهد .

ابن سینا هنوز طفل بود که خانواده اش از ده پدری به پایتخت رفتند و او در آن شهر شامل مکتب شد . مثل بسیاری از نوابغ او در همان آغاز زندگی میزان لیاقت و استعدادش را نمایان ساخت . در ده سالگی وی قرآن را حفظ کرد و مضامین داخل متون درسی را به نحوی آموخت که خانواده اش را شگفت زده ساخت .

او در شرح احوال خویش این حقیقت دلچسپ را ذکر می کند که چگونه وقتی ریاضیات می آموخت به دانستن ارقام هندی که حال ارقام عربی خوانده می شود نیاز پیدا کرد و آن را از بقالی که در بازار بخارا دوکان داشت آموخت . وی پس از

آموختن علوم مقدماتی ،فلسفه یونان را از دانشمند معروف ابو عبد الله الناتلی فرا گرفت ، این مرد در زندگی بعدی ابن سینا تا حدی اثر گذاشت زیرا هم او بود

که به پدرش خاطر نشان ساخت که این طفل در آینده دانشمندی بار خواهد آمد او را از گماشتن فرزند به‌کار دیگر بر حذر داشت و تشویقش نمود تا بگذارد فرزندش

درس بخواند . وقتی ناتلی بخارا را ترک گفت ، ابن سینا خود را وقف علوم طبیعی و الهیات کرد و چنانکه خود می گوید ، دروازه های علوم برویش گشوده شدن‌گرفت از ینجا او میل به آموزش طب نمود که به قول خودش از علوم دشوار نبود . به یک حساب این درست‌است زیرا اهداف و مقاصد

فن‌ودانش وطبابت از پیچیدگی های فلسفی آزاد و تعریف آن سهل است وی همراه با خواندن متون طبی به توجه در احوال بیمار می پرداخت و به دریافت راه های درمان و عملیات نایل می گشت .

در همه این احوال وی به مطالعهٔ قانون و فلسفه می پرداخت در فاصلهٔ شانزده

تا هفده ونیم سالگی چنانکه خود می گوید به‌ندرت شبی را سراسر خفته است. به تفکر مغزوی می توان از ین پی برد که‌تنها پنج و شش قضیه اول اقلیدوس را آموخت و دیگر تا آخر خودش کار کرد .

وی هنگامیکه اتفاقاً به مسالهٔ یی بر می خورد که حل آن دشوار می نمود به مسجد می رفت و با ادای نماز از خداوند در حل مشکل علمی استعانت می جست . بدین

روش او در می یافت که دروازه هایی که به رویش بسته بوده اند گشوده می شوند و غوامض مسایلی که او را به زانو درمی آوردند حل می شوند .

دریک جهت آزمایش های وی هر چند نا شناخته نبود غیر عادی بود.

کوشش هایی که‌می کرد وتوفیقاتی که نصیبش می شد وی را صاحب شهرتی ساخت که توجه دربار را هم جلب کرد. چون نوح بن منصور بیمار شد ، طبیب جوان که هنوز کمتر از هژده سال داشت به مشوره خوانده شد و طبیب شاهزاده گشت این اهمیت ذهنش را نشان می دهد که اندکی پس از ین سن از کشف واقعیت های مزید دست کشید و کوشید آنچه را آموخته انکشاف دهد.

الجوزجانی دوستش که شرح زندگی ابن سینا را پس از دوره یی که او خود در ترجمه‌شرح حال‌خویش آورده نوشته است ، می گوید که او هرگز کتابی را که‌آغاز می‌کرد به پایان نمی رسانید مگر آنکه غوامض و ابهامات آن را می فهمید و هر آنچه را نویسنده پیرامون پیچیدگی های موضوع نوشته بود می خواند .

با مرگ پدر، در روحیه دانشمند جوان

اضطرابی پدید آمد و علی الرغم موقعیت فوق العاده یی که نزدیک شهزاده داشت ، تصمیم به ترک بخارا گرفت . او از یک دربار ترکستان به دیگری آواره می شد تا سر انجام به خدمت شهزاده مشهور گرگان قابوس رسید . پیش از آنکه ابن سینا وظایفش را اشغال کند شهزاده وفات‌کرد. ابن سینا نومیدانه وفارغ از اوهام شعری ساخت ودر آن از کمطالعی خویش شکوه سر داد .

شرح حال ابن سینا بقلم خودش متاسفانه هنگامی پایان می پذیردکه او تاوقایع ۲۱ سالگی زندگی خویش را شرح می دهد از ین تاریخ به بعد دقایق احوال را جوزجانی به دست می دهد و می گوید اندکی پس از آنکه ابن سینا شرح زندگی خویش را نگاشت دستخوش نابسامانی های‌سیاسی زمان شد . در حال مراقبت شاهدختی در ری او به خاطر کشمکش های سلسله یی ناگزیر به ترک دیار شد واول به‌قزوین وبعد به همدان رفت، در شهر اخیر الذکر به تداوی بیماری داخلی یکی از امرای آل بویه فرا خوانده شد . شهزاده چنان فریفته شخصیت وی شد که او را در جمع دربار یان در آورد و بعد وزیر خویش ساخت ، اما به زودی گرفتار حسد درباریانی شد که می خواستند قدرت تنها در دست آنان باشد . ولی خوشبختانه شهزاده به درمان مجدد محتاج شد و طبیب رها گردید . در زندان بود که کتاب فلسفی معروف شفا را آغاز کرد در حالی

که قبلا نخستین کتاب «قانون» را تمام کرده بود . این کتاب که درمان طبی را به صورت سیستماتیک ارائه می دارد به فصول و ابواب جداگانه تقسیم شده است ، درین کتاب بخش هایی در طب عمومی ، بیماری هایی که عارضی به تمام اعضا از سر تاپا می شود ، آسیب شناسی خصوصی و دوا سازی گنجانیده شده است . در آن همچنان بخش هایی در مشاهدات کلنیکی که نویسنده خود از آزمایش های خویش گرد آورده مثلا طبایع بیماران گسترش

بیماری به وسیله آب و خاک ، طبیعت بیماری های مشخص پوستی وقایع بی نظمی های اعضای تناسلی و بیماری های اعصاب‌شامل است.ابن‌سینا به حیث یک نویسنده‌قابلیت حیرت انگیزی در مواجهه با واقعیت ها و موضوعات مهم و بزرگ و البته برای کار های دشوار و نیروی تمرکز از خود نشان می داد . به هر یک از منازل شاهانه که کتابخانه یی می یافت می نشست وبه‌مطالعه و تحقیق می پرداخت .در سفر هاو درفاصله مشغولیت های دیگرش مثل یک دری زبان واقعی به سرودن شعر می پرداخت و برخی از رباعیات که به عمر خیام منسوب است می تواند به‌جرات به‌این سینا نسبت داده شود. تعدادی ازین رباعیات نیروی ادراک واحساس ظرافت واندیشهٔ انتقادی او را نشان می دهد .

زندگی پر مصروفیت ابن‌سینا همچون‌زندگی آن گروه نوابغ بود که خود را از کار زیاد وخواب کم کاهش می دادند . روز هایش به کار رسمی می گذشت و اتاقش درساعات دراز شب از دانشجویانی پر بود که مشتاق آموزش بودند و چون آنان می رفتند او اکثر اوقات نوازندگان ورقاصانی داشت که اورا سر گرم می ساختند . سفر هایش پیهم و با مشکلات همراه بود . پس از گرفتاریش وقتی به اصفهان دعوت شد . وی و همراهانش برای گریز از جلب توجه های ناگوار ناگزیر بودند که چون درویش صوفیه سفرکنند، و چون نزدیک اصفهان رسیدند شهزاده علاء الدوله و رفقایش با اسپی به استقبال آنان آمدند و آنان جامه عوض کردند .

هنگام عزیمت از اصفهان به جانب همدان وی دانست که جداً بیمار است و وی گفت: «مدبری که تدبیر وجود من همی‌کرد از کار فروماند » آن مغز اندیشمند و نیروی عالی که باعث پیشرفت وی درعلوم می شد متوقف ماند ووی پیش از رسیدن به منزل به سن پنجاو هشت‌سالگی پدرود حیات گفت .

این نابغه از سویی باگالن و از سویی بالیونارد داوینچی مقایسه شده است . از یک نظر وی از هر دو گذشته است، مخصوصاً از نظر مساعی وی در فلسفه و تشریح وی ازجهان که مورد قبول فلاسفهٔ شرق و غرب واقع گردیده است .

پیر محمد کاکړ دده په‌هکله داسي وايي :
بل په شعرکي هم سيال دخوشحال نشته
کوته درست دي دا دده سخندان شعر
که‌خوك بحر مواج وايي و رته ښايي
په ديوان کي يي مونده‌شي هرشان‌شعر
هيځ ترشعر در حمان به څه کم نه‌وي
ومنصف ته دختك خوشحال خان شعر
لکه شعر دي دده‌په پښتو نځوا کي
بل به کم‌وي په داوخت کي دافغان‌شعر
ميراحمد شاه رضواني داسي و يلي دي:
دپښتو ژبي که ډير دي شاعـــران
خوبه وارو کي بادشاه دي خوشحال خـــان
هيڅ حصار نه‌دي به لوره په زوره
نه پوهيږم ابا سين دي که توفـــان
منظومات يي دي لړي دمر غلر و
که‌تسبي دي دياقوت او د مر جـــان
دخوشحال دزړه قطرى‌خه‌عسي نه‌دي
چي سيالي‌به‌يي کاندي‌لعل دبدخشان
په آثارو دقدرت کي چي را چـل شي
ته‌به وايي چي هومردي ديو نـــان
شکوه داور گزيب او دبهرام کـــي
فردوسي هم و رته باتي شي حيـــران
تر شمير از خوږ و الفاظويي خاريږي
ډير خسرو غوندي طوطيان د هندوستان
اسلامي انسايکلو پيديا يي په باره کي
داسي ليکلي دي :
خوشحال خان‌توريالي شاعر اومشهور خانۍ تنکسي يي را مروړلی حوادث‌یی رانغا ړ ل

داپريل داکاډمي غړی پخپل کتاب کي‌ليکلي دي‌چي خوشحال خان دشعر په ديوان‌سر بيره ډير نور تاليفات او ژباړني هم لري چي ځينو ختيځ پوهانو ترسلو ټوکو پوري ښودلي اور اورتي يي‌دوه پنځوس ټوکه ګڼي.

مگر که دشمير له پلوه هر څومره وي‌له تولو آثارو څخه يي چي تر اوسه پوري يي ډير ويته ناخرگنده ده يوازي يوڅوکتابونه باتي شوي چي په ځينو کتابتونوکي شته‌لکه فضل نامه- فراقنامه -رياض‌الحقيقت -هدايه دستارنامه - صحت البدن - سواتنامه- عيار- دانش، آيينه ،باز نامه اونور.

مرد بـــه شي پـــه گفتار
خو پيدا نه کړی کـــردار
چي دي وکنځي مردنـــه دي
که‌له تـــانه وي پـــه دار
چي عزت ور څخه نـــه وي
هغه مـــرد نه دي به کار
چي هم تندر هـــم باران وي
ترهغو مـــرد انو ځـــار
نا مرد فخر پـــه نسب کا
مرد نـــه مور لري نه پـــلار

خوشحال داو سنيو شاعر انو په ليدکي.
حمزه شينواري يي هکله داسي ليکي:
يوزړه و چي دکام په محبت کي خلبده
تياروباندي دکام لکه دشمعي ژړيـــده

وي درزم او دبزم په مجلس کـــي
هلته باز دلته بلبل هزار دا ستانه
عشق اوذوق فکروتدبير، اراده،عزم
ستاپه‌برخه رسيدلي وو بيشانـــه
هم رستم‌هم‌فردوسي ديو داستان‌يي
هم‌شاعر مفکر هم پهلوان يـــي
دخوشحال خان افکار او نظريات
خوشحال خان يوازي دشاعر انه قريحي او

ادبي ذوق خاوند نه وبلکه دعزم‌دار‌دی اود عمل خاوند هم واو دفکر له پلوه يوخاص امتياز لري چي په دغه لحاظ هم دده اشعار او آثار ډيري ځيرني وړدي .

ده ديوه فکروال په توګه دخانګړی او ټولنيز ژوند په بيلابيلو څو او اوپه‌ډيرو ټولنيـــزو مسايلوکي خپل افکار او نظريات څرګند کړي دي چي دده په پيژندنه کي لوی او ستر اهميت لري او داويلي‌شو چي په ځينو څبروکي له خپل وخت نه ډير وړاندي و .

که‌چيري دخوشحال بابا افکار او نـظرياتو په‌هکله وګرېږو ډيرو خبرو ته اړتياپيداکيږي نوددی لپاره چي خبره اوږ ده نه‌شي دهغه د نظرياتو په بيلا بيلو اړخو نو باندي لنډ نظر اچوو .

انسان داضدا دو په‌ړنا کي داسي ګوري :
هم ترکيب دنيك وبـــد دي
هـــم معجون د خيـــر و شر
کله اور کلـــه او بـــه شي

دريغـــه دريغه چـــي‌بي ياره ځـــي بهاره
ژاړي غاړي غړونه په احوال دعاشقانو
سيل‌دواورونه‌دي چي‌رادرومي له‌کوهساره
اور دخو ږ وزړونو چي دغره په‌ونوبل‌شو
شني ډووزي ځيږي له نښتره له چناره
غواړي چي احوال دفراقجنو در معلوم شي
گوره هغه ز نه چي‌جدا ځي له قطـــاره
داسي معلومږ چي جهان دماتم ځای دی
شني اغوستي دی طو طيانو له چغـــاره
نوری تاري نشته خو ناری دبيلتا نـــه‌دی
راشه که يي اوري در باب له هر تاره
رنځ مي نه کميږي په زمان زمان زياتيږي
ژر راځه طبيبه ګنه مرم دخدای لپـــاره

خوشحال خان اوعلم وپو هه

خوشحال خان په پوهي مين او يه اهميت يي ډير ښه پوهيدلی‌و نوځکه يي دپښتنو له ناپوهي نه ډير سر ټکولی او دخپل اولس‌اوبه نميگړ تيا ناپوهي گڼلي ده .

کـــــه دروغ کا کـــــه رښتيا
هر ځـــــه ښه دی دد انـــــا
تر دانـــــا دی زه خاريـــــرم
نـــــا دا نـــــان واړه ترمـــــا
نادان خـــــان لـــــره بلا دی
هـــــم جهـــــا ن لـــــر ه بـــــلا

کار او زيار داسي ستايي :

خوشحال بابا دشاعری ترڅنګ لوی کارونه هم سرته رسول او په عملي دنياکـــي‌يي‌ستره برخه در لودله نوځکه‌يي پخپلو اشعار وکي‌د‌کار

خوشحال ختك

چي اسعار يي له هيواد بالني نه ډك دی .
راورتي ليکلي دي :
خوشحال خان دپښتو ډير نامتو اد يـــب دی چي اشعارو ته يي په‌اروپا کي په درنده سترګه ليدل کيږي او پخپل کتاب (ګلشن روه) چي په ۱۸۶۰ ع کال کي خپور شوی دخوشحال غوره اشعار اخيستي دي اوپه ډير لوی حق ورته قايل دی .

ډارمستتر ويلي دي چي خوشحال دتوريا- ليتوب او شعر ګډ روح درلود .

ابراهام ګرير سن‌وايي چي‌خوشحال د ختکو توريالي مشرو چي شعريي دنورو شاعرانوله شعرنه ډير خوږدی .

سي ای ‌بيډولف پخپل کتاب کي چي‌په ۱۸۹۰ ع کال په انګلينډ کـــي‌خپور شوی د خوشحال پنځلس بوللي . شپږ خلوېښت غزلي او اتلس ټوټي په انګليسي ژباړلي او ويلي يي دي: خوشحال‌خان ډيرلوی استعداد اوزبره پوهه درلوده او هيڅ مضمون نه‌دی باتي چي په‌شعرکي يي‌نه‌وي ويلي اواشعاريي له هيواد پالني ډك دی .

پخپل نام وننګ چي راشم ليوني شم
خبر دار کله په سود اوزيان دلمك يـــم
چي ښولي مي دا هوډ دنام و ننګ دی
که له خپله هوډه واوړم کنيزك يـــم
پاکتر بير نهارد ډورن دپترزبورګ‌دساتنيس

تير پسي

محفوظ به ودتوري په پرهربه موسيده بريښناوه چي‌يو خل‌نشو داگير خوشحال ختك په ننګ دپښتانه له‌سره تير خو شحال‌ختك مجروح‌وته داسي خطاب کوي:

ياڅه پاڅه بيا کتاب دي کړه ترڅنګه
بيادي خپلي ګيلي وکړ له اورنګـــه
وايه بيـــا سپيني سپيځـــلي پښتنو تـــه
بيادي ؤ کنځه اشعار وکي بی ننـــګه
بيا سبق دپښتو نوالي موږ ته راکره
چي وانخلو موږ کوم بدرنګ له فر نګه

محمد اسلم کمال يي داسي ستايي:

دعقاب هسي دتيز نظر خوند و ی
بی نظره دي ضمير و جـــام دجم
سکندر وي دملت په دي وطن کـــي
مغل وه په تراره ستا لـــه خشم
روښان لمروي په‌آسمان دسياست کـــي
عـــالمگير کـــړی څکه نښه دستم

خدای بښلي ګل‌پاچا الفت يي‌داړول‌ستا ينه کوي :

دادب او شعر لويه قهرمانـــــه
دمغولو په‌کور تندر دآسما نه
دوطن دآزادي سختو جګړو کـــي
له هر ځانه زړور مرد ميدانـــــه
ستاد شعر مصرع لاډيره تيره ده
بي ننګي ټوټي ټوټي ستا له بيانـــه

کلـــه تـــوره کـــلـــه سپر
کله خورب شي لـــه بـــاده
کلـــه بيا په هيـــڅ د نګـــر
لکه دي دي پـــــه جهان کي
بل به نـــه وي ديـــده ور
څه خو لږ تر خدای را کوز دي
کـــه يـــي نه دي ړا بـــر

دشخصيت لپاره نارينتوب محك ګڼي او له وينا سره عمل

خو وانخلـــی له غلميه انتقا م
مرد نه‌خوب کانه خـــوراك كـــانه آرام
چي دننګ اوناموس‌اندوه يي نه‌وی
دهغه سړی به نه وي احتـــــرام
چي دبل ترلاسه ورغي دبل شو
مرد به خپل لري دخپل فکر زمام

درزم او جګړي په کار کي جګړن اور زمي شعرونه ليکي خو دميني په‌کارکي له هيڅا کم‌نه دي اوعشق‌ته‌په‌درنده سترګه‌ګوري اوبه نا زك خيالي سره يي لمانځي لکه چي وايي:

زړه چـــي نـــه وي مبتـــلا
پري دي سازه شـــي بـــلا
تر عـــاشق دي صدقـــه شي
کـــه زاهد دی کـــه مـــلا
عاشق هر زمـــان غـــز اکا
پـــــه تيره تـــوره دلا

ياد اچي وايي :

وخت دنوبهار دي زه‌جدا له‌خپله يـــاره

ضرورت څرګند کړی شی .

پخپل شعرکي‌دزياراپستونکوملاتړ کوی اود وريا خورو پر ضد خپله کرکه داسي ښکاره کوی :

خوك چي ډوډی ددهقاني خـــوری
خواړه دحورو دميـــماني خـــو ر ی
چي‌يي‌په‌ظلم خوری‌واړه‌دی زهر شي
که سا لنونه دسلطاني خـــوری

ژونداو خوشحال :

خوشحال ختك دژوندانه هنر ډيربـــه‌پيژندلی دی. دده په نظرکي‌ژوند دثبات اودمقاومـــت اوخو ښښت نو م دی چي هميشني‌خوښښت‌له ژوند سره لازم او ضروري ګڼي :

چي په عشق سره ژوند دی هغه نه‌مری
چي بي عشقه ژوندی ګرځـــی مـــر هغه

خوشحال او آزادی :

آزادی تر با دشا هيه لاتيری کا
چي دبل‌ترحکم‌لاندی شی زندان‌شی

خوشحال خان په آزادی مين او دمر ئيتوب دښمن ونوځکه‌يي دخپل اولس دزغورون لپاره ملاوتړله او دژند تر پايه پوری په همدی‌لارکي وجنګيد :

چي‌نوکری کا خوك ډير ګنده کـــا
سړی آزاد وی خپل خان بنده کا
ترآزادی بهتر هيڅ‌نشته
چه ځوك په‌کورکي خپله‌بنده‌کا

باتي په ۵۳ مخ کي

نوشته : فاروق لعلی

گلها با بهار می آیند

جلو کلکین ایستاده بودم . به بیرون نگاه میکردم دانه هایی سفید برف که روی زمین گل آلود آب میشدند میدیدم . همگی یکسان و به عین شکل آب میشدند ، فقط در کنار دیوار ها به سختی رنگ سفیدشانرا مشخص میساختند . دود ها از چار چشمك دود رو بالا میرفتند ، آنها هم مانند برفها در آسمان خاکستری رنگ نا پدید می شدند . آسمان ترکیبی از رنگ دود ها که نابود شان میکرد و برفهایی که آنها را میریخت ، بود .

به شیشه نزدیك شدم کف کردم بخاری بیرنگ روی شیشه نشست . با سر انگشتم رسم یك گل کشیدم . ازش خوشم نیامد . با آستینم پاکش کردم . دو باره دهانم گرد شد و کف کرد اما این بار هیچ چیزی تشکیل نه شد . موجی از چراها و شاید ها در فکرم پیچیدند . سوالها اوج گرفتند و با پاسخهای درست و نا درست پایین ریختند . نگاه خسته ام از شیشه کنده شد ودر دانه روی دیوار های کاهگلی خزیدند. در ذهن خسته ام تصویر هایی از نقش آب بر دیوار خاکی همراه با سفیدی برف می کشیدم : تصویر گل ، بعد برگهایش و جسته جسته گلدانش را هم میبافتم و شکل هایی که به هیچ چیز شبیه نبودند و بالاخره تصویر یك زن مهربان ، درست مثل یك مادر . نمیدانم چرا آن نقش را مثل یك مادر دیدم . تصویر در ذهنم زنده شد . اندام باریك، صورت استخوانی ولبخندش را نقش دیوار دیدم . پردهٔ از اشك در چشم هایم کشیده شد پلکها یم روی هم فشرده شدند و دو قطره اشك روی گونه هایی کشیده ام لولیدند .

یکبار دیگر روی شیشه کف کردم روی آن نوشتم مادر .

مادر م چقدر مهربان بود. ازآن روزوقتی دانه های ژاله همه شاخ و برگ گلهایم را شکست و من برای آنها گریستم ، او برایم با مهربانی یك قطی حلبی داد که ،در زیر سقف اتاق کوچك ما گلهایم را بپرورانم دیگر او را میپرستیدم . در تبسم مادرم شگفتن گلها را میدیدم . در غمگینی اش پژمرده شدن ودر حرف زدنش پیچ پیچ آنها را احساس میکردم .

اما یکروز پیشین که از مکتب آمدم ، کتاب و قلم را روی زمین ریختم و کتابم را باز کردم . آرام میخواندم : «نجف دو خروس دارد ، خروس های نجف دانه می خورند .»

حیران بودم چرا ننوشته اند که نجف بسیار گل دارد ، گلهای نجف آب میخورند غرق رویا ها یم بودم که نا گهان پدرم در آستانهٔ در پیدا شد . نیمی از دروازه را تنه بزرگش گرفته بود میدانستم که مثل هر روز از کار خسته میاید اما امروز شعله های ازغضب در چشمان شبگونش زبانه میکشید لحظهٔ بعد صدای ناله مادرم با فریاد هایی پدرم فضای اتاق ما را پر کرد . ساعتی بعد مادرم را که چادری زیره یی به سر داشت دیدم که از دروازه حویلی بیرون شد . با ترس از عقبش بیرون بر آمدم اما سیلی پدرم که پس گردنم نشست مرا از یاد مادرم انداخت . فریادم بلند شد . سوزش شدیدی در گردن ودرد مرموزی سراسر بدنم را گرفت. ازآن روز بەبعد هرگز مادر م را ندیدم . در حالیکه تصویری از لبخند . اندام و صورتش در ذهنم باقی مانده بود .

از ین کار ها هیچ چیزی نصیب عقل کوچکم نشد ، با وجودیکه هر روز شاهد فریاد های پدرم و گریه هایی مادرم بودم و این کار شان برایم بیگانه نبود .

پدرم گلهایم را دوست نداشت ، شاید به همین سبب از من که یگانه فرزندش بودم بدش میامد . بر سرم خرده میگرفت . سیلی های خشکش را همیشه نصیب سر و کومه ام میکرد . به جای لبخند ، سگرت ارزان قیمتی به کنج لب داشت . چندی بعد پدرم دنبال کارش رفت و مرا به یاد خدا گذاشت.

از آن پس رشتهٔ زندگی ام بدست مادر کلانم افتاد . وقتی پهلوی نامش کلمه مادر را میدیدم به فکر تبسمها و مهر با نیهای مادرم میافتادم . اما بعد ها دانستم که این نام کلان نو کیب مهربانی را نمیدهد ، شاید مادر کلانم هم مرا دوست نداشت . شبها برایم طوطی وار قصه های ترسناکی ازگلها میکرد، میگفت که شبها دیو هـــا برای بردن گلها میایند چون گلها در اول پری بودند و بعد در قالب گلها در آمدند و ازین ما جرا ها آنقدر میگفت که ترس در رگ رگم ریشه میدوانید و من میخواستم زود تر خوابم ببرد . اما با آن هم پیش خود میگفتم :

ــ من مثل بچه پاچا دیو ها را میکشم . پر سیمرغ پیش بینی شان دود میکنم که خواب شان ببرد . باز میکشمشان . نمی‌مانم که گلهایم ، پریهایم را کسی ببرد .

از ین که دیو ها از من ترسیده بودند و جرات نکرده اند که به گلهای پژمرده ام گزندی رسانند، احساس غرور میکردم ، خودم را قویتر از دیو های سیاه و بزرگ حس میکردم . در رویا ها یم همیش جنگی میان من ودیوها جاری بود. شاید از همین خاطر پرستاری گلهایم را کم کم به دست فراموشی سپرده بودم .

مادر کلانم به درس و مکتبم هیچ کاری نداشت اما وقتی دلش میخواست جلو مهمانا خیلی خودش را علاقمند به همه آنها نشان میداد ودر پهلوی آن همیشه در یاد کردن از عشقم به گلها زبان شوری داشت و مدام مرا با گلهایم به خاك و آتش میسپرد .

یکروز زنهای زیادی در اتاق کوچـــك مـــا جمع شده بودند . بعضها اشك میریختند عده یی صدا انداخته بودند . حرکت‌عجیبی در فضای خانه ما به چشم میخورد . همگی می‌جنبیدند اما فقط یك جسم بیجان وسط خانه نمیجنبید و او مادر کلانم بود ، دیگر برایم کسی سر ز نشگرانه قصه دیو ها را به‌خاطر گلها نگفت . یکی دو روز بعد تر عمه ام که فی‌الاکاری به کارم نداشت ، آمد و به اصطلاح خودش سر پرستی ام را به عهده گرفت ، هیچ چیزش شبیه مادرم نبود . نه خنده اش که صرف لبهایش پس میرفتند و دندانهای بد ریخت و زنگ زده اش را به نمایش میگذاشتند ، ونه دید نا مهربانش به نگاه های گرم مادرم میماند . از او هیچ خوشم نمی‌آمد. چندین بار گلهایم را بیرون ریخته بود و با او دهان به دهان شده بودم وهم داغ هـــایی از ضرب بوت و آتشگیرش در بدنم سراغ داشتم . وقتی از عمواصغر که در نزد یکی خانهٔ ما دکان حلبی سازی داشت تعریف میکرد ، بیشتر ازش بدم میامد عمه ام مثل مادر کلانم زیاد گپ میزد . میگفت :

ــ اگر پیش عمو اصغر بروی . کسبی میشوی ، پیسه دار میشوی .

هیچ حرف نمیزدم .فکر میکردم که یك روز معلم خواهم شد و بچه هارا درس میدهم ازیشان درس پر سان میکنم یا کاتب می شوم : پشت میز مینشینم، کاغذ های سفید را سیاه میسازم ، عریضه میخوانم و امضاء میکنم . گلها را هم فراموش نمیکنم .نمی مانم که مثل امروز گلبرگها یشان پژمرده شوند ، دیگر آن وقت برگ گلها یم زرد نخواهند شد .

از سالها پیش وقتی عمو اصغر را باروی کـرد و شکم از بینی پریده اش دیده بودم، ازش خوشم نیامده بود ، به کسبش هم علاقه نگرفتم ، فکر میکردم همه حلبی ساز ها مثل او وقتی خنده میکنند ، وقتی گپ میزنند، تصنعی ومحیلانه است. برای آدم در هر باره دروغ میگویند . سر بچه‌های خرد در دکانها یشان بەزور کار میکنـــنـــد ، وقتی هم از پیش دکانش تیر میشدم ، گام هایـــم بزرگتر میشدند ، چشمهایم زمین یا آسمان را میدید . دلم نمیخواست بـــه چشمان تنگش نگاه کنم .

یك روز عمه دستم را گرفت و نزد اصغر حلبی ساز برد . دستم را به دستش داد و گفت :

ــ نجف درس خوانده نمیتواند . کله اش خالی است . مثل بچه ات کار یادش بده .

اول هیچ چیز نفهمیدم . ندانستم که کله چه کسی را خالی میگوید . از خالی بودن کله ها خنده ام گرفت . حیران بودم ناگهان فکر کردم به من ، کله خالی است . دندان هایم را فشردم . دستم را از دستش کشیدم سیلی آبداری روی کومه ام نشست .حلبی ها ، اصغر حلبی ساز و چادری چناری عمه ام در پیش چشما نم بلبل کردند . بدون معطلی گریه کردم ، عمو اصغر که بعد ها خلیفه اصغرم شد ، زیر لب غمغم کرد از پشت پرده اشك به دقت ریش تو بی لا چهره سوخته اش را دیدم ، بیشتر از پیش ازش بدم آمد . دکانش از آواز پر بود . تق وتقی که یك لحظه دم نمیگرفت از آواز چکش های چوبی و آهنی یی بود که بچه های خرد و بزرگتر از من بر آهنها میکوفتند . بچه ها سر های بر گرد شانرا بلند نمیکردند واگر گاهی هم‌برای بالا کشیدن بینی شان گردن های لاغر شان عمودی میشدند چشم عمو اصغر به زمین میساختشان .

از فردای همان روز به بعد من هم جزو بچه های او شدم ، بدون گفتن کلمه یی کار میکردم چهره ام رنگ آهن زنگ زده را داشت اما وقتی آنرا میشستم رنگ آفتاب پرستها را داشتم . بر خلاف سمارقها به کندی قد میکشیدم . درو دروازه مکتب را بر سرم بو ساندند . فکر گلهایم را از سرم بیرون کردند . صبح وقت از خواب بر میخواستم . میرفتم برای عمو اصغر تا نماز شام کار میکردم . آن وقت خانه میامدم دستمزدم راکف دست عمه میگذاشتم. ازبس خسته میبودم زود خوابم میبرد. دیگر ترس از دیو ها در رگ رگم ریشه نمیدوانید . پلکهایم بی اختیار روی هم میچسپیدند وبه چشمهایم شکل دو خط سیاه میدادند .

اوایل چاشت بود و خواب روی مژه هایم سنگینی میکرد . خلیفه اصغر با وجودصدای تق و تق بچه ها نشسته خوابهای خوشی میدید . نا گهان قطی حلبی یی میان پارچه های حلبی یافتم کـــه‌خاطره های مادرم را همراه با گلهایم در من زنده کرد .برداشته گرفتمش . با دستها یم لمس کردم . دلم پس از ماهها برای مادرم و گلهایم تپید به عجله از دکان بر آمدم ، به خانه رفتم . عمه از دیدنم تعجب کرد و گفت :

ــ چطور آمدی ؟

گفتم :

ــ هیچ و همینطور آمدم .

میخواستم‌دروغـــبی بگویم اما نتوانستم به طرف تاق نگریستم . قطی حلبی ام را کاملا زنگ زده بود . درونش از گل کشیده ای درست مثل دست ورویم پر بود و روی آن گلبرگهای خشکی دیده میشد .دستم راپیش بردم وبـــه شاخهایش زدم . خش خش کم صدایی شنیده شد و به دنبال آن موجی از خاك بلند شد و برگهای خشك پایین ریختند . بەزمیـن دو زانو نشستم. هـق هـق گریه کردم . وقـــتی عمه‌ام را دیدم . کوبیهای پا هایم را به زمین زدم گرد سبکی از گلیم بلند شد ، بر سرم فریاد زد :

- باغچه گلی به‌آب دادی • مثلیکه بر سرعمو اصغر بیچاره ازقدم بدت بلای آوردی عقده ام تر کید . جیغ زدم :

- من گلهایم را میخواهم .

خنده اش بیشتر بر خشم افزود . گفتم :

- گلهایم که خشك شدند ، گلهایم که دوست شان داشتم .

از پشت گردنم گرفت وبه طرف دروازه تیله ام کرد . من دیگر آن نجف نحیف نبودم چکشهای حلبی سازی بازوهایم را سنگی ساخته بودند اما از حیا دستم بالا نمیرفت تابادستهای کفیده ام لبها ، بینی و دندانهای بد ریختش را به خون بشویم. بازوهایم گرفت• به طرف خودش کله ام را میکشید . بعداز خود دورش میکرد• درد در سراسر بدنم ریشه دوانید . چشمانم در میان پرده سیاهی دایره های بیرنگی دیدند . دهانم به فریاد بزرگتر از حالت عادی شد . نشستم با صدای بلندی گریه کردم . اشکهای بیرنگ از هر چار طرف چشم جمع میشدند . بعد وقتی با چرك رویم یکجا میگشتند ، رنگ سیاه به خود می گرفتندوقبل ازچکیدن روی زانوهایم‌خط مشخصی روی چهره ام میکشیدند . آنروز تا شام به یاد مادرم به خاطر گلهایم بی وقفه چندین بار اشك ریختم .

فردای آنروز بر خلاف معمول چشمانم دیر تر از خواب باز شدند ، هیچ دلم نمیخواست باز پیش خلیفه اصغر بروم سرم به شدت درد میکرد . مثلی که چیزی میخواست به زور از شقیقه هایم بیرون شود ، فاژه درازی کشیدم ، شاید میخواستم دو باره بخوابم. دهانم بدمزه تر از هر صبح دیگر بود• ناگهان سر وکله عمه با گفتار های همیشگی اش بر شدت درد سرم افزود• وقتی دیدمش فریاد زدم :

- من دیگر نمیروم .

او میدانست که دلم نمیخواهد بروم هیچ گپ نزد ،رفت با جاروبی دو باره ازدر درآمد گفت :

-چرا نمیروی .

دلم بیشتر و تیز تر میتپید . هیچ بهانه‌ای به فکرم نمیرسید . حیران بودم چرا یکباره آنطور گفتم • اماوقتی چشمم بـــه گلهـای خشکم که بیشتر از دیروز برگهای شان ریخته بود ، افتاد ، جیغ زدم :

- به خاطر گلهایم ، گلهایم که خشك شدند کل کار از دست تو و عمو اصغرت است .

دیگر گریه نمیکردم ، رویم مثل کوره سرخ شده بود و در تب داغی میسوخت . لبهایم به نظرم گرنگتر میامدند عمه بدون آنکه چیزی بگوید بادسته جاروب به کمرم زد جاروب را با دستم گرفتم . اما دستم بیشتر درد کرد ، چون سیم آن در گوشتش فرو رفته بود ، خون مثلیکه منتظر همین فرصت بود ، بدون معطلی بیرون پرید . همان جای دستم را لای دندانهایم گرفتم . قطره خون چاقتر وکلوله ترشد ونقش دنـــدان هایم آنراحلقه زد• بعدهم چندین سرو تـــه جاروب به کمر و کله ام خورد . باوجودیکه از دیر ها به این طرف بدنم به ضرب مشت ولگد عادت کرده بود ، سوزشی سراسر بدنم را گرفت ، اما با آن هم اشك گرد چشمانم را حلقه نزد چون متوجه شده بودم که اشکهایم برای همه جز مادرم بی ارزش بوده است و هم التیا مبخش دردها نیستند برای رهایی از کنجی به‌کنجی میدویـــدم، گفتم :

- نزن ، نزن ! میرو . اما .....

به گپم گوش نداد . باز هم جاروب بالا میرفت و گاهی به دیوار ها واما بیشتر به جان من میخورد . پس از لحظهٔ آرام شد و لبخندی پیروز مندانه ای چین‌لبـــهایش را صاف کرد• وقتی لبخندش رادیدم، دیگـــر بدنم نلرزید• باقوت هرچه تمامتر فـــریاد زدم :

-اگر برایم یك گلدان نخری ، به والله باز هم نمی روم .

عمه خسته شده بود و فقط به کش کردن مو های چرکم اکتفا کرد وگفت :

- لعنت به چشم سفیدت . چشم نیست ، سنگ است ، سنگ . شکمت از نان سیر نشده گل و گلدان میخواهی .

دیگر رهایم کرد . بازهم مثل همان روز که مرا نزد عمو اصغر برد، چادری چناری اش را به سر کرد واز دروازه بیرون بر آمد به نظرم رفته بود ، دکان عمو اصغر که عذرم را بخواهد .

تنها ماندم • دلم دیگر درچار دیواری خاله تنگ شد• دیوار های رنگ ورو رفته ودروازه چوبی همه برایم خسته کن شده بودند . درد سرم هرلحظه بیشتر میشد• از دروازه پایم را بیرون نهادم . نور آفتاب بابی میلی سرا پایم را شست . سردی بادملایمی بدنم را لرزاند . نفس عمیقی کشیدم ، سوزشی در بینی ام دویدن گرفت• ناگهان‌بوی خـوش گلها را حس کردم . حتماً از خانه همسایه میامد ، چون حویلی خود ما از دیر ها به این طرف از بوی گنده ای بر خور داربود آرام به طرف دیوار کاهگلی که میان ما مشترك بود . رفتم دستم را بلند کردم اما قدم کوتاهتر از آن بود که بتوانم آن طرف دیوار را ببینم و این نا امیدی دلم را سنگینتر ساخت ، بالاخره وقتی پایم را روی سنگها گذاشتم فقط توانستم کله ام را از دیوار بلند تر سازم . همگی غمهایم را فراموش کردم ، گلهای سفید ، سرخ ، زرد وآبی که‌من به‌همه شان عشق میورزیـــم در برابرم صف آراسته بودند . از گلها ، با غچه منظم و صفائی آنجا خوشم آمد ، میخواستم ساعتها جلو آنها بنشینم ، به رنگهای گلها نگاه کنم و بوی آنها را تا اعماق دلم کش کنم . پس از آن به فکرم رسید که کاش این باغچه مال من میبود که در گلبرگهای گلها لبهای مـــادرم را با تبسم همیشگی وتر پیچ‌پیچ آنها گپزدن مادرم را احساس کنم . از حرص لگام گسیخته ام خنده ام گرفت که ناگهان دست گوشتی پایم رابه پـــایین کشید و افکارم را از هم ریخت .

رویم را بر گرداندم ، رنگ از رخم پرید وقتی پا یین افتادم عمه ام را در روز روشن میان ستاره ها دیدم چشمانش از حدقه بر آمده بود . سلی اش که به رویم نشست، تعداد ستاره های چار سمتش را بیشترساخت

بقیه در صفحه ٥٣

پیوسته بگذشته

از تاریخ باید آموخت

از تاریخ حرف می زدیم از مور خین باستان از آنا نیکه تاریخ را در خدمت طبقات حاکم و تو صیف کار نا مه های آنان قرار می دادند و هم چنان از آنا نیکه کو شش کرده اند تا وقایع تاریخی و تاریخ تکا مل بشری را بشکل او بژ کتیف (عینی) بنگا رند و توده های مردم را که ساز ند گان اصلی تاریخ اند تو صیف نمایند . به این بحث ادامه می دهیم :

در قدم اول باید دانست که در گذشته هما نطوریکه علم و سواد ما نند امروز عام نبود و هر کسی را نه قدرت فرا گیری علم و تحصیل بود و نه اجازهٔ آن . یعنی درزمانه های قدیم و بخصو ص قبل از انقلاب صنعتی انقلاب کبیر فرا نسه (انقلاب بـورژوازی ۱۷۸۹) ، هما نطو ریکه امتیا زات طبقا تی و نعم مادی و معنوی در انحصار طبقات حاکم جوامع بشری بود فرا گیری سواد و تحصیل نیز به همان پیمانه محدود بود . منطق با همین امکا نات علمای علوم مختلفه منجمله تاریخ هم محدود و انگشت شمار بود وازین عدهٔ انگشت شمارتنها تنی چند در صدد آن بر آمدند تا و قایع را بشکل واقعی آن ارزیابی و تحلیل نموده بر شته نگارش در- آورند . یعنی از زمان با ستان تا آخرین مرا حل نظام سر مایه داری مور خانی بوده اند که می کو شید ند جوهر ا صلی تاریخ و فلسفهٔ تا ریخ را درك نمایند و به علل ا صلی و قایع تا ریخی پی ببر ند و آنرا ار زیا بی کنند و لی باید یك نکته عمده را که‌خیلی با ارزش است بیاد داشته با شیم که درك تا ریخی علمای تاریخ و لو آنانیکه کو شیده اند آنرا عینی و واقعـــی درك و ارز یا بی نما یند این ار زیا بی شان نمی توا نست از دایرهٔ تا ثیر شرایط زمانی و مکا نی وقت بیرون رود . اکثر مو رخین در مقطع های خاص تاریخی یعنی در زمـان چر خش های عظیم تا ریخی ظهور کرده اند آن زما نیکه تحو لات بزرگ اقتصادی و اجتماعی تدارك می شد . در آخرین چرخش تاریخی قبل از انقلاب سو سیا لیستی یعنی آوانیکه جامعهٔ فیودالی رخت بـــر بسته و جای خود را به رژیم سر مایه داری خالی می کرد بمقا یسه دوره های قبل عدهٔ بیشتری از مورخین کو شید ند که جو هر ا صلی تار یخ را درك کنند هستند عده ای ازمورخین که به این کار دست یا فتند درین عده می توان از «توین‌بـی » و اشپنگلر مــی‌تـوان نام برد . آوا نیکه آثا ر ایندو مورخ جا معهٔ سر مایه داری را بد قت مطا لعه نما ییم می یا بیم که مضمو ن درك تا ریخی اینها با مور خان دیگر بو ضوع مبا نیت دارد . توین بی‌می گوید : «هر اند یشه تا ریخی حتماً نسبی است وتابع شرایط زمانی و مکــانی صا حب اندیشه آن است . این قا نو ن طبیعت بشری است ....»

بعد از آنکه جا معهٔ کمون اولیه جای خود را به جا معهٔ برده داری گذاشت ودر مر حلهٔ دوم آوا نیکه فیودالیزم جا نشین برده گی گردید و با لاخره زما نیکه رژیم بورژ وازی بجای فیودا لیزم مستقر گشت تاریخ نقطهٔ های عطف خود را می گذشتاند یعنی پس از یك تحول انقلابی نظام های جدید بجای نظام های کهن مستقر می‌گشتند ولی درین تحو لات یك پدیده عمده واساسی عام بود و آن اینکه در هر یك از انقلابات اجتماعی ـ اقتصادی یك نظام اجتماعی مرکب از طبقات متضاد و آشتی نا پذیر جای خود را به نظام دیگری ازین قبیل می داد ولی قرن بیستم (سال ۱۹۱۷) شاهد رو یداد بزرگ شگرف وبی‌ما نندی است یعنی‌سومین نقطه عطف انقلابی در جهان اولا در روسیه رخداد . همه سیستم های اجتماعی اقتصادی در بطن خود جا نشین خود را می پرورید ولی جا نشین آنها نیز یك وجه مشترك با سلف خود می داشت وآن موجود یت پدیدهٔ استثمار فرد از فرد بود اما سو مین نقطه عطف تا ریخی و یا به عبارهٔ دیگر تحو ل انقلا بیکه توسط انـقـلا ب سو سیا لیستی بمیان آمد با تحو لات گذشته یك فـرق

بقیه در صفحه ۵٤

مطالعه راهی که انسان را به زندگی آشنا میسازد

مطا لعه روز نامه و دیگر مجلات و کتب امروز یکــی از مصروفیت های مهم درزندگی انسا نها بشمار می رود . مخصو صاً اطلاع از اخبار وو قایـع جهان بخش عمدهٔ علاقمندی خوا نند گان و مطا لعه کنند گان را می سازد . یکعدهٔ دیگر هم بخش های دیگر روز نامه را می پسندند و بدان دلچسپی نشان مید هند واز همین رو است که مطا لعه روز نامه در اکثر نقاط جهان شکل عادت راگرفته است و هر اشتراك کنندهٔ در حین چای صبح روز نا مه را مطا لعه میکنند ودر هنگام‌شب روز نامه و یا مجله مورد علاقه خویش را مطا لعه میکنند . این عادت پسندیده یکی از خصایص خوب است که‌باید آن راپرور ش داد .

متا سفانه در کشور ما تعداد روز نامه خوان وبصورت عموم تعدادمطا لعه کنند گان کم‌است و این نا شی از عدم علا قه و یا تعداد بی سوادی است . ولی خو شبختا نه امروز جوا نان ما و همه کسانی که تا اندازهٔ از سواد بهره دارند به مطا لعه روز نامه‌علاقه گر فته اند و کمتر این اشخاص را مــی یا بید که روز نامه را در خانه و یا دفتر مطا لعه نکنند اما بنظر ما این کا فی نیست که تنها به‌مطالعه روزنامه اکـتفا و بسنده کردبلکه لازم است وبخصوص بر جـــو انان است که بر دامنه مطا لعات خویش بیفزایند و آن را و سعت بیشتری بد هند . مخصوصاً مطالعه وخـوانـدن کــتـاب برای هر جـــوان ضروری و لازمی پندا شته میشود مطا لعه کتب علاوه بر اینکه بر دانش و معلو مات مامی افزا ید یکنوع سر گرمی دلچسپ و جـالبی است که انسان را از بسا کـارها و اعمال نا سواب باز میدارد .

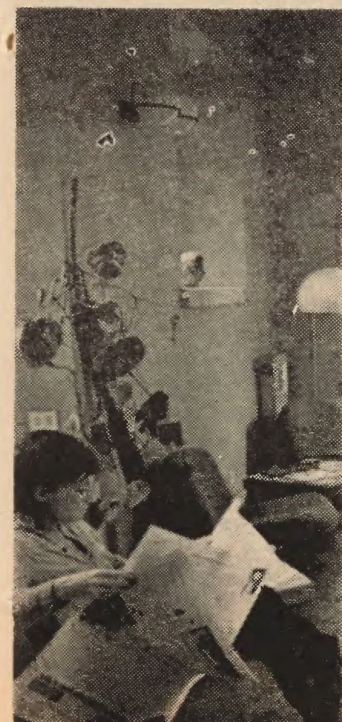
جوانی که‌به کتاب و مطالعه عــــلا قمنـد است در آینده میتواند کار های مهمی را از پیش ببرد. ولی یك‌نکته رانباید ازنظر دور داشت که‌وقتی انسان مطالعه میکند و زمانی که‌وقت صرف می‌نماید باید کتب و مطالبـی رامطالعه کند که‌بدرد خود واجتماعش بخورد، یا بهتر است بگو یم چیزی را مطا لعه کند که به ارزش خواندن آن بیارزد .

یکعده جوانان صرف به‌کتب ناول عـلا قه میگیرند در حا لیکه اگر این عده تنها به کتب ناول وکتاب های پلیسی اکتفا نکـــرده ومنظور شان وقت گـــذرانی نباشد و کتب بدرد بخور که بتواند بر دانش و معلو مات انسان بیفزاید مطالعه بنمایند علاوه براینکه وقت خویش را به مفت ضا یع نکرده اند و در ثانی استفاده خو بی از آن نموده اندپس به این تر تیب بر هر جوان ما لازم است که کتاب بخوا نند و خود را به مطا لعه عادت بد هند . و قتیکه انسان عادت به‌مطالعه پیدا نمود دیگر برای او اینکار یکنوع عمل خواهد شد که‌بدون آن نمیتوان ازآن دوری نماید .

شرایط زندگی امروزی هم ایجاب این را می نماید که باید هر جوان ما تا اندازه از احوال واوضاع جهان باخبر باشد و قتیکـــه امروز جوان ماخودرا جوان میگو ید با یـــد از او ضاع جهان با خبر باشد . زیرا جهان امروز ما جهان چهار چوب خانه او نیست بلکه جهانی است که تمام مما لك جهان ، ابحار و کا ینات را در بر میگیرد . پس وقوف داشتن بر این جهان پهناور مستلزم مطا لعه و تتبع در این مسایل است . ودست یافتن به آن صرف با مطا لعه آثار نو یسند گان ودانشمندان متصور است و بس .

برای اینکه مطا لعه یکنوع عادت‌شود باید ازهمان آوانیکه انسان توانست خط رابشناسد وحروف را بداند یعنی تااندازهٔ سواد حا صل کند که بتواند مطلبی را بخواند باید از ابتدایی ترین مطالب شروع کند وآن رامطالعه کند بعد ها آهسته آهسته و به مرور زمان که هر قدر سطح آگا هی و سواد او بلند می‌رود به همان پیمانه بروسعت مطـــا لعـه خویش بیفزاید . و قتیکه این عمل صورت گرفت و مطا لعه جز پرو گرام زندگی انسان شد دیگر ترك آن مشکل است و چه بهتر که ترك آن مشکل باشد .

آشنایی باجهـان امـــروز صرف از روی مطا لعه امکان پذیر است و بس . اگـــر خوا سته باشیم که فلان مملکت را با تمام خوبی و بدی ها یش بشنا سیم و اگر علاقه مند معرفی با فلان نو یسندهٔ مورخ ، هنرمند و .. باشیم پس یگانه راه شناختن ودست رسی به آن از راه مطا لعه ممکن است .

نوشته از : فرید

جوانان باید در برابر دست آورد های انقلاب بی تفاوت نباشند

هر گاه به تاریخ جوامع بشری نظراندازی کنیم خواهیم دید که در جوامع بشری جوانان با درد ، روشن فکر و میهن پرست قشر فعال و پر قدرت جا معه را تشکیل داده ودر پیشرفت و ترقی ، شگو فانی و اعتلای میهن نقش عمده و بسزایی را بازی کرده و میکنند. زیرا همین جوانان نیرو مند و پر توان هستند که در آینده بحیث کار مندان وا قعی وطن وسا لت تاریخی شا نرادر برابر خدمت بخلق درك نموده اند ودر راه پیش رفت و تر قی وطن و آرا مش مردم مسا عی همه جا نبه نموده و به خاطر دفاع از میهن و نا موس وطن و دست آورد های علمی و مترقی که به نفع اکثریت مردم جا معه باشد بیکار دلیرا نه می نمایند .

پس چه خوب است که جوانان ما با قدم گذاری درین راه مقدس ، درین مبارزه وطن پر ستانه و همگا نی با نا همواری ها و دشواری ها هر کدام منحیث افراد مسوول جامعه افغانی اهداف انقلاب واقعی و حقیقی خود را درك کنیم و با فهم ودرك آن برای تحقق آن قدم های عملی بگذاریم .

در شرایط امروزی هر فردی از جا معه وبخصوص جوانان مسوولیت دارند ازچوکات محدود مسا یل فردی بدر آمده خود را به مسا یل ملی و متر قی آگاه سازند و برای اعتلا و تر قی و آرا می مردم و کشور خود بیند یشند و راه حل آنرا جستجو و تحقیق و مطا لعه نمایند . زیرا اگر جوانان امروزی فقط تما شا چی حوادث باشند درینصورت وقت گرانبهای خود را که باید برای آبا دانی کشور به مصرف بر سا نند ، بیهوده ازدست داده اند از اینکه جوانان نقش مشعلدار هر جا معه را بازی می نمایند باید در جهت روشن سا ختن افکار و اند یشه های خلق واهداف والای جا معه بشریت باید از هیچ نوع خود گذری ، ایثار و فدا کاری دریغ نورزند زیرا در برابر پسمانی ها ، نا بسما مانی های جا معه مسوو لیت بزرگی را بعهده دارند تا از هر را هی که قدرت و توان آنرا داشته باشند برای مردم و کشور خود که منا فع اکثریت در آن نهفته باشد مفیدواقع شد و خدمت ارزنده یی را انجام داد .

باید متذکر شد که قشر جوان ما باید بادرك مسوو لیت و رسا لت تاریخی و شرایط انقلابی ، رو حیه و طنپرستی و مردم دوستی نوع پروری ، بر خورد انسانی و صداقت و راستی را شعار خویش قرار داده و همیشه در راه نیل و اهداف عا لی انسا نی زحما ت خستگی نا پذیری را متحمل شوند تا بتوانند کشور خود را از ورطه بد بختی ها رنج ها و نا بسا مانی ها یکه از نظام های فر تو ت گذشته بارث مانده است نجات دهند وجامعه رفاه وآسایش را برای خلق خود بهارمغان بیاورند .

پس هر زما نیکه جوا نان منافع اکثریت را بر منا فع شخصی و فردی تر جیح داده واز فکر شخصی بدر آیند ودر فکر کشور ، مردم و راه حل مشکلات آنها بیند یشند و فکر کنند که آیا در طول دوره زندگی چقدر توانسته اندکه خدمتی رابرای مردم و کشور خود انجام داده و مفید واقع شده ، پس یقین داریم که اگر هر کدام این سوالات را از خود بکنند خواهیم دید که منحیث اعضای جامعه مسوو لیت هایی در برابر انقلاب و دست آورد های انقلاب و با لاخره در برابر کشور خویش داریم که باید آنرا ایفا کنیم و با احساس انقلا بی ودرك ملی وظیفه خود را عملا انجام دهیم زیرا هر وقت چنین درك واحساس نزد ما پیدا شود دیگر در برابر مسایل ملی و انقلابی خود بی تفاوت نخواهیم بود .

من دیگر کودك دیروز نیستم

برای یك جوان شاید بر ازنده نباشد که از فا میل خود از زندگی خانوادگی خود و بالاخره از عادات و اطوار خانوادگی خودحرف های ته و بالا بزند ، ولی امروز شرا یطزندگی طوری آماده گردیده که باید خوب و بد زند گی را بیبون پرده پو شی و بدون تظاهر بیان نما ید و آشکا را آنچه که نقاط ضعف زندگی محسوب میگردد درمیان نهد بلسی، من هم بدین ملحوظ خواستم حرف های خودرا گله های دو ستا نه اما جدی خود را از فامیل ومخصو صا ازپدرم بدین و سیله ابراز بدارم .

جوانی هستم بیست وپنج ساله، تحصیلات خود را تا بدرجه لیسانس تکمیل نموده‌ام ولی آرزو دارم که باز هم تحصیل نمایم و علم بیا مو زم ، دو سال قبل ازدواج کرده و صا حب یك کودك یك سا له نیز هستم.

من با پدر و مادرم و دیگر اعضای فامیلم یکجا زندگی میکنم یعنی شرایط زندگی من طوری است که‌نمیتوا نم‌به تنهایی زندگی مستقلی داشته باشم .

همسرم در یکی از موسسات کار میکند و من نیز صا حب کاری هستم .

این نکات را برای این خدمت شما نوشتم که به زندگی خانوادگی ما آشنایی حا صل کنید تا بعداً در باره بتوانید عادلانه قضاوت نمایید .

بقیه در صفحه ٥٤

موسیقی زبان مشترك ملتهااست

از دیر باز موسیقی پدیدهٔ شناخته شده و مهم حیاتی بشمار می رود ، واز زمانه های قدیم تا به امروز در بین جوامع راه داشته و تا جهان با قی است راه خواهد داشت اگر به تاریخچه مو سیقی نظر بیاندازیم در می یا بیم که مو سیقی نه تنها بحیث عا مل تفریح وسرور بشمار می‌رود بلکه در بعضی از جوامع داخل مذهب شده و انکشاف یافته است .

اما برعکس این پدیده‌در بعضی از جوامع نظر به خصوصیات خود آن جا معه چندان انکشاف نیا فته است . بهر حا ل مو ضوع این است که مو سیقی بحیث یگانه عا مل تفا هم بین جوامع در طول تاریخ نقش‌ارزنده داشته است .

مو سیقی‌نه تنها سر گرمی خوبی بـرای خانواده ها بشمار می رود بلکه میتوان از این راه به اصطلاح نان بدست آورد وعایدی چند داشت . از همین رو است که امروز ما و شما شا هد زیادی گروه های هنری هستیم که در محا فل خو شی و سرور مردم اشتراك نموده و باعث سر گرمی و خوشی خاطرآنها میشوند .

اما باید یـك‌نکتـه راعلاوه کردکه ایـن گروه های ما باید‌مو سیقی را علما بیاموزند اگر آنها می خواهند از راه مو سیقی در درآمدی داشته باشند پس چه بهتر که در این زمینه تحصیل و مهارت که سزاوارگروپ هنری شان است باشند . و راه رسیدن به این هدف تحصیل درست و پشتکار در این زمینه است .

خو شبختا نه امروز در کشور ما به ارزش این پدیدهٔ حیاتی و نقش آن در رو حیه جوانان و نو جوانان و تمام اقشار و طبقا ت اجتماع پی برده شده وازهمین روروز تاروز انکشا فات و تازه آفرینی هایی در این راه به مشا هده میر سد که آیندهٔ بهتری را میتوان از همین حالا پیشبینی کرد .

در گذشته مو سیقی در بعضی از خانواده ها بشکلی تعبیر میگردید که فکر میکردند اگر جوانان شان به مو سیقی علا قه گیرند یا به یکی از آلات مو سیقی آشنایی حاصل کنند آن جوان به بیراهه کشانیده میشود و از تمام مسا یل حیاتی و زندگی بدور می ماند در حا لیکه امروز خو شبختانه ایـن نوع بر داشت های کهنه و فر سوده بکلی از بین رفته واز همین رو است که در هر خانواده ودر هر خانه یکی دو نفر از اعضای خانواده به یکی دو نوع از آلات مو سیقی آشنا یی داشته و میتوا نند آن را بنوازند.

مو سیقی یك مزیت خیلی ارزنده دارد و آن عبارت از تلاقی جوانان و ایجاد تفا هم در بین ایشان است .

مثلا یك گروپ از جوانان که به مو سیقی علاقه دارند و تا اندازه هم آشنایی به آ ن به مسا فرت می پردازند در حا لیکه شا ید یکی از آنها هم به‌لسان خا رجی آشنا یی نداشته باشند اما همین مو سیقی است که این گروه هنری را با جوانان کشور میزبان پیوند میدهد وبین شان نوعی تفاهم ودوستی را بو جو د می‌آورد که شاید به مشکل‌بتوان این تفا هم را در حالات دیگر بدست آورد. پس میتوان گفت که مو سیقی زبان مشترك جوامع است . هر قدر انسان بیشتر بـه مو سیقی و یا یکی از آلات آن تسلط داشته باشد به همان پیمانه این تفا هم و نزد یکی بیشتر به وجود می آید .

بقیه در صفحه ٥٤

برگزیده‌هایی ازمیان

فرستاده‌های شما

حریم محبت

تو شاه عروس لطف و نکویی و خلق‌عظیم
چو شیرینترین سرود آهنگین
به موج موج وجودم در خرام شکو هی

***

به گو شت
پوست
و
مغز استخوان میکنمت احساس
آه !
مرا بشناس

***

به هم ایمان داریم
و
زانوزنیم دراین محراب مقدس
-حریم محبت-

غلام حیدر یگانه حوت ۱۳۵۸

تاج محمد یاری

تاسره مینه لرم

مینه می زړه کښی خوځی گرانی داستا په خاطر
ستا دویاړلی ښا یست‌ستا دښکلا په خا طر
ستابی مثاله ښا یست‌هرخوک‌لید لنی نه شی
یوازی ځای لر ینه ښکلی‌زما په خا طر
ستا د ښکلا شمع دی‌همیش روښانه اوسی
غوټی دحسن دی‌شه ،گل دبو را په خا طر
ستا دا خوږی خبری ستا په زړه پوری ادا
دانتظار په شپه کی نا ست د سبا نه خا طر
فکر اوخیال می همیش‌ښکلی له تا سره د ی
مینه توپیر نه وهی زړه‌کښی می ستا په خا طر
که تا نه‌لری یمه‌خیال‌د ی همیش ر ا سر ه
خوښی یی سا تلی یمه‌ستا د خندا په خا طر
کا ښکی چه مینه دی وای زړه کښی یاری سر ستا
جوړه خو ښی به وه پری‌ستا نو فـا خا طر

غافل منشین

ای تازه جوان جهد در ایام بکن
غافل منشین کار خودانجام بکن
بیهوده مشو منتظر سا قی دهر
تا باده رسد تهیه جام بکـن

• • •

گو یند عروس دهر شوخ و شنگ‌است
با هر کی بود همیشه دریك رنگ‌است
زنهـا ر به او طـرح محبت مفگن
زیرا که گهی شیشه‌و گاهی سنگ‌است

* * *

بنگر که جها نیا ن بر فتند به پیش
کـردنـد علـو م زان خـو یش
بر خیز به نرد علم زن طا س کمـال
باچشم خردبه بین‌که آید شش وبیش

میر محمد کاظم«هاشمی»

تتبع ونگارش از : خاور «پدرام»

یادی ازعلامه اقبال لاهوری

«هنگا میکه یك انسان بزرگ را مـی شناسیم که در زندگی مو فق زیسته است، روح او را در کا لبد خویش میدمیم و بااو زندگی میکنیم واین ما را حیات نو باره مـی بخشد»

شاندل (دفتر های سبز)

علامه محمد اقبال لاهوری یکی از چهره های درخشان علم ، حکمت وادب فا رسی است . دنیائی گسترده بشریت ، انسانها ی به چنین گسترده گی در ابعاد گو نا گون شرف و کمال را ، با ر ها به جامعه تقدیم نموده است . اما آنچه که اقبال را به‌گونه ای که می شنا سیم ، ممتاز کرده است ، محصول چه معجزهٔ تواند بود ؟

این سبز جنگل بارور در عصری به‌برگ وبار نشست ، که تفکر اسلامی به علت‌هجوم سیل آسائی استعمار غرب درسکوت مرگ‌آلود پائیزی دست و پا میزد ، و ملتـی و سرزمینی همه آرزو های دیرینهٔ خودرا بر باد رفته می پنداشت .

آری ! در چنین فصلی که جز سردیی وحشت انگیزی سکوت سنگستان آوائـی بشارتی شنیده نمی شد ، از شوره زار آن جغرا فیائی ویران شده سرو آزادهٔ نی سر کشید و جهانیان را خیره سا خت . که همه به رویش بعد از مر گ غنچه ها و بذرهائی که در آغاز شکفتن و شکا فتن و سر از خاك بیرون کشیدن ، به بی عا طفگـی و سنگدلی تمام زیر خراوار ها خاك یاس و نا امیدی مد فون‌شده بودند ،ایمان می آورند.!

دیری نگذشته بود، که‌نو جوانی نیرو-مند و گستاخی به صلا بت کوه قامت بـر افراشت ، در مقا بل طو فان های مخا لف سر پا ایستاد . در زیر آسمان خویش شاخ و پنجه زد . بر کو یری سو خته آبی شد تا بدانو سیله نخلستانی بیاراید . و آ ن اقبال بود .

اقبال - مرد دین وسیاست واندیشه- در کلکسیون عظیم کتا بها صرف به قرآن می اندیشید .در سلسله طو لانی آموز شگاهها به شیوه آموزش مسجد پیامبر علاقمند بود واز زعمائی جهان پیامبررارهنما انتخاب کرده بود . اقبال سیا ستمدار ، اقبال انقلابی ،اقبال جا معه شناس ، اقبال روانشناس ، اقبال مردم شناس اقبال اسلام شناس و اقبال فیلسوف پروریدهٔ چنین د ستگا هـی است و چنیـن مکتبی !

اقبال ،یك عمر غرق مطا لعه ، تحقیق و بر رسی معارف اسلامی بود . ولی این غرق شدن در هزارو چند صد سال پیش هر گز او را از جهان و تمدن امروزی غافل نساخت چنانکه تحصیل گشت و گذار در اروپا اندك تغییری در روح اسلامی و کر کتر ملـی او وارد نکرد . واین یکی از صد ها صفت بر جسته اقبـال است. از تبارآن رو شنفکـر-انی نبود که با چند سالی در اروپا بودن ، با فر هنگ و تمدن سر زمین خـو یش بیگانه شود ، ملت خویش را فراموش کند، برای آنکه متجددش بخوانند بـه خـو ی و خلق همو طنان خود پشت پا بزند . وبدین وسیله گوش بفرمان مظلمهٔ استعمار گردد . فکر اروپائی او را با خویش بیگانه نکرد . ایمان مذهبی او را به تعصب نکشاند، ریزه کاری های فلسفی او را از لذت شعر و هنر محروم نساخت . روح عارفانه اش او را از مصا یب زمین و ملت اسیرش آواره نکرد وبقول نویسنده یی «همچون بر گستون مـی اندیشید و همچون مولانا عشق میورزید و همچون نا صر خسرو برای ایمانش می‌سرود» ...و«همچون کارل دمیدن روح وعشق را در کا لبد خشك زندگی انسان امروز آرزو می کرد و همچو ن لوتر و کالون، (تجدیـد اندیشهٔ مذهبی) را در مذ هب خـویش و (رنسانسی اسلامی) را در این عصر هـندف خـویش ساخته بود » (۱) بـرای همین، اقبال مردی نبوده است، که‌فرصت کو تـاه خود را بر منوال بحث های از گونه مشاجرات بی هدف موسوی ، سنی ، بودائی ،کنفو - سیانتی وغیره بگذ راند واین یکی دیگر از انگیزه های محبوبیت اقبال است .

اقبال ، زبان فارسی را در سر زمین هندو-ستان فرا گر فت . مثنوی مولانا گـلستان و بوستان سعدی را به تکرار خواند . تـا تمرین و ممار ست خود را در زمینه شناسایی قواعد شعر فـارسی انسجا م ببخشد. باوجود-یکه به اشعار حا فظ و سعدی سخت علاقمند بود، اشعار عارفانهٔ مو لا نارا بیشتر مو افـق حال خویش می یافت . علاوه بر زبان فارسی انگلیسی و عربی را هم خوب میدانیست اما به‌این دوزبان شعر سرود.

در سال ۱۹۱۵ اولین مثنوی اقبال انتشار یافت . اما تا آنرو ز گاران شهرت اقبال محدود به سر زمین هند وستان بود .ترجمهٔ این مثنوی بـواسطه نیکلشن - محقق و اندیشمند معرو ف باعث شهرت اقبال‌دراروپاو جهان غرب گردید .

در سال ۱۹۰۵ میلادی به اروپا رفته بود و بادریافت دکترا در فلسفه دو باره بـه وطنش باز گشت و با کنگره ملی هند ، هندو سبها مبها ، جمعیت‌العلماء شیعه، مجلس احرار ، جماعت خا کسار و انجمن اتحاد مسلمین و بعضی دستجات ملی و دمو کرات دیگر که هنوز غبار اندوه شکست شورش ۱۸۵۷ از آیینهٔ افکار شان کا ملا ز دوده نشده بود بنای همکاری گذاشت . با عمل و اندیشه به میدان مبارزه تاخت . پشتیبانی جدی خودرا از «لیـك» - (لیك) که‌بعد ازاوج گیری تحولات سیاسی هند از کنگره جدا شده بود، بعدها به (مسلملیك) معـر و ف گردید . اقبال هنگا م این انشعاب دراروپابود درتیوری‌وعمل اعلام‌کرد. وبسان شوکت علی

---

(۱) - علامه اقبال - صفحهٔ ۲۱ .

دکتر انصاری ، اجمل خان ، ابوالکلام آزاد و سید احمد خان (موسس جامعه اسلامی علیکره) وارد میدان سیاست شد.

تحولات عظیمی ، که در دههٔ سوم قرن بیستم میلادی جریان های سیاسی وارکان های آزادی طلب هندوستان را فرا گرفت ، اقبال را بر آن داشت ، که در چار چوب هند اسلامی اسباب ایجاد نظام انسانی وواحد ایدیولوژیکی را برای استرداد کامل حاکمیت ملی هندوستان تدارك ببیند. همان بود، که طرح این نظام رادر اجلاس سالیانهٔ مسلملیك که در آله آباد بر پا شده بود تقدیم نموده خواهان مشاجره شد (سال ۱۹۳۰) دیری نگذشت ، که این نظریه در عالم اضطراب وپریشانی شگفت انگیز سیاسی بوسیله زعیم عالیقدر محمدعلی‌جناح بمنصهٔ اجراء گذارده شد . (۱۹۴۷ میلادی) برای همین نقش اقبال برای آزادی سرزمین هندوستان شایان اهمیت بس عظیم است . اندیشهٔ پان اسلامستی اقبال ، که طرح هائی از آن در همان اجلاس مسلملیك به ثبت گذارده‌شده بودند غیراز اندیشه(اتحاد) مسلمانان متعصب ، برای دشمنی و ضدیت کامل باغرب وآرزوی نابودی تمدن غربی به عنوان ملتی و سر زمینی از کره ارض است . دید گاه اقبال در این مورد فقط بر اساس مبارزه علیه زور گویی و استعباد گرائی استوار گردیده ؟ واین خود میرساند، که او طرفدار ملت برتر ، فرهنگ برتر، نژاد برتر و جغرافیایی برتری نیست . و ستیزهٔ او بر ضد غرب و خصوصاً بریتانیا از اینجا منشاء می گیرد ، که آنها افتخارات ملی ، فرهنگ مادی و معنوی نیم قارهٔ هند را وحشیانه تاراج کرده اند . بلی ! برای او زرد و سیاه و سپید ونگرو مطرح نیست، چنانچه می گوید :

نه افغانیم و نه ترك و تتاریم
چمن زاریم واز یك شاخساریم
تمیز رنگ وبو برما حرام است
که ما پروردهٔ یك نو بهاریم

وباز می گوید :

هنوز از بند آب وگل نرستی
تو گوئی رومی وافغانیم من
من اول آدم بی رنگ وبویم
از آن پس هندو تورانیم من

اقبال . آدمی را در فرا خنای اعمال اجتماعی اش مورد مطالعه قرار میدهد برای مسایل قشری و طبقاتی چنان اسناد حاکمیت و محکومیت ذاتی آدمی نگاه نمیکند . ازموبد ایرانی آنقدر نفرت دارد که از اشعب گرائی یهود ، واز پاپ وواتیکان آنقدر بیزاراست که از برهمن هند .

اقبال شور سر زمین اشغال شده است اقبال بی در نظر داشت کم و کاست های قرار دادی و سنتی ، از تمام کسانیکه در زنجیر استبداد و استعمار دست و پا میزنند می طلبد تا دستی بهم داده مشترکاً بند های بردگی را پاره کنند . اما در این روند نه به کار وتلاش ناسازمان یافته معتقداست و نه بتقلید کور کورانه از اسالیب دیکته شده بی متد مبارزه غربی، چون میدانست که گره کار ما با اطاعت برده وار از غرب گشوده نمیشود .

شرق را از خود برد تقلید غرب
باید این اقوام را تنقید غرب
قوت مغرب نه از چنگ ور باب
نی ز رقص دختران بی حجاب
نی ز سحر ساحران لاله روست
نی ز عریان ساق و نی از قطع موست
محکمی اورا نه از لا دینی است
نی فروغش از خط لاتینی است
قوت افرنگ از علم و فن است
از همین آتش چراغش روشن‌است
حکمت از قطع و برید جامه نیست
مانع علم و هنر عمامه نیست
علم وفن رااي جوان شوخ وشنگ
مغز می باید نه ملبوس فرنگ
اندرین ره جزنگه مطلوب نیست
این کله یاآن کله مطلوب‌نیست
فکر چالاکی اگر داری بس است
طبع دراکی اگر داری بس است

تالیفات اقبال :

از تالیفات منثور و معروف علامه محمد اقبال لاهوری یکی (سیر فلسفه در ایران) است و دیگری (تجدید بنائی فکر دینی) این دو می اکنون در تالار مطالعهٔ کتابخانه‌عامه کابل موجود است .

غیر از آثاری که بزبان فارسی و ترجمه فارسی در دسترس ما هستند ، رساله های زیادی به‌اردو وانگلیسی نیز دارد، اماآنچه که باعث شهرت اقبال گردیده است ، آثار منظوم او بزبان فارسی میباشد . که ازینقرار اند :

۱ـ جاوید نامه :

این کتاب تقریباً نوعی سوال و جواب می باشد . این کتاب که حالت روحانی اقبال را در اوج کمال انسانی و وارستگی آزاده ترین مرد دنیا نشان میدهد ، با این بیت آغاز می گردد :

بادل خود گفتگو ها داشتم
آرزو ها ، جستجو ها ، داشتم

در جائی دیگری این کتاب می گوید :

آدمی اندر جهان هفت رنگ
هر زمان گرم فغان مانند چنگ!
آرزوئی هم نفس میسوزدش
ناله‌های دل نواز آموزدش
لیکن این عالم که از آب وگل‌است
کی توان گفتن‌که دارائی دل‌است!
بحرودشت وکوه گه خاموش وکر
آسمان‌ومهرو مه خاموش وکر!
گر چه بر گردون هجوم‌اختراست
هر یکی از دیگری تنهاتراست!
هر یکی مانندما بیچاره ایست
در فضای نیلگون آواره ایست !
کاروان برگ سفر ناکرده ساز!
بیکران افلاك وشب هادیر یاز!
این جهان صید استو صیادیم ما؟
یااسیر رفته از یادیم ما ؟
زار نالیدم صدایی برنخاست
هم نفس فرزند آدم را کجاست؟(۱)

۲ـ ارمغان حجاز :

این کتاب ، که دربایان حاوی چندین ترانه به زبان اردو است دارای چهار صد ترانه می باشد .

بعضی ترانه های این کتاب :

ز قرآن پیش خود آئینه آویز
دگرگون گشتهٔ از خویش بگریز
ترازویی بنه کردار خود را
قیامت های پیشین را بر انگیز
بکام خود دگر آن کهنه می ریز
که با جامش نیرزد ملك پرویز
زاشعار جلال الدین رومی
به دیوار حریم دل بیاویز(۲)

نهنگی بچهٔ خود را چه خوش گفت
به دین ما حرام آمد کرانه
بموج آویز از ساحل بپرهیز
همه در یاست ما را آشیانه
تو در دریانه ای او در بر تست
به توفان در فتادن جوهر تست

چو یك دم از تلاطم ها بیاسود
همین دریایی توغارتگرتست(۳)

۳ـ پس چه باید کرد : (۴)

پس چه باید کرد ای اقوام شرق؟ در سال ۱۳۱۱ در جریان مسافرت به افغانستان سروده شده است .

آدمیت زار نالید از فرنگ
زندگی هنگامه بر چید از فرنگ
پس چه باید کردای اقوام شرق؟
باز روشن میشود ایام شرق
در ضمیرش انقلاب آمد پدید
شب گذشت و آفتاب آمد پدید
یورپ از شمشیر خود بسمل فتاد
زیر گردون رسم لادینی نهاد
گرگی اندر پوستین بره‌ئی
هر زمان اندر کمین بره‌ئی
مشکلات حضرت انسان از اوست
آدمیت را غم پنهان از اوست
در نگاهش آدمی آب و گل است
کاروان زندگی بی‌منزل است(۵)

۴ـ پیام مشرق :

عنوان این مثنوی که‌برای غازی امان الله خان میباشد ، در سال ۱۳۰۱ هجری شمسی تالیف گردیده است .

زندگی جهد است و استحقاق نیست
جز بعلم انفس و آفاق نیست
گفت حکمت را خدا خیر کثیر
هر کجا این خیر را بینی بگیر
سید کل ، صاحب ام الکتاب
پردگیها بر ضمیرش بی حجاب
گر چه عین ذات را بی پرده دید
رب زدنی از زبان او چکید
علم اشیاء علم الاسماستی
هم عصا و هم ید بیضاستی
علم اشیاء داد مغرب را فروغ
حکمت او ماست می بندد ز دوغ
جان ما را لذت احساس نیست
خاك ره جز ریزهٔ الماس نیست
علم و دولت نظم کار ملت است
علم و دولت اعتبار ملت است
آن یکی از سینهٔ احرار گیر
وان دگر از سینهٔ کهسار گیر
دشنه زن در پیکر این کائنات
در شکم دارد گهر چون سومنات
لعل ناب اندر بدخشان تو است
برق سینا در قهستان تو است (۶)

۵ـ زبور عجم :

این کتاب که در سال ۱۳۰۱ هجری به نظم آمده دارای چهار قسمت است . بعضی از ابیات این کتاب :

تا موس ازل را تو امینی ، تو امینی
دارای جهان را تو یساری تو یمینی
ای بنده خاکی ، تو زمانی تو زمینی
صهبای یقین درکش واز دیرگمان خیز
از خواب گران خیز (۷)

۶ـ اسرار ورموز :

این کتاب با چهار هزار بیست به سبك مثنوی مولانا بوده ،در سال ۱۲۹۵ هجری شمسی سروده شده است . این کتاب دو قسمت دارد :

(اسرار خودی) و (رموز بیخودی).
شعری از این مجموعه :

جوهر ما با مقامی بسته نیست
بادهٔ تندش بجا می بسته نیست
هندی و چینی سفال جام ماست
رومی و شامی گل اندام ماست
قلب ما از هند و روم و شام نیست
مرزو بوم او بجز اسلام نیست
پیش پیغمبر چو کعب پاکزاد
هدیه آورد از بانت سعاد
در ثنایش گوهر شبتاب سفت
سیف مسلول از سیوف الهند گفت
آن مقامش بر تراز چرخ بلند
نامدش نسبت با قلیمی پسند
گفت سیف من سیوف الله گو
حق پرستی جز براه حق مپو
همچنان آن رازدان جزو وکل
گرد پایش سرمه چشم رسل (۸)

در پایان باید بگوییم ، که شناختن اقبال به همانگونه که بوده است کار دشواری است .زیرا اقبال‌مردی است گسترده در ابعاد گوناگون اندیشه و خیال حقیر، که چه از نظر معانی وچه از نظر الفاظی در خود بیان حالات اقبال شدیداً احساس کمبودی می کند ؟ هر گز و بهیچوجه مدعی آن نتواند بود ، که اقبال را می شناسد ، بلکه مدعی آن میتواند باشد که به اقبال اخلاص و عقیدتی دارد . بناء بهتر است که مختصری از هموطنش راشد پاکستانی بشنویم :

(اقبال نه تنها شاعر همه مکانهاست بلکه شاعر همه افکار نیز هست و این راز بزرگ وی به عنوان یك شاعر و یك انسان است . ونه تنها خودرا از بند زمان ومکان رهایی بخشید ، بلکه با بر گزیدن انسانیت به عنوان فکری شعر خود شاعری را بیکی از بزرگترین سر چشمه های الهام تبدیل نمود .

اقبال در سن ۶۳ سالگی زندگی را پدرود گفت .

(۱)ـ جاوید نامه صفحه ۱ـ۲
(۲) ارمغان ، صفحه ۱۰۴

(۳) ارمغان حجاز صفحهٔ ۱۴۶ـ۱۴۷
(۴) ومسافر دریك مجلد نشر شده اند .
(۵) پس چه باید ... صفحه ۵۶
(۶) پیام مشرق صفحه ۵ـ۶
(۷) از مجموع زبور عجم .
(۸) اسرارورموزصفحه ۱۲۹ـ۱۳۰ .

بقیه صفحه ۱۵

* ابن سینای بلخی ... *

پوهنځی فلسفه و حقوق فرهنگستان علوم ازبکستان (اکادیمی علوم) ترجمه مکاتبات ابن سینا باالبیرونی رادر بارهٔ مسایل فلسفی و کوسمو گرافی (گیتی شناسی) و فزیك از زبان عربی به اوزبکی طبع نموده است. ترجمه «قانون الطب» ابن سینا در پنج جلد محتوی کتاب اول و دوم توسط عبدالله یفحه‌م عضو اکادیمی علوم یاد شده بزبانهای روسی او زبکی بین سالهای ۱۹۵۸ تا ۱۹۷٤ ترجمه وطی سالهای بعدی منتشر شده است. برای ترجمه این اثر نه تنها نسخه‌خطی و چاپی متعلق به انستیتوت خاور شناسی اکادیمی علوم ازبکستان بلکه دیگر نسخه ها که درکتاب خانه ها شوروی و کشور های دیگر یافت میشوند، مورد استفاده قرار گرفته اند. اگر چه هزار سال از زمان نوشتن این اثر میگذرد ولی تا کنون در هیچ کجا نسخه کامل این اثر بهیچ زبانی ترجمه نشده بود و اولین بار ترجمه نسخه کامل آن در ازبکستان بعمل آمده است.

همچنان کارمندان انستیتوت یاد شده در جملهٔ زمینه سازی برای طبع و نشر یکتعداد زیادی از آثار ارزشمند خطی مربوط به شماری از دانشمندان، فضلا و حکمای‌شرق و آسیای میانه، اثر ابن سینا موسوم به «الادویته القلبیته» را نیز در پروگرام فعالیت های علمی خود وانمود کرده اند که انتشار آن بدون شك در مخازن علمی دستمایه های مورد نظر سودمند واقع شده است چنانچه رسالهٔ طبی وی زیر عنوان «داروهای قلبی» بزبان ازبکی نیز وقتاً بطبع رسیده است.

مطبوعات از بکستان درسال ۱۹۷۹ گزارشی منتشر نموده که شامل رسالات مربوط به بهداشت میباشد. انتشار کتاب مذکور در ارتباط با هزارهٔ تولد ابن سینا که اینك در سال ۱۹۸۰ برگزار شده، تحقق پذیرفته است همچنان طبق‌توضیح منبع‌سایر ادارات چاپ و نشر از بکستان بنامهای (غفور غلام) (ازبکستان)، «پزشکی» و غیره نیز بطبع آثار این دانشمند و متفکر کبیر بلخ و شرق و یکسلسله نشریات علمی وهنری مربوط بزندگی و ابتکارات علمی وی مشغول بوده اند.

همچنان در سال ۱۹۷۹ مطبوعات ازبکستان بمناسبت هزار مین سالگرد تولد ابن‌سینا مطالبی را تحت عنوان «کتاب (قانون) بچاپ میرسد» بشرح آتی انتشار داد که مفاد کلی آن چنین رونوشت میشود: «ادارهٔ چاپ و نشر بنام مطبوعات» در تاشکند، بچاپ ترجمه روسی اثر عمدهٔ ابو علی ابن سینا، دانشمند علامهٔ کبیر سده های میانه بنام (قانون علم طب) پرداخت حجم کلی اثر همراه باعکسها، متون فاکسیمیل و تفسیر های علمی به (۳۵۱) ورق چاپی و تیراژ آن به‌پنجاه هزار نسخه بالغ میگردد.

ابن سینا در دایرة المعارف طبی اساسی خود بنحو کمال، محتوی همه‌طب خاور سده های میانه را مطرح ساخته و رشد هزاران سال علم باستانی را تعمیم داده و آنرا بسطح نور رسانیده وبسیاری از دستاورد های پزشکی قرون بعدی را حدس زده. در کتاب (قانون) که در حوالی سالهای ۱۰۲۲ و ۱۰۲۳ بزبان عربی آماده شده بود حتی در قرن دوازده هم بزبان لاتین ترجمه شد وطی پنجصد سال کتاب رومیزی اطبای آسیا و اروپا را تشکیل داده و تا پایان قرن هفده کتاب درسی اساسی طب در همهٔ پوهنتونهای کهن اروپابوده است. تا زمانهای اخیر ترجمه کامل (قانون) به زبانهای معاصر وجود نداشت و ترجمهٔ منحصر بفرد جهان باتفسیر علمی این اثر بدیع توسط خاور شناسان ودانشمندان طب جمهوری ازبکستان در سالهای ۱۹۵۳ ۱۹٦۱ تهیه و به‌زبانهای روسی و ازبکی انتشار پذیرفت. طی پانزده سال گذشته دستنویسها و مواد نوی بدست آمده که امکان داده اند تا بمیزانی، ترجمه (قانون) رابهبود بخشید. طی نیمهٔ اول سال جاری (۱۹۷۹) دو جلد کتاب سوم از طبع بیرون میایند و سپس پی در پی تا آخر سال ۱۹۸۰ جلد های چهارم و پنجم کتابهای دوم و سوم ارائه میشوند. همزمان انتشار آنها به زبان ازبکی با تیراژ پنجهزار نسخه آغاز می گردد. چاپ و نشر ترجمه های مذکور برای هزار مین سالگرد تولد ابن سینا منظور گردیده است.».

از روی تحلیل وتفسیر غیب الله سلاموف رئیس کرسی پوهنځی ادب شناسی پوهنتون تاشکند و کامل جان جوره یف استادارشد انستیتوت پیدا گوژی زبانها در شهر اللـ ایجان از بکستان تحت عنوان «دایرةالمعارف ازبکستان ـشوروی) منتشرهٔ مطبوعات آن کشور در سال ۱۹۷۸ بر میاید که درزمرهٔ متون انسایکلو پیدیای چهارده جلدی یاد شده که ده جلد آن تا حال به چاپ رسیده است، نقش و اهمیت متفکران و دانشمندان معروف آسیای میانه با دقت خاصی تشریح گردیده ودر لابلای آن پیرامون موضوع زندگی، ابتکارات و فعالیتهای ابو علی ابن سینا و سایر دانشمندان دیگر معلومات جامع وکاملی گنجانیده شده است. بنحو یکه طبق تفسیر متذکره، معیاراطلاعات مورد نظر در دیگر دایرة المعارف های مطبوع جهان در بارهٔ این دانشمند بلخی و امثال آن به‌سطح دایرة المعارف ازبکستان «جامع افراد و مانع اغیار» نیست. مثلا: در دایرة‌المعارف بریتانیا مقاله و مطالب مربوط به بو علی سینا (۲٦٤۰) علامت را شامل‌است درحالیکه دایرة المعارف ازبکی شوروی محتوای تحقق مربوط بزندگی وفعالیت‌علمی ابن سینا را سی و هشت هزار علامت شامل میباشد و این خود مظهر میزان مکمل و روشنگر اطلاعات همه جانبه و متمم موضوع ارزیابی میتواند شد.

قرار گزارش مطبوعات از بکستان‌منتشرهٔ شماره ششم ۱۹۸۰ مجلهٔ«ازبکستان شوروی» اخیرا درین سرزمین علمی و فرهنگی آسیای میانه، یکسلسله نشریاتی درمورد زندگی ابن سینا بزبان اسپرانتو (زبان‌بین المللی) نیز برگردانیده شده است.

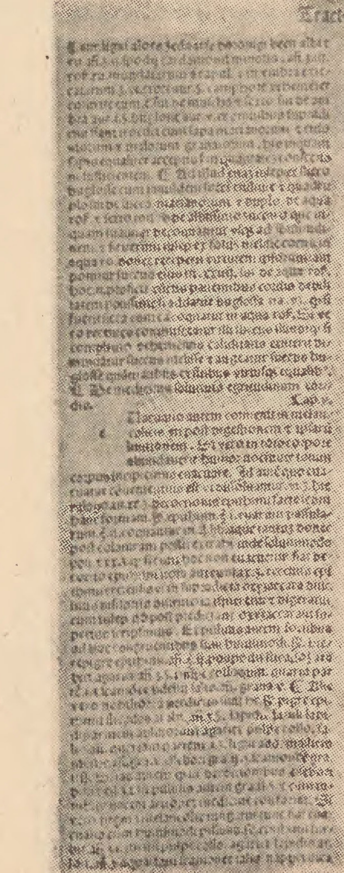
نامگذاری برخی مواضع و بعضی اعلام باسم ابن سینا:

طوریکه مشهود و معلوم است بخاطریاد وبود جاویدانی مقام معنوی ابن سینا در سر زمینهای شرق و غرب برخی مواضع و موسسات تعلیمی، فرهنگی و طبی را به اسم وی مسمی ساخته اند. بطور مثال: در افغانستان از سالها بدینطرف چنین نامگذاریهای، مورد نظر و عمل بوده و بعضی مواضع بنام این دانشور نامی یاد میگردد. مانند: «ابن سینا روغتون(شفاخانهٔ ابن سینا)»، «ابن سینا درملتون (ادویه فروشی ابن‌سینا)»، «ابن سینا پلورنځی (فروشگاه ابن سینا)» که مقصد آن کتاب فروشی دولتی در یکی از جاده های کابل است. «ابن سینا وات (جاده ابن سینا)» و امثال آن که بیشتر مواضع یاد شده در پایتخت کشور و بعضاء در برخی ولایات بنظر رسیده است.

همچنان در عدهٔ از کشور های مشرق‌زمین چون ممالك عربی و ایران نیز بعضی جای ها و موسسات بنام ابن سینا یا پور سینا رسماء شناخته شده است که اعلام مشخص آن دلیل ثابت وواضحی مبنی بر شناخت شخصیت علمی و موقف معنوی آن مرد دانشور درجهان فضل ودانش مشخص‌گردیده و اروپا بیان طوریکه در شروع مبحث نیز بدان اشاره کردیم چه در آثار وتالیفات خویش و چه در نامگذاری ها آنسرا بنام «اویسینا» یاد کرده اند. در سر زمینهای آسیای میانه یا همجوار شمالی افغانستان نیز چنین نشانه های به ملاحظه میرسد.

مثلا در ردیف انجمنها و کمیسیونهای وابسته به هیات رئیسه فرهنگستان علوم جمهوری شوروی سوسیالیستی از بکستان «کمیتهٔ ویژه بررسی (میراث علمی) ابو‌علی ابن سینا» نیز موجود بوده ودرخیابان نومره پانزده «کویبیشف» شهر تاشکند پایتخت ازبکستان واقع میباشد که وظایف مجامع و کمیسیونهای علمی متذکره و امثال آن عبارت از جلب محافل وسیع علمی در جهت بررسی مهمترین مسایل مربوط به رشتهای مختلف دانش و کمك به تعلیم کامیابی های دانش در اقتصاد ملی وتعمیم علم و دانش بین دوستداران دانش و زحمت کشان از بکستان و سایر کشور های‌ذیعلاقه میباشد.

ناتمام

یك صفحه از ترجمهٔ لاتین کتاب قانون‌ابن سینا که به سال ۱۵۰۸ میلادی درشهر وینز چاپ‌شده وبه‌سال۱۹٦٤ در شهرهیلدشم آلمان نیز تجدید طبع‌گردیده وموجوداست.

بقیه صفحه ۴۷

گلها با بهار...

از گوشم گرفت ، در حا لیکه میحواست غضبنا کتر از آنچه بود شود گفت :

ـ خاك به سرت ، همه کارت بود ، حالا ...تف به روز سیا هت .

مجال گپزدن نه عمه و نه خودم را دادم . دستم را پس بردم ، پیش آوردم و روی لبهایش گذاشتم لبهای چاقش پندیده تر شدند خشم دیوانه وارش پی هم دستها و لگدش را به دور میبرد و مرا با آنها میزد . من هم تا توانستم ، خواستم جنگ را مغلوب شود . درد را حس نمیکردم ، طا قتم کمتر از گذشته شده بود دیگر برایم کلمه‌های احترام و ترس بی معنی بودند . با لاخره ـ وقتی لبش خون شد رهایم کرد و رفت .

به اتاق بر گشتم . گلدان سفالی یی روی تاق بود رنگ سرخ خشتی داشت و کاللا نقش انگشتا نش را روی لبه های آن گذاشته بود . با وجود یکه کو چکتر از گلدانهای همسایه بود ، ازش خو شم آمد. آنرا حتماً عمه ام آورده بود حیران بو دم چگونه عمه به من‌مهر بان شده است .خواستم همه گذشته ها را به خاك بسپارم و با عمه مثل پسر زندگی کنم . اما وقتی داغهای ساق وبازویم را با زخم کو چك سیم جاروب دیدم به‌یاد گلهایم افتادم ، گلهایم کـه وارفته وپژ مرده ، بیرنگ وبوروی تـاق خم شده بود ، نتوانستم کینه عمه را از دلم دورکنـم . حیران بودم چـرا باآن همـه قساوت یکباره یکی از آندوهایم رابر آورده سا خته است . در حا لیکه با خوقزدگی‌طفلانه‌یی گلدان رامیدید م به‌فکر م رسید کـه حتما برای آنکه من دوباره نزد عمو اصغرش برو م وهر شا م دستمزد م را کف دستش بگذار م ، این محبت رادر بارهٔ من کـرده است. ماهها و روز هاپی‌هم میگـذ شتند، خیلی به همد یگر شبیه بودند . فقط بعضی اتفاقها غـیر عادی بودنـد که‌گا هی بیشتر آنها هم تکرار میشدند اما یکشب که در خانه ما زنها لبا سهای نو داشتند وبچه‌ها کالا های پاکی پوشیده بودند . صـدای آهسته برو راشنید م وعمه ام رادید م که‌غرق در گلهای کا غذی سرخ و سفید نشستـه است .

از آن شب به بعد دیگر عمه ام با من در اتاق کو چك ما زندگی نمیکرد . اصلا روی عمه را بعد از هر عید وبرات مید یدم. بالبهای کبودش رویم راماچ میکرد و مـن هم لبهایم را به دستانش‌میما لیدم . این‌یگانه دیدار ما بود و صلوة !

فردای آنشب عمو ا صغر با بکس و کـالایش به اتاق کو چك ما آمد . همسایه ها برایم گفتند که عمه خانه را فروخته و به عمو اصغر گفته که مثل خودش سر پرستی ام را به عهده بگیرد . او قاتم بیشتر از پیش تلختر شد . دلم میخواست دستهایم را به گلو یش بما نم و بعد قوت بازو های سنگی ام را در پنجه های خودم جمع کنم و راه نفس اش رابسته کنم، به‌چشمهای ازکاسه بر آمده اش بنگرم .این را خودش هم میدانست اما با آن هم خیلی خو شش را به من مهربان نشان میداد . از آن روز به بعد دیگر مزدی برایم نمیداد تا باز هم کف دست عمه بگذارم او هم مثل همه سر پر ستها یم گلهای مرا دوست نداشت خیلی از آنها بدش میامد اما با آن هم حس میکردم یك ترس عجیب همه وجودش را گرفته بود که نمیتوانست‌حتی دستش رابطرف گـلهایم دراز کند. ازینکـه از من میترسید ، احساس غرور میکردم ، خودم را قو یتر از او حس مینمودم . درخیال طرح جنگهایی میان من‌واو کشیده‌میشد وآنکه همیشه پیروز بود ، من بودم . ولی برخلاف آنچه من در ذهنم طرح میکردم ، گاه گاهی دستش را بر سرم بالا میکرد اما من هم عاجز ودر مانده نمیگذاشتم که مشت و لگدش بدون پاداش روی سرم بنشیند . بدون آن هم از همه چیزش مهربانی اش ، لت کردنهـا یش بـد م میا مد . د لـم میخواست هر دوی شان را یکجا بکشم ، یکجا به دار بزنم و به چشمان از حد قه‌بـر آمدهٔ شان سا عتها نگاه کنم . به چهره وحشتناك آنها لبخند بزنم .

آنروز ابر ها آسمان را پو شانیده بودند باد سردی پشتش را به شیشه اتاق کو چك ما میما لید واما از آسمان چیزی نمی آمد . صبح کمی دیر تر از خواب بیدار شدم . بدون معطلـی در گلدان گلهایم آب ریختـم و گلهایم را از سردی زمستان به امان‌داشتم خوشی عمیقی در دلم حس میکردم . نمیدانم باوجودیکه آسمان به‌نظر م گرفته تر از هـر روز دیگر بود، یـك خوشحالی بدون علـت دلم را میفشرد . شاید هم فکر میکردم آن روز روز خوبی برایم خواهد بود اما وقتی قد راست ایستادم . گلهایم در گلدان نا مر تب افتاده بودند ودر کنار آنها ریشه‌های جدا شدهٔ شان دیده میشد . در دلم‌افسردگی ژرفی احساس کردم . سطح گلدان بزرگ و بزرگتر شد مثل یك دشت ، مثل بیابان خشك و ریشه ها به نظرم مثل بو ته های خار شدند . با چشمانم میدیدم که گلهایم را که بیشتر از خودم دوست داشتم کسی از ریشه کنده است . میخواستم فریاد بزنم فریادی که همه را به مدد بخواهد که آنها هم برای گلهایم مثل خودم غمگین شوند ، گریه کنند و با دستهای شان آنها یی که مرا با کندن گلها نا شاد سا خته ، خفه کنند و ذقزده به‌چشمان از حدقه بـر آ مـده شا ن خیره شوند و تصویر مرگ را در چهره کبود آنها بجو یندوقتی نقش پنجا لهای پشك را روی گل نرم دیدم دانستم این گناه بزرگ را پشك عمو اصغر مر تکب شده است . نمیدا نستم چرا این کار را کرده است هیچ پاسخی برای ایـن سوالم نیافتم.

وقتی از عمو اصغر که تازه از خواب بر خواسته و جفت چشمان کوچکش را میما لیـد پرسیدم که چرا پشکش این کار را کرده است ؟ خنده یی کرد و بعد هم خیلی جدی گفت که اصلا ازین کار پشکش خبر ندارد و هم او را مو جودی بر حقی کشیـد ودر حا لیکه هنوز قاژه اش تمام نشده بود گفت:

ـ حتی پشکها هم میدانند که گلها به‌درد کس نمیخورند . تنها پشت کاری را بگیر که دستت را به دهنت برساند دلم مثل سیر و سر که به جوش آمد . گفتم :

ـ خیر است ، اگر به درد نمی خورند . باز هم پشکت بی پا داش نخواهد ماند .

خنده یی که از دلش بر خاسته بود فضا را پر کرد . به طرفش چپ چپ نگاه کردم آرزو داشتم بایك مشت دندا نها یش را در دهنش بریزم تا از خندیدن باز ماند .

نمیدانم چرا آنروز هر دوی ما دکان‌نرفتیم اما با هم هیچ گپ نزدیم ، گو یی سخت از همد یگر آزرده بودیم آن گاه که او دهانش را برای حرف زدن باز میکـرد ، انگشتانـم رابه گو شهایم می بردم ودرست روی سو راخها ی آنها میگذاشتم . و قتـی این وضعم رامیدید بیشتر از پیش خشمگیـن میشد و به پشکش که چند مو ی باریك از زیر بینی اش به‌دوجانب اویـزان شده بود، مهربانی نشان میداد . لطف بیش از حـد عمو نسبت به پشك در ذهنم و سو سه کندن گلهایم را پیچاند .هر لحظه میخواستم پنجه هایم را به کمك بطلبم ، روی گلو ها ی چاق هر دوی آنها بگذارم و زور بازو های سنگی ام را در آنها جمع کنم و لحظه های بعد تر به چشمان حدقه زده شان خیره‌شوم و تصویر مرگ را در چهره کبود و سیاه شان بجویم وبعد لبخندی عذاب قتل‌دو موجود کثیف را از صفحه و جدانم بشویم .

من منتظر یك لحظه بودم و همان لحظه وقتی فرا رسید که اگر آسمان صاف میبود سایه آدم را برابر قدش نشان میداد . وقتی پشك سیاه عمو اصغر از دروازه بیرون بر آمد ، چوبی را که در دستم بود ، «یا الله» گفته بلند برد م وبر فر قش کـو بیـد م چقدر شیرین و جذاب جان میداد . صرف یکبار فریاد کو تاهی از گلو یش خارج شد و بعد بدون صدا دست و پایش را شور می داد . روی سیـا هش از خـو ن سر خ شده بود ، میخو استم که باز هم چندضرب دیگر به فر قش بکو بم چون شنیده بودم که پشکها در «بار هفتم» میمیرند که ناگهان دروازه نیمه باز روی چپراس چر خید چشمان عمو اصغر که درسیاهی وسفیـدی اش نقش خشم و غضب آلوده به نفرت دیده میشد به‌رویم دوخته شد. دیگر نگذاشتمش آ نچـه را میخواست بکند ، دومین چوب بلند کرده را بر فرقش زدم . زانو هایش خم شد ند وبا کف دستا نش بر زمین تکیه کرد اما دومین ضربه کارش را ساخت ، نفسهایش عمیق شدند و کف بیر نگی از دهنش بیرون میشد وپس از لحظه یی ناپدید میگشت.رشته های خون بـه رو یش کشیده میشدند بـه عجله داخل خانه شدم بدنم میلرزید . دو قطره اشك که چکیده عزای گلهای مرده ام و شوق پیروزی ام بر عمو اصغر بود ، از هر دو چشم آهسته پایین ریختند اما با آن‌هم یك نا راحتی عجیب سرا پایم را در خود غو طه ور سا خته بود .

چند لحظه یی این سو و آن سو راه‌رفتم یك‌احساس خو شی و بزرگی اما آمیخته با ترس و لرز وجودم را گر فته بود . و قتی برف شروع به باریدن کرد آمدم جلـوی کلکین . ایستاد م وبه بیرون نگاه می کردم. دانه های سفید برف را که روی زمین گل آلود آب میشدند میدیدم . همگی یکسان و به عین شکل آب میشدند . فقط در کنار دیوار ها رنگ سفید شانرا به سختی مشخص میسا ختند دانه های برف ، دود هایی که ا زهر چار چشمك دود رو بالا میرفتند . با نقش روی شیشه ، نقش تصواری رنگ بـر آب بر دیوار خاکی خاطره هایی را از مادرم پدر ، مادر کلان ، عمه و بالاخره عمواصغر را با خاطره ها یشان در ذهنم زنده کرد و من حالا منتظر بهار بودم ، بهاری که گلها را با خودش میاورد . دهانم گرد شد . روی شیشه کف کردم و سر انگشتم روی آ ن نوشتم : «گلها با بهار میا یند» .

پایان

د ٥٤ مخ پاتې

خوشحال خټک

تـر آزادی نـه بهتر هیڅ نشته
چی څوك په کور کی خپله دنده کا
خوشحال خان او دوطن سره مینه

دهیواد مینه هغه اورو چی په ټول ژوندی د خوشحال په زړه‌کی دننګ او غیرت لمبیی‌بلی کړی وی او دهمدی لیونی مینی لپاره دژوندانه سړی، تودی او لوږی ،ژوری وزغملی‌ان‌داچی دګور ګانی زندان دتورو تمبوله شا څخـه خپل هیواد ته د نسیم په لاس داسی سلامونه لیږی :

که ګذر په‌خیر آباد وکړی نسیمه

یاد ی ګشت وشی دسرای دسیند په‌سیمه
په بار بار زما سلام ورته عرضه کړه
ورسره زما د لـوری خـو تسلیمه
اباسیند وته ناره و کړه پـه ز و ره
ولنډی تـه و ینا ووا یـه حلیمه

ګوندی وی‌چی‌بیامی‌ستاسی جام نصیب‌شی
پـه ګنګا جمنا به نه و له قدیمـه
چی سړی او به دغره نشته په هندکی
تری توبه که واړه ډك دی له نعیمـه
همیشه به په هند نه اوسی خوشحاله
عاقبت به عاصی اوزی لـه جحیمه

یا چی وایی :

رخنه ګرد ملك پری مه‌ږده پخپل‌ملـك
په حکمت په زرو زور په لښکرو نـه
څو په تورو په توبر یو په نیزو شی
صد چندان شی په تدبیر په هنرونـه
خوشحال او دښو ستاینو خاوند خلك :

ښه سړی دچاپه بدو نظـــر نه کا
که څوك بدور سره کاندی دی به‌ښه‌کا
په بار داره ونه تل وریږی کاڼـی
ورته ګوره چی بار داره ونه څـه‌کا

دجـهان کینی غصی واړه تـر شا کا
که سړی په وخت د قهر مرګ ترز ړه کا
په حسد په کینه هیـڅ دچاونه شی
هرسړی چی حسد کاندی ځـان او به‌کا

بقیه صفحه ۴۹

پدرمن دیگر ...

بلی ، نکات بالا را به خاطر آشنا یی با وضع فا میل خود نو شتم تا مرا ملامت نکند و سر زنش ننما یند .

قبلا گفتم که من بیست و پنج سال دارم و دوران بچکی و نو جوانی را مد تها است که پشت سر نهاده ام ، ولی با تمام این ها پدرم فکر میکند که من همان پسر بیست سال قبل او هستم که بیشتر حر فهای تند و حتی زشت او را تحمل میکردم و به روی خود نمی آوردم .

بلی ، پدرم با اینکه میداند من سا لها قبل از مرز بچکی گذشته ام وامروز خـود مردی هستم با زن و بچه اما او مانندگذشته با من رفتار دارد . این وضع پدرم مخصو صاً در حضور همسرم سخت برایم نا راحت کننده است ، چه خود میدانید که چنین رویه بی شخصیت مرا نزد همسرم خرد میسازد .

سوال این جاست که چرا پدرم بلوجودی که میدا ند من دیگر کودك نیستم ، با زهم همان رو یه سا بق خو یش را در برابر من ادامه مید هد .

بدنیست که شماهم شمه یـی از ایـن رفتار پدرم را بدا نید ، بدین لحاظ چنـد صحنه از زندگی روز مرهٔ خود و پدرم را به شما تذکر مید هم .

برای اینکه شما را خسته نسا خته با شیم صرف یکی از بر خورد های پدرم را در برابر خود برای تان نقل میکنم .

صدای فریاد پدرم بلند میشود که این چه روز است، این چه حال و چه پراگند گـی است و این چه ... سرا سیمه از خواب می پرم بپدرم میگو یم که چه شده پدر ، چرا در این وقت صبح این همه داد و فریاد را براه انداخته اید ، مو ضو ع چیست ،چرا عصبا نی هستید ؟ و ...

پدرم با همان لحن همیشگی اش و باهمان عصبانیت کج خلقی که جز عـادت او شده است بمن جواب میدهد :

دیگر می خواستی چه شود .وقتیکه مانند توپسر تنبل و بیکاره با آن زن از خودت تنبل تر و بی کاره تر در این خانه زندگی داشته باشند می خوا ستی چه شود ، ببین آفتاب بالا آمده و هنوز تو از نل آب نگرفته یـی وزنت ظرف های چرب دیشب رانشسته است از دست این بیکار گی شما ها بـه ستوه آمده ام و ....

از این قبیل صحنه ها هرروز درخانه مـا دیده میشود ، در حا لیکه تمام این مسایل به دو توت ارزش ندارد ، خوب اگر چند دقیقه آب نل را بعد تر گر فتیم ، زمین به آسمان نمی خورد ، و ظروف نا شسته از شب نیز کـدام پروبلمی نیست ، خـوب شب نیز کـدا م پروبلمی نیست، خـو ب و تمیز کرد ، این که سر و صدا ندارد و این همه جار و جنجال نمی خواهد .

دیشب تا ناوقت ها بیدار بودیم ، زیرا مهمان داشتیم و این مقدار ظروف که چرب باقی ماند آیا نمیشود که آنرا در روز شست در حا لیکه روز رخصتی نیز است پس چـه عجله که شب را تا صبح به شستن ظرو ف پر داخت . بهر حال از این مو ضو عات زیاد در خانه ما دیده میشود اما هر چیز که زیاد شود بالاخره با عث عصبا نیت انسان میگردد اگر کو چکترین عکس اعملی در این زمینه در مقا بل پدر نشان بدهی ، پسر بی ادب ، بی نزاکت و متمرد معر فی میشوی اگر از زن خویش پشتیبانی نمایم و تنها همینقدر بگویم که چه فرق میکند زمین به آسمان نخورد که ظرف های نا شسته شب به روز ما ند فوراً یك سلسله حرف ها ، تهمت ها، بسته میشود که حالا خوب شد ، این است نتیجه ، سا لها زحمت و تر بیهٔ که من در مقا بل تو کشیده ام و حالا مرا در برابر زن خویش می فرو شی ، ای نمك نـا شناس واز این قبیل حرف ها .

شمارا بخدا آیا من مقصر م یاپـدرم ، آیا این حرف ها و دلایل دلیل بر تمرد وبی گفتی میکند ؟

آیا لازم ، که پدرم . فر زند خود را که صا حب زن و کودکی است و خود امروز پدر است در نزد زن و کود کش حقیرو بیچاره سازد . آیا رسم پدری و پسری این است و قتیکه پسری به پدری خود دلیل می آورد وبازبان نر م به او می فهماند کـه اشتباه نموده است ، آیا او متمرد و حرف نا شنو است .

شما بگو یید که در شرایط امروز چنین رویه واعمال لازم است از طرف پدر خانواده بر دیگر اعضای خانواده تحمیل گردد ؟

روز ها و قتیکه به این مسایل فکر میکنم که بالاخره زند گیم با چنین شرایط چـه میشود و چقدر خود رادر این آتشی که پدرم با دست های خود آن را روشن نگهداشته و هر روز بیشتر به آتش آن می افزایـد نهگدار م ، سر م گیج می رود وسر رشته کار ها از دست رها میشود .

شمابگو یید که چه کنم و چه رویهٔ را در مقابل پدر و دیگر اعضای فا میل درپیش بگیرم .

به یقین شما هم مرا نصیحت خواهیدکرد که به پدرم احترام بگذارم وزیاد حر فها و خشو نت های او را جدی نگیرم .. شمابآور کنید تا امروز سر خود را در مقابل پدربلند نکرده ام چه برسد به این که در مقا بل او خشو نت بخرچ بد هم . ولی حو صله هم ازخود حدی دارد، آیابه پدر م لاز م است که پسر خود را ، پسر یکه امروز خود پدر شده است این قدر مورد سر زنش و تحقیر قرار دهد ؟

برای اینکه او پدر است و من چند سال از او کو چکتر م واز او زاده شده ام باید به این قدر تحقیر شو م ؟

این حرف های مرا نباید دلیل بر تمـرد و بی تو جهی در مقا بل او دانست ، خیر تا زنده هستم احترام او بر من لازم است اما، پدرم نیز باید این را به خاطر داشته باشد که من آن پسر کو چك که بیست سال قبل بودم نیستم .

امروز من خود پدر هستم و باید در مقابل فرزند و همسر آبرو و عزتم حفظ گردد ، هما نطوریکه پدرم چنین تو قع را از مادارد

بقیه صفحه ۴۸

از تاریخ باید ..

فاحشی دیگر هم داشت و آن اینکـه در یـن نظام تازه بمیان آمده پدیدهٔ استثمار فرد از فرد نیز و جود ندارد و کار مشترك و سود مشترك همه انسا نها اسا سی سا ختمان جامعهٔ نوین سو سیا لیستی را تشکیل می دهد .

از همین رو گفته می توا نیم که عصر حاضر یعنی قرن بیستم با داشتن فرزندی چون (سوسیالیز م درعمل) فرصت ها وامکانات عظیمی را مهیا سا خته است تا جوهر ا صلی تاریخ درك ، ارزیا بی و حلاجی شود . عصر ما عصری است که به انسان و سیعاً امکان می دهد تا راجع بگذشته خود بدون هراس، بدون ثناگویی زور مندان بدون قلب سا-ختن حقا یق در تکا پو شود و هکذا ایـن امکان نیز فرا هم شده است تا انسان راجع به آیندهٔ خود به تفکر بپردازد و حتی از راز آینده نیز بصورت مستدل پرده بر دارد(البته در حدود امکا نات) هکذا آخرین چر خش انقلابی تاریخ به متفکران امکان داد تابه وجود طبقات بمنز له پدیده اجتماعی ، اقتصادی پی ببر ند ، بر وابط و بر خورد بین آنها آگاه شوند و اختلا فات اسا سی دو ران های مهم تاریخ را درك و ارزیا بی نما یند . الحق که روز گار ما روز گار فوق العاده ای است ما بدون اتکا در یکی از مهم ترین و اساسی ترین نقطه عطف تاریخ جهان قرار داریم . تجربه فعلی و به احتمال قوی آینده نیز نما یا نگر این حقیقت خواهد بود که دوران ما مهـم ترین دورانی است که بشر تابحال بخود دیده است .

جوانان آگاه ووطن پرست ! شما نیز باما هم عقیده خوا هید بود که در دوران ما بیشتر از هر دوران دیگر و هر زما نی ما ضـی متفکران و علمای علوم ا جتما عی بخصو ص علم تاریخ برای درك تاریخ می کو شند و را جع به جو هر آن می اند یشند . هم چنان به این دو سوال پا سخ خوا هیم داد .جوانان در زمان ما علاوه از تفکر ، عنا صر لا زم برای ار زیا بی درست تاریخ در دسترس علما و متفکر ین مو جود است .

در مطا لعهٔ تا ریخ و در ك ما هیت وجوهر ا صلی آن دو سوال عمده مطرح است : اولا اینکه آیا تاریخ وسیر آن جو هر ی هم دارد ؟ و دوم اینکه آیا تاریخ جهت معین و مشخص را طی می کند و یا تاریخ تکرار مکرر و حرکت مستا نه ای بی هدف است ؟

بر حسب جوا بی که به این سوال ها داده میشود دو درك فلسفی تاریخ بو جود میاید، که مادر شمارهٔ آینده بطور مـفصل به ایـن دو سوال پـا سخ خواهـیم داد.

* * *

جوانان حق شناس وطن! درهفته گذشته عده ای از جوانان محصل با نا مه ای این حقیر را نوازش کرده بودند که ما با ارج گذاری فراوان به نبشتهٔ شما عرض می کنیم که : این سلسله برای آن دنبال می شود که جوا نان ما اولا از تاریخ کشور خویش و جهان وثانیاً از چگو نگی تکا مل علم تاریخ و پر نسیب های مر بوط به مطا لعه و نگارش تاریخ با دید متر قی و انقلابی جوانان وطن را آمو زش بد هیم و اینکه این کو شش نا چیز مورد تو جه و دقت جوانان ما واقع شده است برای هفته نامهٔ ژوندون و هـم برای نگا رنده منبع تشویق و نوازش فراوان می باشد و ما کوشش می کنیم تا به طیب خا طر شما عمل نما ییم .

ادامه دارد

بقیه صفحه ۴۹

موسیقی زبان ...

از مو سیقی در طبا بت نیز استفاده به عمل می آید واز همین رو مو سیقی را غذای روح گفته و مخصو صاً مر یضان روانی را با مو سیقی تداوی میکنند و نتایج مثبت و مفیدی از آن بدست آمده است که ثابت سا خته مو سیقی در امر بهبودی روانی خیلی ها مو ثر ثابت شده است .

چرا جوانان ما روز بروز به مو سیقـی علاقه میگیرند

شاید درست ترین جواب چرا در این پاسخ باشد که هر قدر تنگ نظری و تعصبات خانوادگی از میان برود به همان پیمانه گرایش جوانان به مو سیقی بیشتر میشود و شا ید بهترین جواب این باشد که شرایط زمان و خواست جوانان است که آنها رابه موسیقـی وا میدارد تا به آن رو بیاورند . شاید در جهان کسی یا فت نشود که به موسیقی علاقه نداشته باشد واین علاقمندی خـو د نشان دهند ه وموید این حقیقت است کـه مو سیقی یك احتیاج است واین احتیاج روز بروزهرقدر که اجتماع بسوی تـمدن پیش می رود بیشتر فزونی می یابد .

شاید یکعده بگو یند که مو سیقی دل خوش می خواهد ولی تجربه ثابت سا خته که همیـن موسیقی است که دلهای آ ز ر د ه را از آزردگـی بیرون کشیده و خـوشی و سرور را جا یگزین آن میسازد .

بگذار تا جهان است مو سیقی باشد ، خو شی و سعادت باشدو بالاخره زبان مشترك ملتها باشد .

بقیه صفحه ۲۳

برای آنکه، طفل..

آفتاب میشوند نور آفتاب را هم بداخل اتاق کمتر انتقال میدهد . ازینرو باید همه روزه از طرف داخل باید پاك شده واز طرف خارج اتاق لا اقل سال سه مراتبه شیشه ها شسته شود و از داخل باید لا اقل ماه یك مراتبه شیشه ها را بشوئید .

اگر در داخل اتاق از روشنائی های مصنوعی استفاده میشود بهتر آن است که از چراغ های سر میزی کار گرفته شود . قدرت گروپ های چراغ در حدود ۴۰ـ ۶۰ وات باید باشد . برای این مقصد آن چراغ هائیرا بکار برید که شیت شلغمی دارند ، چراغ های دیگر توصیه نمیشود چونکه نورکم را می پراگند . چراغ سر میزی باید طوری باشد که نور آن مستقیماء به چشم نیفتد بلکه شعاعهای روشنایی را به روی میز کار منعکس گرداند .

برای نگهداشت سطح روشنایی لازمه، پاك کردن گروپ و شیت چراغ به وقت و زمان معین آن دارای اهمیت زیادی است ٠

نشستن عقب میز ها ئیکه سطح آنها با مواد جلا دار (فارمیکا) پوش شده باشدو یا روی آن شیشه گذاشته اند برای چشم مضر است . نور چراغ به سطح میز می‌افتد و منعکس میگردد واین انعکاس خیلی ها خیره کننده بوده تاثیرات «کور کننده » از خود بجا می گذارد . روی میز ها ئیکه‌خیلی ها تاریك رنگ شده باشد کاغذ سفید تباین شدید و خسته کننده ای تولید می کند . ازینرو در حین درس خواندن باید روی میز از یك ورق غیر شفاف پوشانیده شود و اگر با کاغذ سبز رنگ این کار صورت گیرد بهتر خواهد بود .

در اثنای حاضر ساختن دروس خانگی توقع میرود که اگر کتاب به شکل افقی بالای سطح میز قرار نگرفته بلکه تحت یك زاویهٔ ۳۵ـ۴۰ درجه واقع شود .این وضعیت کتاب از نگاه حفظ الصحه مساعد بوده ودر عین زمان حین خواندن کتاب سطر های اول و آخر صفحه به عین مسافه از چشم خواننده واقع می شود . برای این مقصد میشود که از چوب و یا کدام چیز دیگر برای زیر کتاب ، «زیر کتابی» بسازید و آنرا مورد استفاده قرار دهید و حتی از مقوا نیز ساخته شده میتواند به ترتیبی که : یك مقوا رابه اندازه ۲۵ × ۸۰ سانتی متر ببرید و آنرا طوری قات کنید که کتاب را تحت زاویهٔ مطلو به نگهدارد .

در اتاقها ئیکه اطفال درس خود را آماده می نمایند و یا درس موسیقی ، رسامی قرائت ، و غیره را آماده می سازند باید قبل از شروع درس خوب پاك شود . همچنان این عمل در اثنای تفریح ها نیز عملی گردد به مقصد تجدید نمودن هوای اتاق بهتر است شرایط ذیل را مد نظر بگیرید :

مدت تبدیل کردن هوای داخل اطاق نظر بدرجه حرارت خارج اطاق «جدول اول »

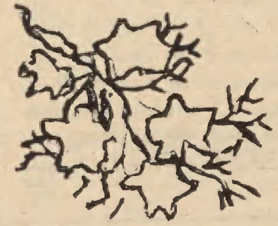
بهترین و موثر ترین طریقهٔ تهویهٔ خانه ترتیبی است که نداخل اتاق هوا جریان نماید یعنی هوا از یك مجرا داخل شود واز مجرای دیگر خارج گردد .

زمان دست‌داشته دیگری راکه به‌استثنای وقت درس در مکتب و زمان حاضر کردن کار های خانگی است باید به شکل بسیار معقول و درست تقسیم بندی نمود . ازین وقت باید به‌مقصد قرار گرفتن در هوای آزاد ، ورزش کردن ، اشتراك در سپورت های مکتب ، مصروف شدن با موسیقی و یا ساعت تیری های سالم اجتماعی دیگر مورد استفاده قرار گیرد .

ولی باید بخاطر داشت که اگر گاه نیزم طفل مکتبی هنوز در حال رشد وتکامل‌خود بوده تشکل میابد وتوان فشار های ثقیل جسمی و عقلی را بر داشت نتوانسته و اگر به آن مواجه شوند شاید صحت و سلامت شان لطمه ای ببیند ٠ خواندن در سِدر محافل کودکان (از قبیل که کودکستانها ، و غیره) بیش از ۲ـ۳ مراتبه در هفته ، خیلی ها خسته کن خواهد بود و قابلیت کار) را در اطفال ضعیف می سازد .

والدین باید بیاد داشته باشند که وارد آوردن فشار های عقلی بالای طفل منجر بدان میشود که به نوبهٔ اول وقت خواب و استراحت طفل و زمان قرار گرفتن او در هوای آزاد کم گردد ودر عین زمان فعال بودن و باجرئت بودن طفل را نقصان بر ساند. هر گاه فعالیت های عقلانی اطفال درست تنظیم نگردد و بصورت متناوب به منصهٔ‌اجرا گذاشته نشود، استراحت وهوا خوری ، کمبود خواب ، بی حرکت بودن طفل مدنظر نباشد طفل مکتبی ازین نوع حیات خسته میشود که در نتیجه آن طفل زود رنج ترسو و گریا نروی بار می آید . برای آنها سر دردی پیدا می شود خواب آنها اخلال ،اشتهای شان بر هم خورده کردار آنها همیشه با سنجش و معقول نخواهد بود .

فشار های روحی و عقلانی که از حدزیاد شود بالای تمام وجود طفل تاثیر انداخته آنرا تضعیف می نماید و حتی بعضی اوقات امراض شدید عصبی وروانی به‌سراغ این گونه اطفال می آیند .

اطفال رامطابق به‌موسم لباس بپوشانید.

بقیه صفحه ۲۰

علیه‌جنایات ...

برین جنایات نخواهد بخشید . کشور های هم جوار افغانستان که خاك های شان جهت تربیهٔ آدم کشان واستفادهٔ آنان قرار گرفته است باید توجه کنند که فهمیده یا نفهمیده آلهٔ دست امپریالیزم هستند وشریك جرایم ننگین وغیر انسانی فوق می باشند . مردم، دولت وحکومت جمهوری دموکراتیك افغانستان بصورت جدی توجه جهانیان رابه این اعمال ضد انسانی وخلاف کرامت وحقوق بشر معطوف می دارد . زیرا از یکطرف این موضوع مداخلهٔ آشکار وپنهان نشدنی علیه تمامیت ارضی، استقلال وارادهٔ مردم ما و کشور ماست واز جانب دیگر صلح جهانی ومنطقه را جدا تهدید می کند .

تجاوزاتیکه توسط باندید ها باندیست ها وآدم کشان وقطاع الطریقان وویرانگران بااستفاده‌ازکمك!؟ های‌امپریالیزم وارتجاع ومساعدت منطقه برعلیه افغانستان مستقل وسر بلند صورت می گیرد علاوه ازآنکه مردم بیدفاع، پیران، زنان ، اطفال ومریضان را تلف وزخمی وبی خانمان می سازد، هدف اصلی آن باز گرداندن تاریخ به عقب است . ولی‌همانطوریکه تاریخ‌شهادت می دهد این اعمال ولو وسیع تر و شدیدتر ازآن هرگز نتوانسته است جهت روندتاریخ وسیر تکامل جوامع بشری را بگیرد پس‌این نقشه امپریالیزم که علیه انقلاب ومردم افغانستان روی دست گرفته شده است نیز بسیار زود خنثی ونقش برآب خواهد شد و چیزی که به طراحان خود به ارمغان خواهد آورد عبارت خواهد بود ازشکست، روسیاهی وبالاخره نابودی کامل .

مردم و دولت جمهوری دموکراتیك افغانستان درپهلوی آنکه حاضر است جنایات فوق امپریالیزم وارتجاع راکه با استعمال اسلحهٔ ممنوعه وزهرناك بر مردم و کشور ماتحمیل میشوددرعمل ثابت سازد ونمونه ـ های آنرا مورد باز دیدنمایندگان جامعهٔ‌بشری قرار دهد ، از همه کشور های مترقی ، صلح جو، دموکراتیك وجنبش های رهایی ـ بخش بین المللی، سازمان های بین المللی وبالاخره همه بشریت می طلبد تا علیه‌اعمال جنایتکارانهٔ امپریالیزم ودر راس امپریالیزم انسان دشمن امریکا، صدای اعتراض جدی وقاطعانه خود را بلند نمایند که این کار شان علاوه از آنکه دفاع از انسان وانسانیت است، لجامی است که بدهان غول آدم خوار می اندازند ونقشه های آیندهٔ تجاوزکارانهٔ ایشان را در عمل رسوا وخنثی می سازند .

مرگ برجنگ افروزان وتجاوزکاران مرگ بر کسانیکه علیه انسان اعمال غیر انسانی را مرتکب می شوند ، مرگ بر امپریالیزم، زنده باد صلح، ترقی وپیشرفت بشری .

بقیه صفحه ٤٣

طی مسابقات..

پیروز شده درنه میدان مغلوب شدندومجموعا شش‌امتیازرابدست‌آوردند٠ درین‌گروپ تیم های همت ،پیام وهمکار نیز یکسلسله‌مسابقات را انجام دادند که‌متاسفانه به نسبت نداشتن نتایـج مطلوب شان نتوانستند نسبت برتیم های فوق درجدول جابگیرند٠

دور اول مسابقات که‌بعداز چند روز دیدار تیم‌هایکی مقابل دیگر پایان یافت مرحله‌نهایی آن‌بین تیم های دافغانستان بانك وپوهنتون کابل بالای عنوان قهرمانی وتیم های اکادمی خارندوی وکابورا برای کسب عنوان سومی هفته پیش در جمنازیوم پوهنتون کابل براه افتاده همان روز باید تیم های‌کابوراواکادمی خارندوی مقابل هم قرار گرفتند تاسرنوشت کسب سومی راتعیین می‌نمودند٠ تیم کابورا نسبت معاذیری باتیم اکادمی خارندوی مقابل نشدند تیم اکادمی خارندوی بدون اندیشه در مکان سومی ماندند وکپ سومی به آنها تعلق گرفت٠ تیم دافغانستان بانك وپوهنتون‌کابل دومدعی‌خوب جاگیری مکان اول قهرمانی دردور نهایی مسابقات همان روز مسابقه جالبی را انجام دادند که درآن روزعده‌یی زیادتماشاگران جهت تماشای آن مسابقه در جمنازیوم‌پوهنتون کابل گردآمده بودند وبرای تیم های مورد نظرشان ابراز احساسات می‌نمودند و سر انجام تیم دافغانستان‌بانك درسه‌میدان بازی‌بر تیم‌پوهنتون کابل غلبه حاصل نمودند با کوبندگی خاصی تیم پوهنتون را ازسر راه شان جهت دست‌یابی کپ‌اول دور ساختند وبه‌حیث تیم قهرمان سلسله این مسابقات شناخته شدند وتیم های پوهنتون واکادمی خارندوی دوم وسوم شدند٠

هیات موظف انتخابات باپایان مسابقات به‌کارشان پایان بخشیده این بازیکنان رابحیث اعضای تیم منتخب والیبال کشور معرفی نمودند٠ محمد عارف عضو تیم کابورا عبدالحمید وغلام غوث‌وفریدون اعضای تیم دافغانستان بانك عبدالهادی ازتیم کابورا محمدایوب ازتیم اکادمی خارندوی، محمد داود ازتیم‌پوهنتون کابل، رحمت ازتیم قوای‌مسلح، شکیب ومیرویس ازتیم پوهنتون کابل، عبدالصبور ازتیم رادیو تلویزیون انجنیررحیم ازتیم دافغانستان بانك ، جانعلم‌وعبدالله‌نوابی ازتیم کابورا ،اعضای تیم منتخب والیبال تمرینات درست واساسی شانرا طبق یك پروگرام مرتبه جهت آمادگی بیشتر درمسابقات داخلی‌وخارجی ازسر بگیرند٠

دبوگهان روزس عکاسی

د ۱۷ مخ پاتی

کله چې دلومړی...

همدارازه نویلم هورزیکاڅخه ډیرممنون یم. کله چی دی پوزنان دتیاتر مدیر وو زه یی دتیاتر ونو وهنری حلقوته معرفی کړم . ده دستیج او دادبی نورومهمو کارونو ترمینځ اړیکی رانه روښانه او څرگندی کړی . دده په مرسته ما دالکساندر فریدرز (چی د۱۷۹۳ څخه تر ۱۸۷٦ پوری ژوندی‌وو) دهنری کارونو ښکلا درك کړه .

پس له هغه دستیج دمدیر په حیث دپوزنان په تیاتر کی په کار پیل وکړ . په لومړی سرکی داکتورانو یو پنځه کسیز گروپ وو چی دشونبی په ورځو کی به یی درسمی وظیفو له فراغت نه وروسته دزده کوونکو په کلپ کی نمایشنامه ورکول . موږ دغه ټول ننداری د «آخری لوبو» په توگه خلکو ته ښودلی او ددی څخه داسی څرگندیږی چی ماخومره علاقه درلوده . ماهڅه کوله هغه اړیکی پیدا کړم کومی چی ددغه همزمانه نمایشونو تر مینځ موجودی وی . همدا راز ماغوښتل چی ددوی ارتباط له پخوانیو ننداړو سره وڅیړم .

ما پخپلو پخوانیو کارونو کی زیات تلاښ کاوه هغه حقیقت چی په‌دوی‌کی موجود دی پیدا او نوروته څرگند کړم . ماته داسی ښکاری چی تیاتر باید ولیدونکی ته تکان ورکړی ، هغه په حرکت راولی ، جوش، او خروښ پکی تولید کړی او دبشری سرنوشت ورمز پیدا کولوته یی ورنژدی کړی . له هرڅه نه مخکی موږ پدی پوهیږو چی زموږ موجودیت او زموږ هستی دهغو قوانینو تابع ده کوم چی زموږ پرسیاره باندی حکومت کوی . همدا رنگه دخپلو امیدونو، خوبونو، بیری او ډار ترمینځ په نوسان کی یو . دغه کسان چی موږ ته دتاریخی سیورو په هکله خبری کوی او بیا ناڅاپه دیوی برقی جرقی په توگه دروښنایی زیری راکوی او داپخپله ددوی دچرتونو ، غمونو اوبیا خوندونو بیاندوی وی آیا کولای شی هغه زموږ زړونو ته رانژدی کاندی ؟

هر لیدونکی ددغو خاصو حرکاتو په مورد کی حساس نه‌وی په تیره بیا هغه لیدونکی چی تیاتر یوازی دوخت تیریدواو ساعت‌تیریو لپاره گوری او یا تیاتر یوازی دتیاتر دمینه‌والو لپاره مختص کوی . داټول ننداره کوونکی یووډوندی دی‌چی‌رنگونه‌نه‌وینی یالکه بوکون دی چی ږغونه نه اوری. هغه څوك چی دتیاتر په هکله غیر حساس وی هیڅکله نشی کولای دآوازونو او موسیقی څخه په‌وجد راشی ، جوش وخروش پکی تولید کړی او حتی که یی په شاباندی کومه ستن ورچخ کړی هم به یی احساس نکړی . خو هغه څوك چی دیوی کیسی په معنا پوهیږی دهغی دخوشحاله پای څخه خو ند اخلی همدا رنگه دیوی تراژیدی په لیدو سره تکان خوری او په خلاصو سترگو وینی چی انسان څنگه دشرایطو په غیږ ورځی، په‌هغه کی تشکیل کیږی اویا بریالی ځینی وځی .

په آخره کی غواړم دخپلو ترجمو په‌هکله څه ووایم . مازیات ډرامونه او نمایش نامی په پولینډی ژبه ژباړلی دی . لومړی به ما دډیرو خت لپاره انتظار کیښ څو زمانمایش وښودل شی . خو وروسته داسی نه وه ، زماڅخه په کلکه دا غوښتنه کیده چی پدی برخه کی زیات کار وکړم .

مایوویشت نمایشنامی ترجمه کړیدی چی دهغه له جملی څخه څلور درامی می له‌یونانی ژبی څخه اوزیاتره نوری می دفرانسوی څخه ژباړلی دی. خوماته‌پخپله دکارینیل دکومیدی ترجمه زیاته په زړه پوری وه .

ما کوښښ کاوه چی دځینو لیکوالانو دبی نظمو لیکنو څخه بعضی جملی، تشبیهات او استعارات راغونډکړم اودمعاصری پولینډی ژبی په چوکات کی ور ځنی استفاده وکړم. پولینډی تیاترونو تر اوسه پوری زما ډیر ژباړلی ډرامونه او نمایشنامی اجرا کړیدی .

پای

د۴۲مخ پاتی

تاریخ شاهد..

امپر یا لیزم دی چی دهغوی دبد بختیو او سرگردا نیو ستر عا مل دی اوان د هغوی مقدساتو ته په سپکه گوری (لکه څنگه‌چی داقصا جومات ته‌یی اوراچاوه) نودوی خپله دنده د امپر یا لیزم په وړاندی چی نه پخلا کیدو نکی مبارزه ده په میړانه سر ته رسوی اوس او س چی دافغا نستان میړنی خلك د یوی نا اعلان شوی جگړی په وړاندی د هغو کر غیړنو غلیما نو سره چی په بیشر- مانه بڼه یی په نړی کی د چین د مر ندو نه نیو لی بیا دامر یکی تر نړی خوړو نکی امپر یا لیزم پوری په یوه نا مقد سه لیك کی د پا کستان دارتجاعی حکو مت په مرسته او ددغه هیواد د خاوری څخه‌په استفادی سره مخا مخ شی او په میړانی سره دخپل هیواد، د خپل پت او خپلواکی څخه دفاع کوی . پدی کی شك نشه چی زموږ حماسه هستو- نکی تاریخ دافغا نا نو د زړورتیا ، او نار- ینتوب څخه ډك دی ، دانی اوس یو ځل بیا زموږ خلك خپل ویاړلی تاریخ لاپسی ویاړلی کوی او پخپل دغه کار سره به نه یوازی خپل هیواد او خلك سو کا له کړی بلکی دنړی د زیار ایستو نکو خلکو ستر دشمنان امپر یا لیزم ، شو ینیزم صهیو نیزم ، توره ارتجاع او نورو ظالمو قونو مخ تر پخوانــه زیات تور کړی . موږ یقین لرو چی خپل سپیڅلی اهدافو ته چی انسانی او معقو ل دی رسیږو دادنړی تاریخ مو ږ ته زیری راکوی. ژوندی دی وی دافغا نستان پتمن خلك ، دامپر یا لیزم او ارتجاع مخ ورځ‌په ورځ تور- یږی .

بقیه صفحه ١٦

مفهوم رفع تشنجات...

زد وبندهای محرمانه‌وطرح پلان های‌مشترك تجاوزی بین رهبران پیکن وقصر سفید در تحت نام سیاست انتی سویتیسم وخصومت کین توزانه نسبت به ملل دیگر که دارای نظام های دموکراتیك اندوراه مترقی اجتماعی رادرپیش گرفته‌اند، عملاباسیاست صلحجویانه وکاهش تشنج وپایان دادن به بار سنگین تسلیحات مغایرت دارد که در نهایت‌تحلیل طرح پلان های خائنانه تجاوزی بین این دو قدرت دارای نیروی هستوی وکیمیاوی جهان بشریت رادرگودال نیستی فروخواهدبرد. اما همبستگی شکست ناپذیر زحمتکشان جهان این امکان را در برابر پیکن وقصرسفید محدودگردانیده است .

حال دو طرز برخورد وپیشنهاد را بمنظور تامین امر صلح وکاهش تشنجات بین‌المللی مورد ارزیابی قرار میدهیم :

کشورهای سوسیالیستی در کمیته سیاسی ومشورتی کنفرانس بخارست بغرض انحلال دو پیمان (وارسا ـ ناتو) که در نقطه‌مقابل هم‌قرار دارند ، ابتکار پیشنهادی را بدست گرفتند .

برخلاف کشور های عضو ناتو درصددایجاد بلوك نظامی دیگر به اشتراك‌رژیم نژادپرست افریقای جنوبی وبرازیل بنام(اتلانتیك جنوبی) که شاخهٔ از پیمان ناتو را تشکیل میدهند برآمدند . همچنان اعضای پیمان ناتو درتلاش آن افتیدند که اسپانیه رانیز شامل تعهدات نظامی خود گردانند . این دو طرز مقایسه موقف ، سیاست وخصلت دول رااثر خورد خواست جهانی صلح وکاهش تشنج معین میسازد .

بشریت‌عدالت پسند وصلحخواه جهان بطور عینی شاهد بودند که در کنفرانس هلسنگی تنها دول پیشرو صلح از نماینده‌گان‌کشور های دیگر صمیمانه‌دعوت‌کردند که نمایندگان امضا کننده سند نهائی کنفرانس هلسنگی در برابر بشریت تعهد بسپارند: (که هیچیك از آنها برای وارد ساختن ضربه نخستین‌از سلاح اتومی ، در صورت براه افتیدان هر گونه عمل نظامی استفاده نکنند .)

پیشنهاد امضای قرار داد منـع استفاده از سلاح اتومی در آن‌هنگام برای مردم اروپای غربی وتمام ملل جهان حیثیت آنرا داشت که مردم زحمتکش جهان به فردا های صلح‌اعتماد واطمینان داشته باشند .

ابتکاراتی که در محیط استحکام وا عتماد واطمینان به قدرت عظیم و خلاق زحمتکشان درمورد کاهش تشنج خلع سلاح بخاطر دفاع از امربزرگ صلح بدست گـرفته‌شده است مـوفقیت هـا یکه در رو نـد کـا هش تشنـج بـا سا س مبـا ر ز ا ت پیگیــر زحمتکشان نصیب بشریت گردید، در راه تامین صلح ، استقلال ملی ، خلع سلاح، پیشرفت اقتصادی واجتماعی ، دگر سازی مناسبات اقتصادی بین‌المللی و حقوق انسان هااهمیت فوق العاده دارد .

نباید فراموش کردو باین امر کم بهادادکه پروسه کاهش تشنج‌در نتیجه کار روزافزون وکوشش فراوان خانه ملل ، موسسات و کمیته های مربوط به آن فراهم گردیده و نهضت عدم انسلاك نیز بنوبه خویش سهم قابل قدری در روند کاهش تشنج داشته است .

مساعی خستگی ناپذیر دولت ها و رجال سیاسی جهان که هدف انسانی خویش‌را حل وفصل مسالمت آمیز بغر نجترین مسایل بین المللی قرار داده اند به بسط وتکامل کاهش تشنج بطور پیگیر یاری نمود .

(انطباق پیگیر اصول همزیستی مسالمت آمیز شرط لازم انجام خواسته های مربوط به برابری حقوق طرفین مذاکره در جریان مذاکرات ویژه خلع سلاح است . هر کس میکوشد آشتی ایدیالوژیك را شرط مقدماتی تامین کاهش تشنج قرار دهد بطور عینی دشمن کاهش تشنج است .)

دراوضاع واحوال کنونی سیاست خارجی هماهنگ و صلحجویانه خانواده دوستی ملل سوسیالیستی و تمام مدافعین صدیق وپیگیر منافع زحمتکشان جهان در پیشاپیش مبارزه در راه صلح وترقی اجتماعی قرار دارند .

بقیه صفحه ۲۱

باد این سخن بیادت من مرده...

غنی کونسوار دادی همشهر یـــا نش را
هوای ناخوش اینشهر آخردادنسوارش

در کابل آنروز گنبد کو توالی جلوه خا صی داشت . این گنبد در واقع از شاهکاری معماری عصر خود بود که در انتهای بازار ارگ قرار داشت . متا سفانه این سا ختمان پر آوازه را در سال ۲۱ بحساب اینکه سر کوب ارگ است با مخارج گران وزحمت فراوان باوجود مخالفت یکعده از نو یسند گان و یران کردند و از میان‌بردند که نه از تاك نشان ماند و نه از تا کنشان . از بقیه بازار ارگ فقط مزار بابه کیدانی با قیمانده و بس که تا هنوز زیار تگاه‌مردم است .

جشن های استقلال هر کدام با شکوه خا صی در کا بل و پغمان بر گزار می‌شد. نشر یه های فوق العاده بنام جشن استقلال عید استقلال چاپ ونشر می‌شد.

کار تهداب گذاری و سا ختمان دارالامان آغاز گردید وسیله رفت و آمد بین شهر و دارالا مان ترن دو واگو نه بود رادیو افغا نستان برای نخستین بار شروع به کار کرد. عمارت رادیو درنزدیکی پل آرتل بود.

بعد جای این عمارت را کو تی لندنی گرفت که مدتی محل اداره انیس و آژانس بود این کو تی نیز بحساب اینکه سر کوب عمارت سره میاشت بود از بیخ و بن کشیده شد .

رادیو های روز ازجنس رادیو های امروز نبود . تنها دو گو شکی بود که بگوش می گذاشتند و فقط یکنفر میتوانست از آن استفاده کند . قیمت یکپایه آن‌صد افغانی‌بود

از خواننده های معروف آن عصر یکی استاد قاسم بود استاد قاسم علاوه برسائر هنر هایش حا فظه قوی داشت . شعر را به مقتضای حال و مقام می خواند . داستان مو قع شنا سی او هنوز بر سر زبا نهاست از آنجمله اینست :

مو قعیکه دابس نماینده انگلیس برای مذاکره وارد کا بل شده بود با امان الله خان در دعو تی مشغول بازی شطر نج بود این شعر را منا سب حال خواند :

بیدل از ارباب دنیا چشم سر سبزی‌مدار
کشت این‌شطرنج‌بازان دغل سیراب‌نیست

گویند دابس از استاد قاسم خواست که آهنگ افغا نی یادش بد هد . استاد نزد پیانو آمد وبرای دابس این شعر را خواند

درس‌ما نکته های استقلال سبق‌ماهوای‌استقلال

مو قعیکه امان الله خان در ارو پا بود محمد ولی خان وکیل سلطنت با شنل سرخی وارد در بار می شد در ین هنگام که استاد مشغو ل آواز خوا نی بود این شعر را منا سب حال خواند :

بر سرخ جامه ای نظر از نور دو ختم
پنداشتم تویی ونبودی وسو ختم

در جشنیکه حبیب الله کلکا نی بر گزار کرده بود که بعد از آن صحبت خوا هیم کر د . گو یند امیر در قائق چو بین که آنرا کشتی می گفتند و تا همین اوا خر در کول چمن بعضی از آن دیده میشد نشسته بود و استاد قا سم در ضمن آواز این‌شعر حا فظ را خواند :

کشتی‌نشسته گانیم ای باد شرطه برخیز
باشد که باز بینم دیدار آشنا را

امیر روی باستاد کرد و گفت: مگر دیدارش را در قیا مت به بینی ؟

باز روا یت می کنند که دریکی از عروسی هاشیخ شهر باتبختر وارد مجلس شد در این مو قع قاسم بر بدیهه این شعر را سرود :

عمر ها شد که‌در میخا نه خدمت میکنم
در لباس فقر کار اهل دو لت میکنم

بر گردیم بمطلب :

در یکی از جشن ها شب نشینی باشکوهی تر تیب شده بود بطریق با لما سکه . یعنی هر کس با لباس متفاوت و نا شنا خته وحتی با ماسك و عینك به مهما نی ظاهر می شد . اینهم از هو س های بچگا نه و تقلیدی در بار بود .

جشن عروسی نور السراج خواهر محبوب شاه با پسر عمو یش نیز از جمله محا فل و صحنه های افسا نوی شر قی بود خاصه که عروس و داماد بر خشت های طلا و نقره پا گذاشته بر تخت نشتند . بعضی می گویند جز دو خشت که طلا و نقره بود بقیه خشت ها مطلا بود وزر اندود. اماشاعر میگوید:

حیف طلا که خرج مطلا کند کسی

یکی از درد سر های آنعهد غائله ملای لنگ بود که بز حمت فرو نشست .

تند رویهای شاه در کسب و تقلید تمدن غرب بدون درنظرداشت شرایط ذهنی و عینی جا معه بهانه ای بدست انگلیس استعمار گر داد تا زمینه سقو طش را هر چه زود تر فرا هم سازد . خیا نت بعضی اطرا فیا ن و مخالفت متعصبان که غا زی را کافر عنوان دادند ، شور شهای متعدد در هرگوشه و کنار کشور خا صه شورش شنوار و بسا عوامل دیگر سبب شد که امان الله خا ن پس از تفال از دیوان بیدل که آمده بود :

خاك تسلیم بسرکن که درین دشت هلاك
تو نداری سپر و بر کف دشمن تیغ است

بتاریخ ٤ جوزای ۱۳۰۸ از خاك افغا نستان خارج شدو وارد هندگردید. درین هنگام این شعر را زمزمه میکرد :

آخر شو ی پشیمان جانا زقتل بنده
باد این سخن بیادت من مرده وتوزنده

بعداً مدتی در هند که طرف استقبال گرم آزاد یخواهان این سر زمین واقع شده بود راهی ایتا لیا گردید گو یند درین هنگام عزیمت این شعر راتکرار می‌کرد:

بر خلق بی بصیرت تا چند عرض‌گو هر
باید زشهر کوران چون نور دیده‌رفتن

در اواخر عمر باری بزیارت مکه معظمه مشرف شد و بالاخره دو شنبه ٥ ثور ۱۳۳۹ چشم از جهان فرو بست جنازه او را به کابل آوردند اما بر خلاف و صیتش که خواسته بود در قلعه شیاه صا حب قلعه قا ضی که مراد او بود و گو یند تمام حوادث را پیش بینی و پیش گو یی کرده بود دفن کنند در جلال آباد پهلوی پدرش بخاك سپردند .

اما احساس آزاد یخواهی واستقلال طلبی این ملت قهرمان با همان شدت وحدت در خون مردم دلیر این سر زمین طوری‌عجین شده است که تا جهان باشد آزاد و سر بلند خواهند بود :

عشق تو در وجودم و مهر تو در دلم
با شیر اندرون شد و با جان بدر شود

بقیه صفحه ۲۹

ملاله

په‌پای کی دجنگ وروستی گړی په دښمن داسی تریخ‌شو چی په نتیجه کی له شر مه ډك اوننگین ماتی سره مخا مخ شول چی تر اوسه پوری ددغی بد نا می تور تکی ددښمن دتا دتاریخ په لمن کی لید ل‌کیږی.

که څه هم دمیو ند دجنگ فا تح سر دار محمد ایوب خان دی لیکن دپیغلی ملا لی نوم هم دمیو نـد دمیوند دجنگ دقهر ما نا نو په فهر ست که څا نله یو خا ص مقام او در نښت لری چی دو طن ددغی پښتنی پیغلی (ملاله) په‌نوم باندی ویاړی دو طنپا لو افغا نی او غا زیا نوپه ډله کی دمیو نـد په فتح کی دملا لی برخه روښا نه او ځر گند ده ترڅو چی لمر په اسمان کی ځلید ونکی وی. او تر څو چی نړی آباده وی پښتنی میرمنی به د ملالی نوم په‌زرین‌لیك دخپو له مبا رز ینو په تاریخ‌کی‌ثبت کړی اوروح ته‌به یی در دونه استوی .

دډیر وخلکو ژوند د هغو ی محیط تا کی . خلك کو مه وضعه او موال چه تقد یر یی هغوی بلکه په‌ښه نیت سره منی . داورگا ډی ډبیو ته‌وره دی چه په خوښی بلکه په‌ښه نیت سره منی . داورگا داو سپنی په پټلیو خو ځیږی. زه هغوی ته احترام کوم ، داسی کسان ته ورپیښوی نه یوازی په تسلیم [illegible]تولنی ښه غړی ،ښه ښه میړ ونا اوښه پلرو نه دی. البته با یـد اوښه پلروی لکه‌میړونه ،ښه‌ښه غړی

د٤٥ مخ پاتی

دپښتو او بلوڅو..

لاپسی زور ورکړاونه یوازی داچی دافغانستان په خلاف یی خپلو ورانکاروعملو نوته خاتمه ورنه کړه بلکه دغه سړی وژونکی فعالیتونه یی څوچنده نورهم زیات کړل او له دغی سیمی څخه یی دافغانستان په خلاف دتوپ تخته جوړه کړه.

زموږ یوازنی هدف په سیمه کی دسولی اوامنیت ټینگیدل دی او ټل مودخپل دغه‌نیك اوسپیڅلی هدف احترام ساتلی دی .

نوځکه موږ وایوچی زموږ دپښتنواوبلوڅو ورونو او دپاکستان دټولو مسلمانو خلکو هڅی دیوښه ژوند دتامین اوپه هر اړخیزه نیکمرغی کی ژوند کول دی .

موږ په‌دی ډیر ښه پوهیږوچی په اوسنیو شرایطو کی وروری او همکاری زموږ دزیار ایستونکو خلکو دبری غوره عامل دی.

امپریا لیزم هیڅکله نه‌شی کو لای چی هغو زیار کښو خلکو په مقابل کی خپلو استعماری او انسانی ضد دسیسوته عملی بڼه ورکړ ی چی دور وری په روحیه متفق اویوموټی وی .

بقیه صفحه ۲۷

چرا از خود نمی پرسید که احمد ظاهر خوب و صحتمند چه شد و چرا مرد . امیدوارم این مسایل رابه سنجید تاکه خیانت دیگری از آن جلا دان و آد مکشـــان و با ندیست های امین خاین آشکار گردد تا که خو بتر نقاب سیاه شان از روی شان بر داشته شود ، امید وارم به این مسایل توجه کرد .آقای پاسخگو امید وارم سرك ناز نینت را بدرد نیاورد باشم و پر گو یی نه نموده با شم واز سلام های سرد و بی نمك بنده هم آزرده خاطر نشده باشید چون بدان‌جهت سرد و بی نمك گفتم که شما نباید اجازه بد هید که یك هنر مند به خاطر عدهٔ محدودی دلسرد ونا امید از دنیای هنر بگریزد .

جواب نویس :

به پاسخ سلام های سرد ، ترش و سر که مانند تان ، سلام های گرم ، شیرین وشهد گونه یی پاسخگو را بپذیرید و امید وارم از قله های شا مخ قهر و غضب فرو آمده باشید . سر به جیب تفکر ببرید و با ذهن کنجکاو و انتقاد پذیر تان خلوت و مشورت کنید که من چه گفته ام که دوست عزیز را تلخ افتاد ، من اگر بهتر از آیینه ، افکار و ذوق مردم را زلال تر می نمایم و به علاقمندان پیشکش می کنم گنه از من است یا آنکه چنین می گوید . من چه حق دارم . اگردیگران همگون من نیاندیشند ، آنان را صا حب ذوق سلیم و فکر سا لم ندا نم . برادر عز یز ، تقا ضا داشتید که باید مطالب ار سا لی دیگران را چاپ نمیکردم و فقط آنچه به تعریف و تمجید هنر مند موردعلاقه تان میرسید ، به دست نشر میگر فتم . عجب فکر میکنید و آدم را به خنده مـــی اندازید که مگر دیگران آدم نیستند و فکر ندارند ؟

در این مورد خاص ، به پرسش واعتراض نا مه های د یگری به جواب نشسته ام که شما را به خواند نش دعوت میکنم و آرزو دارم که چند شمارهٔ پیشین مجله را ورق گردانی کنید و جواب نامه هارا بدقت و صدا قت بخوا نید و آنگاه قضاوت کنید . بیش از این‌نمی گویم که‌تو همکاری میکنید ومی‌ترسم خداناکرده سخنم شیرین و قبـول نه‌فتد که‌آزرده خاطرنشویدوهم علاقمندنیستم که دوستی را به هیچ و پوچ بیازارم کـــه در طریقت ما غیر از این گنا هی نیست ولی در هر حال و هر صورت ، حقیقت را باید گفت واز شنیدنش نهراسید . گا هی اگر خلاف عقیده و نظر شما نظر مید هم ، می خواهم شما را ملتفت بسازم تاجوانـــب و چار طرف مو ضوع را به ارزیا بی گیرید و بسیار با حو صله با خو یشتن خویش تسویهٔ حساب کنید که شما خطا و سهو نموده اید یا دوست دیگر ما .

دوست عزیز خوش نظر از بریکوت

نامهٔ شمارا گرفتیم و امیدواریم که این نامه را متصد یان امور توزیع مواد ارتزا قی بحوانند و بار بار بخوانند تا مشکل شما دوست عزیز راکه مشکل دیگران‌هم‌است، در نظر گیرندودررفع ودفع آن بکوشند وشما و ما را خشنود بسازند ! ببینیم تا چه قبول افتد

«طوریکه خوا نند گان محترم ما اطـلاع دارند مواد کو پراتیفی بروز های رسمی و اند کی هم بیشتر از وقت رسمی برای مامورران و کار مندان دولت در مغازه های چند گانه شهر توزیع میگردد .

مغازه ییکه ما بدان سرو کار داریم مغازه نمبر (٦) واقع دهمزنگ‌می باشد .هر باریکه بدین مغازه جهت اخذ مواد مراجعه مینمایم بیرو وبار زیادی به چشم میخورد ، گا هی با دیدن این ، بیرو بار زیاد و داشتن وقت اندك از اخذ مواد در آن روز صرف نظر میکنیم و زمانی هم که به گرفتن مواد ضرورت شدید داشته باشم بنا چار انتظار فرا رسیدن نوبت را می کشم . ودر میان این زمان «انتظار که بسیار خسته کن هم می باشد دیده می شود که نو بت بطو ریکه لازم است در توزیع مواد مراعات نمی شود ، چه مامورینی که در آنجا کار می کنند با کسانیکه می شناسند از رفاقت کار می گیرند یعنی کوپون آن هارا و لو نا وقت هم آمده با شند در ردیف اول قرار می دهند و بدین ترتیب‌موجب ضیاع وقت آنانی می شوند که سا عتها قبل از دفتر و یا از خانه کار رسمی و یا شخصی خویش را میگذارند و برای اخذ مواد بدروازهٔ مغازه صف آرایی می نمایند .

آرزوست شکایت مارا از این نا حیه از طریق مجله وزین ژوندون بگوش مقا مات مسوول برسانید تا از روی همکـــاری بـــا دیگران از اینگونه مرا عات های شخصی‌جلو گیری وخود داری نمایند.» (والسلام)

بقیه صفحه ۱۸

صداقت وخدمت...

در خطر افتا دن اسلام در افغا نستان ولی در حقیقت برای منا فع از دست رفته ی شا ن اشك تمساح می ریختند و می ریز ند آنها حتی جلسهٔ شورای امنیت ملل متحـــد را خوا ستند برای بر آورده شدن امیال شیطانی خود استعمال نمایند ، آنها باتدویر وانعقاد به اصطلا ح کنفرا نس مما لك اسلا مـــی تو طئهٔ نا فر جام سیا سی دیگر ی در قبال انقلاب ملی و دمو کرا تیك مردم افغا نستان براه اندا ختند . ولی این خیره سران این دشمنان واقعی اسلام و اسلامیت ، ایـــــن اجاره داران کـذاب اسلام واسلامیت چنـــان تبلیغا ت درو غین در قبا ل دولت انقلا بـــی و انقلاب ظفر مند ثور و بخصو ص در قبال مرحلهٔ نوین وتکاملی آن، براه انـــدا ختنـد که انسان می گفت واقعاً آنها طر فدا ران باسلام هستند و لی تنها مغز های‌ساده این سخنا ن را قبول می توانست و بس .

این سادات ها ، بیگین ها ، کار تر ها و ضیاء الحق ها هر گز در فکر اسلام نیستند بلکه اولا متحدین و هم ردیفان خود (امین وباندش) را ازدست داده انـد ودو دیگـر اینکه منا فع آز مندا نهٔ شان در افغا نستان از بین رفته است .

حزب دموکراتیك خلق‌افغا نستان وجمهوری دموکراتیك‌افغانستان‌باحمایت صادقانه از دین مبین اسلام همه ادعا های پوچ و دروغ دشمن قسم خوردهٔ مردم مسلمان مارا نقش بر اب ساخته است زیرا همه میدا نیم که خاك خشك دروغ بدیوار حقیقت نمی چسپد. همین طور است ادعا ها و دروغ های دستگاه های یت سرو صدای امپریالیز م وچـــا کـــران چینی و پا کستانی آنها در قبال انقلاب ، دولت و اهداف مر حله نوین انقلاب ظفر مند ثور .

روی دشمنان واقعی مردم ما ، این دشمنان واقعی اسلا م واسلامیت انسان و انسانیـت آزادی و خود ارادیت هنوز هم سیاه می‌شود. و خلق ما خلق آزاده و مو من ما قهر ما نانه و با گام های متین‌پله های پیشر فت وبهروزی را یکی پس از دیگر می پیمایند بحکــم شرایط و بحکم زمان و بحکم منا فع مردم زحمتکش افغا نستان انقلاب شکو همند ثور و بخصو ص مر حله نوین و تکا ملی ان می تواند بمثابه مشعل فروزان و نما یانگر بی امان راه رستگاری مردم ما باشد لذا رسالت اساسی و تاریخی مرد م ما دریـــن مرحله حسا س تاریخ کشور هما نا دفا ع از دست آورد های انقلاب شکو همند ثـــور و بخصو ص دفاع از دست آورد های مرحله نویـــن آن‌می‌باشد واین مو ضوع حالا دیگـــر برای هر انسان وطنپر ست و ارادهٔ این دیار بیك حکم تا ریخی مبدل گشته است وبر همه ما لازم است تا در یك صف فشرده و پولا دین وباعز م وارادهٔ آهنین علیه آن عنا صر ـ یکه‌درنتیجهٔ پیروزی انقـلاب‌رهایی بخش ثور منافع خودرا از دست داده اند به مبا رز ه بی اما ن و خستگی نا پذیر و پیگیر ادامه دهیم . با ید دانست که بر دشمنان عملـی انقلاب ، وطن و مردم اند کترین رحم گناه است چه آنها بتحر یك ارتجا ع و امپریا لیزم جهانی ودر صف مقدم امپر یا لیزم جهان خوار امریکا ، امپر یا لیزم محیل و خو ن خوار انگریز ، عظمت طلبان مر تد چینائی، اسلام وانسا ن دشمنان ظالم و صهیو نیست و نظا میگران نا شی و عا قبت نا اندیش پا کستان به کشور ما میا یند (بهترخواهد بود که بگو ییم صادر می شوند) و ماموریت های پلید شان نیز جز کشتن و ویران کردن و آتش زدن و آزار دادن مردم و کشـو ر چیزی دیگری نیست ، این عنا صر تر بیه شد ه‌تو سط دشمنان انسان و اسلام بـــر هیچکس و هیچ چیز رحم نمی کنند لذا مردم ما بحکم رسا لتی که تاریخ بعهدهٔ شان گذاشته است باید با شجا عت و هوشیاری و دلیری تمام تا آخرین مر حلهٔ نا بودی دشمنان علیه آنان مردانه پیکار نما یند و باید دانست که برای رسیدن به این هدف والا وحدت نظر و عمل همه مردم ودستگاه های ادار ی و حز بی شرط لازمی می باشد. ضد انقلاب که اینك نفس های آخر ین‌حیات ننگین خود را می کشد فقط می تواند بایك یورش بی امان و متحدانه همه وطنپر ستان و آزاد یخوا هان بگور نیستی کا مل سپرده شود .

درین هیچ جای شك و تردید نیست که حزب دمو کراتیك خلق افغا نستان و دولت جمهوری دمو کراتیك افغانستان خد متگزار ونمایندهٔ واقعی همه مردمان رنجدیده و بلا ـ کشیدهٔ افغا نستان است و هکذا در نبـرد رهایی بخش و انسا نی بر ضد انقلاب حزب دمو کرا تیك خلق افغا نستان در خطو ط مقدم جبهه مردانه و جا نبا زانه می جنگند. در قبال این همه وقف و خود گذری حزب و دولت وظیفه و ما موریت تاریخی و مهم مرد م ما همانا رز م‌وپیکار علیه ضد انقلاب در یك صف واحد با حزب و دولت می باشد

دشمنان وطن و مردم ما که منافع خود را با پیروزی انقلاب ثور و بخصو ص پیروزی خیزش ظفر مند ششم جدی ۵۸ و مر حلهٔ نوین و تکا ملی انقلاب ، از دست داده اند سخت در تلاش و تکا پو هستند تا بز عـم خود شان خواب طلائی گذشته را یکبارديگر احیاء نمایند و یکبار دیگر زالو وار از خون و گوشت مردم زحمتکش و مسلمان افغا نستان استفاده و تغذی نمایند ولی این خیره سران نمی دانند که تاریخ به عقب بر نمی گردد و آوا نیکه قدرت حا کمه بدست مردم و در ارادهٔ مردم افتاد دیگر قطعاً باز گشت ندارد مخا لفت ها و تو طئه ها و دسیسه شـای نا شیانهٔ عنا صر ضد انقلاب تنها به سیاهی روی شان می افزاید و جنگ وستیز ناشیانهٔ آنها بر علیه اراده وانقلاب مردم تنها و تنها پشیمانی و بر بادی برای مر تجعین بار می آورد و بس . لذا مردم توانا و نیرو منـــد و مصمم افغا نستان هما نطو ریکه در طول تاریخ پر افتخار شان بروشنی ثابت سا خته انـــد که هر گز بردشمنان وطن و دیـــــن و مردم خود رحم نخوا هند کرد اینك درین مر حلهٔ حساس تاریخی که دشمنان مـــردم بتحریك بزر گترین قدرت های امپریا لیستی وارتجاعی بر علیـــه کشور و انقـلاب مـــا دسیسه و تجاوز می نمایند نیز در عمل به اثبات خوا هند رسا نید که مردم دلیر افغا نستان مصمم اند تا آخرین مر حلهٔ نابودی کا مل ضد انقلاب بر علیه آنها خوا هنـــد جنگید ، زنده باد وطن، زنده‌باد مـــر د م.

مدیر مسوول : راحله راسخ‌خرمی

معاون : محمد زمان نیکرای

آمر چاپ : علی محمد عثمان‌زاده

آدرس : انصاری وات ـ جـــوار ریاست مطابع دولتی

تیلفون مدیر مسوول : ۲٦٨٤٩

تیلفون توزیع وشکایات :۲٦٨٥٩

مطبعه دو لتی

پیشگاه شان سر خم کر ده است آ نها یی که ز ند گـــی خودرا نذر ز ند گی محنت‌بار مردم کرده اند آنها یی کــــه گوشت و استخوا ن خو یشــ را قر بان سعا دت ا نسان کرده اندو برای ر سید ن به آرمان آزادی جا مه گلگو ن‌به تن کرده اند خو یشتن را ، مجنون ملل مظلوم خو یشـــ کرده اند برا ستی سزا وا ر ستایش اند . می گو ینـــد «ملت ها ی ز نده راز ند ه‌ها می ستا یند و ملت های مرد ه را مرد گان»..

اکنو ن که دیگر خلـــق زحمتکش ما پرده ها ی ظلمت را دریده اند ، دل گورستا ن ها راشگا فته اندو از خوا ب ابدی بر خاسته اند بایـــد قهر ما نان خود را ستا یش کنند . قهر ما نانی رابستا یند که در درا ز نا ی عمر پر بار خو یش یك لحظه و یك نفس هم ذوق‌خود ستا یی نداشتـــه اندو پیو سته در غم مردم‌اشك ریخته اندو یگانه آر ما نشان احترا م به مقام انسان و هـــر سلول‌و جود شا ن سر شاراز هو ما نیزم انقلابی بوده‌است.

پاچاخا ن که زن و مرد و کوك و بزرگ مناطق پشتون نشین او رابابا می خوا نند، کسی که تاج عز ت و ننگـ پشتو نهاست.

استعمار انگلیس هم نـــه توا نست اراده این انسا ن بزرگ را در هم شکند.

او بنیاد جنبش‌سر خ‌پوشان را گذا شت و قبل از همه‌جامه جنبش خو یش را گلگو ن‌کرد، در قر یه ها کو چه ها و جا ده هادرس هشیار ی را آ غازیدو مبارزه بی پایانی رابر ضـــد فر نگی در پیش گرفت.

پاچاخان علمبر دار بزرگ آزادی هند بزرگ و بـــــه خصو ص پشتونهاسالارجنبش انسانی خدا یی خد متگا رکه تمام ز ند گی اش شا هـــد مبارزه رو یا رو‌یبا استعما ر است بیش از هر شخصیـــت سیاسی دیگر رنج ز ندا ن ها رابشمانه کشیده است‌و«گوشت بدن خو یش را بد هان‌دشمن

داده است » نه تنها یك مبارز سیاسی بلکه یك هو ما نیست بزرگ و قهرما ن کار نا مه های راه انسا ن نیز هست.

مردم به خا طری اورا فخر افغان لقب داده اند که او به خلق ستم دیده خو یشـــــ افتخار میکند.

زحمتکشا ن اوراپاچا خا ن می خوا نند ز یرا او ملنگـ غم خلق خود است .

خلق منطعه به خا طـــر ی قهرما ن ز نده اش میخوانند که او خلق راسر چشمـــه قهر ما نی ها و دگر گونیهای عـظیم میداند . ازین رو ست که در باره او گفتن ونو شتن بزرگی و شایستگی او را آ ن طور که‌باید ادا نمی کند.

منطقه همیشه این چهر ه مبارزتسلیم ناپذ یر رابیـــا د خوا هند داشت .

فشرده یی اززند گینامـه پاچا خان :

مبارزه سیاسی ر هبـــر بـــز رگ پشتو نهـا خان‌ـ عبد الغفار خا ن به حکم تاریخ وضرور ت نیاز ها ی خا صـ زمان عرض اندام کرد.

او درسال ۱۸۹۰ در قر یه اشنغر اتمانز ی پشاور پا به جها ن گذا شت و علوم‌ابتدایی را در مکاتب دها تی‌فرا گرفت وبعدا برای ادا مه تحصیـــل به‌علیگر ر فت.

درسال ۱۹۱۲ به حیـــث رهبر سیاسی به سفرپرداخت.

در سال ۱۹۱۹ بهرام خان پدر نا مدار عبد الغفار خا ن همراه بایکعده بز ر گـــان پشتو ن از طرف انگلیس ها باز داشت گردید.

خان عبد الغفار خا ن د ر سال ۱۹۲۰ به افغا نستا ن آمد.

درسال ۱۹۲۱ به حیـــث رهبر جنبش سیا سی پشتون ها به‌ز ندا ن افتاد .

درسال ۱۹۲٤ دو بار ه‌آزاد گردیدو مورد استقبا ل گر م مردم‌قرار گرفت.

درسال ۱۹۲٦ از طـــرف مقاما ت و قت هند به حیـــث نماینده پشتو ن ها بـــــه عر بستا ن ر فت.

ببرك‌كارمل باخان عبدالغفار خان در یکی ازمارش های روز ۹ سنبله

ببرك كارمل وخان عبد الولی خان‌در مارش ۹ سنبله

پاچا خا ن درسال ۱۹۲۹ به حیث ر هبر جنبش خدا یی خد متگار در کمیته لا هـــور شر کت کرد درسال ۱۹۳۰ جنبش سیاسی ملی خدا یـــی خد متگار نیرو گرفت ، د ر ۲۳ اپریل همان سال انگلیس ها مظا هر ه بز رگ خدا یی خد متگار را به آتش بستند.

پاچاخا ن در سال ۱۹۳٤ به‌کلکته ر فتو در ســـال ۱۹۵۳ از طر ف حکو مـــت وقت پاکستا ن به ز ندان‌افتاد وبعد آزاد ی دو باره سیاست «یك یو نت» را ردکرد.

پاچاخان در سال ۱۹۵۸ به افغا نستا ن آمدو بعد از ـ اشترا ك در جشن استقـــلال افغا نستا ن و مراسم روز ملی پشتو نستا ن از راه کند هار به‌کو یته ر فتو در آ نجا بار دیگر به‌ز ندان افتاد .

درسال ۱۹٦۰ به د عو ت حکو مت هند به آنکشور رفت وبه‌افتخار این شخصیـــت مبارز و مجا هد به‌وی جا یز ه نهرو اهدا گر دید . پاچا خان دو باره به‌کابل آمد و بعد ا ز سفرو اقا مت کو تاه‌در پشاور دو باره به کابل آ مد و فعلا درافغا نستان ا قا مت دارد.

